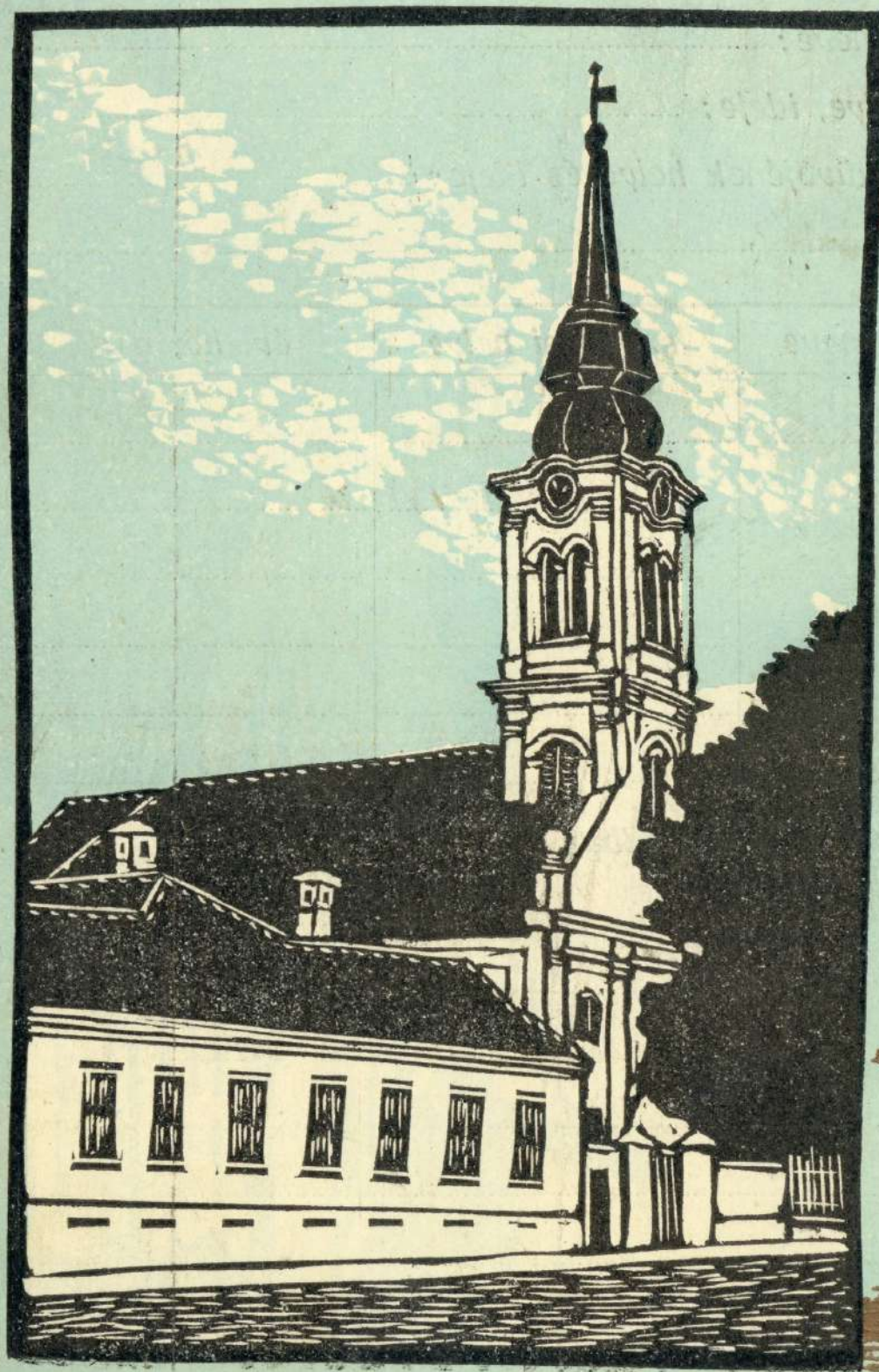

REFORMÁTUS ÁRVAHÁZI KÉPES NAPTÁR

1939

CSALÁDI KRÓNIKA

Boldog az, aki féli az Urat; aki az ő útjaiban jár! Bizony, kezed munkáját eszed! Boldog vagy és jól van dolgod. Feleséged mint a termő szőlő házad belsejében; fiaid mint az olajfacsemeték asztalod körül. Ime így áldatik meg a férfiú, aki féli az Urat!
(Zsolt. 128. 1-4.)

Családapa neve:

Születési helye, ideje:

Családanya neve:

Születési helye, ideje:

A szülők esküvőjének helye és ideje:

Gyermekek neve	születési helye	év, hó, nap
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Folyó évben a családban

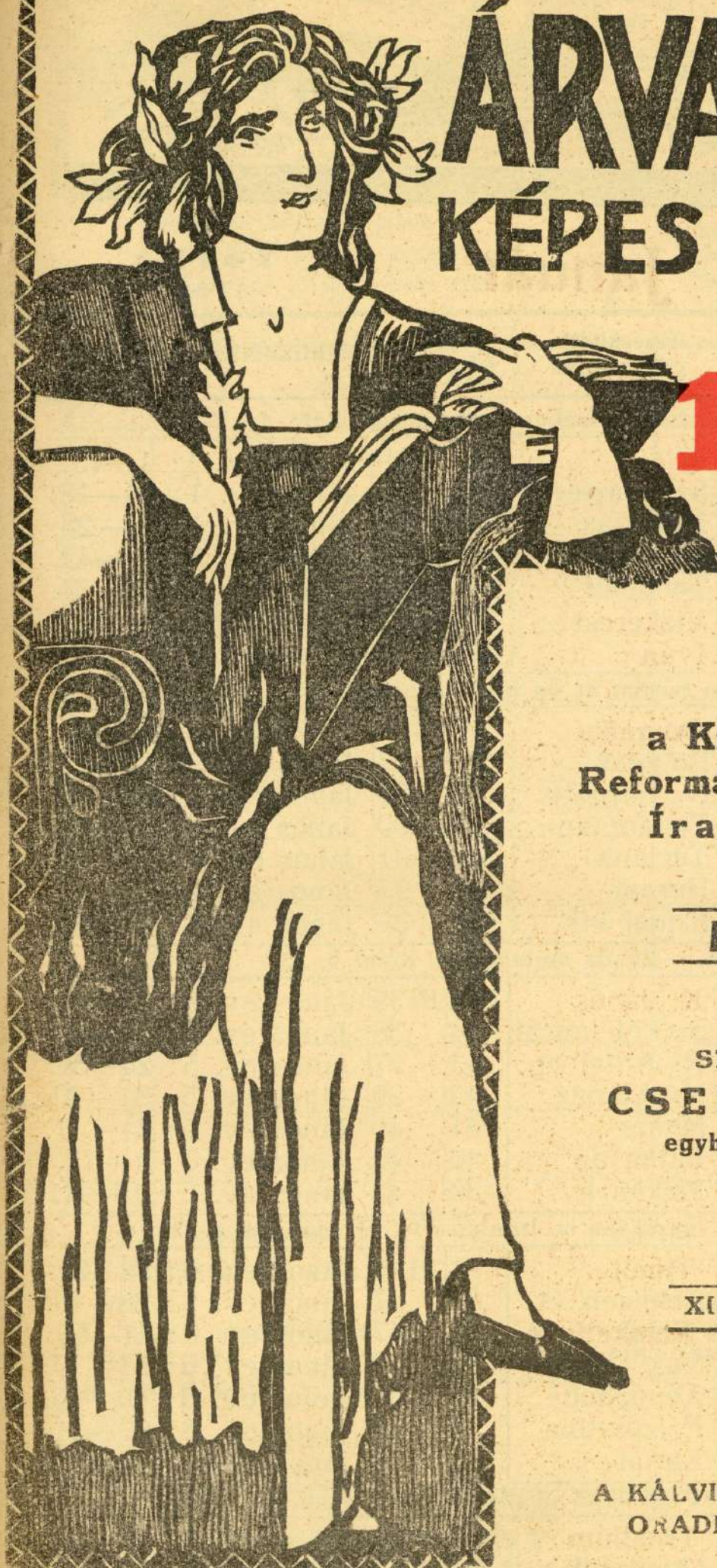
Konfirmált:

Házasságot kötött:

Meghall:

REFORMATUS

**ÁRVAHÁZI
KÉPES NAPTÁR**

19 39

ROMÁN

Kiadja:
a Királyhágómelléki
Református Egyházkerület
Íratterjesztése

ÁRA 16 LEI.

SZERKESZTETTE:
CSERNÁK BÉLA
egyházkerületi főjegyző.

XIII-İK ÉVFOLYAM.

Nyomatott
A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN
ORADEA — (NAGYVÁRAD)

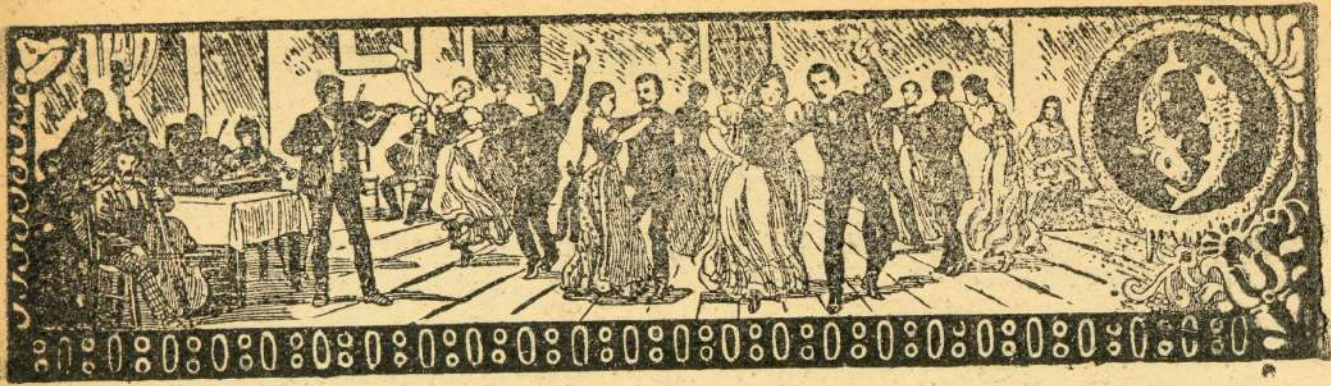

Boldogasszony hava
Régente: Vizöntő hava

Január

Tél hó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaviasók naptára
			kél ó. p.	nyug. ó. p.	
1. URNAPJA. A református ember vigasztalása. Róm. 14, 7–8.					
1 Vasár.	Újév	Újév	7 48	16 19	János ev. 1: 1–13.
2 Hétfő	Béla	Szilveszter	48	20	János ev. 1: 14–18.
3 Kedd	Zsongor	Malakiás	48	21	János ev. 1: 19–28.
4 Szerda	Gyula	70 apostol	48	21	János ev. 1: 29–42.
5 Csüt.	Árpád	Teopemt	48	22	János ev. 1: 43–51.
6 Péntek	Háromkir.	Vizkereszt	48	23	János ev. 2: 1–12.
7 Szomb.	Attila	Iván	48	24	János ev. 2: 13–25.
2. URNAPJA. Az én bűnöm az én nyomorúságom. Róm. 7, 22–25.					
8 Vasár.	Szörény	Domnika	7 47	16 26	János ev. 3: 1–15.
9 Hétfő	Etele	Polyeukt	47	27	János ev. 3: 16–21.
10 Kedd	Apor	N. Gergely	46	28	János ev. 3: 22–36.
11 Szerda	Ágota	Teodóz ap.	46	30	János ev. 4: 1–15.
12 Csüt.	Ernő	Taciána	45	31	János ev. 4: 16–26.
13 Péntek	Vidor	Hermil	45	33	János ev. 4: 27–42.
14 Szomb.	Bódog	Szinai vtk.	44	34	János ev. 4: 43–54.
3 URNAPJA. Bűnös voltom oka. Róm. 5, 12.					
15 Vasár.	Lóránt	K. János	7 44	16 35	János ev. 5: 1–16.
16 Hétfő	Géza	Sz. Pét. láncái	44	36	János ev. 5: 17–23.
17 Kedd	Antal	N. Antal ap.	43	37	János ev. 5: 24–30.
18 Szerda	Piroska	N. Atanáz	42	39	János ev. 5: 31–40.
19 Csüt.	Sára	Makár	41	40	János ev. 5: 41–47.
20 Péntek	Fábián	Eutim ap.	40	42	János ev. 6: 1–15.
21 Szomb.	Ágnes	Maxim hv.	39	43	János ev. 6: 16–21.
4. URNAPJA. Isten igazságos is, irgalmas is. II. Móz. 34. 6–7					
22 Vasár.	Vince	Timót	7 38	16 45	János ev. 6: 22–27.
23 Hétfő	Aladár	Kelemen vt.	37	47	János ev. 6: 28–40.
24 Kedd	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	37	47	János ev. 6: 41–50.
25 Szerda	Pál ford.	Naz. Gergely	36	49	János ev. 6: 51–59.
26 Csüt.	Aba	Xenophon	35	51	János ev. 6: 60–66.
27 Péntek	Zsolt	Krizosztom	34	53	János ev. 6: 67–71.
28 Szomb.	Károly	Efrém	33	54	János ev. 7: 1–13.
5. URNAPJA. Isten igazsága elégtételt kíván. Róm. 8, 3–4.					
29 Vasár.	Adél	Triodium	7 31	16 56	János ev. 7: 14–24.
30 Hétfő	Bojta	3 püspök	31	57	János ev. 7: 25–30.
31 Kedd	Szemere	Cirus és Ján.	30	58	János ev. 7: 31–36.

Böjtelő hava
Régente: Halak hava

Február

Téli tő
28 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerda	Enikő	Trifón	7 29	17 0	János ev. 7: 37—43.
2 Csüt.	Karolin	Jézus tal. S.	27	2	János ev. 7: 44—53.
3 Péntek	Balázs	Simeon és A.	26	3	János ev. 8: 1—11.
4 Szomb.	Ráhel	Izidor	24	5	János ev. 8: 12—20.

6 URNAPJA. Kicsoda az én Megváltóm. I. Kor. 1, 30

5 Vasár.	Ágota	Hetvened	7 23	17 7	Zsolt. kv. 96.
6 Hétfő	Réka	Bukol	22	9	Ruth kv. 1: 1—14.
7 Kedd	Iringó	Partén pk.	21	9	Ruth kv. 1: 15—22.
8 Szerda	Aranka	Tódor vt.	19	11	Ruth kv. 2: 1—23.
9 Csüt.	Csilla	Nicefor vt.	18	12	Ruth kv. 3: 1—18.
10 Péntek	Árpád	Karalamp vt.	16	14	Ruth kv. 4: 1—22.
11 Szomb.	Dezső	Balázs	14	16	Péld. kv. 15: 13—20.

7. URNAPJA. Megigazulásom egyedüli útja. Róm. 8, 24—25.

12 Vasár.	Lidia	Hushagyó	7 12	17 18	Péld. kv. 16: 1—18.
13 Hétfő	Ella	Martinian	12	18	Péld. kv. 16: 19—33.
14 Kedd	Bálint	Auxent	10	20	Péld. kv. 20: 1—11.
15 Szerda	Zoltán	Onezim	8	22	Péld. kv. 20: 20—30.
16 Csüt.	Juliánna	Pampil	6	24	Péld. kv. 23: 22—35.
17 Péntek	Álmos	Tódor	4	25	Péld. 24: 10 és 30—34.
18 Szomb.	Ellák	Leó pápa	3	27	Péld. kv. 28: 1—13.

8. URNAPJA. A szentháromság tilka. 1. János 5, 7

19 Vasár.	Zsuzsánna	Vajhagyó	7 2	17 27	János ev. 8: 21—30.
20 Hétfő	Álmos	Leó pk.	0	29	János ev. 8: 31—47.
21 Kedd	Eleonóra	Timót	6 58	31	János ev. 8: 48—59.
22 Szerda	Kuthon	Eugeniai otk.	56	33	János ev. 9: 1—12.
23 Csüt.	Tas	Polikárp	54	34	János ev. 9: 13—23.
24 Péntek	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	52	36	János ev. 9: 24—34.
25 Szomb.	Géza	Taráz	51	38	János ev. 9: 35—41.

9. URNAPJA. Isten a világ teremője. Ap. Csel. 4, 24.

26 Vasár.	Margit	Nb. 1. vas.	6 49	17 39	Zsolt. kv. 22.
27 Hétfő	Ákos	Prokop	48	40	János ev. 10: 1—6.
28 Kedd	Elemér	Vazul	45	42	János ev. 10: 7—11.

Bőjtmás hava
Régente: Kos hava

Március

Tavaszelő
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerda	Levente	Eudocia	6 ¹ / ₄₃	17 43	János ev. 10: 12—21
2 Csüt.	Lujza	Hezich	41	45	János ev. 10: 22—31
3 Péntek	Taksony	Eutrop	39	47	János ev. 10: 32—42
4 Szomb.	Kázmér	Gerazim	38	47	János ev. 11: 1—10

10 URNAPJA. Isten a világ gondviselője. Máté 10, 29—31

5 Vasár.	Lehel	Nb. 2. vas.	6 35	17 49	János ev. 11: 11—16
6 Hétfő	Jenő	Amorii 42 vt.	33	50	János ev. 11: 17—27
7 Kedd	Szabolcs	Vazul vt.	31	52	János ev. 11: 28—38
8 Szerda	Zoltán	Teofilakt	29	54	János ev. 11: 39—46
9 Csüt.	Uzur	Szebasztei vt.	27	55	János ev. 11: 47—57
10 Péntek	Elemér	Kodrát	26	56	János ev. 12: 1—11
11 Szomb.	Aranka	Szófron pk.	24	57	János ev. 12: 12—19

11. URNAPJA. Jézus az Idvezítő. I. Kor. 3, 11

12 Vasár.	Gergely	Nb. 3. vas.	6 22	17 59	János ev. 12: 20—24
13 Hétfő	Bogái	Nicefor pk.	20 18	1	János ev. 12: 25—33
14 Kedd	Matild	Benedek	18	2	János ev. 12: 34—43
15 Szerda	Bendeguz	Agáp	15	4	János ev. 12: 44—50
16 Csüt.	Dalma	Szabinusz vt.	14	5	János ev. 13: 1—5
17 Péntek	Balambér	Elek	12	6	János ev. 13: 6—11
18 Szomb.	Sándor, E.	Cirill pk.	10	7	János ev. 13: 12—20

12. URNAPJA. Krisztus hármass tiszte. Ézs. 11, 1—2

19 Vasár.	József	Nb. 4. vas.	6 8	18 9	János ev. 13: 21—30
20 Hétfő	Hubert	Szabb vtk.	5	11	János ev. 13: 31—38
21 Kedd	Benedek	Ifj. Jakab	3	12	János ev. 14: 1—6
22 Szerda	Viola	Vazul vt.	1	14	János ev. 14: 7—14
23 Csüt.	Botond	Nikon	0	15	János ev. 14: 15—24
24 Péntek	Gábor	Zakariás hv.	5 58	16	János ev. 14: 25—31
25 Szomb.	Tihamér	Gy. o. B. A.	55	18	János ev. 15: 1—8

13. URNAPJA. A keresztyén név jelentősége. Csel. 11, 26

26 Vasár.	Manó	Nb. 5. vas.	5 53	18 19	János ev. 15: 9—17
27 Hétfő	Hajnalka	Matrona vt.	51	21	János ev. 15: 18—27
28 Kedd	Gedeon	István	49	23	János ev. 16: 1—15
29 Szerda	Bors	Márk pk.	48	24	János ev. 16: 16—24
30 Csüt.	Koppány	Klim. János	45	25	János ev. 16: 25—33
31 Péntek	Árpád	Hipác	43	26	János ev. 17: 1—5

Szt. György hava
Rége: Bika hava

Április

Tavaszhó
30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliavolasók naptára
			kél ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szomb.	Réka	Egyipt. Mária	5 41	18 28	János ev. 17: 6—19
14. URNAPJA. Krisztus Istennek egyszülött fia. Zsid. 1, 12					
2 Vasár.	Virágvasár.	Virágvasár.	5 39	18 30	János ev. 17: 20—26
3 Hétfő	Buda	Nikéta ap.	37	31	János ev. 18: 1—11
4 Kedd	Csaba	József	35	33	János ev. 18: 12—27
5 Szerda	Vince	Klaudiusz	33	34	János ev. 18: 28—40
6 Csüt.	Edua	Eutik	31	35	János ev. 19: 1—15
7 Péntek	Nagypéntek	Nagypéntek	29	37	János ev. 19: 16—30
8 Szomb.	Lidia	Herodion	27	38	János ev. 19: 31—42
15. URNAPJA. Harmadnapon halottaiból feltámadta. Róm. 4, 25					
9 Vasár.	Husvét vas.	Husvét vas.	5 25	18 40	János ev. 20: 1—10
10 Hétfő	Husvét hétfő	Husvét hétfő	23	41	János ev. 20: 11—18
11 Kedd	Ubul	Husvét kedd	22	42	János ev. 20: 19—23
12 Szerda	Gyula	Vazul pk.	20	44	János ev. 20: 24—31
13 Csüt.	Ida	Márton p.	18	45	János ev. 21: 1—14
14 Péntek	Tibor	Arisztark	16	47	János ev. 21: 15—19
15 Szomb.	Emese	Kreszcenc	14	48	János ev. 21: 20—25
16. URNAPJA. Hiszem testem fellámadását és az örök életet I. Kor 15					
16 Vasár.	Aron	Agape	5 12	18 50	Zsoltárok kv. 118
17 Hétfő	Előd	Simeon pk.	11	51	IV. Móz. 6: 22—27
18 Kedd	Ilma	János szerz.	9	52	IV. Móz. 9: 15—23
19 Szerda	Kocsárd	Pafnuc	6	53	IV. Móz. 10: 11—12
20 Csüt.	Tivadar	Teodor hv.	4	55	IV. Móz. 11: 1—15
21 Péntek	Zsombor	Január	2	56	IV. Móz. 12: 1—16
22 Szomb.	Ketel	Syc. Teodor	0	58	IV. Móz. 13: 1-3, 25-33
17. URNAPJA. Krisztus felméne mennybe. Lukács 24 50—51					
23 Vasár.	Béla	György	4 59	18 59	Zsolt. kv. 104
24 Hétfő	György	Szaba vt.	58	19 0	IV. Móz. 14: 1—25
25 Kedd	Csongor	Márk ev.	56	1	IV. Móz. 14: 26—45
26 Szerda	Ete	Vazul pk.	54	3	IV. Móz. 16: 1—15
27 Csüt.	Gyöngyér	Simon	52	5	IV. Móz. 16: 16—35
28 Péntek	Valéria	9 vértanu	50	6	IV. Móz. 17: 6—14
29 Szomb.	Róza	Jázon pk.	49	8	IV. Móz. 20: 1—13
18. URNAPJA. Űl a mindenható Istennek jobbán. Eféz. 1, 20—23					
30 Vasár.	Katalin	Jakab ap.	4 47	19 8	Zsolt. kv. 100

Pünköstit hava
Régente : Ikrek hava

Május

Tavasziutó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Hétfő	Balambér	Jeremiás	4 45	19 10	IV. Móz. 20: 22—29
2 Kedd	Zsigmond	N. Atanáz	43	11	IV. Móz. 21: 1—9
3 Szerda	Irma	Timót	42	13	IV. Móz. 22: 1—20
4 Csüt.	Csaba	Pelágia sz.	40	14	IV. Móz. 22: 21—41
5 Péntek	Ubul	Iréne vt.	39	16	IV. Móz. 23. rész
6 Szomb.	Árpád	Jób	38	17	IV. Móz. 24: 1—19

19 URNAPJA. Onnan leszen eljövendő itélni Málé 26, 64

7 Vasár.	Tünde	Sz. † megj.	4 36	19 18	Zsolt. kv. 103
8 Hétfő	Gizella	János ev.	35	19	V. Móz. 4: 1-10, 23-24
9 Kedd	Enikő	Izaiás pr.	33	21	V. Móz. 5: 1—26
10 Szerda	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	32	22	V. Móz. 6: 4—25
11 Csüt.	Kocsárd	Móc vt.	30	24	Zsolt. kv. 110
12 Péntek	Pongrác	Epifán	28	25	V. Móz. 7: 1—11
13 Szomb.	Szervác	Glicéria	27	27	V. Móz. 8: 1—10

20. URNAPJA. Jézus nagy parancsa. Málé 28, 18—21

14 Vasár.	Bonifác	Izidor	4 26	19 27	V. Móz. 9: 1—7
15 Hétfő	Zsófia	Pakóm	25	29	V. Móz. 10: 12—22
16 Kedd	Taksony	Teodór	23	30	V. Móz. 18: 9—22
17 Szerda	Edua	Andronik	22	31	V. Móz. 30: 1—20
18 Csüt.	Áldozócsüt.	Nemzeti ün.	21	33	V. Móz. 32: 1-18, 29
19 Péntek	Törtel	Patrik és tsai	19	34	V. Móz. 33: 1-5, 26-29
20 Szomb.	Dalma	Találé	18	36	V. Móz. 34: 1—12

21. URNAPJA. Jézus nagy ígérete. János 14, 16—17

21 Vasár.	Ilona	Konst. és I.	4 18	19 36	I. Ján. lev. 1: 1—4
22 Hétfő	Júlia	Bazilisc	17	37	I. Ján. lev. 1: 5—10
23 Kedd	Dezső	Mihály pk.	16	38	I. Ján. lev. 2: 1—2
24 Szerda	Eszter	Simeon styl	14	40	I. Ján. lev. 2: 3—6
25 Csüt.	Orbán	K. Ján. feje m	13	41	I. Ján. lev. 2: 7—11
26 Péntek	Tarján	Kárpusz	12	42	I. Ján. lev. 2: 12—17
27 Szomb.	Edömér	Hellád	11	43	I. Ján. lev. 2: 18—21

22. URNAPJA. Hiszek Szentlélekben. Ap. Csel. 2, 17—18

28 Vasár.	Pünk. vas.	Pünköstit v.	4 10	19 44	I. Ján. lev. 2: 22—29
29 Hétfő	Pünk. hétfő	Pünköstit h.	10	45	I. Ján. lev. 3: 1—10
30 Kedd	Ilona	Izác apát	9	46	I. Ján. lev. 3: 11—18
31 Szerda	Angyalka	Herma vt.	8	47	I. Ján. lev. 3: 19—24

Szent Iván hava

Rége: Rák hava

Junius

Nyárelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Csüt.	Álmos	Jusztin b.	4 7	19 48	I. Ján. lev. 4: 1—6
2 Péntek	Anna	Nicefor	7	49	I. Ján. lev. 4: 7—16
3 Szomb.	Iringó	Lucillán	6	50	I. Ján. lev. 4: 17—21

23. URNAPJA. Hiszek egy közönséges keresztyén anyaszentegyházat Eféz. 2, 19—22

4 Vasár.	Kerény	Mindenszt.	4 6	19 51	I. Ján. lev. 5: 1—5
5 Hétfő	Denge	Tiri Dorót	5	52	I. Ján. lev. 5: 6—13
6 Kedd	Levente	Hiláron	4	53	I. Ján. lev. 5: 14—21
7 Szerda	Szabolcs	Teodót pk.	4	54	II. János lev.
8 Csüt.	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	3	54	III. János lev.
9 Péntek	Jolánka	Cirill és At.	3	55	Zsolt. kv. 99
10 Szomb.	Margit	Sándor	3	55	Zsolt. kv. 115.

24. URNAPJA. Hiszem a szentek egyességét, Róm. 12, 4—6.

11 Vasár.	Barnabás	Bartal B.	4 3	19 56	Zsolt. kv. 23.
12 Hétfő	Ozdor	Onufriusz	3	56	Jób kv. 1
13 Kedd	Szilárd	Aquilina	2	57	Jób kv. 2
14 Szerda	Bogát	Elizeus pr.	2	57	Jób kv. 3: 1—10
15 Csüt.	Ellák	Ámosz pr.	2	58	Jób kv. 4: 1—21
16 Péntek	Ilma	Tikon pk.	2	58	Jób kv. 5: 8—27
17 Szomb.	Töhötöm	Manuel	2	59	Jób kv. 6: 1—14

25. URNAPJA. Idvességre elégtelenek a jócselekedetek. Luk. 17, 10

18 Vasár.	Irnák	Leonc vt.	4 2	19 50	Jób kv. 7: 1—21
19 Hétfő	Gyárfás	Judás a.	2 20	0	Jób kv. 11: 1—20
20 Kedd	Keve	Metód pk.	2	0	Jób kv. 12: 1-6, 13-25
21 Szerda	Alajos	Julián vt.	2	0	Jób kv. 14: 1—17
22 Csüt.	Huba	Özséb pk.	2	0	Jób kv. 15: 1—16
23 Péntek	Zoltán	Agrippina	3	1	Jób kv. 19: 1—29
24 Szomb.	János	Ker. Ján. sz.	3	1	Jób kv. 32: 1—10

26. URNAPJA. Egyedül hit által igazulunk meg. Gal. 2, 16

25 Vasár.	Vilmos	Feb. és tsai	4 3	20 1	Jób kv. 33: 6—14
26 Hétfő	Zsongor	Dávid rem.	3	1	Jób kv. 34: 1-16, 31-37
27 Kedd	László	Sámson	4	1	Jób kv. 38: 1—11
28 Szerda	Eörs	Cirus, erek.	4	1	Jób kv. 38: 12—30
29 Csüt.	Pét. és Pál	Péter és Pál	5	1	Jób kv. 38: 31—41
30 Csüt.	Pál	12 apostol	5	1	Jób kv. 40: 1-5, 42 r.

Szent Jakab hava

Régente: Oroszlán hava

Julius

Nyárhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára	
			kél ó. p.	nyug. ó. p.		
1 Szomb.	Töhötöm	Kozma és Dm	4	6	20 1	Jób kv. 42: 7-17
27. URNAPJA. A keresztség sákramentoma. Máté 16, 15-16						
2 Vasár.	Ubul	B. A. meze	4	7	20 0	Máté ev. 13: 1-9
3 Hétfő	Emese	Jácint vt.		7	0	Máté ev. 13: 10-23
4 Kedd	Aladár	Krét. András		7	0	Máté ev. 13: 24-30
5 Szerda	Enese	Márta özv.		8	0	Máté ev. 13: 31-43
6 Csüt.	Zsolt	Szizoes		9	0	Máté ev. 13: 44-46
7 Péntek	Bulcsu	Tamás	10	19	59	Máté ev. 13: 47-52
8 Szomb.	Teréz	Prokóp vt.	10		59	Máté ev. 13: 53-58
28. URNAPJA. Az urvacsoráról. I. Kor. 11, 23-25						
9 Vasár.	Tünde	Pank pk.	4	11	19 58	Jerem. 1: 1-10
10 Hétfő	Gyöngyvér	Leonc vt.		12	58	Jerem. 1: 11-19
11 Kedd	Zoltán	Eufemia sz.		13	57	Jerem. 2: 1-19
12 Szerda	Levente	Proklusz		14	56	Jerem. 3: 1-20
13 Csüt.	Jenő	Gábor főa.		15	56	Jerem. 4: 1-4, 19-27
14 Péntek	Eörs	Aquila és Pr.		16	55	Jerem. 5: 1-19
15 Szomb.	Balambér	Quirik vt.		17	54	Jerem. 6: 8-21
29. URNAPJA. Krisztus teste és vére az életnek kenyere és itala. Ján. 6, 25						
16 Vasár.	Enikő	Atenogén	4	18	19 54	Jerem. 7: 1-20
17 Hétfő	Elek	Marina		18	53	Jerem. 8: 4-9
18 Kedd	Frigyes	Emilián		20	52	Jerem. 9: 11-23
19 Szerda	Emilia	Diusz		21	51	Jerem. 10: 1-16, és 24
20 Csüt.	Illés	Illés próféta		22	50	Jerem. 12: 7-17
21 Péntek	Dániel	Simeon rem.		23	49	Jerem. 13: 1-16
22 Szomb.	Mária M.	M. Magdolna		24	48	Jerem. 14: 7-22
30 URNAPJA. Krisztus egyetlen egy áldozata. Zsid. 10, 10-12						
23 Vasár.	Lenke	Fókaszt vt.	4	26	19 46	Jerem. 15: 10-21
24 Hétfő	Kupa	Krisztina sz.		27	45	Jerem. 16: 1-9, 14-15
25 Kedd	Jakab	Anna		27	45	Jerem. 17: 5-17
26 Szerda	Anna	Hermoldus		28	44	Jerem. 18: 1-14
27 Csüt.	Olga	Pantalemon		30	42	Jerem. 20: 1-16
28 Péntek	Bors	Nikánor		31	41	Jerem. 21: 1-14
29 Szomb.	Márta	Kallinik		33	39	Jerem. 22: 13-29
31. URNAPJA. A mennyország kulcsai. Máté 16, 19						
30 Vasár.	Judit	Szila	4	34	19 38	Jerem. 23: 1-8
31 Hétfő	Lehel	Eudocim	4	35	37	Jerem. 23: 16-32

Kisasszony hava

Régeinte: Szűz hava

Augusztus

Nyárutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Román naptár	Nap		Bibliaviasók naptára
			kél ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Kedd	V. Péter	Sz. † körmen.	4 37	19 35	Jerem. 24: 1—10
2 Szerda	Lehel	István vt.	37	35	Jerem. 25: 1—14
3 Csüt.	Gusztáv	Izác, Fauszt.	39	33	Jerem. 26: 1—16
4 Péntek	Domonk.	Efezi gyermek.	40	32	Jerem. 28: 1—17
5 Szomb.	Atilla	Euszignusz	41	30	Jerem. 29: 1—19

32. URNAPJA. Cselekednünk kell a jót. Jakab 2, 18

6 Vasár.	Berta	Urszinev.	4 43	19 28	Jerem. 30: 10—22
7 Hétfő	Ibolya	Pulkeria	44	27	Jerem. 31: 1—14
8 Kedd	László	Emilián	46	26	Jerem. 31: 23—24
9 Szerda	Emőd	Mátyás a.	46	24	Jerem. 32: 26—44
10 Csüt.	Lóránt	Lőrinc vt.	47	22	Jerem. 33: 14—26
11 Péntek	Tibor	Euplusz	49	20	Jerem. 36: 5—26
12 Szomb.	Klára	Anicét vt.	50	19	Jerem. 39: 1—14

33. URNAPJA. A ker. ember igazi bűnbánata. Efész. 4 22—24

13 Vasár.	Csongor	Max. hv.	4 52	19 17	Jerem. 1: 1—7.
14 Hétfő	Jutas	Mikeás pr.	53	15	Jerem. 3: 22—39
15 Kedd	Mária	N. Boldoga.	54	14	Jerem. 5: 1—22
16 Szerda	Aba	Dioméd	55	12	Zsolt. kv. 144.
17 Csüt.	Edömér	Miron pap	57	11	Kolos. lev. 1: 1—8
18 Péntek	Ilona	Florus és L.	58	9	Kolos. lev. 1: 9—20
19 Szomb.	Huba	András vt.	5 0	7	Kolos. lev. 1: 21—29

34. URNAPJA. Ne legyenek tenéked idegen isteneid. II. Móz. 20, 3

20 Vasár.	István	Sámuel	5 1	19 5	Kolos. lev. 2: 1—7
21 Hétfő	Sámuel	Tádé	3	4	Kolos. lev. 2: 8—17
22 Kedd	Jenő	Agatonik	3	2	Kolos. lev. 2: 18—23
23 Szerda	Farkas	Farkas	5	0	Kolos. lev. 3: 1—7
24 Csüt.	Bertalan	Eutik	6 18	58	Kolos. lev. 3: 8—17
25 Péntek	Lajos	Bertalan	7	56	Kolos. lev. 3: 18—4: 1
26 Szomb.	Endre	Andr. és Nat.	9	54	Kolos. lev. 4: 2—6

35. URNAPJA. Ne imádj képeket, szobrokat II. Móz. 20, 4

27 Vasár.	Ellák	Pcomén	5 10	18 52	Kolos. lev. 4: 7—18
28 Hétfő	Győző	Mózes rem.	11	51	Esdrás 1: 1—11
29 Kedd	Mohács	Iván fv.	12	49	Esdrás 3: 1—13
30 Szerda	Róza	Sándor pk.	14	47	Esdrás 4: 1—5
31 Csüt.	Bendeguz	B. A. öve	15	45	Esdrás: 5: 1—17

Szent Mihály hava
Régente: Mérleg hava

Szeptember

Őszelő
30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Péntek	Álmos	Évkezdet	5 17	18 42	Esdrás 6: 1—15
2 Szomb.	Csilla	Mamánt vt.	18	40	Esdrás 7: 6—19

36. URNAPJA. Az Urnak nevét hiába fel ne vedd. II. Móz. 20, 7

3 Vasár.	Bojta	Autim p.	5 19	18 39	Esdrás 8: 31—36
4 Hétfő	Róza	Babilasz érs.	21	37	Esdrás: 9: 1—15
5 Kedd	Lőrinc	Zakariás pr.	22	35	Esdrás 10: 1—12
6 Szerda	Csongor	Mihály csod.	24	32	Nehémiás 1: 1—11
7 Csüt.	Ágota	Szocont	25	30	Nehémiás 2: 1—10
8 Péntek	Mária	Kisasszony	27	28	Nehémiás 2: 11—20
9 Szomb.	Huba	Szeverián	28	27	Nehémiás 4: 1—6

37. URNAPJA. A keresztyén esküdhetik Isten nevére. V. Móz. 20, 10.

10 Vasár.	Ákos	Menod	5 29	18 25	Nehémiás 4: 7—23
11 Hétfő	Árpád	Teodóra	30	23	Nehémiás 5: 1—13
12 Kedd	Virág	Autonóm	32	21	Nehémiás 8: 1—12
13 Szerda	Buda	Kornél	33	19	Nehémiás 9: 5—15
14 Csüt.	Szerénke	Kereszt felt.	34	17	Nehémiás 9: 16—31
15 Péntek	Ellák	Nikéta vt.	36	15	Nehémiás 9: 32—37
16 Szomb.	Edit	Eufémia	36	13	Nehémiás 13: 15—22

38. URNAPJA. A hetedik nap az Urnak napja. V. Mózes 5, 12—15

17 Vasár.	Gyula	Zsófia	5 38	18 11	Zsolt. kv. 50
18 Hétfő	Hajnalka	Eumén pk.	39	9	Zsid. lev. 11: 1—7
19 Kedd	Enese	Trofim vt.	41	7	Zsid. lev. 11: 8—21
20 Szerda	Böngér	Euszták	42	4	Zsid. lev. 11: 22—31
21 Csüt.	Máté	Kodrát	44	2	Zsid. lev. 11: 32—40
22 Péntek	Móric	Fóka pk.	45	0	Zsid. lev. 12: 1—3
23 Szomb.	Etelka	Ker. Ján. fog.	46 17 58		Zsid. lev. 12: 4—11

39. URNAPJA. Tiszteld atyádat és anyádat. II. Mózes 20, 12

24 Vasár.	Tas	Tekla	5 48	17 56	Zsid. lev. 12: 12—17
25 Hétfő	Adorján	Eufrozina	49	54	Zsid. lev. 12: 18—24
26 Kedd	Zoárd	János	51	51	Zsid. lev. 12: 25—29
27 Szerda	Kadosa	Kallisztrát.	52	49	Zsid. lev. 13: 1—6
28 Csüt.	Eörs	Kariton	54	48	Zsid. lev. 13: 7—14
29 Péntek	Mihály	Kiriak rem.	54	45	Zsid. lev. 13: 15—19
30 Szomb.	Roff	Gergely pk.	56	44	Zsid. lev. 13: 20—25

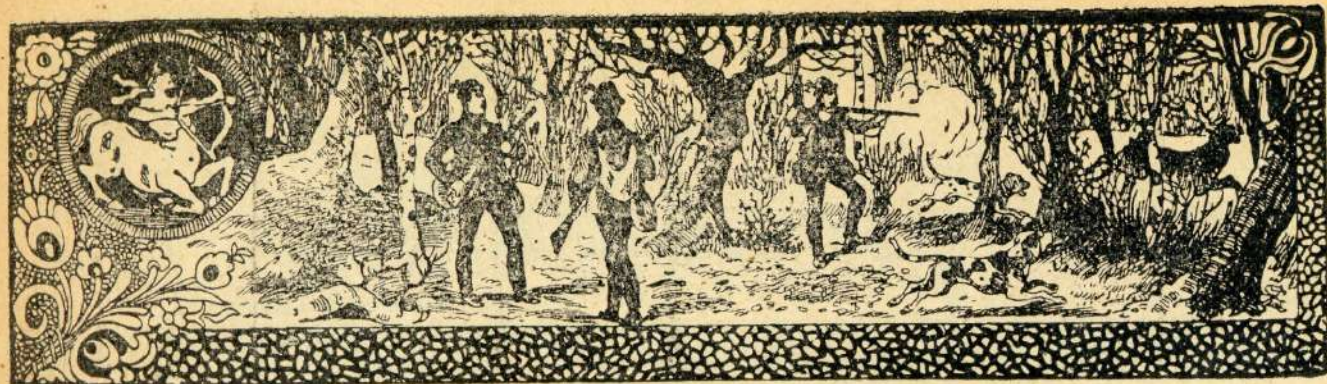

Mindszent hava
Régente: Bökölly hava

Október

Ősz hó
31 nap

A hó és a hét napjai	Refórmátus naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaviasók naptára
			kél ó. p.	nyug. ó. p.	
40. URNAPJA. Szeresd felebarátodat. Máté 22, 39					
1 Vasár.	Etelke	B. A. véd.	5 57	17 41	Zsolt. kv. 145
2 Hétfő	Géza	Ciprián pk.	59	39	Róm. lev. 1: 1—17
3 Kedd	Opor	Areop. Dénes	6 0	37	Róm. lev. 1: 18—32
4 Szerda	Ferenc	Hiorót	2	35	Róm. lev. 2: 1—16
5 Csüt.	Bátor	Karitina sz.	3	34	Róm. lev. 2: 17—24
6 Péntek	Kadosa	Tamás a.	4	32	Róm. lev. 2: 25—29
7 Szomb.	Amália	Szergius vt.	5	30	Róm. lev. 3: 1—8
41. URNAPJA. Őrizkedjetez minden tisztátalanságtól. I. Thess. 4, 3—4					
8 Vasár.	Etelka	Pelágia	6 7	17 28	Róm. lev. 3: 9—20
9 Hétfő	Bors	Jakab a.	9	26	Róm. lev. 3: 21—31
10 Kedd	Gedeon	Eulamp vt.	10	24	Róm. lev. 4: 1—15
11 Szerda	Gyöngyike	Fülöp diak.	12	22	Róm. lev. 4: 16—25
12 Csüt.	Farkas	Próbusz	12	20	Róm. lev. 5: 1—11
13 Péntek	Kálmán	Kárp	14	18	Róm. lev. 5: 12—21
14 Szomb.	Edua	Paraszkeve	16	16	Róm. lev. 6: 1—11
42. URNAPJA. Ne bántsd a másét. III. Móz. 19, 11—23.					
15 Vasár.	Teréz	Lucian vt.	6 18	17 14	Róm. lev. 6: 12—23
16 Hétfő	Gál	Longin	19	12	Róm. lev. 7: 1—6
17 Kedd	Hedvig	Ozeás pr.	20	10	Róm. lev. 7: 7—13
18 Szerda	Ibolya	Lukács ev.	21	9	Róm. lev. 7: 14—25
19 Csüt.	Szabolcs	Joel pr.	23	7	Róm. lev. 8: 1—16
20 Péntek	Iréne	Artémiusz	24	5	Róm. lev. 8: 17—27
21 Szomb.	Tünde	Hiláron	26	3	Róm. lev. 8: 28—39
43. URNAPJA. Kövessétez és védelmezzétez az igazságot Eféz. 4, 25.					
22 Vasár.	Előd	Aberc pk.	6 27	17 1	Róm. lev. 9: 1—5
23 Hétfő	Gyöngyike	Jakab a.	29	16 59	Róm. lev. 9: 6—17
24 Kedd	Csaba	Arétasz	30	58	Róm. lev. 9: 18—33
25 Szerda	Vilma	Marcián	31	56	Róm. lev. 10: 1—10
26 Csüt.	Zerind	Demeter vt.	33	55	Róm. lev. 10: 11—21
27 Péntek	Hajnalka	Nesztor	34	53	Róm. lev. 11: 1—10
28 Szomb.	Simon	Terenc	36	51	Róm. lev. 11: 11—24
44. URNAPJA. Legyetek tökéletesek. Máté 15, 48.					
29 Vasár.	Szilárd	Anaszt.	6 38	16 50	Róm. lev. 11: 25—32
30 Hétfő	Keve	Zenób vt.	40	48	Róm. lev. 11: 33—36
31 Kedd	Ref. eml.	Epimák vt.	40	47	Zsolt. kv. 46

Szt. András hava
Régente: Nyílas hava

November

Őszutó
30 nap

A hó és a hét-napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaviasók naptára
			kél ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerda	Tuhutum	Kozma	6 42	16 45	Róm. lev. 12: 1—8
2 Csüt.	Illa	Acindin vt.	44	43	Róm. lev. 12: 9—21
3 Péntek	Győző	Acepszimasz	46	41	Róm. lev. 13: 1—7
4 Szomb.	Károly	Nikandor	47	40	Róm. lev. 13: 8—10

45. URNAPJA. Szüntelen imádkozatok. Thess. 1, 11

5 Vasár.	Imre	Galekt.	6 49	16 38	Róm. lev. 13: 11—14
6 Hétfő	Ete	Pál pk.	50	38	Róm. lev. 14: 1—12
7 Kedd	Atilla	Hieron és tsai	51	36	Róm. lev. 14: 13—23
8 Szerda	Lehel	Mihály főan.	53	34	Róm. lev. 15: 1—13
9 Csüt.	Tibor	Onezifor	54	33	Róm. lev. 15: 14—21
10 Péntek	Luther	Oresztesz vt.	56	31	Róm. lev. 15: 22—33
11 Szomb.	Márton	Menna vt.	57	30	Róm. lev. 16: 1—6

46. URNAPJA. Isten a mi Atyánk. Máté 6, 9-a

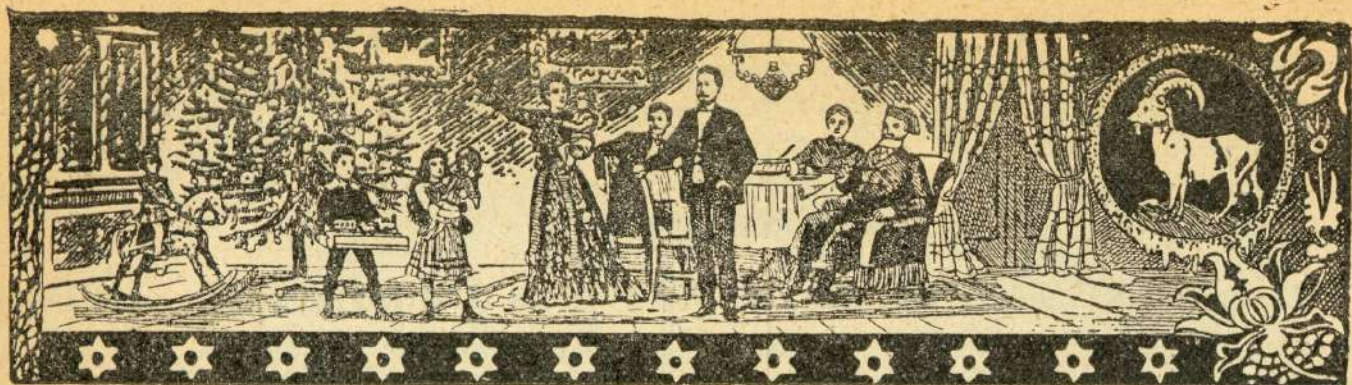
12 Vasár.	Emilia	Alam. I.	6 59	16 28	Róm. lev. 16: 17—27
13 Hétfő	Tihamér	Ar. János	7 0	28	Jelen. kv. 1: 1—8
14 Kedd	Albert	Fülöp a.	1	27	Jelen. kv. 1: 9—20
15 Szerda	Zoárd	Guriasz	3	25	Jelen. kv. 2: 1—7
16 Csüt.	Ödön	Máté ev.	4	24	Jelen. kv. 2: 8—11
17 Péntek	Irnák	Cs. Gergely	6	23	Jelen. kv. 2: 12—17
18 Szomb.	Gyöngyike	Plátó vt.	8	22	Jelen. kv. 2: 18—29

47. URNAPJA. Szenteltesék meg a Te neved. Máté 6-b

19 Vasár.	Erzsébet	Abdiasz	7 9	16 21	Jelen. kv. 3: 1—6
20 Hétfő	Jolán	Dek. Gergely	10	20	Jelen. kv. 3: 7—13
21 Kedd	Ilma	B. A. felaj.	11	19	Jelen. kv. 3: 14—22
22 Szerda	Csilla	Filémon	13	18	Jelen. kv. 4: 1—11
23 Csüt.	Keve	Amfilok	15	17	Jelen. kv. 5: 1—14
24 Péntek	Emma	Kelemen p.	16	16	Jelen. kv. 6: 1—17
25 Szomb.	Katalin	Katalin vt.	18	16	Jelen. kv. 7: 9—17

48. URNAPJA. Jöjjön el a Te országod. Máté 6, 10-a

26 Vasár.	Árpád	Nikon	7 19	16 15	Jelen. kv. 11: 15—19
27 Hétfő	Elemér	Perzs. Jak.	21	15	Jelen. kv. 12: 10—12
28 Kedd	Piroska	Irenark	21	14	Jelen. kv. 13: 1—18
29 Szerda	Szabolcs	Paramon	23	13	Jelen. kv. 14: 6—20
30 Csüt.	András	András a.	24	13	Jelen. kv. 15: 1—8

Télelő
31 nap

December

Karácsony hava
Régente: Bak hava

A hó és a hé napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Péntek	illa	Nahum pr.	7 26	16 12	Jelenések 16: 1—9
2 Szomb.	Aranka	Habakuk pr.	27	11	Jelenések 16: 10—21
49. URNAPJA. Legyen meg a Te akaratod. Máté 6, 10 b					
3 Vasár.	Advent I.	Szofoni	7 28	16 11	Jelenések 19: 1—10
4 Hétfő	Borbála	Borbála	29	10	Jelenések 19: 11—21
5 Kedd	Vilma	Szabbasz	31	10	Jelenések 20: 1—10
6 Szerda	Miklós	Miklós	32	9	Jelenések 20: 11—15
7 Csüt.	Ambrus	Ambrus ea.	33	9	Jelenések 21: 1—8
8. Péntek	Mária	Patáp	34	9	Jelenések 21: 9—21
9 Szomb.	Réka	B. A. fogan.	35	09	Jelenések 22: 1—5
50. URNAPJA. A mi mindennapi kenyerünket add meg. Máté 6, 11					
10 Vasár.	Judit	Menna	7 36	16 9	Jelenések 22: 6—21
11 Hétfő	Árpád	Dániel styl.	36	9	I. Tim. 1: 1—11
12 Kedd	Edua	Szpiridion	37	9	I. Tim. 1: 12—20
13 Szerda	Luca	Eusztrát	38	9	I. Tim. 2: 1—7
14 Csüt.	Szilárdka	Tirzus vt.	39	9	I. Tim. 2: 8—15.
15 Péntek	Ubul	Eleutér pk.	40	10	I. Tim. 3: 1—7
16 Szomb.	Etelka	Aggeusz pr.	41	10	I. Tim. 3: 8—13
51. URNAPJA. Bocsásd meg a mi bűneinket. Máté 6, 12					
17 Vasár.	Béla	Ósatyák	7 42	16 10	I. Tim. 3: 14—16
18 Hétfő	Álmos	Sebestyén vt.	43	10	I. Tim. 4: 1—5
19 Kedd	Viola	Bonifác vt.	43	10	I. Tim. 4: 4—16
20 Szerda	Opor	Ignác vt.	44	11	I. Tim. 5. rész
21 Csüt.	Tamás	Juliánna sz.	44	11	I. Tim. 6: 1—10
22 Péntek	Ozdor	Anasztázia	45	11	I. Tim. 6: 11—21
23 Szomb.	Győző	Krétai 10 vt.	45	12	Zsolt kv. 130
52. URNAPJA. Ne vigy minket kísértetbe. Máté 6, 13-a					
24 Vasár.	Ádám, Éva	Szentatyák	7 46	16 13	Lukács ev. 2: 1—14
25 Hétfő	Karácsony	Nagykar.	46	13	Lukács ev. 2: 15—20
26 Kedd	István I. vt.	Istensz. M.	47	14	Lukács ev. 2: 25—35
27 Szerda	János	Istv. földiak.	47	15	Lukács ev. 2: 36—40
28 Csüt.	Kund	Több ezer vt.	47	16	Titus 2: 11—15
29 Péntek	Dávid	Apró szentek	47	17	Titus 3: 3—8
30 Szomb.	Zoárd	Anizia sz.	48	17	Zsolt. kv. 91
53. URNAPJA. Tied az ország, a hatalom és a dicsőség. Máté 6, 13-b.					
31 Vasár.	Szilveszter	Melánia	7 48	16 18	Zsolt. kv. 121

Nevezetes korszakok és korszámítások az 1939-ik rendes évre.

7670-ik a septuaginta évszámítás szerint. 7537-ik a görög egyház korszámítása szerint. 7448-ik a bizanci korszámítás szerint. 7440-ik az antiókia korszámítás szerint. 6652-ik a Julius-féle korszámítás szerint. 5944-ik a világ évrrend szerint. 5699—700-ik a zsidók korszámítása szerint. 5664-ik az aranykor letelte után. 5386-ik a vizözön vége óta. 4721-ik az ebsillagzatról nevezett korszak kezdete óta. 3806-ik a zsidók kivonulása óta Egyiptomból. 3518-ik az ezüst korszak letelte óta. 3368-ik a görög areopag megállapítása óta. 2928-ik a jeruzsálemi 1. templom felépítése óta. 2718-ik az olympida nevű korszak kezdete óta. 2688-ik Róma városa alapítása óta. 1939-ik Krisztus Urunk születése óta. 1833-ik Decebal halála óta. 1804-ik a zsidók szétszórása óta. 1628-ik a keresztyének üldözésének első betiltása után. 1357-ik Mohamed menekülése óta. 1351-ik az érckor letelte óta. 1138-ik a német-római császárság megalapítása óta. 1044-ik a magyarok honfoglalása óta. 758-ik a delejtű megismerése óta Európában. 698-ik a tatárjárás óta. 665-ik a habsburgi háznak a róm. császárok trónra jutása óta. 456-ik Nagy Lajos halála óta. 543-ik a Nikápolyi csata óta. 499-ik a könyvnyomtatás feltalálása óta. 495-ik a várnai csata óta. 486-ik Konstantinápoly elfoglalása óta. 481-ik Hunyadi János nádorfehérvári nagy győzelme óta. 481-ik Korvin Mátyás trónra jutása óta. 446-ik Amerika felfedezése óta. 413-ik a mohácsi vész óta. 373-ik Zrínyi Miklós halála óta. 240-ik a gőzgép feltalálása óta. 136-ik a gőzhajó használata óta. 133-ik a vasúti mozdony első kísérletei óta. 20-ik a Népszövetség megalakulása óta. 19-ik Trianon óta. 17-ik a rádió tökéletesítése óta.

Törvényhozási szünnapok.

Izraelitákat e napokon nem szabad törvénybe idézni: Az összes szombati napokon — Purim napon (márc. 10., 11.) A husvéti ünnepek. 1., 3., 7. és 8-ik napján (ápr. 9., 10., 15., 16.) Sabuoth (Pünkösöd) ünnepén (máj. 29., 30.) Jeruzsálem elpusztulása napján (jul. 30.) Ujév 1-ső és 2-ik napján (szept. 19., 20.) Engesztelés napján (szept. 28.) Sátoros ünnepen (okt. 3., 4.) Törvényöröm napján (okt. 11.)

Hivatalos ünnepnapok.

A közhivatalokban nincsen hivatalos óra és az üzletek zárva tartandók:

1. *Görögkeleti egyházi ünnepek:* Jan. 1. Szent Vazul eml. Jan. 6.: Az Ur megkelesztetése eml. Jan. 7.: Keresztelő Szent-János eml. Febr. 2.: Az Ur bemutatása eml. Március 25.: Mária üdvözöltetése eml. A három husvétünnepnap. Április 23.: Szent György eml. Az Ur mennybemenetele eml. a husvét utáni 40-ik nap Május 21.: Szent Konstantin és Heléna eml. Pünköszt első és második napja. Junius 29.: Szent Péter és Pál apostolok eml. Julius 20.: Szent Illés eml. Aug. 6.: Az Ur színváltozása eml. Szept. 8.: Mária születése eml. Szept. 14.: A Szentkereszt felmagasztalása eml. Október 26.: Szent Demeter eml. Nov. 8.: Szent Mihály és Gábor arkangy. eml. Dec. 6.: Szent Miklós eml. Dec. 25.: Karácsony három napja.

2. *Román nemzeti ünnepek:* 1. Jan. 24 2. Május 10.: A függetlenség kikiáltásának (1877) évfordulója, mely napon egyszersmind az „összes románok egyesülésé”-nek (1859 és 1918) évfordulóját is meg kell ünnepelni. 3. A hazáért meghalt hősök emlékünnepe, a román áldozócsüirtőkön. 4. Junius 8-án II. Károly király Ófelsége trónralépésének évfordulója Te Deum-mal. 5. Október 16 án Király Ófelsége születésnapja, Te Deum-mal. 6. November 8-án Mihály, Alba-Iulia-i nagyvajda napja és ugyanezen a napon ünnepeltetik születésnapja is okt. 25. helyett. Te Deum-mal. Dec. 1. Egyesülés ünnepe.

Csinos, izléses nyomtatványokat készít minden alkalomra
Kálvin könyvnyomda Oradea
Strada Lazar Aurel No. 14. [A Református Leánynevelő Intézet épülete.]

Törvényhozási szünnapok.

1. Nemzeti ünnepek. A kultuszminisztérium 69.042—1922. sz. alatt a nemzet ünnepek, valamint a királyi udvar ünnepeinek megtartására vonatkozó rendelkezése szerint istentiszteletet kell tartani, amelyen tanuló ifjuságunk köteles megjelenni:

Január 1. Ujév. Január 24. Egyesülési ünnep. Május 10. A függetlenség kikiáltása és a királyság kikiáltása. Május 18. Áldozócsüdtörtök. Hősök napja. Junius 8. II. Károly király trónra lépésének évfordulója. Aug. 6. A máräsesti győzelem évfordulója. Az összes intézkedéseket a nemzetvédelmi minisztérium adja ki. Október 16. A király Öfelsége születésnapja. November 8. Mihály alba-iuliai nagyvajda nevenapja, ezen a napon kell ünnepelni szül. napját is okt. 29. helyett Öfelsége a király rendeletére. Dec. 1. Egyesülés ünnepe.

2. Törvényes ünnepek, amelyeken minden munka szünetel, az üzemek nem dolgozhatnak és az üzletek zárva tartandók.

Mind az 52 vasárnap.

Jan. 1. Ujév.

Jan. 6. Vizkereszt.

Jan. 24. Egyesülés ünnepe.

Április 10. Husvét 2 napja.

Április 23. Szent György.

Május 1. A munka napja.

Május 10. A királyság proklamálása.

Jun. 8. II. Károly király Öfelsége hazatérésének évfordulója.

Dec. 25. Karácsony.

3. Hivatalos ünnepek, melyeken az üzemek dolgozhatnak, az üzletek nyitva tartanak, de a hivatalok szünetelnek s a posta pótdíjat számít fel:

Január 7. Szent János napja. Február 2. Gyertyaszentelő Boldog Asszony. Március 25. Gyümölcsoltó Boldog Asszony, (Román) Nagypéntektől—husvét 3. napjáig 3. nap. Május 21. Ilona és Konstantin. (Román) pünköst 2. napja. Junius 29. Péter és Pál. Aug. 15. Nagyboldogasszony. Szeptember 8. Kisasszony napja. Szept. 14. Szentker. felmagasztalása. Október 26. Szent Demeter napja. November 8. Szent Mihály napja. December 6. Szt. Miklós napja. December 24—27. ig Karácsony 4 napja.

4. Biróságokhoz — sürgős esetet kivéve — senki sem idézhető meg saját vallásának ünnepén:

a) *protestánsok* január 1., 6., Ápr. 7. Nagypéntek, ápr. 9—10. Husvét első és második napján, május 18. áldozócsüdtörtök, május 28—29. Pünköst vasárnap és hétfő október 31. a reformáció emléknapja, dec. 25—26. Karácsony első és másodnapja és a vasárnapokon.

A nap és rendszerének csoportja.

Ez évben két napfogyatkozás és két holdfogyatkozás lesz.

1. Gyűrűs napfogyatkozás április 19. Kezdődik 17 ó 7 p, végződik 18 ó 23 p. Látható Közép Európában is.

2. Teljes holdfogyatkozás május 3-án. Kezdődik 15 ó 39 p, végződik 16 ó 42 p. Látható a kezdete Alaszkában, a Csendes óceánon, Ausztráliában, Polynéziában, a Déli jegestengeren, az Indiai óceánon, Kelet- és Közép-Ázsiában. A vége látható a Csendes óceán nyugati részein, Polynéziában, Ausztráliában, Ázsiában, a Déli jegestengeren, az Indiai óceánon. Madagaszkárban, egész Afrikában, kivéve annak északnyugati részét és Dél-Európában.

3. Teljes napfogyatkozás okt. 12-én. Kezdődik 21 ó 17 p, végződik 22 ó 2 p. Látható Ausztrália délkeleti részein, Polynéziában, a Déli jegestengeren és Dél-Amerika déli részén.

4. Részletes holdfogyatkozás október 28. Kezdődik 5 ó 54 p. Kezdeté látható egész Európában, kivéve annak legkeletibb részét. A vége látható az Atlanti óceánnak északi részein, az Északi jegestengeren, Észak- és Dél Amerikában, A Csendes óceánon, Polynéziában, Azsia keleti és északkeleti részein.

ÚJÉVI OLAJÁG.

Irta: KRÜZSELYI ERZSÉBET.

Úgy jő az Újév, mint fehér galambfi
Zöld remény-ágot lengetve felénk,
S mi hisszük: útja csupa jót fog adni,
A Béke fog velünk buzát aratni
És szeretet-kenyért s bort hint elénk.

Mert szerte új özönviz hömpölyög,
Nóék vagyunk mi mind, — Nőé utódok,
Körülöttünk a föld inog dörög, —
S a messzi, harc-dúlt otthonok fölött
Fel-felsírnak a bús halálakkordok...

Ó, jöjjetek ti, új Noé-galambok:
Évek, ígéretek, reményjelek! —
Derül Egünk, mikor felénk suhantok
Az éjszinű Jövő-felhők felett,
S lelkünknek új-új olajágot adtok!

Menjünk bizón mi, bús Bárka-lakósok,
Merre az Újesztendő útja int.
S higyjünk, reméljünk, mert az embersorsok
Isten kezében futnak össze mind; —
S ő eltörölhet könnyet, bánatot,
Hogy ne fojtson meg több galambfiókot
Életünkben a vércse-karmu Gond...

— Áldj meg Úram, lelkünkben minden vágyat,
Évet, reményt, — galamb-fit, olajágot!

M. S. REGELE CAROL AL II-LEA.

Krisztus az örök fundamentum.

I. Kor. III. r. II. v.

A német nép magasba szárnyaló vallásos lelkületének egyik, legfenségesebb bizonyága a straszburgi dóm, a gót építészetnek csodálatos remeke. A fölötte átrepülő sok száz esztendő alatt az alkotó művészet hatása alól egyetlen szemlélő se vonhatta ki magát, hanem úgy érezte, hogy a falak közelében valami ellenállhatatlan erő ragadja meg és emeli a végtelenségbe, a testi szemmel láthatatlan örökkévaló Isten közelébe.

Néhány esztendővel ezelőtt, ha valaki belépett e világ-hirű templomba, mélységes megdöbbenéssel látta, hogy az elbűvölő épület bensejét magas építő állványok, vastraverzek töltik be, s a műépítészet csodás alkotását valami nagy veszedelem fenyegeti. Ajakán akaratlanul is feltört a kérdés: az épület fundamentuma rendült-e meg vagy pedig a mű struktúrájában olyan hibák jelentkeztek, amelyek végzetes bajt hordoznak magukban? De bármelyik okból következett is be a baj, a számokban kifejezhetetlen nagy értéknek a jövő számára való biztosítása nemcsak a józan ész követelménye, hanem olyan elháríthatatlan kötelesség volt, amely elől a következő korok súlyos megítélése tudatában kitérni nem lehetett.

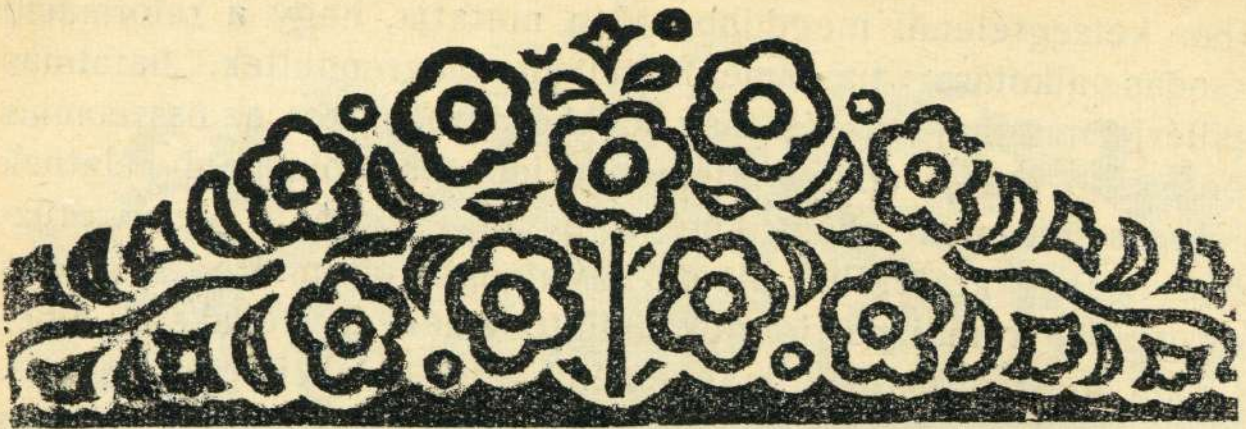
Az emberiségnek a reformáció tüzeiben megacélozódott vallásos lelke a straszburgi dómnál sokkal nagyobb szerű dolgokat vitt véghez. Nemcsak templomokat és iskolákat épített, de olyan intézményeknek adott életet, amelyek a tudomány, ipar és kereskedelem több mint négyszázados vívmányaiban szebbé, nemesebbé, szellemileg és anyagi területeken gazdagabbá tette a világot. A büszke XX-ik század azonban ma

már kétségtelenül megdöbbenően mutatja, hogy a reformáció csodás alkotásai fundamentumaiban megrendültek, hatalmas pillérjei meghajoltak és csak idő kérdése, mikor az összeomlás borzasztó robaja épugy eltemeti e jobb és boldogabb életnek lehetőségét, mint ahogy kétezer évvel ezelőtt a Vezuv tűzhányó hegy kráteréből kiömlő lávatenger eltemette a hajdan dúsgazdag római patriciusok mulató villáit és kéjlakait, amelyek most próbálnak a kőkemény réteg alul felcsákányozni.

Ennek az elszomorító és fájdalmas tapasztalatnak oka a mai kultur ember, aki durva kézzel és hitetlen lélekkel az épület egyetlen és örök fundamentumát, a maga evangyéliumában az emberiséget és a világot ujáteremtő Krisztust, dobálja ki. A lelki ember süllyedésének és eltorzulásának milyen bántó bizonyosága az Orosz Szovjet »Istentelen mozgalom« vezérének ama kijelentése, hogy 1967-ben Szovjetországban már nem lesz többé keresztyén és minden ember az Istentagadás hive lesz. A templomok csak látványosságok lesznek, amiket úgy fognak mutogatni mint a régi római és görög templomokat.

Ne mondjuk, hogy ez a szellem és gondolkozás csak ezt a népet fertőzte meg. Ha nem is ilyen meztelenül és durva alakban, de itt jár ez közöttünk is és napról-napra mindjobban végzi a maga szörnyű rombolásait. Templomaink, elismerés a kivételeknek — egyre üresednek, hiveinken az evangyélium szépsége meghalványodik, az áldozatos készség haldokol, s mindenütt és mindenfelé a közelgő pusztulásnak sötét képe rémlik föl előttünk. Pedig a mának fekete romjain, mikor a világ minden nemzete jóformán harcban áll egymással, mikor a testi és lelki nyomoruságok végeláthatatlan oceánja harsog körülöttünk, keressük mindannyian azt a boldog szigetet, ahol mosolygóbb a tavasz, boldogabb az élet, s ahol megszűnik a könny és elmulik a gyötrellem. Ha komolyan vágyakozunk eziránt, akkor ezt egyedül csak úgy érheti el e szenvedő emberiség, ha életének fundamentumává újra a Krisztust teszi, akit olyan meggondolatlanul üzött el magától. Óh összetört magyar fajom, gonosz álmaidból kelj föl, világosodjál, hogy az Úr dicsősége rajtad ismét feltámadjon.

Árvaházi Képes Naptár
püspök.

A magyar reformátusok világggyűlése. A debreceni Kollégium 400-ados jubileuma.

A reformáció korában a megújhodott anyaszentegyház létérdeke parancsolta, hogy a különböző impériumok alatt élő magyar reformátusok gyakorta összegyülekezzenek és disputákon, kolloquiumokon, szinódusokon közösen tárgyalják meg a hit nagyságos kérdéseit, s egymás hitéből a Isten országáért végzett munkához új meg új erőt merítsenek.

A reformáció gyújtotta világosság mellett tanuljuk meg kellőképen értékelni a különböző országokban; Észak-Amerikában, Dél-Amerikában, Francia-, Német-, Olaszországban, Csehszlovákiában, Romániában, Jugoszláviában stb. élő magyar reformátusoknak 1938 augusztus 23-iki találkozóját. Ennek a találkozóznak egyetlen egy célja: a hitetlenség által ostromolt Magyar Református Sion lelki megerősödése.

Nagy igazság az, amit a debreceni Kollégium egyik boldog emlékü tudós professzora mondogatott, hogy — lángról gyul a láng! Ha van hely, ahol a magyar református embernek lelke tüzet foghat, akkor a négyszáz éves Kollégium jubileumát ünneplő Debrecen az!

A debreceni Kollégium örömnepében egész természetesen vett részt a régi tiszántuli egyházkerületből leszakadt egyházvidékünk is. Hiszen a reformáció korabeli nagyváradi Kollégium testvérként állt ott a szerencsésebb és máig fennmaradó debreceni Kollégium mellett. Mikor az 1564-iki debreceni nagy tüzvész elpusztította a Kollégiumot is, pár évig — míg az újraépítés végbe ment — a Váradiban találtak otthont a Muzsák. Mikor meg az 1660-iki török veszedelem a váradi kollégiumot semmisítette meg, a váradi diákok Mártonfalvi György profesz-

szor vezetése alatt Debrecenbe menekültek. Így olvadt össze a két kollégium. Az újabb századokban azok a latin iskolák, amelyek a mi egyházvidékünkhöz tartozó nagyobb gyülekezetekben működtek: a debreceni kollégium partikulái voltak.

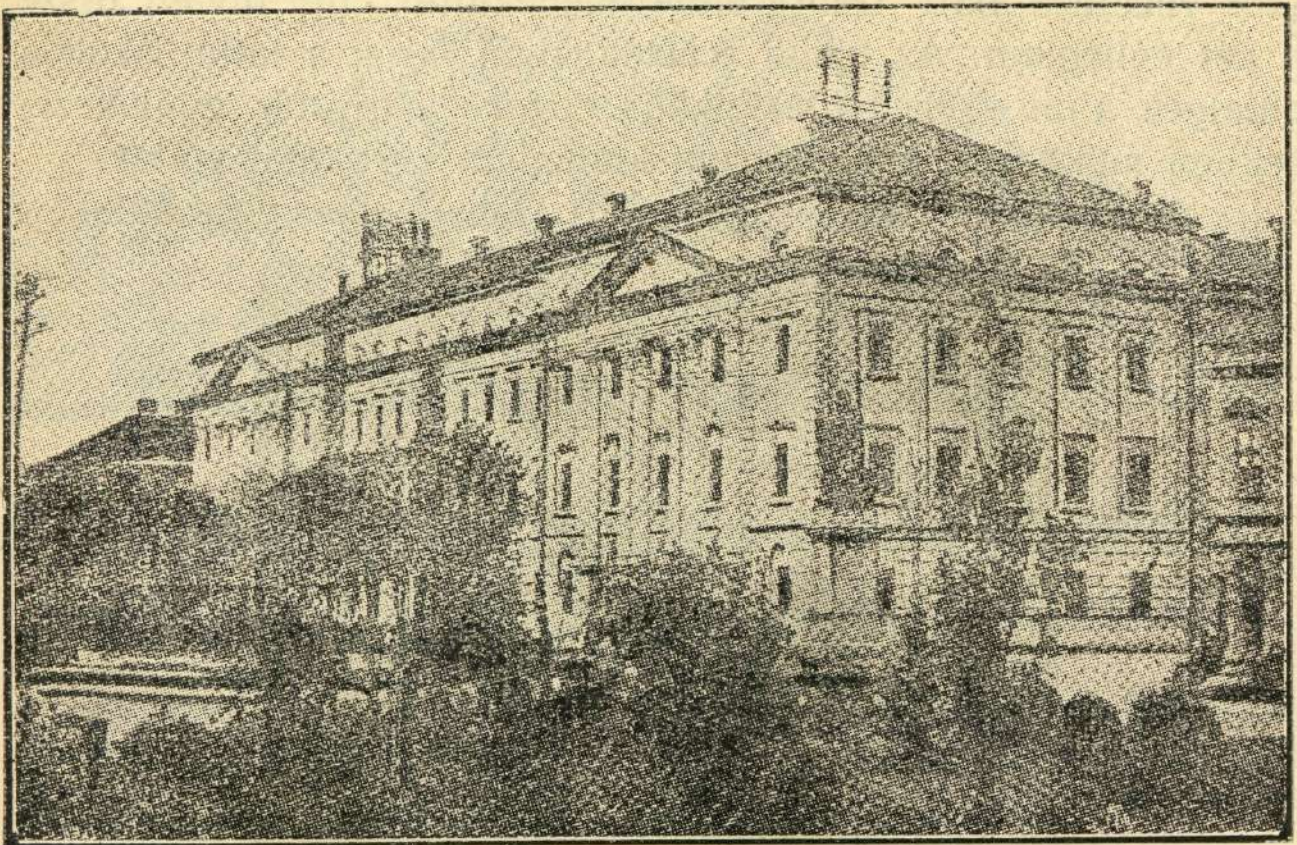
Akik a nagy ünnepek alatt Debrecenbe elzarándokol-

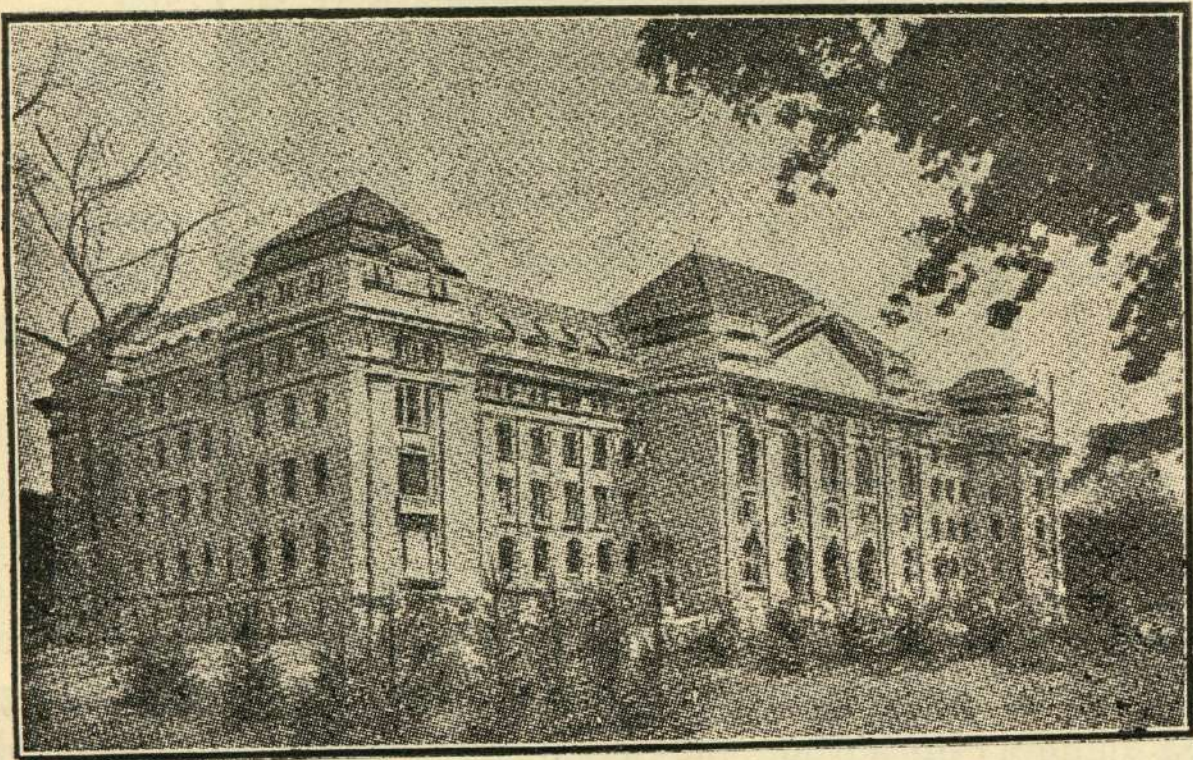
A debreceni Nagytemplom.

tak, hogy a négyszáz éves Kollégiumból kifejlődött világhíres nagyerdői tudományegyetemben is gyönyörködjenek, onnét egy drága lángot hozhattak magukkal haza: az evangéliumi hit olthatatlan lángját, mely mérhetetlenül drágább annál, amelyet a legenda szerint a középkor zarándoka a szentföldről, Jézus sirjáról ezer veszélyek között vitt haza otthonában.

A debreceni református Nagytemplomot, Kollégiumot és a Nagyerdőben épült Tudomány Egyetem központi épületét a mellékelt képeken mutatjuk be.

A debreceni Református Kollégium

A debreceni Tudomány-Egyetem központi épülete a Nagyerdőn.

Véssük szívünkbe Ravasz László püspök szavait
„Sorsunk emlékezetünkben van megírva: mond meg nekem, ..
mire emlékszel vissza s én megmondom, ki vagy.“

Az összezártszárnyu madár.

Írta: KISS BERTALAN satumarei református lelkész.

»Évek óta figyelem, hogy magyar református egyházunk életutja nem fölfelé ível, hanem mint szárnyát összezárt madár, egyre jobban hanyatlik alá« állapította meg magas óráló helyéről Sulyok István püspök úr, a legutóbbi egyházkerületi közgyűlésen tartott beszédjében.

Vajjon mi az az ok, ami kerületünk első lekipásztorát e szomorú tény megállapítására készítette? Milyen jelekből ítél ő, akinél mélyebbre és tágasabb horizonttal senki sem láthat egyházkerületünk életében?

Első pillanatra a legtöbb embert meglepi e megállapítás és hitetlenkedve csóválja fejét. Ugy gondolják, hogy talán a püspök úr, akinek kezébe annyi panasz és annyi vereségről beszámoló jelentés fut össze, sötéten látja a helyzetet. Azt vélik, hogy mert ő látja és érzi legközelebbről azt a szörnyű küzdelmet, amit az egyház intézményeiért folytat s mert a legnagyobb felelősség az ő vállaira nehezedik, az itt is ott is lazuló eresztékek, recsegő és ropogó falak láttára tulzottan ítéli meg a veszélyt. Hiszen az utóbbi időkben az egyházi élet minden vonalán szép munkateljesítményekről olvashattunk és a statisztikai adatok fejlődésről számolnak be. Beszédés számok a felfelé fordulást és előrehaladást mutatják.

Igen, számok vannak. A külső jelek után ítelve az egyházi élet irányvonalát emelkedőnek kellene látnunk. De a püspök úr nem a külső jelek és életmegnyilvánulások után ítél, hanem azt keresi, ami a látzat és ideiglenes eredményeken túl egyedül és kizárólag lehet biztosítéka a megmaradásnak és azért

jajdul fel prófétai lélekkel, mert ezt a biztosítékot nem látja olyan mértékben a számok mögött, mint amit a jelenlegi idők megkívánnának.

Mert mi az, ami egy egyház és társadalom megmaradását a mai idők zajló sodrában biztosíthatja? Mi az, ami nélkül a legnyugalmasabb idők is a biztos halált hozzák méhükben, de ami ha meg van, a válakra nehezedő külső teher nyomása alatt csak annál gazdagabb és ígéretesebb élet szökken szárba? *Az egyéni hitélet forrásából táplálkozó személyes öntudat, amely szilárdan és megingathatatlanul áll a keresztyén istenismeret és egyházszeretet fundamentumán minden támadással szemben.* Egy olyan lelkiület, amelynél a lehetőségek sorából eleve törölve van az, hogy egyházával szemben a legkisebb hűtlenséget is elkövesse, egy olyan magatartás, ami nem kívülről táplálkozik, nem mások, hanem egyedül saját mértéke után igazodik és akkor hű marad, ha mindenki más árulóvá válik. Fanatikus, szivós belső lelki ellenállás ez, amelyről a Szentírás azt mondja, hogy ha a sátán ilyennel találkozik, akkor megfutamodik.

Az a nagy kérdés tehát, ilyen lelkiület tölti-e el a mi egyházunk minden tagját, ezzel a lelki magatartással és öntudattal állanak-e meg a mi református hiveink minden kísértéssel szemben? Megfürödtek-e tényleg annak az egyházszeretetnek sárkányvérében, amely a gályarabok könny és vértengeréből keveredett össze, hogy sebezhetetlenné váljanak és a kísértő nyilai nyom nélkül pattogjanak le róluk? A nagy megmozdulások, szervezkedések, nemcsak szalmaláng fellelkesülések voltak-e? És van-e készség és képesség a kitartó áldozatos munkára, véget nem érő türelemre, a mindhalálig törhetetlen ragaszkodásra és ha kell, a kereszthordozásra?

Sulyos pörölyként hullnak lelkünkre a püspök úr szavai és lelki szemeink előtt örvények nyílnak meg, amikor azt halljuk az őrálló ajkáról, hogy »az a valóság, amelyről a számok beszélnek, sajnos a legtöbb esetben csak látszatvallásosság.« Olyan ez, mint amikor azt jelentik, a viharzó tengeren lélekvesztőre

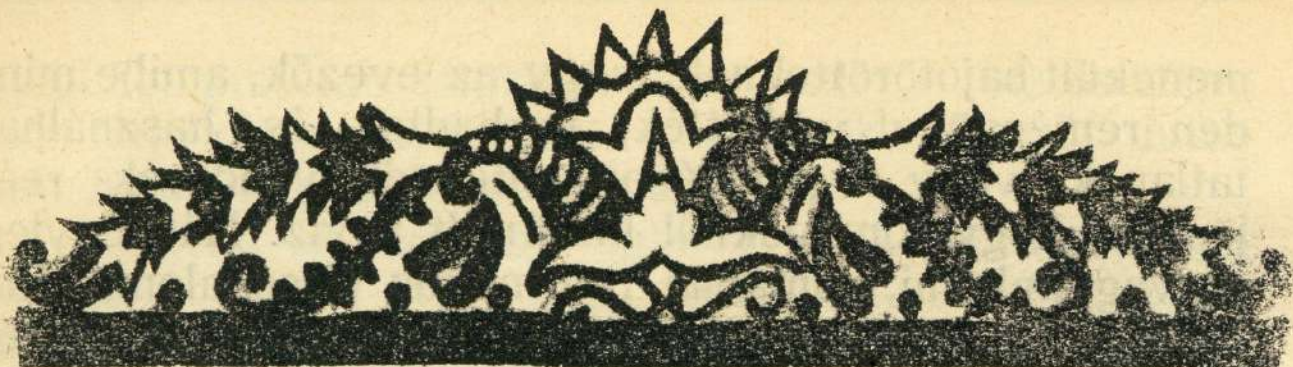
menekült hajótörötteknek, hogy az evezők, amibe minden reményüket vethették, korhadtak és használhatatlanok; vagy a pusztában eltévedt vándorok reájönnek, hogy tömlőjükből kiszáradt a víz. Hát tényleg ez vagyunk mi, romániai református társadalom, akik kezünkben törött evezővel akarjuk menteni a történelmi idők zajló vizein parányi lélekvesztőben évszázadok drága kincsét és örökségét? Valóban halálra adatott egyház és pusztulásra kárhoztatott nemzedék vagyunk?

Jaj nekünk, ha e kérdések ítélet és vád gyanánt fordulnak ellenünk, de százszorosan és ezerszeresen jaj, ha a saját belső lelki gyöngeségünk helyett még mindig a külső körülményeket okoljuk és e prófétai szavakból nem halljuk meg kicsendülni Istennek szavát, amellyel ugyanakkor, amidőn megítéli eddigi nyomoruságunkat, új életre hív bennünket.

Hallja meg hát, amíg nem késő és még van erőnk halálos betegségünkből kigyógyulni, a prófétai ítéletmondásban felénk hangzó isteni szózatot a romániai református társadalom minden tagja, és zárja szívébe, mint bűnöket és gyöngeségeket kiegészítő és ugyanakkor új élet lángját felgyújtó izzó zsarátnokot, hogy ne összezárt szárnyakkal a megsemmisülés mélységébe aláhulló madár legyen a romániai református Sion, hanem kiterjesztett szárnyakkal a magasba lendülő Sas, amely messzelátó szemével az Isten dicsőségének napjába tekint.

Isten szeretete kiválasztott téged még a világ teremtése előtt, nem azért, mintha te különb lennél mint más, hanem azért, mert megkönyörült rajtad s felvett a földről, mint egy kavicsot, hogy ékkővé formáljon s beillesszen az Ő koronájába.

Dr RAVASZ LÁSZLÓ.

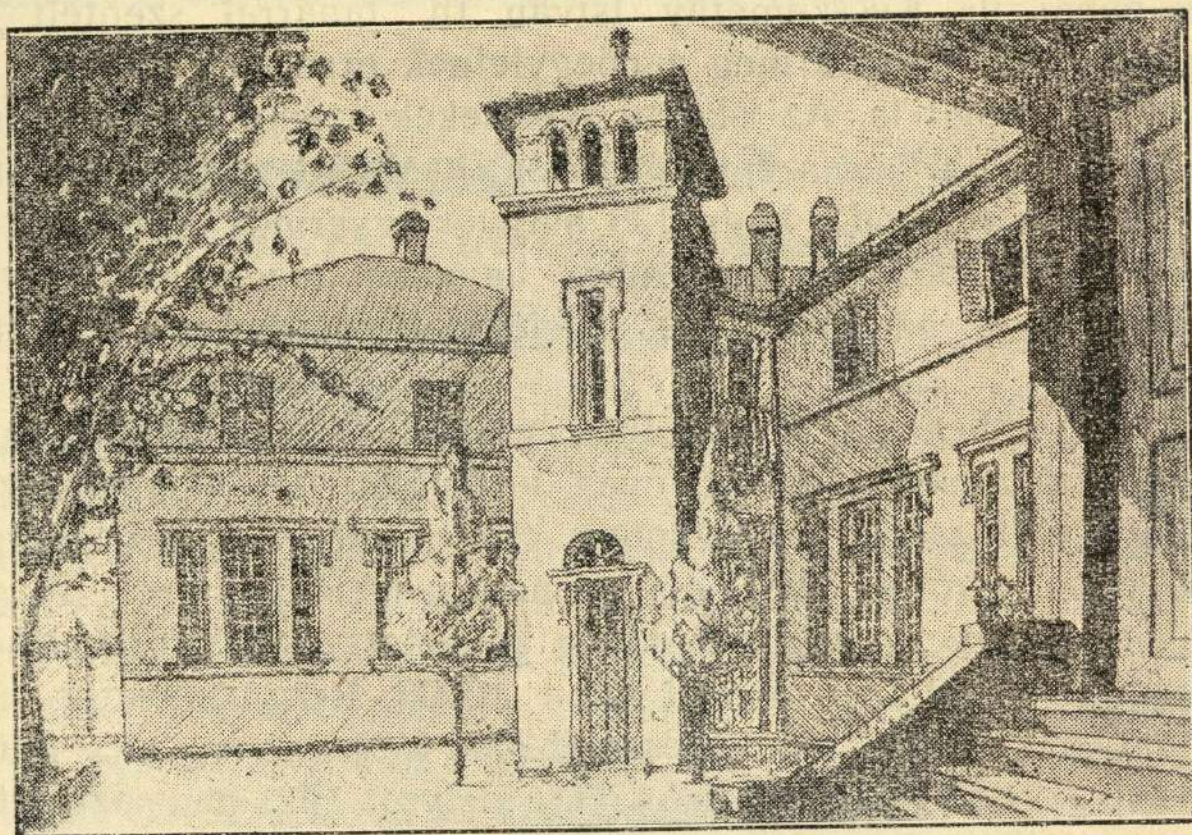
REŞİTA.

— Kép a bánáti reformátusok életéből. —

A reformáció idejében a Krassói hegyek is a Szegedi Kis István predikációtól és zsoltáraitól zengtek; Reşita magyarságát is foglyul ejtette az örök Ige. A török világban azonban elpusztult Reşita is, hogy évszázadokon át ne csendüljön föl magyar imádság abban a református templomban, melynek romjai még ma is láthatók.

Évszázadok teltek el, amikor az 1872-ik esztendőnek egyik szép, tavaszi vasárnapján a reşitai reformátusok és ágostai evangélikusok közös összejövetelükön megalakították az egyesült protestáns egyházat. Közös volt örömük, bánatuk, de vagyonuk is. Két évtizedes közös testvéri munka után a reformátusok az 1889-ik esztendő őszén egy vasárnap délután kimondották a külön református egyházközség megalakítását. A közös vagyonból nem kaptak semmit sem. Az alig 200 lelket számláló új gyülekezet vagyon nélkül, de lobogó lélekkel, hittel fogott munkához. Még 1889 év őszén Vörös Zsigmond makói lévita-lelkészt hívták meg, aki 1890 február havában megnyílt iskolában a tanítást is megkezdi. Két esztendő multával Vörös Zsigmond elmegy és helyére Zöld Józsefet választják meg, aki 22 éven át irányította gyülekezetét. Megindul a mozgalom, hogy az ima-iskola terem céljaira bérelt helyiséget megvásárolják. Zöld József végig prédikálja a nagyobb gyülekezeteket, gyűjtés, adomány és kölcsön felvétel útján együtt van rövid idő alatt a vétel ár 8000 forint. Az épületet mely korcsma helyiség volt, a szükségnek megfelelően átalakítják. A táncteremből imaterem-tanterem, a bolthelyiségből lelkész-lakás, az ivószobákból tanítói lakás lesz.

A világháború alatt, 1915 novemberében meghal Zöld József és helyére Szombati Szabó Istvánt hívta el a gyülekezet. A háború végével gondterhes napok köszöntenek az egyházra. A hivek közül többen elköltöznek, Szombati Szabó 1921 tavaszán Lugosra távozik, Várhelyi tanító repatriál. Dr. Király István főgondnok meghal. Ekkor hívta meg a gyülekezet Keresztes József marosvásárhelyi s. lelkészt, ki 1921 augusztus 28-án, elfoglalja a lelkészi állást.

A reșiței ima- és tanterem, a lelkész- és tanítói-lakkal.

A munka megindult. Az a gyülekezet melyre kimondták, hogy életképtelen, csodálatos, élő gyülekezetté alakul át. A nőegylet 1922 januárjában újra alakul. A vasárnapi iskolában újra zeng az ének, az ifjúsági egyesületek tagjai lányok és fiúk szorgalmasan járnak összejöveteleikre, s a fejlődő gyülekezet 1922 augusztusában már tanítót is választ. Mivel az állami iskolai hatóság a tanterem ellen sok kifogást emel, az egyháztanács és a hivek összessége az építkezés mellett dönt. A presbitérium kölcsönért fordul a hivekhez és rövid idő alatt több mint hatszázezer leit jegyeznek. Az áldozatkészség magasra lobog. Van egyszerű munkás, ki 25000 leit adományoz, de a legszegényebb is elhozza a maga adományát. Lelkes női és leányegyleti tagok faluról-városra haladva

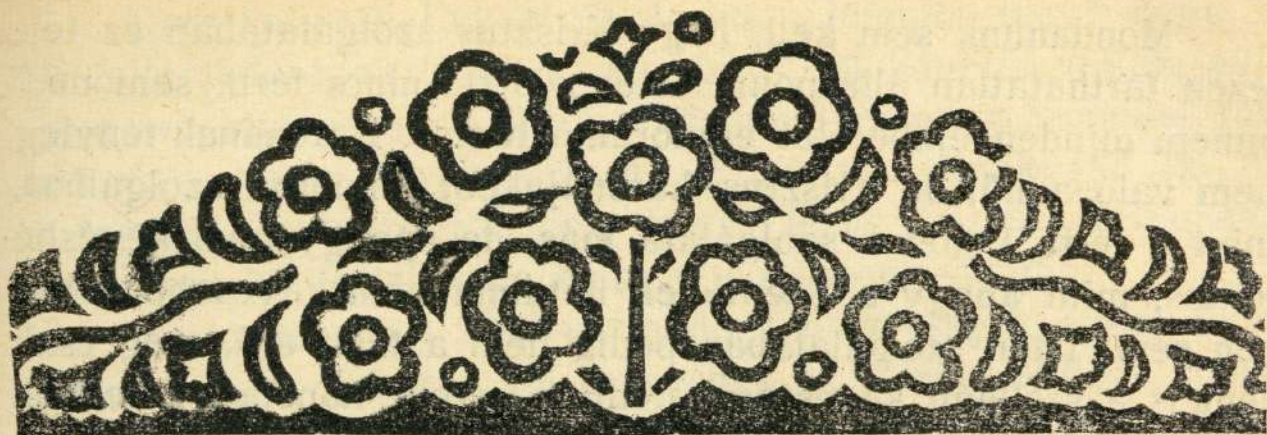
gyűjtenek, csakhogy minél előbb megvalósuljon a cél. 1927 év június havában megkezdődik a régi iskolaépület lebontása, hogy helyére másfél milliós költséggel új kerüljön. A hivek ingyen végzik a bontást, jó példával a presbiterek, nőegyleti tagok, főgondnok és lelkész járnak elől. Már őszre fedél alá kerül az új imatermes, két tantermes, két tanító lakással, lelkésziroda, ifjusági teremmel rendelkező épület, mely képünkön látható, melyet Sulyok István püspök, Csernák Béla ker. főjegyzővel és néhai dr. Kecskeméthy István th. tanárral szentelt fel; ugyanakkor áldotta meg a nőegyletnek erre az alkalomra készült zászlóját is. Az iskolás gyermekek száma évről-évre szaporodván, 1927 év szeptemberében beállítják a második tanterőt. Van esztendő, hogy 125 magyar gyermek iratkozik be iskolánkba. 1930 év szeptember havában megnyílik negyven csöppséggel az óvoda is, mely a kerületünknek egyetlen óvodája.

És ebben a gyülekezetben, amely 1939-ben üli meg anyagyégyházzá alakulásának 50 éves fordulóját, az áldozatkészség lángja változatlan erővel lobog. Hogy milyen nagy lánggal, beszéljen arról az 1937. évi számadás néhány tétele. A 450 lelkes gyülekezet egyházi adóba befizetett 159000 Leit, iskolai tandíjba 50000 Leit, óvodai díjba 12000 Leit, önkéntes adományként 31000 Leit, összesen 252000 Leit. Ime egy kicsi gyülekezet a szórványok között, melyről 1921-ben azt irták, hogy életképtelen és egy embert nem tud eltartani! Ma négy embernek: lelkésznek, tanítónak, tanítónő és óvónőnek ad kenyeret. Erről a gyülekezetről, melyről 1921-ben azt irták, hogy meg kell szünnie, az 1937 évi egyh. ker. jegyzőkönyvben ezt olvassuk: „*Hegyen épített város.*” Adná Isten, hogy kerületünkben mennél több, a Reşitaihoz hasonló, áldozatkész élő gyülekezetünk lenne, mert akkor egyházunkon a pokol kapui sem vennének diadalt.

KERESZTES JÓZSEF,
reşitai ref. lelkész.

Magyar az, aki többet szenved, többet dolgozik és mélyebben imádkozik.

Dr. RAVASZ LÁSZLÓ.

Bizonyságtévő nők.

Irta: Dr. HORVÁTH JENŐ aninoasai református lelkész.

Csodálkozunk és megbotránkozunk, amikor azt halljuk, hogy a pogány országokban milyen megvetett és szomorú a nő sorsa. Kinában valósággal nyomorékká teszi őket a hagyományos lábferdítés s amikor ennek gyötrelmei elmúlnak, rab-szolgáivá lesznek férjüknek. Afrikában rájuk nehezül minden munka s ha mint édesanyák történetesen ikreknek adnak életet, megvetettebbek lesznek az állatoknál. Az indus zenánáról, mely a világtól elzárva, sötétségben és tudatlanságban tartja a nőket, hallottunk nem egyszer, hasonlóképpen a 14—15 évesen özvegyi sorba és kitagadottságba került asszonyokról. Arról is van fogalmunk, hogy milyen lealázó lehet a háremet, vagy legalább is több feleséget tartó mohamedánok közt az asszonyi sors, úgy, hogy természetesen alakult ki pl. a törökök közt az a nézet, hogy a nőnek nincsen lelke.

Mindezeket álmodozunk, megütközünk. És méltán, hiszen Isten az asszonyt társnak teremtette ugyan a férfi mellé, de nem valami alsóbbrendű lénynek, hanem hozzáillőnek, ugyanazon emberi lélekkel ruházva fel mindkettőjüket. (I. Máté 1: 27. 2: 20.)

Am noha mi, keresztyének ezt a Bibliának nemcsak tudósításából, hanem egész szelleméből jól tudjuk, mégis mi is hajlandók vagyunk úgy tekinteni a nőt, mint akinek nincs önmagában való élete, nem képes önálló életműre, testi gyöngegsége miatt, mint más munkára, úgy az evangéliumi, egyházi munkára se tartjuk őt olyan alkalmasnak, mint a férfit. Mintha lelke is több lenne a férfinek.

Mondanunk sem kell, hogy Krisztus szolgálatában ez teljesen tarthatatlan álláspont. Isten előtt »nincs férfi, sem nő,« hanem minden emberélet egyformán fontos. Katonának tényleg nem való a nő, de Krisztus katonájaként éppugy szolgálhat, mint a férfi. Lehet a szolgálata más, de éppugy nem kevésbé fontos, mint ahogy a Szentlélek hatalma nem kevesebb a nőben sem. Isten szolgálatában pedig nem a testi erő, még csak nem is a szellemi képesség, talentum számít, hanem a Léleknek való engedelmesség. Mert ez a munka nem egyéb, mint az Ige hirdetése, tehát a bizonyágtevés Isten megváltó kegyelméről.

Ez előadás keretében csak arra szoritkozhatunk, hogy a Krisztusról bizonyágot tett nők hatalmas seregéből néhányat idézzünk.

A Biblia világából azokat keressük csupán, akik az Úr Jézus földi életének osztályosai, akik tehát már öntudatos bizonyágtévői voltak.

Ott van mindenekelőtt az asszonyok asszonya, Jézus édesanyja: Szűz Mária. A Megváltó születése után, mikor az első kinyilatkoztatásokat hallja a karján levő Gyermekről, azt jegyzi fel Lukács evangélista: »... és az ő anyja szívében tartja mindezeket a dolgokat.« (Luk. 2; 51.) És ott látjuk a kereszttalatt is, ahova nem egy tanítvány nem merte elkisélni az Urat, ott van az áldott asszony, ugy is, mint tanítvány, kétszeresen összetört szívvvel. (Ján. 19: 23—25.)

Néma, de annál hatalmasabb bizonyágtétel volt ama névtelen asszonyé is (talán a bethániai Máriaé), aki alabástromszelencéjét összetörve, szent tékozlással öntötte az olajat Jézus Krisztus fejére, a királyok Királyának kijáró hódolattal. (Máté 26: 6. sk.)

Megkapó a másik névtelennek, a Jákób kutjához vizért menő samáriai asszonynak bizonyágtétele. Mikor az ott talált Jézusban felismerte a Megváltót, amint János evangélista feljegyezte, (4: 29—30. 42.) »... otthagya a vedrét és elméne a városba és mondá az embereknek: Jertek, lássatok egy embert, aki megmonda nékem mindent, amit cselekedtem. Nem ez-e a Krisztus?« S hogy bizonyágtétele igaz volt s nem hiábavaló, meglátszik abból, hogy hiráda nyomán sokan megtalálták az Urat« és ezt mondják vala az asszonynak hogy: Nem a te beszédedért hiszünk immár: mert magunk hallottuk és tudjuk, hogy bizonynal ez a világ idvezítője, Krisztus.«

Nem hallgathatjuk el végül azt a jelentős tényt, hogy az Ur feltámadásának legelső tanúi az ő női követői voltak, akik gyorsan eltávozván a sirtól félelemmel és nagy örömmel futnak vala, hogy megmondják az ő tanítványainak. (Mt. 28: 8.) A legdiadalmasabb örömhirt, hogy Jézus Krisztus feltámadt, asszonyok kiáltották bele először a szomoru világba.

Az azóta eltelt 2000 esztendő a bizonyságok egész felleget mutatja a Krisztus női seregében is. Vértanuk közt mindmáig emlékezetes a sokat szenvedett gall rabszolganő, Blandina áthatatossága, ki halálra kinoztatásának utolsó percéig csengő hangon vallja: Én Krisztus követője vagyok.

A középkori keresztyénség legáldottabb képviselőjének, Agustinusnak megtérése mögött ott van édesanyjának Monicanak meg nem szünő imádsága fiáért. Ne félj — mondta a siró anyának egy püspök, akihez panaszával fordult — az olyan gyermek, akiért az anyja ennyi könnyet hullat, nem veszhet el.

Árpádházi Boldog Margit, akiről a budapesti Margit-szigetet elnevezték, egész életét annyira Istennek akarta szentelni, hogy királyleánynak se engedte hivatni magát. Ottokár cseh király is hasztalan próbálta királynévá tenni. A legszegényebb-nél is egyszerűbb étellel tanulta haláláig a Krisztus igénytelenségét.

Ki gondolná, hogy azt az áldott munkát, amit ma a gyermekek közt már minden művelt ország általánosan beállított, az óvodát, a világon a legelőször egy szolgáló, Oberlin német lelkész szolgálója Scheppler Lujza kezdte 1779-ben.

Vagy lapozzuk fel a régi foliánsokat. Milyen megkapó Apafyné Bethlen Katának ez a gyermekies, pár soros imádsága:

*Elmult a napnak világa,
Béjött az éjnek homálya.
Jézus! én szívem világa,
Muljék el lelkem homálya.*

Lorántfy Zsuzsánnáról mindnyájan hallottunk már, hogy mennyi áldozattal támogatót Ardeálban és a felvidéken iskolát, templomot, lelkipásztort, diákot és szegényt. De jó bele nézni leveleibe is, ahol ismételten is azt olvassuk: »Mindenekben csak a mi kegyelmes Istenünkben bizom, hogy Őfelsége viseli gondunk mindenben.« Családjának, cselédeinek valóság-gal bibliás papnője volt.

Az árva Bethlen Kata sok hitéért hordozott szenvedése

se ismeretlen előttünk. Két gyermekét, azon a címen, hogy katolikus apjuk nélkül (aki meghalt), nem hagyhatják református nő nevelésére, az akkor nagy hatalommal rendelkező római kath. papság elszakította tőle. Árvaságában, mint önéletrésében írja: Krisztus szenvedése érettünk hordozott verejtékező arca volt a vigasztalása. Egyik legszebb imádságát (Én lelkem, serkenj föl!) Így fejezi be: Ne nézd ezután is az én sok gyarlóságimat, hanem nézd az én érettem eleget tett szent Fiadnak elégtételét, mely is szüntelen a Te orcád előtt vagyon. Azért a drága árért ne hagyd félbe a Te elkezdett munkádat énbennem, hanem vidd tökéletességre. Mert már megmutattad énnekem, mily gazdag a Te kegyelmed, azért én már erőről-erőre, nyereségről-nyereségre kívánok menni, míg egészen Te hozzád jutok a mennyei Sionba. Még nagyobb kegyelmeidet is óhajtom azért, amit ne késsél énnékem megadni, hogy én is ne késsem Tehozád közelebb menni. Tevéled lenni s szüntelen a Te kegyelmeidben gyönyörködni. Ámen.

Vagy említsem a Sieveking Amáliát, aki az 1831-i nagy kolera járvány idején, vakmerő szeretettel ápolónőnek jelentkezett a hamburgi járványkórházban és megkezdte az ujkori diakonissza szolgálatot?

Hasonló szolgálattal tett bizonyosságot önmegtagadásával Krisztus szeretetéről, Nightingale Florence, a krími háború idején.

Fry Erzsébetet nem hiába nevezték a börtönök angyalának: 20 esztendeig harcolt azért, hogy a rabok akkori nagyon embertelen sorsán változtasson.

100 évvel ezelőtt még nem volt annyi Biblia se a házakban, mint amennyit most az emberek kezében látunk. Az azóta létrejött Britt és Külföldi Bibliatársulat, mely ma már 10.000.000 számára és több mint nyolcszáz nyelven ad el, oszt szét bibliát az egész világon, egy igénytelen nő, Jones Mary példáján megindulva, alakult meg... Jones Mary hat évig gyűjtötte a krajcárjait, hogy bibliát vehessen magának.

Az afrikai Kalabárban, egy törékeny nő Slessor Mária, fehér embert soha nem látott, félvad emberek közt egy egész életen át hirdette Krisztus szeretetét. Mikor két törzs pusztító harcba akart fogni egymás ellen, védtelenül közéjük állott. Mikor az egyik vezér azt üzentte: »háborút nő ugyse tud megakadályozni,« Slessor Mary azt felelte: »Te csak a nőre gon-

dolsz, de nem gondolsz a nő istenére.« Nem hiába lett koronázatlanul is Okoyong fehér királynőjévé.

A mi Kunszt Irénünk 30 éves kínai szolgálata után, ugy halt meg 1934-ben, hogy egy elhagyott tifuszosnő ápolása közben kapta meg a halálos kórt. De az ő szava ez volt: »Boldog leszek Uram, ha életem lámpása a Te szolgálatodban fog eloltódni.«

És hogy egészen közeli példát is említsek: Oradeán azért van református szegény-ház és aggmenház, mert két asszony: özv. Fekete Józsefné és özv. Tóth Lajosné a saját házukat adták az elhagyottak otthonául.

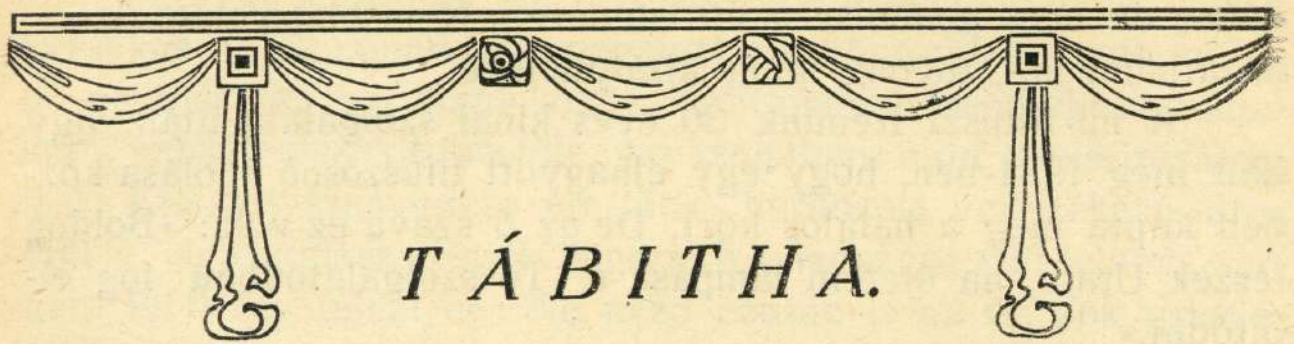
És folytathatnám a sort, a Krisztus mellett szavukkal, szivükkel, életükkel bizonyosságot tevő asszonyok sorát tovább végeláthatatlanul. De a kegyelem áldott utját ennyi is eléggé jelzi: nem hiányoztak arról az asszonyok se. Folytathatnám, de ehelyett félreállok és félreállítok mindenkit előttem kedves nőtestvéreim, köztetek és Krisztus közt: a hívást halljátok s ha Krisztusban Istent valóban megtaláltátok, könyörülő szeretetét megtapasztaltátok, folytassátok ti tovább ezt a mennybeívelő sort!

Intés az öregebbek tiszteletére,

*Bizony hajoljatok meg az öregebbek előtt,
akár utcaseprők, akár miniszterek.*

*Vegyétek számba, mily nehezen mentitek át ti is
évek veszedelmén törékeny szivverésteget
ezen az embernek ellenséges földgolyón —
s ők, kik negyven, ötven, hatvan évet éltek,
hány téli reggelen, hány tüdőgyulladás
gázoltak át, hány folyó mellett haladtak el éjjel
s hány gépkocsitól ugrottak el az utcasarkokon,
mig váratlanul elétek állanak, időtől koszoruzva,
mint a csodák, mint akik háboruból jönnek,
egyenesen, mint a zászlórudak s egyszerre kibontják
hogy ámuljatok, vihar-csapott, de visszahozott életüknek
méltóságosan lebegő, békét hirdető, diadalmi lobogóját.*

KOSZTOLÁNYI DEZSÓ.

TÁBITHA.

*A bibliából olvasám,
Ahogy lapjait forгатám,
Hogy Tábita Joppében élt,
Sok jót tett, szeretett, remélt.*

<i>Az ajka: zengőn énekelt Szívében jóság magja kelt. Keze: a sebré irt rakott És ruhákat varrogatott.</i>	<i>Ma egy, holnap más szivre hull Látatlanul, váratlanul Samelyre hull. — óh becsodás, Kinyit, mint a virágos ág!</i>
<i>Ha szárnyalt a zúgó vihar, Ma jajba fult az esti dal, Ha a sáppadt nyomor izent, Ott termett mindjárt, sebtiben.</i>	<i>Aranyszivetek, ti nő szivek, Mélységteket ki fejt meg? Mi fogja meg a lelketek? Mi készl annyi jót tennetek?</i>
<i>Alamizsnát osztogatott. Ruhátlannak ruhát adott. Serényen járt a két keze, Mindenfele jót tett vele.</i>	<i>Egy-egy rövidke szó csupán, Egy-egy kötőke délután ... Apró léptek sűrű sora S a nő boldogság temploma.</i>
<i>Tábita már rég-rég halott. Pora felett szél játszadoz; De szelleme fény szárnyakon Suhanva itt jár, itt oson.</i>	<i>Egy tekintet ... s az árvaság Mindjárt felejtí bánatát; Egy érzés és egy pillanat S fehér havon virág fakad.</i>

*Tábiták! boldog építők...
Tábiták! élet szépítők...
Tábiták! ti serény kezek...
Tábiták! ... áldva legyetek!*

KÜRTHY KÁROLY
halmeyi ref. lelkész.

Az apostol-inas.

Írta: MOLNÁR KÁROLY ifleagdi református lelkész.

Amikor Balogh Péter átlépte az Inas-Otthon küszöbét, nézete szerint többre vállalkozott, mint Kolumbus, mikor hajókázni indult. Első felfedezése Péternek a három illatozó akác volt, mely százados falak közé új élet-virágokat hullatott. Le is tette batyuját az árnyékába, s leült, hogy míg édesapja a felügyelő tiszteletes urral egyet mást megtárgyal az ő jövőjéről, úgy érezhesse magát csomagja tetején, mintha otthon ülne a tornác végén. Vagyis jobban mondva üldögélhetne. Mert bizony otthon is megfogta ő a dolog végét. Értett is mindenhez és meg is siratták, mikor édesapja a lovak közé vágva kirepült vele torony irányába. Szerették is, mert a munka végén csak úgy csordult ki száján a derüs beszéd, úgy vártak reá, mint illatos gyümölcsre. Pedig még gyermekszámba ment.

Alig pihente ki azonban a város meleg járdájának lábában perzselő fáradságát, édesapja kiszólt a felügyelő-lelkész üvegajtójából: »Péter gyere, jelentkezzél a tiszteletes felügyelő urnál.« Ezzel Péterke hozományával együtt felment az előszoba lépcsőjén. Letette. Kalapját is felakasztotta, s még dobogott a nagy készülődésben a szive, amikor már édesapja be is tette az ajtón.

— Balogh Péter asztalosinasnak való református magyar fiu vagyok — foglalta össze lényegét Péterke a bemutatkozásban.

— Isten hozott! — nyujtotta kezét a petőfiarcu. szikár barnu ur, — édesapád reám bizott. Mig emberré érsz s megtanulod a mesterséged a fiam leszel s légy bizalommal hozám, mint édesapádhoz. Délben találkozol a többi fiukkal.

Most már idős Balogh Géza készült, hogy elrendezi fiát a háló-teremben, no meg szoritotta még szívét egy pár bizalmas apai tanács. Aztán ő maga is szeretett volna a városban egyet s mást elintézni, de Péter még szerette volna hallani a tiszteletes ur szelid, meleg szavait, amellyel a nagyapjára emlékezteti, az öreg Gyókára, aki a legjobb és legbölcsebb ember volt a faluban.

— A mester urat is megkértem, hogy ha bevállik a fiu, a szegődtetés végett értesítsen. Ezzel el is bucsuztak, hogy Péterke dolgait elrendezzék új otthonában.

A lelkész még egy ideig nézegette az iratokat. A Péterke hétosztályu bizonyítványát, a szülőkről és a fiuról derék dolgot mondó ajánló levelét a falu papjának. Sorra lapozgatta a többi bizonyítványt is. Ezekre a szegődtetésnél lesz majd szükség, s íróasztalába tette.

Mikor visszazárta a fiókot, a falra nézett, ahol egy vándort ábrázoló kép volt. A vándor ruháját fujja a szél, de a vándor iránya biztos. Erről a képről az ő reá bizott lelkek jutottak eszébe. Most Péterke is így indul meg, s neki kell vigyáznia, hogy az irányt, amely az élet-csúcsra vezet megtartsa. Mert míg a munkaadó mester tanítja, hogy a földi életben a legkülönb ember legyen, addig neki arra kell irányítania figyelmét, hogy az ácsmester Fiától a Jézustól is tanulják el a mesterséget: azt, ami munkának, könnynek, verítéknek. örömmel értelmet ad: a szeretetet.

Péterke hallotta egyszer a kurátor fiától, hogy milyen a kollégiumi élet. Most úgy gondolta, amint körülnézett, hogy ilyen valami lehet az a hely is, ahol a diákok szeptembertől a nagyvakációig tanulnak.

Félig a műhelyben, félig itt kószált a lelke Péterkének. Eszébe is jutott, hogy előkészítse a dolgozó ruháját. De a fiukkal megismerkedni mégis csak az ünneplő ruhájában szeretne.

Jött is mindjárt egy kormosarcu, magas, szőke fiu. Mosolyogva nyujtotta kezét az új barátának. — Nevem R. Feri, vasöntő és esztergályos inas vagyok, szervusz. — Péter is megmondta, hogy honnan jött és mi szeretne lenni.

— Szőke hajhoz nem illik a fekete arcom — mondta Feri, s lemosakodni bement a mosdószobába. Hamarosan elkészült s most már ketten várták az érkezőket. Jöttek is rendre. Egy-

szerre csak azon vették észre, hogy mindnyájan Péterke köré gyültek. Hogy tetszik a város? Van-e testvéred? Hány osztályt jártál? Kinél leszel inas? Kérdezett mindenik valamit. Rendre-rendre mindent elmondott már másodszor is, hogy a később jövők is megismerhessék. Akik úgy gondolták, hogy még lesz idejük alaposabban is megismerni, szétugrottak a hinta és tornaszerek felé. Táncolt a fejükön a napsugár, nem is látszott rajtuk, hogy egész délelőtt komoly munkát végeztek. Pedig ők bizony azt végeztek. Mert az a becsület: aki az otthonban lakik, az szívvvel-lélekkel végzi mindenütt azt, amit reá biznak.

Csengettek. Idős Balogh Géza reábizta fiát a többiekre. Aztán ne hozz szégyent a fejemre!... Péter a kapuig kísérte apját és ezzel végérvényesen felcserélte a szülői házat.

Nem kellett sokáig huzni az ebédre hívó csengőt. Pillanatok alatt együtt volt az egész társaság. Feltűnt a kapu alatt a tiszteletes ur magas alakja is. A fiuk megvárták.

— Békesség Istentől! hangzott szeretettel a fiuk köszönetése. Isten hozott benneteket, fiuk. Nem történt valami baj velétek? — szólt apai szeretettel a tiszteletes ur. — Nem, hála Istennek, csak egy kicsit meleg volt a tetőn, — felelte Laci a bádogos inas.

Lassan leült mindenik a maga helyére a szépen megterített asztal köré. Péterkét a két legfiatalabb vette közre. A tiszteletes ur meg az asztalfőn foglalt helyet.

Imádkozzunk, hangzott, s egyszerre minden sziv áldotta a kenyéradó Úristent.

Nem kellett kínálni senkit sem a jóizü ételekből. Volt étvágyuk. De Péterkének valami furta az oldalát. Odaszólt csendben Vincének a cipész-tanulónak: »Ti mind úgy esztek, mintha urak volnátok, késsel villával.« Feleletet se várt, megpróbálta ő is balkezébe venni a villát s jobb kezébe a kést. Aztán megcserélte. Majd megy az könnyebben is biztatta a szomszédja.

Csak Sándornak a helye volt üres, még akkor is, amikor a többiek már megebédeltek. Asztalos-inas volt. Lehet, hogy messze van az épület, amelyiken dolgoznak — gyanította a tiszteletes ur. Imre azonban mást sejtett a Sándor távolmaradásában. De nem mondotta ki. Nem akart áruló lenni.

Még együtt voltak, amikor végre Sándor is beoldalgott nagy bánatosan az ebédlőbe. A lelkész észrevette, hogy itt

valami baj van s egy darabig csak szemmel kísérte. Nem szólt senki. Hol késtél? Sándor nem akart hazudni, kicsuszott a száján: — rosszul voltam. Étvágytalanul, csendben kanalazta az ételt. Felállottak, csak Sándor maradt az ebédlőben a tiszteletes urral.

— Ha beteg vagy fiam, megmérjük a lázadat. Mid fáj, mi ártott meg? — kérdezgette sorra a lelkész. Mindre csak lesütött szem, bánatos arc volt a felelet. — Itt valami nehezebben megállapítható betegség van, — szögezte le a tiszteletes ur. Ebéd után majd jöjj be a szobámba — s ezzel el is távozott.

Az udvaron magához intette Imrét, az őrvezetőt. Ő volt a legidősebb fiu. Szorgalmas, tanult fiu. Már csak pár napja hiányzott a felszabadulásig. Ő vezette a naplót a fiuk életéről, s ha valami panasz merült fel, a szombat esti szemlén felolvasta.

— Mi van Sándorral? Hogy indult reggel munkába? — kérdezte a lelkész.

— Tegnap szabadságon volt Sándor, este 7-ig szólt az engedélye, s csak 9 órakor jött haza. Egész éjszaka nem aludt. — Ennyi volt az Imre vallomása.

A fiuk már tudták, hogy ezért a két órai késésért a jövő vasárnap délután lesz az ár. Ők maguk szabták meg, mire méltó az, aki a pontosságról megfelelkezik.

Mielőtt a tiszteletes ur odaadta volna a lázmérőt, hogy a kihallgatás ideje alatt a Sándor láza felől is meggyőződjen, — belekezdett Sándor a szigorubb »orvosi vizsgálat« megelőzésébe.

— A fejem fáj és a gyomrom ég és szédülök — mondta, — de nem azért késtem az ebédől, hanem mert szégyeltem a tiszteletes ur elé állani. De elhatároztam, hogy nem tagadom le. Kérem ne vessen meg érette a tiszteletes ur. Tegnap mikor hazafelé jöttem, utközben találkoztam egy barátommal, aki meghívott magához, hogy menjek be egy percre. Bementem. Még jött két idegen fin. Ő megkinált borral. Összebarátkoztunk. Ittunk. Akkor nagyon jól izlett. Soha nem ittam még ennyi bort. Mikor indulni akartam, még marasztottak. A barátomnak nem voltak otthon a szülei. Tovább ittunk. Egyszerre csak rosszul lettem. Ne büntessen meg tiszteletes ur kérem, többet nem kap el a gépszíjj, vigyázok.

Várta a választ. Mégegyszer végigcikázott az agyán a szégyen, hogy jövő vasárnap délután otthon ül, a nagy melegben szédülő feje, a gyomorégés kellemetlen emléke. Mindez a borért.

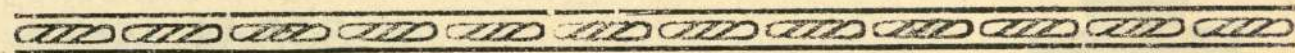
— Most már érted-e Sándor, hogy vigyáznod kell magadra? — kérdezte a lelkész szeliden, — Mit tanultál meg a magad kárán?

— Hogy a barátomtól csak azt fogadjam el, ami jó és még akkor se igyam, ha potyán adják, — volt röviden a felelet.

— Én nem haragszom Sándor. Azt szeretném, hogy ilyen ne forduljon többet elő, hogy ti boldogabbak legyetek és ne kelljen szomorunak lenni senkinek köztetek. De egy kötelességed van: Eredj ki és mond el a fiuknak, hogy tanuljanak a te károdból.

Mig így a bűnbánattartás e keserü orvosságát bevette Sándor, azt látta, hogy a fiuk nem csufolják ki. Körülállották és úgy hallgatták, mikor mondotta: Még csak meg se szidott a tiszteletes ur, olyan jó volt, de becsület szavamra fogadom nektek, hogy sem én nem fogok megrészegedni, sem miattam másnak nem lesz elrontott vasárnapja, fejezte be Sándor őszinte vallomását.

Péterke is végighallgatta a történetet. Beszélgetésüket a kéttornyú templom óraütése szakította félbe. Az apostol-pap szobáját szemükkel mind megsimogatva, vigan indultak ki a nagykapun, s a fiuk közt így indult meg Balogh Péterke is az asztalos-mesterség és a bölcsesség párhuzamos útján.

Hazánkban az alkohol fogyasztás évente annyi, hogy egy személyre 150 litert tesz ki. Transilvániában 1922-ben 32,015.000 liter bort, 1923-ban 49,774.000 liter bort, 1924-ben 68,597.000 liter bort és 1922-ben 20,127.000 liter pálinkát, 1923-ban 21,007.500 liter pálinkát és 1924-ben 14,638.000 liter pálinkát fogyasztottak el. Ha ennek árát kiszámítjuk, a bort 8 lejével és a pálinkát 45 lejével számítva is, ami közepes érték, kitűnik, hogy a transilvániai lakosság 1,161,835.000 leit, azaz egymilliárdszázhatvanegymillió 835 ezer leit költött szeszes italra. Pedig mindenki igen jól védekezik: »csak egy keveset költ reá.« De éppen ez a sok kevés hatalmas summává tevődik, aminek az odaáldozásával mérhetetlen alkotásokat lehetne évről-évre teremteni.

NYESIK A FÁKAT.

Ahol járok, kint a határban,
recsegve hullanak az ágak
s riadt verébraj menekül tova:
— nyesik a fákat.

Felesleges ág: nyüg a fának
s ha a tavaszi nap kilángol,
kusza terhét a földre rázza
gyorsan magáról.

Recseg az ág s a levegőben
felzug valami zizegő zene,
mintha a sok-sok terhevesztett
fa fellélekzene.

S én is, mint kusza ágbogú
téli fa, kiáltok a Napnak:
— Nyess meg Nap! Nyessen szent ollója
a sűgaraknak.

Hulljon le rólam, mint nyesett ág,
a téli gond, a lomha bánat,
ne hagyj rajtam, csak kövér rügvet,
csak öröm-ágot!

Hadd olvadjak be a tavaszba,
boldogan, tisztán megujulva
s ragyogjon ágaim között
az ég mosolygó, kék azúrja!

BÓDÁS JÁNOS
ref. lelkész.

»Midőn Istennek beszédét, törvényesen hivatott prédikátorok hirdetik az egyházban: hisszük, hogy Istennek tulajdon beszéde hirdettetik és azt fogadják be a hivek, s nem szükséges más istenigét költeni vagy várni az égből; és nyilván a hirdetett igére kell ügyelni, nem az azt hirdető lelkipásztorra, aki ha gonosz és bűnös is, mindazáltal Isten igéje igaz és jó marad.«

A II. Helvét Hitvallás I. részéből.

Isten nem hagy el.

Irta: TÓTH ZSIGMOND v. a. l. u. i. m. i. h. a. i. - i református igazgató-tanító.

A tanító az iskolában felolvasta a névsort és mikor a Kádár Piroska nevét szólította, senki sem mondta, hogy »jelen.« Miért nem jött Piroska iskolába — kérdezte érdeklődéssel a tanító, — mire a szomszéd kisleány elmondta, hogy Piroska beteg édesanyja ágyánál maradt.

Özvegy Kádár Péternének senkije sem volt már a világon, csak az ő 9 éves leánykája. Ketten éldegéltek együtt, megértve és megosztva egymás szomorúságát. Mert nagy könnyomta mindkettőjük szívét: férj és apa nélkül, árván maradt a kicsike ház. A fiatal gazdát, mint sok annyi mást — magával ragadta a háboru vihara és a viruló, fiatal férfi helyett csak a halál cédulája érkezett vissza. Aztán jött még egy hír, hogy a haldoklónak hitvese és három éves kisleánya volt utolsó gondolata s egy üzenet, hogy hitvese adja át helyette Piroskájának bucsucsókjait...

A szomoru hír hozója elmondta még, hogy Kádár Péter hiven teljesítette kötelességét a csatatéren. Tizedesből csakhamar szakaszvezető lett s e legnehezebb feladatok teljesítésétől sem riadt vissza. Egy ilyen súlyos feladat véghezvitele közben, mint járőr parancsnok kapta a halálos sebet, mely rövidesen végzett vele. Szívesen meghalnék — voltak utolsó szavai — csak feleségemet és kisleányomat ölelhetném keblemre még egyszer. Aztán felsóhajtott: »Na majd odafenn találkozni fogunk« — és örökre lehunyta a szemét.

Nappali ábrándjaiban és éjjeli álmaiban százszor és százszor kiszinezte már; hosszú téli estéken sokszor elbeszélgette

ezt a tragikus esetet a fiatal asszony. Ilyenkor rendesen meg-
eredtek a könnyei és együtt sirt vele Piroska is, akit a nagy
veszteség öreg gyermekké érlelt. A kisleány igazi lelkitársa
lett édesanyjának, aki egyedül vezette kicsi gazdaságát; örö-
kös gyászt viselt magán, hordozott a lelkében és rendületlenül
hitt férje utolsó szavaiban, hogy az égben találkozni fognak.

Az élet gondjai, meg a sok siránkozás kimerítették a
fiatal özvegyet. Sokat gyengélkedett, de a legutóbbi időig
tartotta magát. Egy reggel azonban nem volt ereje elhagyni
az ágyat, ezért maradt el azután Piroska is az iskolából.

Miután a kisleány a harmadik napon sem volt jelen az
iskolában, a tanító elhatározta, hogy meglátogatja jó tanítvá-
nyát és édesanyját, a súlyos beteget. Elhatározását tett követte
és mikor belépett az egyszerű, de nagyon tiszta szobába, az
özvegyet valóban az ágyban, Piroskát pedig édesanyja mellett
találta. A tanító kérdezősködésére szavak helyett válaszul
csak keserű zokogást kapott. Maga is elérzékenyedett s nem
volt képes könnyeit visszafojani. Sok időbe került, míg meg-
szakadt a könnyek patakzó áradata. Aztán vigasztalni kezdte a
tanító a beteg édesanyját és sirdogáló kisleányát:

»Ne sirjanak, ne essenek kétségbe, bizzanak Istenben, aki
nem hagyja el a benne bizót...«

A beteg megtörölte könnyes szemeit és a következő
szavakra fakadt:

»Én már meghaltam volna, ha nem biznék az én jó Iste-
nben. Hiszem, hogy megboldogult férjem a siron túl vár
engemet s a boldogságot, mit a földi élet megtagadott tőlem,
kipótolja ott fenn, a mennyben. De nekem még élnem kellene
és érzem, hogy engemet az ágytól már csak a koporsó válthat
meg és mi lesz akkor az én egyetlen gyermekemmel?«

A kisleányon ezekre a szavakra a kétségbeesés borzalmi
vettek erőt. Nem sirt, mégcsak nem is lélegzett, mereven
bámult édesanyja lázas arcába, aztán megragadta a kezét és
felsikoltott: »Nem hagyom meghalni édesanyámat...«

A tanítónak össze kellett szednie minden erejét. Elfoj-
totta mély felindulását, magához vont a kétségbeesett gyer-
meket s vigasztalni kezdte:

»Ne ess kétségbe édes gyermekem! Szeret téged Isten,
mert engedelmes, szorgalmas és jó kisleány vagy. Visszaadja
neked Isten édesanyádat, de ha elszólitaná téled, akkor is

veled marad az árvák Atyja, a jó Isten. Hát nem tanultad-e az iskolában, hogy Isten sem életében, sem halálában, soha el nem hagyja a benne bizót...»

Anyja és gyermeke lassan megvigasztalódtak s a tanító nehéz szívvvel hagyta el a szomorú házat.

*

Az édesanya előérzete csakugyan beteljesedett. Beteg-ágyától valóban a koporsó váltotta meg és egy szomorú napon arra ébredt a kisleány, hogy egészen árván, apa és anya nélkül maradt.

Ki volt már sirva minden könnye és elfásulva nézte a rokonok és szomszédok forgolódását a házban, mikor halott édesanyját koporsóba tették. Csak néha-néha sóhajtott fel: »Istenem, most már te vagy az édesapám és édesanyám...«

A rokonok el akarták vonni a koporsó mellől a gyermeket, de a kis árva állandóan a koporsó mellett maradt. Nézte anyja boldog, kiengesztelődött arcát és ez látszólag jó hatással volt reá.

A gyászszertartáson ott volt az egész falu és őszintébb könnyek sohasem folytak még temetésen. A lelkész is elérzékenyedett; előszedte a vigasztalásnak minden szavát és azt fejtegette, hogy nagyon csodálatosak az Isten dolgai. Sokszor látszólag a legnagyobb csapást méri gyermekére és az ember utólag látja be, hogy még a csapások által is az ő javát munkálja. Azután így folytatta: Ne sirjon az árva vigasztalódás nélkül; nincsen árva ezen a földön.

*„Mert kinek e földön már senkije nincsen,
Ne féljen, felfogja ügyét a jó Isten!”*

Az árva fel-fel sóhajtott: »Istenem, most már te vagy az én édesapám és édesanyám.«

Nem maradt szem szárazon és a kis árvához mindenkinek volt egy-egy vigasztaló szava. Ne félj kisleányom, nem hagy el téged a jó Isten — mondogatták s a kisleány látszólag meg is vigasztalódott.

Temetés után az árvát egyik közeli rokona vette magához, ahol jó nevelésű gyermekek voltak s a kisleány megkezdte új életét, melyben szintén voltak gyermekörömök, csak az a

legédesebb gyermeki öröm hiányzott, hogy nem volt kinek mondani: »Édesanyám.«

*

Hosszu távollét után Kádár Piroska ismét megjelent az iskolában, Szokásszerint jelenteni akarta tanítójának, miért maradt oly soká távol az iskolából, de már az első szavaknál zokogásba fulladt a szava. A tanító magához vonta a gyermekét, majd így szólott a többi gyermekeihez:

»Gyermekeim, Piroskát, mint tudjátok nagy szomoruság érte: elveszített édesapja után eltemette most az édesanyját is. Ne szomorítsátok meg, kiméletesek legyetek iránta.« Azután a zokogó árva felé fordult s így szólt hozzá: »Ne sirj kisleányom, csak légy ezután is engedelmes, szorgalmas és jó kisleány, veled lesz és nem fog elhagyni az árvák atyja, a jó Isten.«

A gyermekek meghatva néztek Kádár Piroskára, aki megtörölte könnyes szemeit és elfoglalta régi helyét az iskolában. Azután megindult a munka, melybe lassanként a szelid árva is bekapcsolódott.

*

A közeli falu uraságának valami dolga volt a tanítóval. Egy reggel kocsi állt meg az iskola előtt s a nagy ur bekopogtatott az iskolába. A gyermekek illedelmesen köszöntöttek a belépő földbirtokost, aki jóságosan végigmérte tekintetével őket s a fekete ruhás kisleányon megállott a tekintete. Majd a tanítóhoz lépett s mikor mondanivalóját befejezte, megkérdezte a tanítót, hogy hívják azt a feketébe öltözött, szomorú arcú gyermeket s miért ül — az a ruhájánál is feketébb árnyék a gyermek szelid homlokán!? A tanító röviden elbeszélte a gyermek tragédiáját, mit az uraság nagy figyelemmel és látható megindulással hallgatott végig. Ismét megnézte a kis árvát, azután melegen köszöntve a gyermeket s a tanítót, eltávozott az iskolából.

Másnap ugyanabban az időpontban ismét megállott a kocsi az iskola kapuja előtt. A földbirtokos azonban nem egyedül jött, hozta magával hitvesét is, egy jóságáról és áldozatkészségéről jólismert urnőt, aki méltó élettársa volt a hittestvéreit igazán szerető földbirtokosnak.

A tanító mélyen meglepődött, midőn a vendégek a tanterembe léptek, de csakhamar boldogság árasztotta el egész lényét. Kölcsönös üdvözlés után az urnő végignézett a feszül-

ten figyelő gyermekeken, azután minden irányítás nélkül odament Kádár Piroskához és anyás hangon megszólította:

»Gyermekem, neked nincs se apád, se anyád, akarsz-e az én kisleányom lenni? Lásd nekünk nem adott a jó Isten gyermeket s ha te is úgy akarod, mi gyermekünké fogadunk s te mibennünk apát és anyát és mi tebenned gyermeket nyerünk.«

Az iskolában halálos csend lett; az árva zokogásba tört; az urnő szintén sirni kezdett s férje is törölgetni kezdte szemét. Percek teltek így el, végre megszólalt fátyolozott hangon a szintén könnyeit törölgető tanító:

»Lássátok gyermekeim, megmondottam Piroskának, hogy csak legyen továbbra is engedelmes, szorgalmas és jó gyermek és nem fogja őt elhagyni, sőt vele lesz és gondot visel róla az árvák atyja, a jó Isten. Most a jó Isten szülőket rendelt az árvának, mert úgy ő, mint megboldogult, jó szülei rendületlenül hittek Benne. Te pedig Piroska gyere ki a padból, csókold meg új szülőidnek a kezét és légy nekik is hűséges és jó gyermekük.«

Piroska támolyogva lépett ki a padból; az urnő keblére ölelte és megcsókolta olyan meleg szeretettel, mintha igazi anyja lett volna. Férje is megölelte és homlokán csókolta az ámulatából még mindig fel nem ocsudott leánykát. Azután kocsira ültették és boldogan vitték magukkal az új szülék gyermeküket.

És egy Istenben megboldogult emberpár lelke örömkönynyeket sirt ott fenn az égben.

HA JÁTSZANAK A GYERMEKEK . . .

*Ha játszanak a gyermekek, órákig készülődnek,
rakosgatnak, tanácskoznak, majd hirtelenül
végeszakad az egésznek. Nincs ennek közepe,
csak eleje és vége. Mondd, nem ilyen-e éppen
az ember élete is, mely elkezdődik,
s aztán gyorsan befejeződik? S a közepe mint a semmi . .*

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ.

A föld szerelmese.

Irlta: KISS FERENC tamaşda-i református tanuló.

Barta István a legsivárabb szegénységből küzdötte fel magát faluja első gazdái közé. Nagyapjának még szép vagyona volt, de az apja eldorbézolta és Bartha István már 10 éves korában, mint apátlan-anyátlan árvagyermek legeltette a más jószágát a régi birtokon. Két testvérét elsodorta mellőle az élet más vidékre; ma is szegény emberek, napszámos-sorban tengődnek. Ő azonban ott maradt a falujában és ahogy nőtt, úgy erősödött benne a vágy, hogy visszaszerezze a családi vagyont, a tagot, a Lápost. Ez a vágy üzte, sarkalta, ostorozta; éjt-napot eggyé tett s lassanként megszerezte az egész 40 holdat, az eltékozolt Lápost.

Mikor megösmertem, idős ember volt már, a 70 felé járt. A kis birtok pompásan be volt rendezve, csakugy ontotta a termést. Látszott rajta, hogy gondos gazda ügyel rá éber szemekkel s munkálja fáradhatatlanul. Sokszor sétálgattam a földjénél; élvezet volt látni a buja vetést, a zizegő kukoricatáblákat, a sötétzöld lucerna-kockákat. Minden sikerült a keze nyomán. Egyszer-egyszer fejet csóváltam ennyi jószerencsén. Mert az bizony ugy van, hogy a termés sikeréhez nem elég a szorgalmas munka, az áldozatokkal szerzett tapasztalat: jószerencse is kell hozzá. Barta Istvánnak volt. Mintha a jövőbe látott volna, ugy eltalálta, hogyan kell dolgoznia, mi lesz az előbbvaló. Már módjában állott volna, hogy kimélje magát, de nem tudott tétlen maradni, egész nap a földjét járta.

Eleinte azt gondoltam róla, hogy csak a haszon érdekli, a garas, a pénz, amit a földből kipréselhet. Nem ugy volt. Szerették a cselédei, mert bár megkövetelte a jó munkát, de jól is fizette őket. Szívesen segített másokon és ha valaki

meghalálkodni akart a jó segítségért, csak annyit szolt: Megbirja a föld fiam, megbirja, a föld mindent megbir.

Alig érdekelte más, csak a föld, a föld! Hogy lám, ezt a darab földet az Úristen milyen szépen kiteregette, elsimította, jótermésszettel megáldotta, nem makacs, nem alattomos, szereti azt, aki őtet szereti, kenyeret terem, életet ad, virágaiban a jókedve nevet, csak meg kell látni, meg kell érezni... és így tovább. Meglepődve hallgattam az öreg áradozásait, kezdtem ráfigyelni. Fehér haju, komoly ember, érzem, hogy nem fecsegni akar, a lelke mélyéből beszél. Szeméből talán az a sok-sok napfény sugárzik, amit magába szivott annyi évek folyamán a verőfényes ugaron; talán még a rög is megérzi, mikor végigsimogatja szeme sugarával. Ez az ember igazán szereti a földet. Imádja! A föld szerelmese! És a föld is érzi ezt a nagy szeretetet, — hiszen ő is él, — és meghálálja a maga módján bőséggel, békességgel.

Barta István már tiz éve özvegyember volt. A két leánya vezette a háztartást s gondozta az öreget. Férjhezmenő sorban voltak már. A nagyobbik szép, hiu, gögös, a kisebbik szives, nevetős, jólelkű és határozottabb. Kérő is jelentkezett már nem is egy-kettő.

Azokban az években igen jó ára volt a terményeknek, a földes gazdához ömlött a pénz, igyekeztek is minél több földet szerezni. Egyszer hallom, hogy az öreg Barta is földet vett: a Káldi-féle 20 holdas tagot. Mások is szerették volna, nagy volt a versengés, de az öreggel nem birtak, olyan árat adott érte. Szomszédos volt az övével, azért nem engedhette.

Kimentem hozzá. Ott találtam az öreget a földjén. Álldogált, nézte a vetést. Most is előttem van, amint botjára támaszkodva ott áll a vetés szélében a kis köpcös ember s elmerülve szemléli a hullámzó táblát. Május volt, gyönyörű, napsugaras délután. Felhő-báránycák néztek le az ég kék mezejéről a zsongó-zsendülő földi mezőkre, a fák ünnepi ruhát öltöttek s itt is ott is csoportokba gyülekezve ünnepelték bizonyára a nagy megújhodást; a Gondviselés ígérete előmlött a tájon s olyan édes volt, mint a méz.

Nem vett észre, csak mikor ráköszöntem. Megkérdeztem, mit néz olyan elmerülve?

Köszörülgette a torkát, mint akinek nehéz a válaszolás, de végül mégis kimondta:

- Azt nézem biz én kedves öcsém, milyen szépen gördül a szellő a vetésen. Nézze csak!

Csakugyan. Láthatatlan henger gördült könnyü gördülés-sel a kalászon, a vetés habzott, sustorgott, pipacsok hajladoztak, táncoltak, piros kedvvel rikkantottak bele a buza sötétzöld elevenségébe, forrott, kavargott előttünk a neki szilajult fiatal élet.

Tovább mentünk lassan lépegetve. A vetés szélén buzavirágtő nevetgált. Az öreg kitepte, az pedig akkor is nevetve nézett reá. Nekem valahogy nem tetszett ez e dolog, kegyetlennek láttam ezt a mozdulatot, éles ellentétnek, sötét villásnak az életnek e nagy áradatában. A gondolataim akaratlanul ebbe az irányba fordultak s a beszélgetésünk is átcsuszott lassan erre a területre. Megkérdeztem az öreget, mit tart a nagy kaszásról?

Lehajolt, felvett egy fekete rögöt, kicsit nedves, fekete rög volt, piciny kettős levélkék voltak rajta, most bomló életek apró csirái. Lassan szétmorzsolta, aztán így szólt:

- Ez éltet, a föld, ezért élek és mi félelmetes lehetne abban, hogy én is ilyen termő röggé leszek majd!

Mosolyogva mondta, valami nagy megnyugvással a hangjában. A buzavirágtő jutott eszembe, az is mosolygott.

Sétálgatás közben aztán elbeszélte az öreg, hogy gyermekkorában sokszor hallgatta az öreg Gáspár bácsi mesélését. Vén ember volt, a 100 felé járt. Egyszer a másvilágról mesélt és azt mesélte az öreg, hogy ott is úgy van, mint itt. Ott is vannak nagy-nagy szántóföldek, a szántóvető ember ott is szántogat, ballag az eke után. Az ő apja már régen azt csinálja s ha ő meghal, ő is oda megy, beáll a barázdába a maga helyére a többiek közé... mit is tehetne mást?... az a legszebb munka a világon, szántani, vetni, hogy az élet megújuljon mindig... mindig... szántani... szórni a magot... mi magunkért... másokért... hogy a mennyei gazda meg legyen elégedve, mosolyogjon, mikor látja az örök munkát...

Barta bácsi átmelegedve beszélt, szokatlan bőbeszédűséggel, látszott rajta, hogy ez az elgondolás nagyon tetszik neki. Tünődve ballagtam mellette. Honnan veszi mindezt? A régmúlt időkből, a jobbágykorból? Lám, ez az öreg magyar, pogány ősök késői utódja, nem vadászgatni akar a tulvilági mezőkön, szántó-vető akar lenni, magvető mindörökre! Vajjon kicsoda tanította őket az élet mivoltának e pogányos, de

mégis mélységesen mély értelmű, szépséges elképzelésére, megragadására? Bizonyára e föld is, ez az életet-termő, gazdag, hálás föld is! Mikor elváltunk, kisvártatva visszafordultam, néztem távozó alakját, mintha ő is földből volna, nagy, nehéz rögökből, folyton kisebbedő alakja mintha lassan beleolvadna a földbe... elmulásra?... ujrakezdésre!...

*

Esztendő sem telt el, Barta István sorsa fordulni kezdett. A termények ára rohamosan esett s a nagy bizonytalanságban nem lehetett tisztán látni. A nagyobbik lánynak városi kérője akadt, valami bizonytalan foglalkozású nadrágos ficsur. Az apa hiába ellenkezett, a lány városi asszony akart lenni, naccsága, kalapos, keztyüs naccsága. A kérő biztatására aztán a leány követelte az anyai just, mert a vagyon, az első pár hold híján, közös-szerzeményként volt telekkönyvezve. Kinos szóváltások támadtak közöttük. Az esküvő után az új vő bejelentette, hogy a föld kell, a gyermekek vagyona ugysem terhelhető meg a Káldi-tag adósságával, az az adós dolga... meg a kezeseké... bolondság volt belemenni, a buza ára esik... mit akar hát?... az ő részüknek semmi köze az egész szerencsétlen vételhez... ha nem adja szép szerivel, ügyvéddel veszik el tőle! Nagyon sürgős volt a pénz. Az ilyeneknek mindig sürgős!

Barta István a földjét járta, ott keresett vigasztalást. Jó termés ígérkezett. Számításokat csinált s úgy találta, hogy a földje, a buzája most sem hagyja cserben, kivergődik a bajokból, a termés árával, meg egy kis kölcsönrel megválthatja a földjét. A buza ára azonban negyedére csökkent már, a vő csakugyan beperelte, a kölcsönért is zaklatták, még a kamatját sem tudta fizetni.

Barta István nézte a garmada szép piros buzát. Nem lehet az, hogy cserben hagyja, benne van minden bizodalma, az ereje, az élete, a hite, boldogsága. Az a föld termi, az a gyönyörűen kiterített pompás tábla, maga az Úristen is azért teremtette, arra írja a mondanivalóit, másképp mi értelme?... igen... fel kellene göngyöliteni!...

Évődött, emésztődött, szenvedett. A ház az övé volt, abból adott részt a vőnek, hogy még egy évet nyerhessen.

De a viszonyok nem javultak. A buzával csakugyan baj volt. Sokan nem tudtak vele mit kezdeni, hizlalásra darálták. Az újságokban egyszer-egyszer már hire jött szomorú esetek-

nek, tragédiáknak... a buza miatt, a termés miatt, a föld miatt. Barta István inogni érezte maga alatt a földet, elszorult szívvél, megzavart lélekkel figyelt, gyötrődött, vergődött.

A következő tavasz úgy indult, hogy kívánni sem lehetett jobbat. Kiadta minden jószágát. Várt, bizott, reménykedett. Május elején a fagy letarolt mindent. A buzánál még lehetett számítani a sarjura, de a tavaszt újra kellett volna vetni.

Barta Istvánt leverte a csapás. Most már a kisebbik lány része is veszendőben volt, mert Ilonka kitartott mellette az utolsóig. Nem tudott nyugodni, gondolkodni sem tudott már, csak érezte, hogy képtelen újabb erőfeszítésre. Hiábavalónak látszott egész élete szorgalmas munkája, összetört a hite, a reménytelenség riasztgatta, a kétségbeesés fojtogatta. Elborult szeme hiába kutatott sugár után, már nem látott tisztán. Még felvillant előtte gyermeke képe, az Ilonkáé... azt is tönkretette... a másiknak volt igaza... a szivtelennek. Lelkének hurjai megreszkettek, teljes lett bensejében a zürzavar.

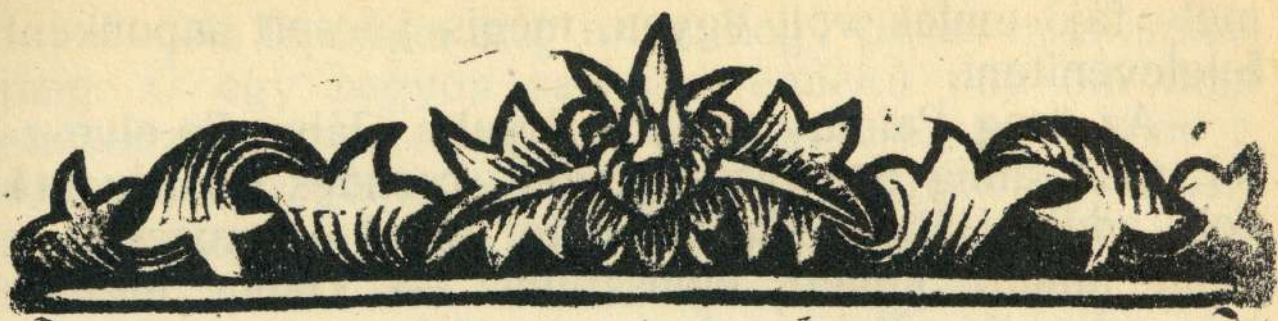
És ekkor, a lelke legmélyén valami gondolat kezdett formálódni... a menekvés, a mentés gondolata, régi, kemény akarata is megmozdult... cselekedni!... cselekedni!... De a gondolata már nem szökhetett szárba, nem teljesezhetett ki, torz formát öltött, az akarata pedig sarkalta, szoritotta, üzte előre... és Barta István sötét hajnalban, féligöltözötten elindult ki a földjére, a vállán ásót vitt, futva érkezett ki és ásni kezdett hosszában a földje szélén.

Ott találtak rá. Tántorgott, mint a részeg, arcáról csurgott a veriték, szemében az összeroppant lélek zavarossága tükröződött. Elvették tőle az ásót, kiemelték az árokból, összecusklott, mint az üres zsák. Otthon a doktor eret vágott rajta, de az ő számára már nem volt orvosság. Éjfél felé fantáziálni kezdett, kiabált, menni akart... dolga van... fel kell göngyölytenie azt a földet... nem maradhat úgy... ne maradjon úgy... miért?... minek?... Ehez a gondolathoz tért vissza minduntalan. Hajnaltájban vergődni kezdett... vegyétek le ezt a zsák buzát a mellemről... vegyétek le!...

De bizony azt senki sem tudta levenni!

*

Aki a földről való, földi az...

Az öreg Szikszai.

Írta: ZOMBORY SÁNDOR.

A Palotay-kuria vén eperfája alatt búsan ült a két öreg. Délutánonként — mindennap — le szoktak ülni egy fél órára arra a kis padra, amelyet valamelyik Palotay-ős azért készíttetett, hogy az utódok majd azon ülve elmélkedjenek az ősokról... S azóta néhány emberöltőn át marad firól-fira s mind megbecsüli, tiszteletben tartja az ősök hagyatékát.

Olyankor aztán senki meg nem zavarhatta az öregeket — még a pajkos kis unokák sem. De nem is akarták. A beszéd fonala mindig a múltban kezdődött: hogy volt ekkor, meg akkor... és a vége mindig a jelen egyik legfájdalmasabb emléke volt: Gábor!...

— Bizony, addig minden nagyon szép volt. Hanem azután... mintha minden megváltozott volna. De meg is változott! Vagy csak a mi szemünk nem lát már semmi szépet. mert szívünkön soha el nem múló, fájdalmas, mély sebet ejtett Gábor emléke. Melyet még az időrvos sem képes begyógyítani...

— Nyugodjon meg édes apjukom. Az Isten bölcs akarata volt az, hogy Gábornak ott kellett befejezni földi életét a harc mezején.

— Nem is zúgolódom én. De mégis. Mert jó, hogy Szabolcs meg van. De milyen szép volna, ha Gábor is élne... Boldog lenne!... Neki is volnának szép, virgonc gyermekei... Ő volt az igazi Palotay-ivadék! S nem pusztult volna el, ki tudja hol, merre, melyik vérmezőn!...

Azzal befejezték a megszokott, délutáni kesergést,

mely fájó emlék volt ugyan, mégis jólesett naponként feleleveníteni.

Az öreg Palotay nagyon fájlalta Gábor fia elvesztését, mert amíg Szabolcs nyugodt, csendes természetű volt, addig Gábor szilaj és bátor, mint az oroszlán — talán amiatt kellett elpusztulnia. A Gábor ereiben csörgedezett a Palotayak nemes, ősi vére.

Estefelé két vándorútas állt meg a Palotay-kuria rácsos kapuja előtt. A házszámot nézték.

— Ötszáznyolcvanhét — mondta az egyik. — Bajtárs, akkor te már itthon vagy.

A másik csak nézte a kaput, a házat, a szomszéd épületeket. Majd bizonytalanul megszólalt:

— Nem emlékszem semmire.

— Mindenesetre bemegyünk s megkérdezzük, kik laknak itt. Ők talán majd megismernek téged.

— Mit érek vele?! — sóhajtott keseregve a másik. — Ha én nem ismerem meg őket... Nem emlékszem rájuk...

— Majd akad valami, ami magával ragad s ismét visszavisz téged egy régi, elfelejtett világba.

— Bár úgy lenne! — mondta a másik s beléptek a kuria kapuján.

Szabolcs éppen a virágos kertből jött elő, karján a vígan ficáncoló gyermekekkel. Meglepődve nézett az idegenekre.

— Kit keresnek? — kérdezte barátságosan.

— Bocsánatot kérek, Homokváry György honvédszázados — voltam, most hazafelé bújdosó vándor vagyok. A bajtársam pedig Palotay Gábor volt honvédfőhadnagy,

Szabolcs, a nyugodt, csendes vérű ember, e név hallatára oly heves elragadtatással tört ki magából, hogy Gábor meghátrált.

— Palotay Gábor! Az én bátyám?!...

De Gábornak mindegy volt a csendes ember heves kitörése, még úgy sem ismerte fel öccsét.

Szabolcs csodálkozva nézett bátyjára. A százados megértette e tekintetet.

— Ne lepődjön meg uram, hogy Gábor nem ismeri meg. Ő egy nagyon szomorú emlékű nap óta nem emlékezik vissza senkire és semmire, mely vele a rettenetes tragédia előtt történt az életben. Egy sikertelen ütközetben oly súlyos légnyomást kapott, hogy teljesen elvesztette eszmélő képességét. Az egész század elpusztult, ő maradt meg egyedül, véresen, összetörve — talán hirmondónak. A nála levő iratokból tudtuk meg kicsoda. Azután fogságba estünk. Tizen-négy évig szenvedtünk Szibériában. Onnan életünk kockáztatásával kiszabadulva, két évig bolyongtunk. Mindvégig hűségesen kitarottunk egymás mellett... Kinába jutottunk. Ott sokszor küzdöttünk éhhalállal; mástól nem is kellett félnünk. Egy alkalommal egy magyar missziós lelkészt mentettünk meg a csőcselék kezéből, amiért a lelkész pénzzel ajándékozott meg, hogy elindulhassunk hazafelé. Ugy-ahogy öt év után érkezünk ide...

— Örömmel fogadjuk otthonunkba százados uramat is, hogy megpihenjen. Isten hozott kedves bátyám! — s kezet nyújtott Gábornak.

— Jó napot, — felelt az ridegen.

— Menjünk le a kertbe, ott vannak a szülők. Ha másra nem, talán az édesanyai ölelésre vissza fog emlékezni Gábor. A viszontlátás örömének pillanata, — mely bizonyos fokú megrázkódtatással jár, — feloldja az agytekercs megbénult emlékezés idegszáleit s ismét tisztán fog majd visszaemlékezni mindenre.

Az édesanya még az összetört, sokat szenvedett, emberi roncsban is megismerte az ő, valamikor délceg, daliás gyermekét. Szerető szíve nagyot dobbant, mert egy rég leszakadt cseppjének közeledtét érezte.

— Fiam! Edes fiam! — futott elébe reszkető lábbal, kitárt karral az éltes matróna, hogy keblére ölelje halottnak hitt fiát.

Gábor némán fogadta a forró, édesanyai ölelést. Nem volt rá hatással. Nem érzett semmit.

Az öreg Palotay könnyezve ölelte keblére sokszor megsiratott fiát. Örült, hogy láthatta, de elszomorodott. ha arra gondolt, hogy »így« kellett viszont látni...

S hogy nem téved-e, a különös ismertető jelet kereste: a jobb füle cimpáján levő anyajegyét. De biz ott egy roncsot talált.

Hiábavaló volt minden kísérlet, Gábor nem emlékezett vissza semmire sem.

A Palotay-családnak volt még egy igen szép, ősi hagyománya: a buzgó vallásosság.

Este, vacsora idején, előtte, utána közösen mondták el az asztali áldást. Azután átmentek egy másik szobába s ott egy szép csipkésterítőjű kerek asztalka köré ültek. Az öreg Palotay térdére ültette a kis unokákat, egyiket a jobbra, másikat a balra s őket átkarolva hallgatott.

Régen, mikor még gyermekek voltak, Gábor és Szabolcs, ők is éppen úgy ültek édesapjuk térdén s hallgatták édesanyjuk felolvasását...

Az asztaltól jobbra ült Szabolcs a feleségével, balra pedig Gábor és a százados.

A Palotayak szívesen láttak minden idegent hajlékukban, az étkező asztalnál; hanem annak részt kellett venni a családi áhítatban is.

Közvetlenül az asztal mellett csak az őszhajú nemzeti asszony ült. Méltóságteljesen, de mélységes alázattal nyitotta fel a Palotay-ősök legkedvesebb, lelket tápláló hagyatékát, a gyönyörű díszkötésű százötven éves Szikszai: »Keresztyéni tanítások« című imakönyvet; — melyet azóta is naponként buzgón, nagy lelkigyönyörűséggel olvas a Palotay-család. Előbb a tanítást, majd az aznapesti imádságot.

Gábor mereven nézett mindent. A gyermekeket nagyapjuk térdén... Ahogy az átkarolja őket... Ahogy nagyanyó felnyitja a Szikszait... A néma csend... Az áhítatos figyelem... s bűvös szavak a lélekre... Különös képet tártak elébe. Lesütötte a fejét. Gondolkozott. Majd ismét a gyermekeket nézte... Valami derengett lelkiszemei előtt... Az ő gyermekora!... Hirtelen forróság öntötte el lényét; az arca, mint a rózsa kipirúlt, testében pedig reszketni kezdett.

Az áhítatos csendett Gábor zokogása törte meg,

aki a nagy, áhítatos csöndességben visszaszállt egy régi, elfelejtett világba... melyre visszaemlékeztették a nagyapó térdén ülő, imádságot hallgató gyermekek! Sírva fakadva, egyetlen hosszú lépéssel az asztalnál termet, zokogva borult az imádkozó édesanyja ölébe.

— Édesanyám! Drága jó édesanyám! Haza találtam!... Most már tudom, érzem, hogy itthon vagyok! Édesapám! Kedves édesapám! Én vagyok a te kis oroszlánod... Testvérem, kivel minden este úgy ültünk apánk térdén és hallgattuk az öreg Szikszait...

Az öreg Palotay boldogan ölelte keblére a kis orosz lányt, akit a rettenetes harc, tengernyi kín, szenvedés úgy megviselt. Tekintetével az öreg Szikszait nézte, szelíden.

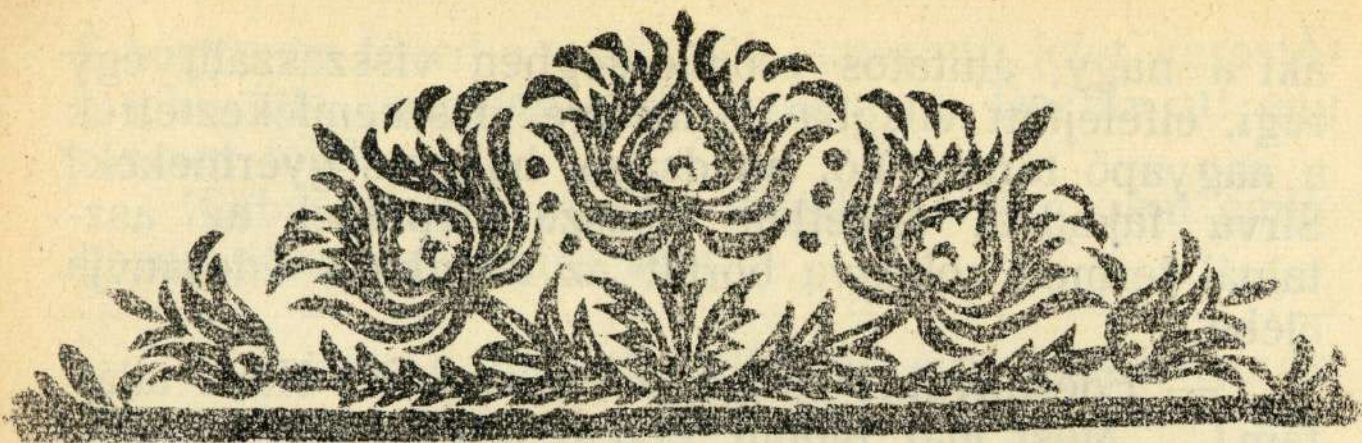
— Drága jó imakönyv. Bölcs tanítások... De sok vigaszt, enyhülést, biztatást, bátorítást adtál már a Palotayak kesergő, bánatos, meggyötört bús szívének! De ma, a legnagyobb boldogságot adtad vissza két, az élet alkonyán szomorkodó szívnek!... Mert te, jó öreg imakönyv, te adtad vissza az elveszettek hitt, sokszor megsiratott gyermekeit!...

Becsület és hasznos dolog,

ha valaki elköltözik az egyházközségéből, ne csak régi lelkészétől vegyen személyesen bucsút, hanem jelentkezék az új helyen is lelkipásztoránál, aki sok tekintetben tud segítségére lenni;

ha fiú vagy leány megy a családból munkára, katonának, vagy szolgálni, kérjen lelkipásztorától ajánlólevelet, mellyel az illető városban levő Ifjusági Egyesület, vagy Leányszövetség támogatására számíthat. Ezt már megérkezésekor mutassa be a lelkésznek;

ha valaki idegenbe lakó rokonáról legalább az ünnepeken megemlékezik úgy, hogy egy levéllel felkeresi.

„Ha harangot hallasz...”

Írta: KILIN SÁNDOR chişineu-crişii református tanító.

Mosolygott az ég. Szemének örömszillogásából nagy sugárkévét küldött a föld egy kis pontjára le. Koszorut font belőle s diadalivet alkotott végig az uton a vasutállomástól a kis falu csillagos templomáig. Itt megállt s jókedvének szeretetével körülölelt egy ünneplőbe öltözött népet. Játékos kedvében még pajkoskodni is kezdett a jelenlevőkkel. Legelőször az apróságokat kereste meg. Csalogatót játszott az anyjuk kezét fogó fiukkal és leányokkal, akik egy-egy fényes kavics ragyogó tükrében látták meg a kacagó sugarat. Gyémántkrajcárnak gondolták, amit biztosan a jó gyermekek számára ejtett el valami tündérleány vagy törpekirály. De mikor a csillogás helyén csak apró kavicsot, vagy üvegszilánkot találtak, csalódott arccal fordultak vissza édesanyjukhoz. A hamis napsugár ekkor már egy magas fa levelén otffelejtett harmatcsepről nevetett le rájuk. Majd elszaladt az iskolás gyermekek sorfala mellett s arcaikra a kíváncsiság izgalomrózsáit tűzte, amikor türelmetlenül szólaltak meg: »tanító ur kérem, későre jönnek e már?«, vagy: »tanító néni kérem, igazán mi látjuk meg először?«

Meglátogatta a fiatalság zajos csoportját is, ahol a fiúk pajkos évelődése és a leányok piruló mosolyává változott. A felnőtteket öröm s hálás megelégedés formájában vonta magához. Hogyne, hiszen ma szép tervük valósult meg s a legtöbb olyat még nem látott, ami itt következni fog.

Mindenfelé kisebb nagyobb csoportok keletkeztek, melyek zajos beszélgetéssel üzték el a várakozás unalmát.

Izgalom és élénkség látszik a térségen. Csak a templom

előtti dombon ülő férfiak körében halkabb a beszéd, csendesebb a hang. Itt nyugodtabb az élet. Még a napsugárból is kevesebb jut nekik. Talán az itten ülők nem tartoznak a sokasághoz, vagy fukarkodik velük szemben az ég, részükre nem juttat az örömből, és nem küld annyit, mint a többieknek a ragyogó napsugárból? — O igen, idetartoznak ők is; örvendenek ők is. De az örömük más; az ő örömük a csendes szemlélet és megelégedés a többiek öröméért. A napsugár pedig... ugyan mit keresne az őszülő hajszálakon? nem akarja őket még őszebbé festeni; arcuk barázdáit sem szeretné ragyogásával még mélyebbé tenni... Leszalad hát a fák lombjai alatt s csak a kezek tájékán helyezkedik el, mintha egybekapcsolná ezeket, mintha láncot formálna belőlük, mintha jelképezni akarná, hogy ők a jelenlevők összetartói. Itt ülnek a vének; a presbiterek a gyülekezet egybekötő lánc, melynek egyes szemei az élettapasztalás, bölcsesség és szeretet gyűrűiből szövődnek... és itt áll a láncot egybefogó kapocs: a lelkipásztor.

Jönnek már! — hangzik fel hirtelen valamelyik szemfüles legény hangja s már látszik is, amint a kanyarulatnál, befordul egy virágfűzérékkel feldiszített, lovaslegényektől kísért hatlovas fogat, melynek közepén a gondnok, két presbiter és fehérruhás lányok között áll egy gyönyörű harang.

Fejedelemként fogadják, hiszen lehet, évszázadokon keresztül fog uralkodni kis falujok és templomos lelkük felett.

A megérkezés olyan szép képet nyújt a jelenlevők számára, hogy pár pillanatig senki meg sem mozdul. Mintha mindenki félne mozdulatával elrontani valamit, amit ugy szeretne megőrizni magának, ahogy van egy hosszú életen át.

A pillanatra beállott szent csendet a vegyeskar éneke vezeti át az ünnepi hangulat vallásos áhítatába. Majd megcsendül a: Jövel Szentlélek Uristen, mindenkit egybefogó daltamra s megkezdődik a harangszentelési szertartás.

*

Amíg a felemelő ünnepség folyik, senki sem veszi észre, hogy az ünneplők között egy öreg embernek fényesebb a szeme, pirosabb az arca. Nem is gondolja senki, hogy ennek az arcnak halvány fakós rózsáját valami szent titok festi most élénkebbre. Nem is sejti senki, hogy szívének dobbanását valami boldog megelégedés biztatja gyorsabb ütemre. Nincs ideje senkinek most vele törődni.

Pedig, ha valaki olvasni tudná a lélek titkos irását és ennek az embernek lángragyult életméccse mellett bepillantana oda, hol a titkok fészke van, láthatná, hogy ennek az embernek a mai naphoz több köze van, mint bárki másnak. — Életharangjának dobbanásakor szinte kicseng lelkének ujjongása: testvérharang, te először az én részemre szólalsz meg. Velem fogsz zengeni s először az én lelkem összhangját hinted a falura. — Először velem örülsz, velem sirsz, mint akkor... és egy pár könnycsepp szalad végig arcán, mindenik, mint az emlékezés életfilmjének egy-egy elszakadt darabkája:

Édesanyja jelenik meg előtte, az a szegény falusi asszony, amint komoly figyelmeztető tanítást tart kis fiának: »Fiam, ha harangot hallasz kondulni, emeld meg a kalapodat s gondolj egy pillanatra Istenre, a harang ad valamit érte...

Hányszor gondolt ő már erre?

Látja magát, mint szolgagyereket, aki vasárnap délutáni pihenőjekor, egyedül bandukolt a város utcáján. Talán éppen édesanyjára, vagy falujára gondolt. Egyszer csak délutáni istentiszteletre kondul a harang. Ő megemeli kalapját.

— Ejnye, de illedelmes gyermek vagy fiam, — s egy csillogó pénzdarab ragyogott kezében. Valami ur lehetett, aki kalaplevevésében egy neki szánt köszönést gondolt s megjutalmazta a kis fiút.

A harang adott neki valamit.

A második kép egyik katonanapját juttatta eszébe:

A század az udvaron áll. — Közeledik a kapitány ur. Az őrmester »vigyázz«-t vezényel. Kondul a harang. Önkénytelenül emeli a kezét. Már kapja is vissza... itt nem szabad mozdulni... Késő... Két napi zárka a büntetés. Itt ismerte meg legjobb barátját, aki egyszer életét mentette meg.

A harang ismét adott.

Házassága jut eszébe. Magához hasonló szegény leányt vett feleségül. Gyermekkel telt meg a házuk. Megelégedetten éltek, pedig csak napszámból kereste kenyerét. Sohasem panaszkodott. Mindenki becsülte. De jött egyszer csunya kíséretével a fekete szörnyeteg: a szegénység, a »nincs.« Megérkezett annak ellenére, hogy most is úgy dolgozott, mint régebben, józan életet élt, kocsmába, kártyázni nem járt, még a kuglihoz sem ment el, mint a többi és mégis... Felzugott a lelke: Istenem, mit vétettem? — Embergyülölő, templomkerülő,

Isten ellen lázadó lett. Évekig alig lehetett látni még az utcán is. Munkája elvégzésén kívül jóformán azt sem tudta, mi történik körülötte.

Pedig sokat változott a világ.

A szegénység **nem** volt elég. Egyszer nagy fia is beteg lett. Még ez is! Egy munkáskarral kevesebb! Orvos kellene, de honnan... és orvosságot miből teremtsen. De ha elveszti fiát... még a gondolattól is hideg borzongás futott végig a hátán...

Mi lesz?

Szinte öntudatlanul, cél nélkül lépett az utcára. Harangszó zugása téríté magához: Már emeli is kalapját. Csak ugy szokásból. A templom felé tekint.

Különös, ha ma nincs sem vasárnap, sem ünnep nap és mégis sokan mennek a templom felé. Mi ez? — vagy talán ő nem tudja milyen nap van? Tépelődésétől templomozás után a harangozó felvilágosítása szabadítja meg:

— Ma volt az egyházi magtár és segélyegylet gyűlése.

— Hát az mi?

— Ez az egymáson segíteni akarók társasága. Tudod, ugy van az, hogy akinek Isten jó termést vagy több pénzt adott, buzát és pénzt adnak össze, kiki tehetsége szerint egy keveset. Sok kicsi sokra megy s az összegyűlt buzából és pénzből nagyon kevés kezelési költség mellett, buzát és pénzt adnak kölcsön a megszorult szegény embereknek. Azt mondja az irás is, egymás terhét hordozzátok.

*

A harangozó elment. A harang is adott valamit. A szeretet nevében történő segítségen áldás van. Neki is jutott ebből. Ennek köszönhette fia felgyógyulását és később a saját előrehaladását.

*

Évek multak el azóta. Valahányszor harangszót hallott, mindig eszébe jutott életének szomorú ideje. De mindig felujította lelkében édes anyjának szavait is: »Emeld meg a kalapodat s pillanatig gondolj Istenre.« — Ő megtette ezt. Megtette akkor, amidőn kisgyermek korában az utcán haladt és megtette akkor is, amikor szegénységének romjain épült első filléreit papirosba göngyölve betette a templom perselyébe, ily felirással:

»Legyen ez a kis összeg, egy uj harang alapjára. Mindenki adjon a magáéból. A harang is ad nekünk érte valamit...«

*

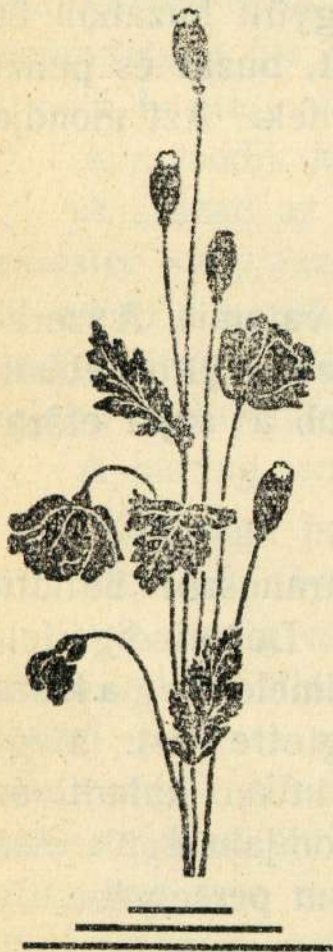
Az édesanya tanítása harangszóvá változott, mely egy gyermekkori emlékezésen keresztül uj harangruhába öltözve hirdeti, hogy volt valaki, aki megemelte kalapját a harang kondulásakor.

*

Az ünnepély véget ért. A gyülekezet otthonába tért. Az égből földreszállott napsugár pedig egy ember szemében termelt két gyémántcseppet csókolt fel, hogy át adja egyiket egy fiu anyjának és a másikat hódolatul a mindenek Teremtőjének.

TIED VAGYOK.

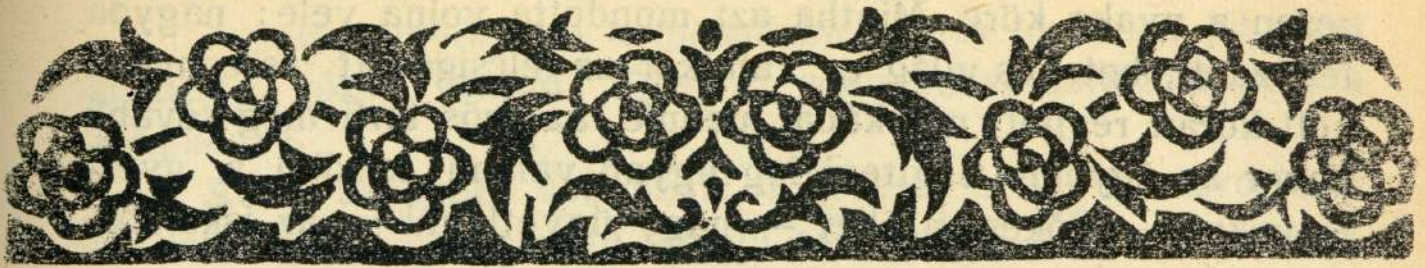
Dr HORVÁTH JENŐ.

*Tied vagyok én, Teremtő Atyám,
Szent kezed műve a lelkem.
Föld és ég
Nem is voltak még,
Szivedben rejtve élt már életem
S most is Te óvsz szüntelen.
Szent, szent, szent
Istenem,
Szent neved áldott legyen.*

*Tied vagyok én, Megváltó Uram:
Elveszett testem, a lelkem,
Szent kezed
Úgy kereste meg
S halálod által él az életem,
Tiszta Benned s végtelen.
Szent, szent, szent
Istenem,
Szent neved áldott legyen.*

*Tied vagyok én, Szentlélek-Istenem,
Üdvre vezérled a lelkem.
Lehessen
Engedelmesen
Szolgálatában tied életem,
Célom, jövőm, mindenem.
Szent, szent, szent
Istenem,
Szent neved áldott legyen.*

„Ha az Ur nem építi a házat ...“

Írta: BOKOR SÁNDOR jarmata-neagrai ref. lelkész.

Nedves, hideg januári reggel volt. A szegényes külvárosi kis lakásban halvány világosság reszketett. Hankóné tett-vett ott. Halkan, csendesesen készítette a reggelit alvó házanépének.

Négy kis gyermek aludt mélyen egy ágyban. Ruháikat rendezgette anyjuk. Szomoruan sóhajtozott mellé. Nagyon viseltetek voltak. Hát még a lábelik. Ezeknek a láttára reménytelenül rázta a fejét. A szakadozott ruhát még csak meg tudta foltozni, de a lyukas cipőkkel szemben tehetetlen volt.

Amint kinyitotta a konyhaajtót, hogy tüzelőt hozzon be, a torkába vágódott hirtelen a fagyos levegő s heves köhögésre ingerelte mellét. Olyan éles nyilalás fogta el, hogy szinte megdermedett tőle. Tompa nyögéssel bukott neki az ajtófélfának és pihegve támaszkodott rá. Máskor is érzett ő már efélét, de nem ilyen rettentő élelet.

Hirtelen felbugott mélyen a városi mosóda szirénája. Halattára megremegett és minden erejével próbált kivergődni a gyilkos fájdalom éles karmaiból.

— Ágnes! — mordult ki a szobából egy tompa, álmos hang. — A sziréna búg. Ideje, hogy indulj!

A gyötrelmes fájás kissé alább hagyott, de minden ize reszketett tőle. Csak tántorogva lépdelt.

— Igen Jani, — nyögte — indulok már. A gyermekek reggelije a sparherten van. Neked is van a sütőben egy kis meleg tepertő.

— Jól van, — dörmögte az előbbi álmos hang, a másik oldalára fordulva. — Én még nem kelek fel. Minek? Még hét óra van csak.

Keserűen mosolyodott el erre az asszony, amint viselteskabátját gombolgatta s egy ócska kendőt csavargatott kétsze-

resen a nyaka köré. Mintha azt mondotta volna vele: nagyon felfordult, beteges világ ez, amikor az elcsigázott asszonynak kell korán reggel munkába mennie, az erős férfi meg tovább hever az ágyban. Segíteni fog ugyan valamit később a gyermekeknek. Előkészíti őket — nagy ügyetlenül — az iskolába, de azt se szívesen.

Nem volt ez a fonák állapot a férfinak sem az inyére. Csakhogy nem tudott segíteni rajta. Napszámos ember volt. Hónapok óta munkanélküli. Csekélyke kis segélyre utalva. Ennek pedig elkerülhetetlen gonosz következménye a naplopás és az iszákosság szokott lenni. Ezek martaléka lett Hankó is. A sarki korcsmába járt az időt agyonütni.

Eleinte azt remélte, alkalmazást kap. Roppantul felindult, amikor azt említette előtte felesége, hogy ő próbál kenyeret keresni a család számára. Amikor azonban hetek, hónapok teltek el és mégsem kínálkozott semmi munkaalkalom, csak beletörődött, hogy az asszony dolgozzon. Ma már ő maga biztatta a sietésre. Ha kényelmetlen gondolatok támadtak ilyenkor lelkében, elfojtotta őket. Nagyon alkalmas hely volt erre a sarki korcsma.

Ezen a bizonyos reggelen elbocsátotta a gyermekeket az iskolába. Aztán körülnézett a lakásban. Fenekestől fel volt ott fordulva minden. Asztalon heverő mosatlan edények, vetetlen ágyak, szemetes padló nem nagyon voltak marasztaló hatással rá. Asszonynépség rögtön neki állott volna és egy-kettőre rendet teremtett volna, ám a férfiember tehetetlen az eféle. Inkább elszökik tőle.

Igy csinált Hankó is. A kulcsot a virágcserep alá dugta, hogy bemehessenek a gyermekek, ha este hamarabb találnának hazajönni, mint ő. Azok ugyanis délben soh'se jöttek haza. A nőszövetség adott meleg ételt nekik ebédre ingyen. Felesége meg magával vitte mindig szerény kis ebédjét. Így aztán Hankó szabad volt egész nap. Mehetett a sarki korcsmába pipázgatni, pálinkázni, káromkodni, zülleni.

Megtapogatta zsebeit utközben. Üres volt mindenik. A heti segélyt csak pénteken kapják. Ma még csak szerda van. Erősen lehangolta ez a gondolat. Nem tudta, mit csináljon pénz nélkül. Majd dacosan felvágta a fejét. Majd csak lesz valahogy! Elég jó vevője volt tán ő annak a potrohos korcsmárosnak, hogy némi csekély hitelt adjon neki. Ezzel a jó reménységgel nyitott be a sarki korcsmába.

Ágnes megérkezett a mosodába. Fájós torkának jól esett a meleg, gőzös levegő. Egész felelevenedve öltözött neki a munkának.

Amde az nehéz volt neki; a levegő sűrű. Hamarosan a mellére feküdt. Az eleinte oly jól eső meleg is ártalmára lett. Tulságosan melege lett tőle. Jólelkű szomszédnője észrevette a lángoló arcot, lázas tekintetet és megsajnálta.

— Ne erőltess túl magad, Ágnes, — mondá jóakarattal. — Dolgozok én tehelyetted is. Pihenj meg egy kicsit. Mi bajod van tulajdonképen?

— Borzasztóan fáj itt! — nyöszörgé két kezét a mellére szoritva.

— Ül le! — biztatta társnője. — Hivom a főnököt.

Szigoru nő volt ez, de igazságos. Láta, hogy komolyan beteg Ágnes, haza bocsátotta. Ágnes hálásan megköszönte neki. Kiment, hogy összeszedje csekélyke cókmókját.

Amint azonban az arcába csapott a fagyos levegő, hirtelen eltikkadt. Ugy érezte, mintha rohanó víztömeg zugott vón tova, mintha száguldó gyorsvonat robogott volna el mellette s magával ragadta volna őt is... Aztán jóleső öntudatlanság vett erőt rajta.

Tiszta, hófehér ágyban találta magát, amikor felébredt. Sok ilyen ágy volt sorban a teremben. Mindenikben feküdt valaki. Sokkalta jobban érezte magát, mint napok óta már. — Bizonyosan kórházban vagyok, — állapította meg. — De vajjon hogyan jutottam ide?

Amint a történetek lassan megelevenedtek az emlékezetében, úgy fogta el lelkét a nagy nyugtalanság.

Mi lehet férjével?... A gyermekekkel?!... Hogy aggódhatnak azok miatta? Mindig ő vitt haza vacsorának valót. Ma este nem kapnak semmit sem! Szegény ártatlan lelkek!

Fel akart kelni. Egy erőteljes kéz azonban gyöngéden visszaerőltette.

— Nincs semmi baj otthon! — mondá egy nyugodt hang. — Ne izgassa fel miatta magát. Munkatársnője mindenről gondoskodott. A főnökneje küldötte oda. Maga pedig a Szent János-kórházban fekszik.

Ugy megnyugtatta a szegényt ez a tudósítás, hogy menten elszunnyadt. A fájdalom azonban nem sokáig hagyta pihenni. Arra riadt fel, hogy valami oly rettenetesen elszorította

mellét, mintha vaspántokkal kapcsolták volna össze. A vér meg valósággal viharzott a fülében.

Éjjel-nappal viaskodtak az orvosok a gyilkoló kórral. Az ápolónő folyton mellette ült. Mérté a lázát. Az orvosok minden pillanatban vizsgálták a szivét. Injekciózták, hogy működésben tartsák.

Egy egész hétig tartott a szörnyü viadal. Mignem a vészes kór engedni kényszerült. Isten segítségével letiportatott. — Szegény asszony olyan lett tőle, mint az árnyék. Ereje fel-emésztődött.

— Na, Hankóné, — mondá ekkor az ápolónő néki, — a sir széléről hozták vissza magát az orvos urak. Nagy megerőltetésükbe került. Hála Istennek, végre csak sikerült. Most aztán azon legyen, hogy megerősödjék s beengedjék a férjét, aki naponta többször is érdeklődött a hogyléte felől. Az orvos urak azonban idáig nem engedhették be.

A szerencsétlen férjjel is hatalmas dolgok történtek ezalatt. A sarki korcsmáros ugyanis nem hitelezett neki. Durván elutasította. Ebből heves szóváltás, majd verekedés támadt. Hankót kidobták a korcsmából.

A végletekig fel volt böszülve. Ha ital lett volna benne, egész bizonyosan helyrehozhatatlan örültséget követett volna el. Így azonban a fagyos hideg észretéritette. Elkeseredetten szidta a korcsmárost s kabátja gallérját feltűrve, didergő kezeit üres zsebeibe mélyesztve, azon töprengett, hogy hová menjen, ahol kissé kipihenhesse a csufos kudarcot. Fájó keserűség mardosta a szivét a korcsmáros miatt, akinek olyan temérdek pénzt hordott el, pocskolt el és még annyi becsületes volt érette, hogy némi csekélységet hitelezzen neki. Sőt még kidobatta, mint egy utcai csavargót. Jóságos nagy Isten, hát ide sülyedt már le?!

Céltalanul bandukolt. Bolyongott szerteszét. Mig csak rá nem esteledett. Sűrűn hullott a hó. Valósággal záporozott. Ő csak ment, amerre a lábai vitték. Haza nem akart menni. Szegyenlette magát a felesége előtt. Nem tudta még, hogy mi történt. Egészen átázott. Fedél után nézett. Ámde zárva volt már minden utcaajtó. Csak a korcsmákban volt még morajlózaj. Meg a kulturházból fénylett ki a világosság. Behuzódott ennek a zárt folyosójára. Jó meleg volt ott. Jólesett az utcai nedves hideg után.

A terem üveges ajtaja be volt téve. Valaki beszélt bent. Valami *eltévedt bárányt* emlegetett gyakran. Kezdett figyelni rá. — A beszélő éppen azt mondotta el, hogyan ment a jó pásztor az eltévedt juh után. Sötét éjszakában, zugó patakokon, hegyszakadékokon, ezerféle veszedelem között hogyan kutatja fel. — Jól ismeri a pásztorélet veszedelmeit, — ismerte el Hankó magában. Ő is jól ismeri. Hegyvidéken nőtt fel. Napokat töltött látogatóban a pásztoroknál suhanc korában. Jól tudta, milyen keserves dolog az elkóborolt bárányt megkeresni. Termékek fáradság, kitartás, türelem kell hozzá.

Egész gyermekkora megelevenedett előtte. Látta önmagát, aminő akkor volt... tele életkedvvel, édes vágygal, gyógyó reménységgel — és aminő mostan... *eltévedt bárány*, vergődő lélek, veszendő teremtés.

Mélyen felsóhajtott. Gondolta, hazamegy. Hevesebben viharzott odakint. Vár még.

Ujra a beszélőre figyelt. Be is sandított a fehér függöny mellett. Szerette volna látni a beszélőt. Sikerült. Ezüstös haja öregember volt. Az arca jóságos. Tekintete meleg. A hangja megvonzó.

Iskolás gyermekkora szökött, különös módon, hirtelen eszébe. A kedves vasárnapi iskola. Azok a megható bibliai történetek.

Bent énekeltek. Lélekből fakadón, boldogan szárnyalt:

*„Jöjjetek ti elfáradtak,
találjátok nyugodalmat!”*

Mélységes hatással voltak reá e szavak. Megragadták a lelkét.

Kinézett. A hóvihar elült.

Az ének újra felzendült:

*„Jöjjetek ti elfáradtak,
találjátok nyugodalmat!”*

A hivek jöttek kifelé. Félre huzódott előlük. Vigán beszélgetve mentek el mellette.

Lassu, fáradt léptek hangzottak. Az öreg lelkész jött feléje. Mélyen egymás arcába néztek. Az öreg rámosolygott, mintha régóta ismerné. Azután így szólott:

— Nem lennél szives hazasegíteni engem fiam. Egy kissé elfáradtam. Add ide a karod.

Ezzel karon fogta Hankót és csendesen megindultak a papilak felé.

Hankó azt sem tudta, mi történik vele. Csaknem gépiesen cselekedte, amire az öreg ur kérte. Azt hitte álmodik.

Amikor a papilak elé értek, azt mondta az öreg úr neki:

— Gyere be velem, fiam! Azt sugja nekem valami, sok beszélni valónk van nekünk egymással. Hogy is hívják?

— Hankó Jánosnak, — felelte alázatosan.

— Sárosiból való vagy, ugye? — firtatta az öreg úr élénken.

— Onnan, uram, — volt a meglepődött felelet.

— Földmives ember volt ott az édesapád?

Az volt, uram!

Hosszan az arcába nézett Hankónak és így folytatta:

— Nagyon kicsi gyerek lehettél te még, amikor az apád meghalt. Sokáig betegeskedett. Emlékszel-e még rá?

Hankót különös izgalom fogta erre el. Valósággal harcolt emlékeivel.

— Nemde Lontai tiszteletes úrhoz van szerencsém! — robbant ki végre lelkéből a nagy sejtelem. — Olyan nagyon sokat beszélt Önről nékem az édesanyám! Elmondotta, milyen végtelenül jó volt Ön hozzá, amikor özvegyen maradt volt.

— Isten csodálatos rendelése volt az fiam, hogy mi így összetalálkoztunk. Eltaláltad, én csakugyan Lontai tiszteletes vagyok. Gyere be, mert még sok mondanivalót bizott rám a jó Isten a te számodra.

Odabent aztán elmondotta, hogy ő csak az itteni lelki pásztortársát helyettesítette, akinek sürgősen el kellett utaznia mára. Aztán beszélt Hankónak sokat, hittel, meggyőződéssel. Megértette vele, hogy ezen a világon minden Isten akarata-ból történik és minden javunkra fog szolgálni. Ha a ránk mért keresztet Istenben bizó lélekkel viseljük el, akkor azok áldássá válnak reánk. Hogyha pedig zúgolódnak ellenük, ha rossz emberekké leszünk általuk, akkor elvesztünk.

— Golgotán három kereszt sötétlett nagypéntek alkonyán, — magyarázta az ősz lelkipásztor. — Mindeniken egy-egy ember függött. Egyforma sors érte valamennyit, de amíg az egyik kárhozatra jutott általa, a másik az utolsó órában megtért, a harmadik meg Megváltó Istenné magasztaltatott fel. Minden attól függött, hogy milyen lélekkel viselték el a nehéz

sorsot; mit váltott az ki az ő lelkükből. Hitet? Bizodalmat? Szeretetet? Avagy ezeknek az ellenkezőjét.

— Ott zörget a megváltó Jézus a lelked ajtaján most. Bebocsáttatást kér, hogy világosságot, meleg szeretetet, Istenfélelmet vigyen abba. Bocsásd be! Meglásd, minden megváltozik körülötted. Ami most olyan sötét, reménytelen, sivár sivatag előtted, Krisztussal szivedben napsugaras illatos, madárdalos ligetté változik.

Addig-addig beszélt néki házuk régi jóbarátja, hogy áldott lelki béke ragyogott az arcán, amikor távozni készült.

Végre azzal bocsátotta el az öreg úr, hogy egyik jó ismerősének állandó, de nagyon megbízható munkásra van szüksége a gazdaságban, őt fogja oda beajánlani, ha szégyent nem hoz rája.

Hankó teljes lelkéből ígért hűséges szolgálatot.

Ezzel nagy hálálkodások között eltávozott.

Az idő kitisztult. Fényesen ragyogott a hold.

Előre örült Hankó annak, hogy milyen nagy boldogságot fog szerezni a sok jóhir otthon.

Kisirt szemmel néztek rá a gyermekek, mikor benyitott hozzájuk. Riadtan kérdezte:

— Miért sirtok?... Hol van anyátok?... Nem jött még haza a mosódából?...

— Nem! — zokogták kórusban a gyermekek.

Aztán elbeszélték, hogy anyjuk munkatársnőjét küldte el a főnöknő hozzájuk s az mondotta nekik, hogy anyjuk hirtelen rosszul lett és beszállították a Szentjános-kórházba. Ő végzi helyette el itthon a dolgot, amíg anyjuk meg nem gyógyul.

— Meghal szegény mama? — kérdezte lélekbemarkolón fájdalmas hangon a kicsi Zsuzsika. — Nem vitt magával semmiféle ennivalót sem a reggel. Nagyon is köhögött.

Mélyen a lelkébe vágta Hankónak e szavak. Eszébe jutott, hogy még ő siettette, üzte, kergette hazulról ma reggel. Keserves megbánás fogta el a lelkét. Még olyan súlyos betegen is elvánszorgott a munkába, gyenge testével szerezte meg nekik a betevő falatot. Ő meg kényelmesen ágyban heverészett. Szégyen és gyalázat! Hogy nem látta ezt akkor ilyen tisztán?!... Persze, csak most hozott világosságot Krisztus a lelkébe. Addig vaksötétség volt ott. Azt is most látja csak,

milyen nagy elvetemedettség volt tőle, hogy annak a gyöngé asszonynak a keserves keresetét ő a korcsmába hordta. Elrabolta gyermekei szájából a kenyeret, letépte vele róluk a testi ruhájukat. Rettenetes lealjasodás ez!! Óh bárcsak segítené meg a kegyelmes Isten, hogy mindent jóvá tehetne.

— — — — —
 Ágnes javulása csak nagyon lassan haladt előre. A kór ugyan megszűnt, de sehogysem akart megjönni a beteg ereje. Maga sem látszott sokat törődni vele. Olyan rettenetesen kimerült volt, hogy csak feküdt egész nap mozdulatlanul. Nem érdekelte senki, semmi a világon.

— Igyekezzék összeszedni egy kicsit magát már! — biztatta joakarólag az ápolónő. — Gondoljon a férjére, meg a gyermekeire. Azok már nagyon szeretnék meglátogatni magát, de amíg gyenge lesz, nem engedik be őket.

— Szegény jó férjem! — sóhajtá halkán. — Vajjon mit csinálnak?

Látogatók jöttek. Egykedvűen nézegette őket. Virágokat, gyümölcsöket, édességeket hoztak be betegeiknek. Az egész terem tele volt boldog csevegéssel.

Csak neki nem volt látogatója. Fájdalmasan hunyta le szemeit s lassu, meleg könnyek gördültek végig beesett orcáján.

— Miért sírsz Ágnesem?! — kérde egy jól ismert, meleg hang az ágya mellett. Riadva nyitotta ki szemeit. Tekintete egybefonódott a férjével. A régi hű szeretet csillogott abból feléje.

— Jani! — kiáltá boldog örömmel.

Két erős kar ölelte szorosán magához s feje a férje vállán pihent.

Gyengéd becézgetéssel simogatta arcát a férfi s beszélt neki sok-sok olyan apró semmiséget, amit a feleségnek olyan jól esik hallgatni.

— Nyugodj meg Ágneském! — kérlelte becézve. — Nézd, mit hoztam neked!

Ágnes odanézett a nyitott táskába s mosolyogva susogta:

— Őszi barackok! Kedvenc gyümölcsöim!

Majd meg szelid szemrehányással feddette:

— Miért költöttél efélére, mikor olyan rettenetesen szűkös a pénz, ugyis a háznál.

— Ágnesem! — magyarázta a férfi vidám dicsekvéssel. — Nagyon jó alkalmazást kaptam, Állandót. Esztendőkre szólót. Az öreg tiszteletes úr szerezte nekem, aki nagyon jó ismerőse volt boldogult apámnak odahaza, a szülőfalumban. Csodálatos módon hozott össze vele az Isten kegyelme.

Apróra elbeszélte aztán annak a gyötrelmes szerdai napnak egész történetét. Megrázó szenvedéseit úgy, mint áldott következményeit. Hogyan rendült meg családi életük alapjaiban, mint valami homokra épült ház. Hogyan sodorta őt az élet vihara a nyomor kietlenségébe. Hogyan került össze az öreg lelkipásztorral. Miképen nyíltak meg lelki szemei és undorodott meg teste bűnös cselekedeteitől és vette észre neje felértékelhetetlen lelki kincseit.

— Mindenek megújulnak az életünkben. Új alapokra fektetjük családi életünket. Az Úr Jézus Krisztusra. Ez örök fundamentumra. Csak te kerülj már haza közénk. Teljes lesz akkor a boldogságunk.

— Ki gondoskodik rólatok? — kérdezte élénken a felesége.

— Róza, a te munkatársnőd a mosódából. Őt küldte el a főnöknő segítségünkre. Amilyen szigorú, olyan jószívű az az asszony.

— Mennyi a fizetésed? — kérdezte tovább a neje.

— Éppen elég arra, hogy ne kelljen néked többet napszámba járnod. A sarki korcsmáros sem tesz zsebre belőle többet egy fityinget se. Mindörökre szakítottam vele. Aztán meg az öreg tiszteletes úr is megígérte, hogy mindenben segítségünkre lesz.

Sokáig elbeszélgettek még, életük nagy eseményeiről, mignem az ápolónő figyelmeztette a férfit, hogy a látogatás ideje lejárt.

— — — — —

Sohasem láttam még beteget olyan rohamosan felépülni, mint ezt a Hankónét — mondotta a fiatal orvos az ápolónőnek. — Bizonyosan az újféle gyógymód használt neki.

— Meglehet, — felelte meggyőződés nélkül az ápolónő. — Nékem azonban az a véleményem, hogy inkább azok a jó-hírek használtak neki, amiket a férje hozott volt.

A másik héten Ágnest hazabocsátották. A férje jött érte a kis Zsuzsikával. Teljesen új ruha diszelgett a kis lányon.

Hankónál meg valami titkos csomag volt. Odaadta nejének. Remegő kézzel bontotta az ki. Boldog meglepetéssel kiáltá:

— Vadonat új ruha!

— Mit gondolsz, — kérdezte boldog izgalommal férje — tetszik-é majd néked?

Tetszik-é? Micsoda kérdés! Akármilyen lehetetlen lett volna a színe, szövete, szabása, akkor is azt mondaná, hogy nagyon tetszik neki. Csupán csak azért, mert férje vette.

Minden vasárnap látható a Hankó család, amint tisztán, csinosan felöltözködve megyen a templomba. Belső nagy lelki boldogság tükrözik arcukról.

Senki sem ítélheti meg Ágnes asszonyt sem, hogyha meleg könnyek buggyannak ki szeméből, amikor ezt a dicséretet éneklik:

*„Jöjjetek ti megfáradtak,
találjatok nyugodalmat.”*

Ők megtalálták. Krisztusban.

„Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradnak az építők.”

CIMEK:

Református Iparostanonc Otthon Oradea, Strada V. Alexandri 31.

Református Árvaház Oradea, Parcul Eminescu 28.

Ref. Fiu-főgimnáziumunk Satu-Mare, Str. Mihail Viteazul No. 2.

Leány-gimnáziumunk Oradea, Strada Prefecturii 1. és Satu-Mare, Str. Mihail Viteazul 6.

Diakonissza Intézet Cluj, Str. Calvin No. 2.

Ref. Tanítóképző Intézet Aiud, Bethlen Kollégium.

Református Gazdasági Iskola, Csombordon, levélcim: Aiud, Bethlen Kollégium.

Református Tanítónőképző Intézet, Odorhei.

București templom és ref. lelkészi hivatal, București, Str. Stirbei Vodă 9.

Református Kórház, Cluj, Strada Calvin No. 2.

E címek emlékeztetők arra, hogy az illetékesek ezeket használják, s népünk is tudja, hogy ilyenek vannak. —

A mişca-i református templom.

Irta: BERECKY ILONA, református tanítónő.

Magas zsindely-tetejével, barna fa-tornyával frissen, ujszerűen emelkedik ki a környék megszokott, egyöntetű stílusú templomai közül a mişca-i templom. Mikor először pillantjuk meg, önkéntelenül hozzáképzjük a megfelelő keretet: sötétzöld fenyőszálakat és kissé távolabb, háttér gyanánt a Transzilván bérceket. Aztán megkérdezzük: De hát, hogy kerül ez a kicsi ardeali templom ide, a róna szélére, ahol a kálvinista egyházak mind az alföld felé orientálódnak s minden valamire való templom a debrecenit látszik mintául venni? A régi feljegyzések így mondják el a történetét:

Mişca egyike a legrégebb településű községeknek. Legelső birtokosa a Borsa-nemzetségből származó Loránd, ardeali vajda volt. A középkorban Cetatea-Soimihoz tartozott a környező falvakkal együtt. Későbbi birtokosai között szerepelnek a Losonczyak, Ország Mihály nádor, a Perényiek, Drágffyak. A XVI. században Bocskay István fejedelem birtokában van, 1629-ben a Zólyomi Dávidé, 1749-ben pedig a Baranyi családé lesz.

Maga a templom a Borsa nemzetség áldozatkész-ségéből épült 1330-ban. A templom alakja és elrendezése is mutatja, hogy a reformáció előtti keresztényen istentiszteleti szertartásokra készült. A főhajó-tégla-alaku, ennek keleti végén van az u. n. »kis-templom,« bolthajtásos menyezettel és kissé emeltebb padlózattal, mint a templom főrésze. Ablakai félkör-

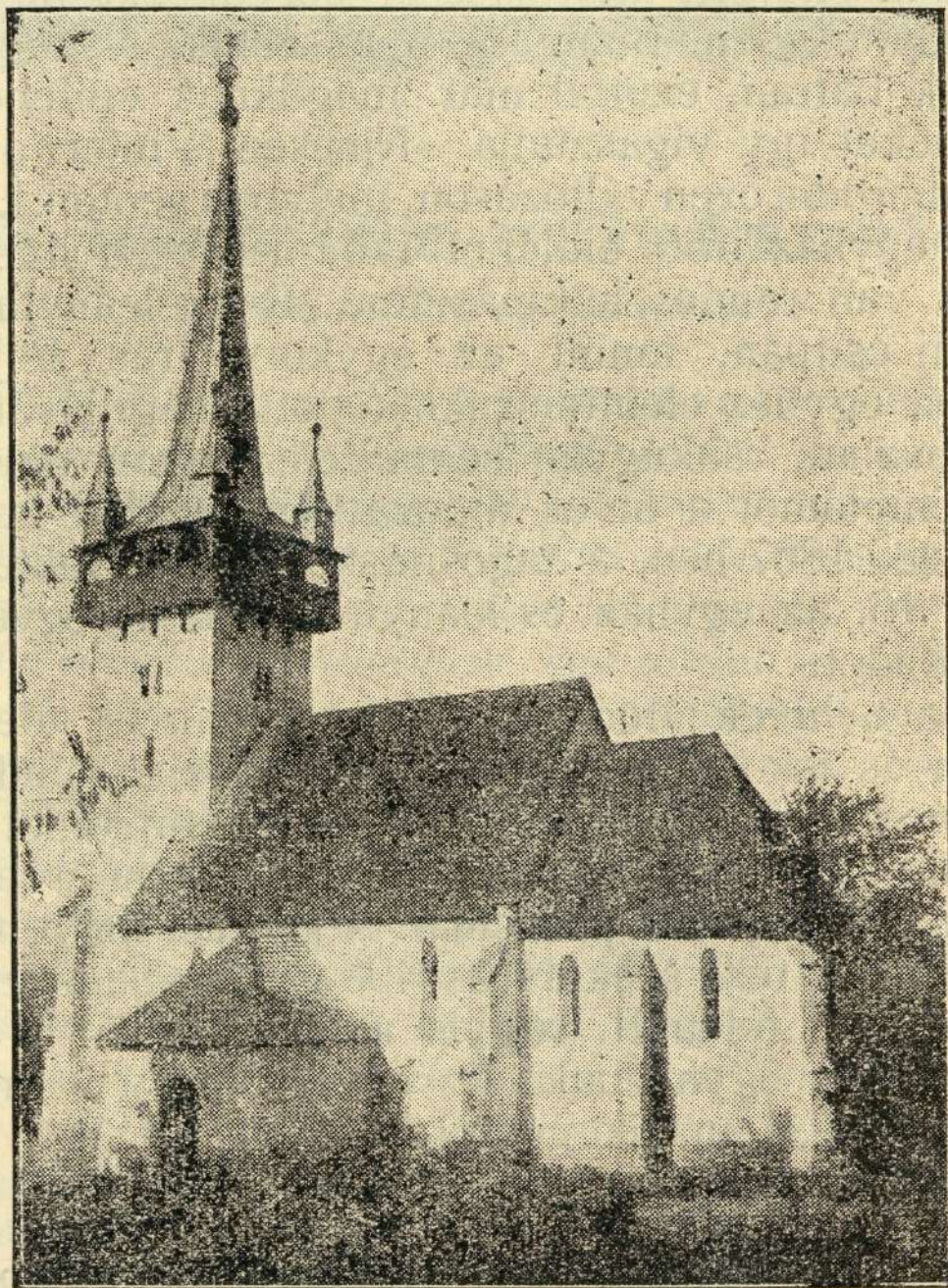
ives magas, keskeny alakuak, apró ólomkarikás szemekből összeállítva.

A reformáció korában az egész község a megreformált vallást követte és így, természetesen a templom is református templommá lett. Római katolikusok csak jóval később, a kath. vallásu földesurak idejében kerülnek a községbe.

A templom mostani formájában 1630 körül épült újra, nem tudni, török pusztítás, vagy tűzvész után e. Zólyomi Dávidné Bethlen Kata buzgólkodásának köszönhető az építés, aki maga rakta le a négy szegelet követ s hogy az építés minél hamarabb menjen, a maga pénztárából tartotta fenn a község lakóit, míg a munkát be nem fejezték. Ez pedig nem volt kisdolog, mert a feljegyzések szerint Mişca-n 3 évig nem szántottak-vetettek az emberek a templomépítés miatt. A templom stílusa valószínűleg az ardeali származásu urasszony izlését dicséri.

Az 1700-as években római kath. urasága lesz a községnek. Ekkor bizony nehézségek merülnek föl s a ref. hivek helyzete súlyosabbá válik. A katolikusok maguknak tulajdonítják a templomot és 1750-ben el akarják azt venni. Ekkor történik aztán, hogy a község legidősebb emberei eskütétellel vallják, amit részint átéltek, részint apáiktól hallottak a templom multjáról. Hogy Zólyomi Dávid és felesége reformátusok voltak, a templomot és a tornyot ők építették, saját költségükön. Neveket említenek, akiktől hallották, hogy követ hordtak a templomépítéshez. Tudják a tanuk azt is, hogy a templom keleti oldalán levő »kistemplom« alatti kriptában nyugszik Zólyomi Dávid és felesége. A sirt, valószínűleg török dulás idején, gonosz emberek kifosztották, sok ezüstöt és selymet találtak ott. 1835-ből való jegyzőkönyv szerint, ebben az évben felbontották a kriptát, de már csak néhány csontot, pár ezüst koporsószeget, egy kardot és egy kigyó-alaku női függőt találtak ott. Ezeknek a tárgyaknak azonban nyoma veszett. Más jel nem volt, ami a sir lakóinak kilétét bizonyítaná. A templom déli oldalán találtak ugyan egy kőtáblát, de arról erőszakos kezek már lekaparták a felírást.

A mişca-i templom mellett nem kevésbé viszontagságos és érdekes az iskola története sem. 1750-ben nem sikerül ugyan a templomot elvenni, de a dombon levő ref. iskolát — az irások tanubizonysága szerint felgyújtja egy »kóbor kántor.« Rövid pár év múlva,

A mişcai református templom.

ezen a helyen épül fel a róm. kath. templom. Az iskola pedig a templommal szomszédos teleken kap helyet. De itt sem maradhat sokáig. 1779-ben az Oradea-i Káptalantól e végre kiküldetett Főtisztelendő Deputáns urak megállapítják, hogy »Plébános nélkül tovább teljességgel nem lehetünk« és hogy plébániának »legalkalmasabbnak látszván s íteltetvén a telek,

melyen most a Református Oskola Mester lakik, oda Tisztelendő Plébános uramat szállítani rendeltetik.« Így aztán az iskola helyiségét és telkét egyszerűen elveszik a plébániának. A község akkori földesura, a kath. Baranyi Gáspár némileg kárpótolja a reformátusokat, máshelyen ad telket és segédkezik az új iskola felépítésében. Biztosítja a miszcaiakat, hogy csak építsenek bátran, ezuttal már maguknak építenek. A kételkedőket így vigasztalja: »Nincsen is miért annyira megszomorodni ezen változáson, melyben semmi károk.«

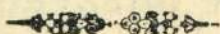
Az egyház írott emlékei 1764-ben kezdődnek. Ekkor már van rendes lelkipásztora, fi- és leánytanítója. Az a baj csupán, amint az egykoru irás följegyzi, hogy »az egyház eleinte szükölködött világi javakban.« Az egyháznak csakugyan semmiféle vagyona nincs. Iskolát, templomot a hivek áldozatkészségéből tartanak fenn. Csak 1867-ben, a tagositáskor kap a lelkész 32, a tanító 16, az egyház és leánytanító pedig egyenként 8 hold földet.

S ha a hivek áldozatkészségére van is utalva a templom és iskola, mégis szépen virágzik mindkettő. 1861-ben magtárt építenek, 1850-ben templomot javítanak, 1860-ban telket vesznek az új iskola számára, 1869-ben kijavítják a parochiát. A javítást ingyen munkások végzik, 600 szekér- és 400 gyalog-napszámmal. 1909-ben épül fel a II. vagyis a leányiskola. Két harangja van az egyháznak. Az egyik kb. 1.5 mázsás 1760-ból való, a másik pedig 1932-ből.

*

Templomunk, egyházunk multja sok megpróbáltatás között, de a kemény és becsületes munka jegyében folyt le. Jelene sem különb. Az 1937. évben állította vissza az időközben megszűnt II. tanítói állást és az iskolát a kor követelményeinek megfelelően felszerelte. Ugyancsak 1937. év nyarán javították meg a templomot is.

Megújult templom és iskola hirdeti most, hogy ez a nép méltó utóda templomépitő őseinek.

A lakóház művészete

— KOÓS KÁROLY könyvéből —

... Volt idő, amikor magyar uraink már-már elfelejtették magyar anyanyelvüket is. A mágnások németül és franciául beszéltek, a köznemesség vagyonos része latinul. Csak a szegény, hétszilvafás falusi nemes és a földdel dolgozó jobbágy beszélt még apái nyelvét... Ez a szomorú idő elmúlt, nyelvünk újra született, nemzeti műveltségünk ugyszólván a poraiból újra élettelt telt meg. Mert a falu népe, a földmives kisember megőrizte azt, amit a gazdagok... meggondolatlanul, csupán hiúságból félredobtak, nemzeti nyelvüket. A mai pallérozott, gazdag és csiszolt magyar irodalmi nyelvet a magyar falu nyelvéből építették meg nemzetünk igazi apostolai és vértanúi: a Csokonaiak, Vörösmartiak, Petőfiek és Arany Jánosok.

Nemzeti viseletünket az igazi magyar ruházatot is ma már csupán népünk viseli rendesen, de az sem mindenütt. — Városi magyarok régen ledobták azt már s helyette felvették a nemzetközi ruhát, mely nem árulja el, hogy aki benne van, ki és mi?

És nemzeti művészetünk igazi fundamentumát is a magyar falu népe őrzi és ápolja ma még arra az időre, amikor talán megszületnek művészetünk apostolai és vértanúi is, akik abból nemzeti művészetünket megépítik úgy, mint ahogy a népmesék és nóták nyelvéből poétáink megépítették a nemzeti irodalmunkat.

A falusi földmivelő nép háza ma még az igazi otthonnak, az igazi családi háznak kifejezője. Nekünk magyaroknak pedig népünk lakóháza egyúttal nemzeti művészetünk fundamentumát is jelenti.

De sietnünk kell, mert a város kikezdte már a falut is. A falusi ember sokat járkál ma mindenfelé, nem úgy, mint régen. Lát, hall. A város megcsillogtatja előtte a maga sokféle portékáját, divatjait, cifraságait, hangos vásári hangjával fülébe ordít mindenfélét és a falu embere egészen öntudatlanul tanulja el a város nótáit, beszédét, gondolkozását és költözteti a faluba az új levegőt a maga más erkölcsével. Jön már a faluba a város: először csak egy új nótával és tánccal, amit szolgáló leányok hoznak haza, azután az új ruha-divattal, cipővel már a házba lép.

Az olcsó porcellánnal, edénnyel és a vásári butorral betolakodik a házba egészen és végül a ház épületét magát is egészében kikezdte már. Okos, előrelátó emberek már régideje aggódó szívvvel látják ezt a régít rontó, de új jót nem adó változást, igyekeznek is feltartóztatni azt jótanáccsal, intéssel, figyelmeztetéssel. De keveset használ. A változás a falun megkezdődött, utjába állani ostobaság. De valamit lehet és kell tennünk. Ezt a változást úgy kell irányítanunk, hogy a multak tanulságait figyelembe vegyük. Fogadjuk el a várostól, ami jót ad, de ne vessük el a régít, amit jobbal pótolni nem tudunk. A falu emberei ma más szemmel látnak, többet akarnak, jussuk van részesedni abban, amit a mai kor tudománya ad mindenkinek egyformán. Csak éppen, hogy ésszel, gondolkodással kell abból válogatniok azt, ami nekik való és egy pillanatra se feledkezzenek meg arról, hogy ők nem városi emberek, de a föld munkásai, az ő életük össze van azzal elválaszthatatlanul kötve; házuk, otthonuk, a földmivelő ember háza, otthona.

Ha ezeket a szempontokat mindig szemelőtt tartjuk és megkapjuk azokat a módokat, hogy ezeket a szempontokat a falu népe a maga jól felfogott jövője érdekében magáévá tudja tenni, akkor elérjük azt, amit Svájc, Svédország, Németország, Anglia megért már, hogy nagyműveltségű és gazdag falusi népének háza, lakása, otthona ma nemcsak megőrzője a régi falu minden szépségének és jó tulajdonságának, de igazi meleg otthona lakójának és gyönyörű példája, állandó forrása annak, hogy a városban élő ember családi otthonát milyen módon lehet mégis ujjíteremteni.

REV

Az agyag-ipar hazájából.

Írta: KULCSÁR ANDOR ref. lelkész.

A Vadul lui Carol al II. lea-i református egyházközség a Piatra craiului református egyházkerülethez tartozó bihori egyházmegye anyagilag egyik legszegényebb egyházközsége. Maga a község a Valea-Crişului egyik legszebb helyén, a sziklasoros

A Vadul lui al Carol al II. leai templom.

bejáratánál fekszik, erdőkoszoruzta hegyek lábánál s a községet mint valami ezüst szalag szeli át az itt még sziklákon alárohanó Crişul repede. A község a Piatra craiului ref. egyházkerület Ardeal felé eső részének legszélső őrhelye, háromnegyed részben gör. kath. vallásu román, egy negyedrészen 741 lelket számláló református vallásu magyar lakossal, kik békés egyetértésben éltek a multban s élnek a jelenben is.

Az egyházközség missziói központja az idetartozó 25 községnek, amelyekben ez idő szerint 56 református vallásu magyar lakik.

Maga a helység régi eredetü, Cetatea Soimi-nak tartozéka volt, századok folyamán más és más főúri családok birtokolják. A reformáció korában Telegdi birtok s mint ilyen, szintén a reformációhoz csatlakozott, ősi hitét jó és rossz napokban mindezideig megtartotta s hisszük, hogy Isten segítségével megtartja az ezután következő századokban is. Ennek a biztató jövőnek zálogát látjuk abban az áldozatkész gondoskodásban, amellyel a hivek az Úr házát a háboru után körülvették. — Háboruban elrekvirált harangjok helyett közadakozásból két új harangot öntettek, a templom tornyát ugyanilyen módon újra fedették, most pedig a templomot kőkerítéssel vették körül. Ennek a mellékelt képen látható kerítésnek becsét az adja meg, hogy azt a hivek saját kezükkel maguk csinálták, köveit a templomunkhoz füződő szeretet tartja össze.

Az egyház tagjai házi agyag-ipart üznek, — ők készítik az alföldi mezei munkás ivóvizét frissen tartó, fehér színü, anyárol leányra szálló himezéssel diszitett körösi kantákat. — Mellékesen a kőfaragás mesterségét és megtanulták. Ugyanis a multszázad hatvanas éveiben három olasz kőfaragó munkás került ide, a vasut alagutjának építésekor. Ezek itt ragadtak s tőlük lesték el a kőfaragás tudományát az apák, az apáktól a fiak; egyike-másika ma már — mint a gránitkőből rakott oszlopok bizonyítják — mesterit alkotó.

1938 husvét másodnapján istentisztelet után a templomban határozták el, hogy a templom körül kőkerítést raknak. Szilágyi János gondnok lelkes ügybuzgósága, Szegedi István malomtulajdonos, buzgó presbiter bőkezősége, ki az anyagi hozzájárulás oroszánrészét vállalta magára, minden család anyagi, igás-napszám hozzájárulása, a presbiterek lelkes példamutatása mellett megindul a munka. Péter Ferenc földmives presbiter vezetésével a falat, oszlopokat rakják a kőmivesek, ifj. Juhász János presbiter, kovácsmester és Csáti Sándor géplakatos irányításával a kovácsok a kerítés vasmunkáját végzik. Mindenki a maga helyén azt csinálja amihez ért s pár nap alatt meg nem szünő lelkesedéssel az álom valóra vált: elkészült az évtizedek viharaival dacoló tartós kőkerítés — Isten dicsőségére!

Szimbolum ez a kökerítés. Ugy érzem, hogy amint ezek a kövek ölelik körül egyszerű — nekünk kedves templomunkat — úgy fogja körül ölelni, védőszárnyaival betakargatni a hiveket a templomból kiáradó hit ereje.

Nemcsak anyagiakban való gazdagodást jelent — a mi szegénységünkben — ez az egyszerű kerítés, de beszédes példaul szolgálhat, hogy ahol a szivekben megvan a Szentlélek adományozta egyező hit, akarat, összetartás, az Úr nevének, hajlékának szeretete: ezek a lelki kincsek a lelki meggazdagodás útján is előbbre viszik a gyülekezetet. Ezért nézünk erre a kerítésre olyan örömmel, Isten iránt mélységes hálával!

Új napoknak fényessége előtt.

*„Neki növekednie kell,
nekem pedig alább szállanom.”*

*Fogy az erőnk, mint őszi dermedéskor
ítéletbe roskadó mezőé.*

*Pusztulunk. Ritkul, némul — nem harangunk,
hanem a kéz, a szó: élet hordozója
köztünk.*

*Hulló sorunkban milyen sok a férges!
A halál iszonya borzogat át egyre.
Lesz-e megtartatás hűségese kevésnek?
Megtér a maradék?*

*Ó, magasba, gőgös Bábelekkbe hágtunk,
hogy megaláztattunk ennyire a földig.
S bizonyára Ő nő, Ő lesz nagy most közöttünk,
akit elfeledtünk.*

*Isten velünk csodát, nagy jót akar tenni,
hogy ennyire sújtol, így kiürítette
Jelkünk tarisznyáját.*

*S míg a csillagoltó, csúnya harcot állom,
Ne tudnék borulni zengő hódolattal
Új napoknak fényessége előtt.*

Dr HORVÁTH JENŐ.

Régi hires prédikátorok.

Irta: **BENEDEK GÉZA**, református lelkész.

Hegyessi Kálmán, egykori hires debreceni papról maradt fenn, hogy mikor külföldi tanulmányából hazafelé jött, a bécsi jezsuiták, — kikre a könyv cenzura volt bizva, — minden könyvét elkobozták.

Hegyessi visszafordult Poroszországba és meg sem állt, míg Nagy Frigyes, bölcs fejedelemhez be nem jutott.

Nagy Frigyes, mikor meghallgatta Hegyessi panaszát, így szólt:

— Jól van, segítségére leszek önnek, de előbb tudni akarom megérdemli-e? Szerzett-e országomban tudományt, vagy csak sört ivott? Vasárnap prédikálni fog, s a textust én adom meg.

Eljött a vasárnapi harangozás ideje is, de Hegyessinek még nem volt textusa. Indulni kellett a templomba.

A templom-ajtóban ott állt a fejedelem udvarmestere egy nagy pecsétetes levéllel.

— Itt a textus, de a fejedelem úr azt parancsolta, hogy csak fenn a szószékben szabad felbontani.

Hegyessi mikor a prédikációhoz kezdene, felbontja a pecsétetes levelet. Nézi az egyik oldalát, nézi a másikat, hát sehol semmi.

— Hier nichst, dort nichst, — itt semmi, ott is.

semmi, semmiből teremtette a jó Isten e világot... s olyan prédikációt tartott, hogy a fejedelem udvari papja sem különbet.

Elismerésül a fejedelem nagyon bonyolult diplomáciai úton bár, de visszaszerezte könyveit.

*

Mit csinál Benkő?

Történt egyszer, hogy egy a Bethlen-kollégiumban végzett theológus a genfi akadémiára iratkozott be. Egyik professzora, mikor megtudta, hogy a fiu hová való, lelkesedéssel kérdezte: Mit csinál Benkő!

— Mindég iszik, — válaszolta a diák.

A professzor az asztalra csap:

— Hát akkor azok akik nem isznak, miért nem tudnak olyan könyveket irni mint ő?

Ki volt ez a Benkő, kiről az idegenek oly lelkesedéssel, honfitársai pedig lekicsinylőleg nyilatkoztak?

Még diák korában történt az alábbi eset: Meghalt nagybátyja Hermányi Dénes József nagytudású történész, akkor aiudi pap. Könyveit elárverezték. Volt könyvei között egy halom füstös, poros lim-lom, akkora mint egy boglyakemence. Benkő ebből is pénzt akart csinálni és értesítette a városi örményeket, hogy elárverezi »bors-takarni.« Hogy minél nagyobb árat kapjon érte, ő is beállt a licitálók közé s annyira felverte az árát, hogy rá ütötték le.

Tanárjainak és diáktársainak hangos hahotázása és csufolódása között szállította be értéktelennek vélt holmuit szobájába, hol átnézegette, rendezgette és tanulmányozta azokat.

Egy alkalommal egyháztörténet órán a professzor a magyar protestáns egyház megalakulásáról beszélt. Elmondta, hogy az első zsinat, hol kimondták, hogy a protestánsok elszakadnak a róm. kath. egyháztól, Aradon volt.

— Csak az a kár, — folytatja a professzor, — hogy ennek a zsinatnak a végzései ismeretlenek.

— Nem ismeretlenek, mert nálam megvannak

— áll fel Benkő — ott találtam a lim-lomok között, miket megvettem.

Professzora felugrott, össze-vissza ölelgette, s nem tudott betelni örömével.

Későbbi tudományos munkássága elismerésül a haarlemai és göttingai tudós társaságok tagjaiul választják. II. József császár pedig Clujon egyetemi tanszéket akart felállítani számára, mit azért nem fogadott el, hogy ő soha életében olyan nagy utat nem tett meg.

A mindenfelé közbecsülésnek örvendő, nagy tudós élete delén egy rossz szenvedélynek, az ivásnak adta fejét. Emiatt vesztette el nemcsak papi hivatalát, de honfitársainak becsülését is.

A vérbajban 100.000 lakosra számítva az ókirályság területén 1.097 egyén, Basarabiában 506, Bucovinában 645, Transilvaniában 404 egyén szenved. Ami nagyon szomorú a betegséggel kapcsolatban, hogy egyre terjed, úgy, hogy az ország területén Olténiában ezer ember közül 7, Munténiában 10, Dobrodgeában 6, Moldovában 30, Basarabiában 6, Bucovinában 12, míg Transilvániában minden ezer lélek közül 4 egyén szenved ebben a fertőző betegségben. Tehát egy nagy városban már annyi megbetegedés van, hogy egy falu lehetne belőlük. De pl. van olyan vármegye, amelynek falvaiban minden negyedik ember fertőzött.

Egész Romániában 100 lélekre 5:1 tuberculosissal (tüdőbaj) beteg esik. Városon 2 és félszer nagyobb a megbetegedések száma, mint falun.

A maláriában (hideglelésben) megbetegedők száma ezer ember közül 1928-ban 10, 1923-ban 13, 1930-ban 10, 1931-ben 9 volt Bihar és Sätmar megyékben. Országgrészünkben az átlag ezer lélekre 2 malária megbetegedés.

„Magyar és magyar között, továbbá ember és ember között a különbségtétel, a sorrend, a feladat megállapítása csakis a jellem döntő erkölcsi értéke alapján tehető meg. Ez az erkölcsi felelősség és jóakarattal megnyilvánulását követeli meg mindenkitől. Ez az a nemesség, ez az a kiváltság, ez az a cím és rang, amellyel kisebbségi szervezetünk egyedül dekorálhatja fel a maga tagjait.“ (Makkai Sándor.)

A ciocaia-i református templom. *Csodaly*

Mélyen bent a lelkészlak udvarán áll e csinos és formás templom. A templom építésének idejét pontosan nem ismerjük. Valószínűleg a II. József-féle abszolutizmus idejében készült, (1780—90.) mikor a reformátusok újból építhettek a császári

kegy folyamán templomot, de csak torony nélkül és az utcáktól távol.

Tornyát 1790-ben készítették, mikor rövid időre visszaállt az alkotmányos élet s a reformátusok szabad vallás-gyakorlatot élveztek.

1852-ben újra földték cseréppel a templomot és tornyot.

1857-ben pedig két harangot öntettek a hitbuzgó ciocai hivek.

1863-ban Szalay Zsuzsánna hagyományából orgonát építettek.

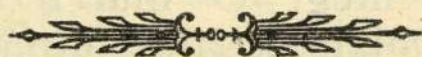
1914-ben Farkas Gábor főgondnok anyagi támogatásával teljesen új templompadokat készíttettek.

A világháború nemcsak ember-áldozatot követelt, hanem anyagit is és 1917-ben hadba vonult az egyik 1817-ben ké-

szült harang, mely helyett 1929-ben a hivek adományából új harangot vettek.

Nem sokáig szólhatott együtt a két harang, mert a megmaradt régi harang még ez évben megrepedt.

A hivek újabb áldozattal 1930-ban a megrepedt harangot újraöntették és ugyanakkor a tornyot és templomot megjavították.

A sácueni-i ref. templom.

A termékeny Eriu-melléknek egyik legrégebb, legnagyobb és legszebb temploma a sácueni-i ref. templom. Kövein egy félévezred öröme, bánata, történelmi idők nagy eseményei olvashatók.

Falai mellett ma is állnak azok a támfalak, melyeknek az volt az építészeti rendeltetése, hogy a gótikus stílusban épült templom csucsiv gerinceit biztosítsák. Ugy a déli, mint a nyugati előcsarnok belső ajtóinál szintén csucsives kőajtófeleket látunk. Ezek, valamint a templomban őrzött gótikus kőfaragványok történelmi hűséggel igazolják, hogy a templom a XV. század dereka táján épülhetett, mert ebben a korban érte el a csucsives építkezés a tetőfokát.

A reformáció korán utat talált a sácueni-i magyarok között. A híres történetíró: Ember Pál fölsorolja »Egyháztörténetében« azokat a helységneveket, melyek 1530-ban reformálódtak s ezek között szerepel Sácueni is. A sácueni-i gyülekezet reformálása szoros kapcsolatban áll az akkor hatalmas, gazdag és előkelő Zólyomy családdal.

E család egyik tagjának siremlék fedőlapját a kegyelet befalaztatta a templom északi falába. A kőlap négy oldalán olvasható latin nyelvű felirat szerint Zólyomy Tamás hamvai pihennek itt, aki 1588-ban 50 éves korában halt meg. Ő már a református vallásban születik és nevelkedik, amiből megállapítható, hogy

már atyja idejében kezdődött Säcueniban a reformáció térhódítása.

■ Miután Säcueni lakossága elfogadta a reformációt, temploma is követte az új idők szellemét. Átélt a reformációval járó s ezt követő viharokat, de a száza-

A säcueni református templom.

dok csak edzették s mint a benne megnyugvást találó, Istent hallgató s imádó gyülekezet, szolgálta az igaz Isten dicsőségét, az örök ifju evangélium szent ügyét s a säcueni-i magyar kálvinizmus összefogó erejét.

A templom belső hosszúsága 33 m. szélessége 9 m. Két karzatával együtt még ma is elég nagy ahhoz, hogy a közel 3000 lelkes gyülekezetnek kényelmes és

kellemes imádságos órákat nyújtson. Keleti karzatán foglal helyet a közelmúltban megrenovált, megfelelő hangu és nagyságu orgona.

Nyugati bejáratánál, újabb időkben épült, szép, karcsu, templom nagyságával arányos torony emelkedik, amelyben egy szintén nagyon régi és egy újabb harang nyert elhelyezést.

A déli előcsarnok homlokzatán a Zólyomy család cimere látható. A cimer egy nyillal átlőtt nyaku madár, mely fején nemesi koronát visel. Ehhez a cimerhez fűzhette a säcueni-i nép azt a mondát, mely szerint egy óriási madár (sárkány?) a helység kis gyermekeit magával hurcolta s így rettegésben tartotta az embereket, különösen a kis gyermekes szülőket. Végre aztán Zólyomy Tamás lenyillazta a félelmetes madarat s a nép e nagy tettéért soha el nem muló kegyelettel emlékezik vissza ma is az őseitől reámaradt monda hőisére.

Säcueni látképét figyelve azt mondhatjuk, hogy a templom nagyon szerényen huzódik meg ugyan, de mégis szép helyen, mintegy parkban fekszik a paróchiával és az egyik ref. elemi iskolával együtt. A templomot körülvevő parkot a múlt évben a kerített be a helybeli Nőszövetség példás áldozatkészsége, míg az idén ugyancsak a Nőszövetség izlésesen parkirozta a templomkertet.

Megható jelenség volt a templom életében a múlt év őszén a villanyvilágítás bevezetése, ami szintén a Nőszövetség munkásságának köszönhető. A reformáció emléknapjának estéjén gyultak fel először a villanylámpák s nappali világosság mellett tarthatta meg az egyházközség a templomba be nem férő gyülekezet előtt műsoros ünnepélyét.

A múlt évben renoválták a templomot kívül-belül. A belső festést a säcueni-i I. K. E. eszközölte, míg a külső munkát a hivek adakozásából végezték.

Templomaink és intézményeink nehéz idöket éltek át, de erősebbek és tartósabbak voltak minden viharnál, mert a szélnek és a tengernek is parancsolni tudó krisztusi hit és erő lakozott bennük.

Hozának áldozatot az Urnak.

Irta: VARGHA GEDEON, vall. tan. lelkész, árvanya.

Mózes II. könyvében van feljegyezve az a mélyen megindító jelenet, hogy a szent sátor felépítéséhez milyen áldozatossággal járult Izráel népe. »Eljöve mindenki, akit a szive indita és akit lelke hajt vala és hozának áldozatot az Urnak. (II. Móz. XXXV:21.

Református egyházunk fiai és leányai között is vannak — Istennek hála, — sok-sok százan és ezren, kiknek lelkében olthatatlan lánggal lobog az anyaszentegyháznak és intézményeinek áldozatos szeretete.

A mi oradea-i református gyülekezetünknek is adott Isten minden időben, lélekben gazdag hiveket, kik buzgóságos szívvvel és ép oly önmegtagadással és készséggel ajánlották fel és adták a szent célra adományaik, ajándékaikat, mint a hajdani izraeliták, akár a szent sátor, akár a templom építésére a maguk aranyát és ezüstjét. Csak néhányat emlitünk: Kola Gábor fazekasmester egyházfenntartási célra 3,000.000 Lei; özv. Fekete Józsefné Farkas Mária 400.000 Lei; özv. Tóth Lajosné Szilágyi Terézia 450.000 Lei; Kágyi Lajosné Molnár Olga 400.000 Lei értékű ingatlanát; özv. Lisztes Jánosné Veress Zsuzsánna orgona beszerzésére 300.000 Lei; ifjusági nevelésügyre dr Várady Zsigmond ügyvéd 250.000 Lei, Kiss Antal és neje 25.000 Leit a »Mártha Otthon«-ra, özv. Szeghalmy Bálintné Kovács Julia 10.000 Lei; Németh Sándor földbirtokos 10.000; özv. Lisztes Jánosné Veress Zsuzsánna 20.000 Lei, Darvasy Lajos 10.000 Leit; Szilágyi Lajos postaaltiszt imaházépítésére 100.000 Lei; Németh Sándor 40.000 Lei; egy presbyter névtelenül beruházásokra 80.000 Lei összeget hagyományozott, mely u. n. »alapokat« egyházunk a hagyományozó öhajának tiszteletbentartásával mindig a megjelölt cél szerint használja.

Ujabb időben dr Szeghalmy Sándor ügyvéd, presbyter és.

Az ifjuság melegszivü barátja a várost környező hegyek egyik legszebb részén a Görög-oldalon három holdas gyümölcsös kertet vett egyházunknak istentiszteletek, gyülekezeti összejövetelek, konferenciák, kirándulások, üdülések céljaira, hogy anyaszentegyházunk itt is szolgálhassa Isten országának szent ügyét. A kert délnyugati szélén adományozó hatalmas méretű, egy nagy teremből, több kisebb szobából álló, széles verendával és folyosóval ellátott, székely diszítésű épületet emeltetett; a széles, tágas verenda a nagyszoba ajtajának kinyitása által

A Szeghalmy-kert hajléka előtt.

2—300 személy befogadására lesz alkalmassá, hol egy templomi gyülekezet telepedhetik le. Az olosig-i paróchiális kör — melynek területén fekszik — közel tizenöt éve végez a Hegyeken lakó reformátusok között missziói munkát, a Hegyeken hol egyik, hol másik részén hirdetik az evangéliomot: »ugy szeretne Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örökélete legyen.« (Ján. 3, 16.)

A Szeghalmy-kert a maga pompás, tágas hajlékával kívánatos otthona az ilyen összegyülekezéseknek.

Nemcsak a nagyok, hanem a kicsinyek felé is hangzik itt Istennek szava: »kelj fel, menj ki a mezőre és ott szólj veled.« Elemi iskolás gyermekeink tanítóik, középiskolás

tanulóink vallásstanáruk vezetése mellett keresik fel e kertet és mindenkor Isten jótéteményeiben való boldog elmélyedéssel megtartott áhitat után, élvezik Istennek a gazdag természetben nyújtott sok áldását.

A kert végén emelkedő magaslatról, a »kilátóról« nemcsak a folyó partján elterülő város gyönyörű panorámája látható — szinte madártávlatban, — hanem a szomszéd falvak egész sokasága. Tornyaikkal, templomaikkal, házaikkal úgy tűnnek fel e közsegek áldott határai, mint Isten templomának csodálatosan szép, leterített diszes szőnyegei.

Az oradeai egyházközség javára szolgáló hagyományok és adományok mellett meglepő és szívet-lelket örvendeztető

Készül az árváknak a gulyás-leves.

az az áldozatos szeretet, amellyel egyházközségünk tagjai az Árvaházat körülveszik. Az évenként befolyó önkéntes adományok, perselypénzek tekintélyes összegre rugnak. Az egyesek adományai közül csak néhányat jegyzünk ide: néhai Havassy Zsigmond 100 ezer, Vimlatil Ferencné 50 ezer, Tokaji Mihály 10 ezer leies hagyatékát, Csernák Emilia 12 ezer, Máthé Pál 11 ezer, özv. Kuthy Józsefné 10 ezer, özv. Sebestyén Jánosné 10 ezer, özv. Resch Mihályné 6 ezer, özv. Gál Szabó Istvánné 4 ezer leies stb. ágyalapítványát.

Az árvaház vidéki jóltevői között ott találjuk néh. Gyémánt Mihály családját (Salonta Andacs-puszta) 10 ezer leies, Antal Bélánét (Beiuş) és néh. dr Ujfalusy Sándort (Aleşd) 5—5 ezer leies alapítvánnyal.

Ezek mellett hely szüke miatt nem sorolhatjuk fel azoknak a neveit, kik minden évben, olykor hetenként, havonként állandóan meghozzák áldozataikat: ...»férfiak és asszonyok, mind a kit a szive indit, hoznak mindenféle arany eszközöket és sok-sok egyebet, sőt amit az asszonyok saját kezeikkel főnának, azt is mind felhoznak...« (Móz. XXXV. 21.)

A mai lágy-meleg, közömbös, hideg, sőt ellenséges indulatu világban olyan szivek ők: akik telve vannak Isten és emberszeretettel, hittel, lankadatlan buzgósággal és mély hállával Isten iránt!

Nem kisebb jelentőségü az a munka sem, amit egyházunk hívei szeretettel végeznek az árvákért. A Lorántfy Zsuzsanna Jótékony Egyesület és a paróchiális körök nőszövetségeinek lelkes asszonyai, a szerdai munkadélutánokon vesznek részt abban a szeretetmunkában, melyre árváink sorsa, megsegítése hívja őket. Tanév végén pedig mintegy jutalomképen az árvákkal együtt kirándulnak a közeli fürdőbe. Ezt a kedves összejövetelt legközelebb a »Szeghalmy kert«-ben tartották meg.

Itt a természet gyönyörü templomában lélekemelő istentisztelettel kezdődött és lelki buzgóságban, üdüléssel és szórakozással telt el a szép nap.

Első képünk a Szeghalmy kertben megjelentek csoportját, a második pedig árváinkat mutatja be, amint várják az özv. dr Bodnár Gáborné nagytiszteletü asszony irányítása mellett készített jó ebédet.

Az ős egyházban a palesztinai szegényeket a jeruzsálemi gyülekezet meleg szeretete s állandó segítése vette körül, a távolabb eső Korinthusi gyülekezet is jó adományokat küld részükre, Pál apostol meg is köszöni ezt a korinthusiaknak. A bibliai példa szerint egyházkerületünk száznyolcvan gyülekezete közül 58 már megbizonyította, hogy református árváink sorsa gyülekezeteinknek is, távolabb lakó református testvéreinknek is benső, szivbeli ügye. Ez a munkás szeretet tette lehetővé, hogy árvaházunk bővíthetett s egyházkerületünknek ez az egyedüli ilyenmü intézménye több gyermek orcájáról törölheti le az árvaság könnyeit, és több éhező árva kezébe adhat egy-egy falat kenyeret.

Aldott legyen az Isten! ki a hit és szeretet legszentebb kapcsával fúzi össze azoknak a szivét, kik az Ő gyermekeinek érzik, tudják és boldogan azoknak is vallják magukat.

Mese a gyöngyvirágról.

Írta: VIKTOR ELLA.

Csillogó harmatcseppel ékes virágok hajlongtak a reggeli szellőben. Végigsuhogott az erdőn a szellő, ez a lenge tündér, könnyü palástjával megérintette a nárciszt, a sárga violát, a szegfüt, a tulipánt, a gyöngyvirágot és felébresztette valamennyit.

Akkor eljött egy fényesebb, aranyhaju tündér, a napsugár és felöltöztette a virágokat. Megsimította ruhájukat, megigazgatta, megfestette élénkebb színekkel és sorra kerültek művészi ujjai alá bársonyos, selymes szirmok és ékes gallérek. Ott sisegett-susogott mellette a szellő tündére és segített neki. Közben pedig beszélt a virágokhoz, hogy kedvre derítse őket. Mondogatta: Eljön a királyfi, téged lát meg, téged víz el magával. Az erdőnek ura a királyfi és elfog jönni látogatóba hozzátok. Szépen hajlongjatok ám előtte! A virágok szeme fényesen ragyogott az örömtől, várták a királyfit.

S aztán egyszer csak megjött a királyi hintó. Napsugár-tündérek voltak elébe fogva. A királyfi pedig délcegen ült aranyos kocsijában s fogadta a virágok köszöntését. A tulipán büszkén mosolygott reá, szelid bársonyos szemmel nézte az árvácska és kényesen emelgette koronás fejét a pompás nárcisz. A királyfi megállította kocsiját a tulipán előtt, beszélgetett, enyelgett vele, végre leszakította. De amint tovább ment, eldobta kedvetlenül magától a tulipánt és más virághoz fordult. A szegfűvel kezdett barátkozni, szedett végre abból is és ismét tovább ment. Több virágból is tépett még, de mindegyiket eldobta.

kis idő múlva magától. Mire a királyfi eltávozott, ott hevert egy csomó elfonnyadt, letört virág az erdő pázsitján és szomorkodott.

De a többi virág mégis arról beszélt egymásnak, hogy vajjon holnap melyikük fog megtetszeni a királyfiúnak, ha eljön újra látogatóba.

Diszitették magukat serényen. Kérlelték másnap reggel a napsugár-tündért: fesse pirosabbra, nagyobb palástot adjon, ékeesebb gallérocskát. A királyfiúnak akart tetszeni valamennyi.

— Édes, drága kis tündér, adj nekem más ruhát, szebbet, szinesebbet, — így könyörgött a gyöngyvirág. Piros ruhát adj, nagy, selymes palástot, hadd tessek én is a királyfinak!

S mikor a tündér nem teljesítette kérését és elment, odafordult a gyöngyvirág a tulipánhoz: Kedves tulipán, kölcsönöz nekem egyet a szirmaid közül, marad neked még elég, hadd legyen ma nekem is piros ruhám!

S mikor eljött a királyfi, ott ékeskedett a kis gyöngyvirágon a nagy piros palást és azt hitte, hogy most szebb.

De a királyfi nem vette észre most sem, másfelé fordult és más virágot tépett.

— Drága nárcisz, add kölcsön nekem mára a koronádat, hadd tessek ma én is a királyfinak! — könyörgött másnap újból a gyöngyvirág. Jószivű volt a nárcisz és egy napra odaadta szép aranysárga koronáját. De a királyfi ismét tovább haladt, ügyet sem vetve reá.

Harmadnapra elhatározta a gyöngyvirág, hogy elcsen egy kicsit a napsugár tündér festékéből és megfesti magát. Ugy is tett. Éktelen piros szinnel kendőzte magát. De nem értett hozzá, nem tudta oly szépen, mint a napsugár-tündér és még a virágok is kinevették. A királyfi pedig elfordult tőle és észre sem vette.

Szomorú volt a gyöngyvirág, mert látta, hogy a többi virágot sorra látogatja a királyfi, mindegyikhez

van egy kedves szava, enyeleg velük, szakit is belőlük, csak őt nem veszi észre.

Elkeseregte végre bánatát a napsugár-tündérnek.

— Édes kicsi gyöngyvirág, soha se kívánj te pompás szirmokat, ragyogó koronát, — felelte a tündér. — Hanem ha erre jön a királyfi, tárd csak ki harangocskáidat és rázd meg fejecskédet. Hiszen azért nem lát meg, mert más ruhájában köszöntöd őt. Tárd csak ki harangocskáidat és meglásd, minden jóra fordul még.

S eljött ismét napsugár szekeren az erdő ura. Aranyos koronáján fénysugár szikrázott. Hajlongtak előtte a virágok. S amikor a király hintója odaért a gyöngyvirág úgy érezte, hogy kipattan kelyhe és megrázta fejecskéjét. Édes illat töltötte meg a léget. A királyfit szokatlan öröm fogta el.

— Ez az, amit mindig kerestem! — kiáltotta örömmel. A többi virágot eldobtam mind, mert csak ezt kerestem, sohasem találtam. A többit leszakítottam, gomblyukamba tűztem, de ezt gyökerestől viszem el magammal. Magához ölelte, szivta magába illatát és elvitte magával fényes királyi palotájába.

A többi pompás virág irigykedve, szomoruan nézett utána.

Időtáblázat. Ha Romániában déli 12 óra van, (keleteurópai időszámítás szerint) **akkor:** Angliában 10 ó. — p., Argentiniában 5 43, Belgiumban 10 —, Bolívia 5 28, Brazília 7 07, Bulgária 12 —, Csehország 11 —, Csikágó 4 —, Csile 5 17, Ekvádor 4 46, Egyiptom 12 —, Franciaország 10 —, Görögország 11 35, Hollandia 10 20, Japán 19 —, Jamaika 5 —, Jugoszlávia 11 —, Kína 18 —, Korea 18 30, Kuba 4 31, Magyarország 11 —, Marokkó 10 —, Mexikó 3 24, New-York 5 —, Németország 11 —, Nikaragua 4 15, Norvégia 11 —, Olaszország 11 —, Oroszország 12 —, Peru 4 51, Philipinen 18 —, Portugália 10 —, San-Franciskó 2 —, Spanyolország 10 —, Svájc 11 —, Svédország 11 —, Törökország 11 57, Tunis 11 —, Uruguai 6 15 óra van.

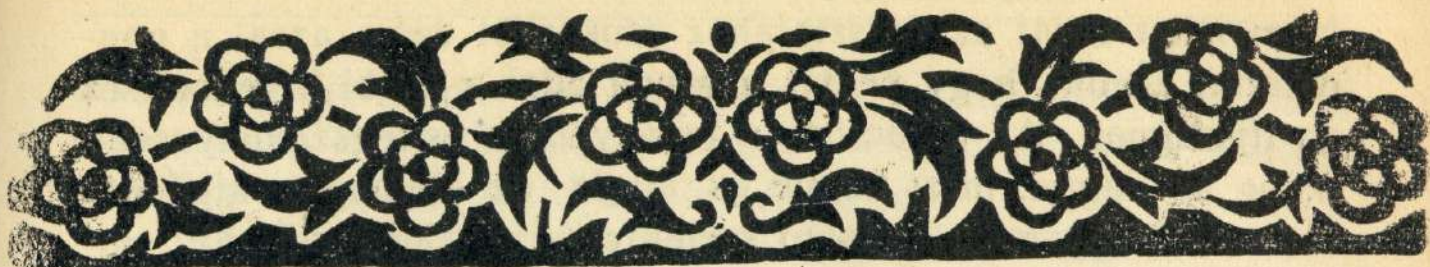
Párbeszéd a harangról.

SZEMÉLYEK: Anya,
Gyermek.

- Gy. Édes anyám, mi a harangszója?
A. Angyaloknak a hívogatója!
- Gy. Hova hívnak, kérem szépen, mondja!?
A. Nem messzire, ide a templomba . . .
- Gy. Én azt hittem, fel, a mennyországba,
Hiszen az az angyalok házája! . . .
A. Igaz, kincsem, hogy odafenn laknak,
De ide is le-le látogatnak!
- Gy. Mit csinálnak mikor ide érnek? . . .
A. Lány kenyeret adnak a szegénynek...
A kis kertet beszórják virággal . . .
Elrepülnek hegyen, völgyön által!
S az ezernyi bajba, jajba, gondba,
Megpihennek a templom toronyba . . .
A pihenést, amikor elunják,
A harangot huzzák, egyre huzzák!
- Gy. Hát az angyal huzza a harangot?
A. Bizony, azért ad az tiszta hangot.
Azért a hívása biztatgató édes,
S tudja szólítani a nevén a népet . . .
- Gy. Tessék megmondani, hogyan, mivel huzza,
Hogy mindig, hogy egyre, olyan szépen tudja?
A. Csengettyü virágot vesz a kezébe, . . .
Olyat . . . amilyen fenn nyitott az égbe, . . .
Megérinti vele lágyan a harangot,
S úgy szállnak a hangok, mint fehér galambok
. . . Palotát és kunyhót sorjába bejárnak
És ezt kiabálják: vasárnap, vasárnap!
Öltözzetek hivek ünneplő ruhába,
Szálljon az egekre ajkatok imája
Zendüljön a zsoltár! . . . (harangszó megkondul)
Hallga . . . giling, galang . . .
- Gy. (boldog örömmel és áhitattal arra néz honnan a hang jő.)
Anyukám! a harang, . . . a hófehér galamb,
Ide szállt házunkra, ide repült hozzám,
Végig simogatja a hajam, az orcám,
A nevemen szólit, . . . óh maradj itt nálam
Pihenő helyedül szívem lesz a házam! . . .
A harang! . . . óh de szép, de drága a szója:
Édes angyaloknak a hívogatója.

KÜRTHY KÁROLY

halmeu-i ref. lelkész.

Az úrvacsora.

Irta: KISS BERTALAN satu-marei református lelkész.

Sokan úgy gondolják, hogy az úrvacsora régi szép szokás, a múltból átmentett emlék csupán, amit mint őseinktől örökölt hagyományt kegyeletes érzéssel megőrizzünk és továbbadunk az utókornak, — vagy pedig többé kevésbé érthetetlen szertartásaként nézik az egyházi életnek, amit együtt csinálnak ők is a többiekkel, anélkül azonban, hogy attól személyes életükre nézve valamit tényleg várnának. Van olyan felfogás is, amelyik az úrvacsorát emlékünnepevénynek nézi, mások pedig különös misztikus vonásokat fűznek hozzá vagy éppen varázsszert látnak benne.

Ma, amikor csak öntudatos hittel és református hitvallásaink tanításainak világos ismeretével állhatunk meg, feltétlenül szükséges, hogy a református ember távoltage tartson magától minden, az egyházunk tanításával ellentétes felfogást és különösen egyházunk sakramentumait úgy és annak lássa, amint és aminek azt hitünk szerint a mi Urunk, a Jézus Krisztus rendelte.

Az úrvacsora nem emlék és nem őseinktől örökölt hagyomány, nem régi szép szokás, amit ősi intézményeink és általában a történelmi múlt iránti kegyeletből őrzünk meg. Az úrvacsora, az egyház fejének a Krisztusnak az öröksége. Az úrvacsora nincs tehát az emberek tetszésére vagy belátására bízva, hiszen akkor valószínűleg lettek volna korok, amikor elfeledkeznek róla, hanem így a Krisztus parancsa folytán egyenesen ismertető jegyévé lett az egyháznak, ugyanannyira, hogy egyházzról csak ott beszélhetünk, ahol az úrvacsorát rendszeresen kiszolgáltatják és azzal élnek.

Nem élettelen és tartalmát vesztett üres szertartás az úrvacsora, ami csak a régieknek jelenthetett valamit, hiszen az úrvacsora tartalma ma is ugyanaz, ami volt azon az estén, amikor azt Jézus meghagyta és a hívő ember számára ugyanazt jelenti ma is, amit jelentett az őskeresztyének számára.

Nem lehet tehát az úrasztalához szokásból vagy azzal a gondolattal járulni, hogy példát akarunk adni a többi híveknek és az ifjuságnak. Az úrvacsora a legegényibb és legszemélyesebb dolog a világon, mert benne és általa az önmagát kijelentő szent és kegyelmes Istennel személyszerint találkozik az ember. Az úrvacsorában Isten látható jegyeiken, mint szimbólumokon keresztül szól hozzánk, de ezt a szót csak hívő szívű ember tudja meghallani és e szavakon keresztül hangzó üzenetet csak az érti meg, aki arra nagyon ráfigyel.

Nagyon megszegényitené és megüresitené az úrvacsora szertartását az, aki abban csupán egy a Krisztusra emlékeztető ünnepélyt látna. Az élő és ma is munkálkodó Krisztus egyébként sem lehet a visszaemlékezés tárgya, aminthogy Ő az úrvacsorának is amennyiben a tárgya, éppen annyiban az alanya is. Mert az igaz, hogy a szentjegyekben, mint szimbólumokban, jelképesen Krisztust és az ő életét mi vesszük magunkhoz, de ugyanakkor a szertartás alatt végbemegy valami, amit Krisztus hajt végbe rajtunk és bennünk. Az úrvacsorában mi belekerülünk az Isten kegyelmének áramába, amely a Krisztus váltságán keresztül ellenállhatatlanul sodor bennünket az új élet partja felé. Aki nem érzi azt, úrvacsoravétel alkalmával, hogy ott tulajdonképpen nem ő volt a cselekvő fél, hanem ott benne, az ő életében és az ő Istenhez való viszonyában a hit által magához vett Krisztus idézett elő gyökeres változást.

Az örök kegyelmű Istennek csodálatos és titkos kegyelmi ténye megy végbe a bűnös emberen az úrvacsora alkalmával; éppen azért nem szabad abba semmi anyagi vonatkozású emberi elgondolást, még kevésbé valami babonás felfogást belevinni.

Nehezen értik meg, hogyan mondhatta Krisztus a megtört kenyérre, »ez az én testem«, és pohárra, »ez az én vérem.« Azt mondják, hogy Krisztusnak ezeket a szavait szószerint kell venni, ami azt jelenti, hogy ahányszor úrvacsorát veszünk, ugyannyiszor a kenyér és a bor tényleg átváltozik Krisztus testévé és vérévé. Mi nem vitatkozunk ezzel a felfogással, csak azt mondjuk, hogy az a kenyér az úrasztalára téve is kenyér marad és a bor megmarad bornak. A hívő ember megérti, hogy azzal a kenyérrel és borral Jézus éppenugy példázta a saját testét és vérét, illetve életét, mintahogy számtalan más esetben, példázatban mondotta meg, hogy ő kicsoda és mit jelent számunkra Isten országa? Azok a szentjegyek

jelképek, amelyeken nem megy végbe semmiféle elváltozás, de azért mi hitünk által úgy vesszük azokat magunkhoz, mintha valóban a Krisztus teste és vére lennének.

Kárhözatos bünt követ el, aki babonás érzésekkel, mint valami csodálatos varázsszert, úgy veszi magához az úrvacsorát, mert eszel megtagadja a személyes Istenbe és egyedül az ő mindenhatóságába vetett hitet. Istent nem szabad összetéveszteni az ő teremtményeivel. Bizonyos, hogy orvosság az úrvacsorája, ami megnyugvást hoz a beteg életébe; de a változást nem azok a szentjegyek idézik elő, hanem Isten, akibe a beteg bizodalját veti.

Nagy kérdés az is, hogy az úrvacsorát hogyan és mikor kell magunkhoz venni?

Az úrvacsorát mindig előkészület előzi meg, ami bűneink őszinte megbánásából és elkövetett bűneink helyrehozásából áll. Megtisztítjuk szívünket minden nemtelen érzéstől, megkövetjük, akit megbántottunk és a mások elorzott javait visszaadjuk. Sokan kérdik, hogy lehet-e úrvacsora vétel előtt eledellel élni? Erre határozottan azt válaszolhatjuk: lehet! Krisztus is a rendes vacsora elfogyasztása után rendelte el az úrvacsorát és az őskeresztyének is mindig a rendes étkezés megejtése után éltek azzal. Ne akarjunk mi sem jobbak, sem okosabbak lenni ő náluk. Az úrvacsorára nem testben, hanem lélekben, lelki böjttel kell elkészülni.

Minden úrvacsoraosztás előtt bűnbánati hetet tartunk, amikor a hivek lehetőleg mindennap eljárnak az Úr házába. Bármennyire kívánatos és szükséges is ez, még sem lehet igazat adni azoknak, akik mert nem mehettek a bűnbánati héten a templomba azzal a magyarázattal, hogy ők nem készültek, nem vesznek úrvacsorát. Aki elháríthatatlan komoly ok miatt nem mehet bűnbánati héten a templomba, az otthoni készüllet után is nyugodtan vehet úrvacsorát.

A bűnbánatnak és szívtöredelemnek külsőnkben is meg kell nyilvánulni. Az úrasztalához nem szabad hivalkodva, emberi hiuságnak szolgálva megjelenni. Kivágott, ujjatlan ruhában, kifestett ábrázattal nincs senkinek keresnivalója az úrasztalánál.

Az úrvacsora királyi vendégség, ahol Isten a vendéglátó, a hivek a vendégek. Egy közönséges vacsoránál sem lehet megtenni, hogy miután valaki evett, azután nem várva meg, hogy a többiek is egyenek, még a vacsora végezte előtt távozik. Az úrvacsora az utolsó énekkel ér véget; addig senki

nem távozhat anélkül, hogy annak méltóságát ne sértene és önmagát annak áldásától meg ne fosztaná.

Az egyház fegyelmi eszköznek használhatja az úrvacsorától való eltiltást. Olyanok, akik nem konfirmáltak, akik nem tagjai az egyháznak, vagy akiket bűnös életük és vétkes cselekedetük miatt az urasztalától eltiltottak, nem vehetnek úrvacsorát.

Az úrvacsora soha sem csak egy embernek, hanem magának az egész gyülekezetnek szól. Krisztus tanítványainak úgy hagyta meg, hogy ezt »cselekedjétek«, tehát közösen együtt hajtsák végre. A betegnek tehát mindig akkor kell az úrvacsorát magukhoz venni, mikor a templomban is úrvacsoraosztás volt. A betegek úrvacsoravételével kapcsolatosan még meg kell említenünk, — mert sokan nem tudják, — hogy az úrvacsorát csak világos és tiszta értelemmel veheti valaki magához és azt a már eszméleten kívül levő betegnél a lelkész fel nem adhatja. Az úrvacsora nem utolsó kenet.

Ujabban nagyobb gyülekezetekben kezdik bevezetni a külön kehely rendszert, azt mondván, hogy esetleg a közös kehely betegség terjesztője lehet járványos időben. A kehely mindig a lelkész használja utolsónak és mégsem tudunk róla, hogy akár lelkész, akár más valaki az úrvacsorai kehely útján valami betegséget kapott volna; de mert a külön kehely használata az úrvacsora lényegét nem érinti, nem lehet ellene semmi kifogást emelni. A szigorúan vett egy kehely ma tulajdonképpen nincs meg, mert a legtöbb gyülekezetben két-három kehelyet használnak. Egyelőre azonban a mi gyülekezeteink idegenkednek a külön kehely gondolatától. A kórházi úrvacsoraoosztásoknál már minden beteg a maga külön poharát használja.

Az úrvacsoránál a szentjegyek kiosztáshoz szükséges kenyeret és bort mindig a hivek adományozzák, vagy adományából veszik meg. Nagyon szomorú dolog az, ahol az egyház közpénztárának terhére kell azokat beszerezni.

Úrvacsorát annyiszor kell vennünk, ahányszor azt az egyházban kiszolgáltatják. Ha egy nagy ur, vagy éppen egy földi király hívna meg bennünket lakomára, ki utasítaná azt vissza? Az úrvacsorában Isten hív bennünket. Ki olyan vakmerő, hogy az ő meghívását visszautasítja és kegyelmét hiába-valóvá tegye?

Az úrvacsora Istennek jelképekbe öltözött Igéje. Drága kegyelmi időszakot élünk ma, amikor Isten kitöltötte az Ő lelkét egyházunkra, az Ige egyházára. Igyekezzünk azért, hogy egyre jobban és világosabban értsük meg e jelképes beszéden keresztül hozzánk szóló kegyelmi üzenét.

Könnyes est egy paróchián.

A távol messzeségbe hangzó
 Bánatos, szomoru harangszó
 Hirdeti, hogy mindenki hallja:
 Meghalt a falunak a papja!
 Alig mult el még harminc éves,
 Jólelkü volt, vidám, beszédes,
 A szive tele szeretettel,
 Ám sohase kérkedett ezzel!
 Hetek óta nyomta az ágyat,
 A szenvedésben úgy kifáradt!
 A hosszú-hosszú éjszakákon
 Nem jött szemére édes álom,
 Panasz-szóra se nyilt a szája,
 Bár bánat csókolt csókot rája!
 A falunak apraja-nagyja
 Folyton kérde: hogy van a papja?
 Mig ime most a harang nyelve
 „Meghalt a pap” — fájón kiverte...
 ...Mikor leszállt tegnap az alkony,
 Ugy sírt a tiszteletes asszony.
 A pap biztatta halkan, váltig:
 „Ne, ne sírj... nem tart már sokáig!
 Amit Uramtól esdve kértem,
 Hiszem, még ma megadja nékem,
 Angyalszárnyon messzire szállok
 S egy csillagról rátok vigyázok...
 És ha megnyil az égi ablak
 Szépen, sorba meglátogatlak,
 Tündöklő fénnel beborítlak!
 Egész a lelkemhez szorítlak!
 De mig a követe még vár rám,
 Vezesd ide két kicsi árvám!”
 Két kicsi árvám, — hogy kimondta,
 Szemét a könny elborította!...

Anyja kezén Laci meg Mártha
 Betipeg a betegszobába.
 A szemükben szent, égi jóság...
 Óh de drága két kis apróság!
 A nagyobbik anyja vonása,
 A kisebbik az apja mása!
 De nehéz is megválni tőle
 S menni... menni a temetőbe!...
 És átölelte mind a hármat...
 Melle zihált... a szava bágyadt!
 „Tavasznak már nem nyit rózsát,
 Isten veletek fészlő rózsák...
 A lelkemnek oda a lángja,
 Szivem tört hangszer muzsikája...
 A szóm fáradt, mint süllyedő hajó
 Búcsúra int az utazó...
 Kevés idő és partot érek,
 Köszöntenek ismert vidékek
 S valóra válik minden ott
 Miről szivem itt álmodott!...
 Reményem elröppen velem...
 A hitem látássá léssen...
 Szeretetem mint napsugár
 Hozzátok mindétig leszáll!...
 De most rám hull tél szemfedője
 S ti kijártok a temetőbe...
 Egy szál virág... egy koszorú...
 Arcotokon a bús ború
 Olyan fájdalmasan beszél,
 Mint mikor sóhajt hord a szél...
 Apám! — kiáltjátok nekem,
 De nem érti meg senkisémet!...
 Apám! kiáltjátok megint
 És hull a könny és tép a kín...
 Kiáltjátok és nincs ki értsen
 S úgy nőttök fel árva kenyéren!...
 De ha mindenki elhagy itt lenn,
 Bizzatok, nem hágy el az Isten!...
 És mert a sors nekem nem hintett
 Sem aranyat, sem egyéb kincset,
 Nem, nem tudok mást hagyni rátok:
 Egy bibliát, meg egy palástot!...
 Csak egy bibliát — ismételte
 S csillag fényén elszállt a lelke!

KÜRTHY KÁROLY,

halmeu-i ref. lelkész.

TĂRCAIA.

A Crişul-Negru felső völgyében, Beiuş város szomszédságában fekszik a szépségéről messze híres, szinmagyar Tărcaia község. A községalapító ősök még Árpád fejedelem idejében telepedtek meg az erdőren-

A tărcaia-i református templom.

getegek kies és termékeny folyóparti tisztásán. Régi írások tanuságok szerint Tărcaia már az 1120-ik évben egyházas (templomos) tehát jelentékeny község volt. Századok multán, mikor fellobogott a reformáció lángja, annak a fénye ide is gyorsan eljutott s megnyerve a sziveket, 1600-ban az egész község a megszervezett és iskoláit is fenntartó református egyházhoz tartozott.

Ebben az időben legvirágzóbb a község. Bethlen Gábor fejedelem várat épít számára és »Nagytárkány« városnak nevezteti. Hires szőlő tenyésztése, fazekas és pintér ipara mozdítják elő jólétét.

Az ardeali fejedelemség bukásával aztán annál nehezebb idők következnek. Az oradeai katolikus püspök, mint a községnek új földesura, a majdnem kétszáz évvel előbb megszűnt kat. egyházat erőszakkal akarja visszaállítani. Ez a terve azonban a hívek ellenállásán épen úgy meghiúsul, mint az a másik, hogy a tarcaiai harangokat a beiusi katolikusok részére fegyveres erővel elvegye. Fejszével, ásóval és kapával — s bizony életük kockáztatásával is — védték meg akkor a »hitüket« és harangjaikat. Aki ismeri az akkori idők ilyen vallási vitáit, tudja mit jelentett — mennyi zaklatást, bántalmazást, szenvedést — megmaradni a tiszta evangéliumi hitben.

Tárcaia község népe ma kulturált földmiveléssel és állattenyésztéssel foglalkozik s tagadhatatlan, hogy páratlan szorgalmu, takarékos, mértékletes, csodálatosan tiszta, az ősök ruházatához ragaszkodó, éneket, bibliát és templomot szerető nép ez. Ha sokszor nehezen ad is, de az áldozatkészség nem ismeretlen előtte. Utolsó lelkészének, a most elhunyt Szakáts Dénesnek 17 éves pásztorkodása alatt, közel egymillió leit költött egyházi épületeinek kijavítására, vagy teljes megújítására. És ma önerejéből tartja fenn két tanerős felekezeti iskoláját.

Itt bemutatott szép templomát először 1844-ben építették meg. De mert 1857-ben leégett, két év múlva újra felépítik. 1879-ben megjavítják. 1899-ben új tornyot emelnek mellé, 1924-ben pedig 150.000 lei költséggel, teljesen átrenoválják.

Szép község, szép templom, dolgos, takarékos, templomos nép. Mégis, ha vele szemben megállana az Ur — úgy érezzük — ehhez az ezer éven át megtartott gyülekezethez lenne egy nagyon komoly üzenete: Tudom a te dolgaidat, fáradságaidat és nagy megpróbáltatásaidat is ismerem. De van ellened egy fájdalmas panaszom. Az, hogy sokan vannak közötted,

akik bizony-bizony sokszor a világért, pénzért, hozományért, vagy épen csak konok daczból, elszenvedik maguk között azokat, »akik apostoloknak mondják magukat, pedig nem azok« és elfordulnak az én evangéliumomnak attól a templomától, amely mellett sok próbatétellel, szenvedéssel s ha kellett életet is áldozó hűséggel tartottak ki századokon át a te »hőseid.«

»Akinek füle van, hallja« . . .

Kicsinyke pad a ház előtt.

*Kicsinyke pad a ház előtt
Köszönti az arra menőt.
Most éppen én vagyok a soron,
Hogy megyek a sikátoron.*

*Megállok csendbe, hallgatag,
Hagyom, hogy beszéljen a pad
S bár kérdéseket sem teszek,
Azért egyre beszédesebb.*

*Csupa emlék amit regél . . .
Leány . . . legény . . . csókos beszéd . . .
Bólogató akácfaág . . .
Nótázgató szép ifjuság!*

*Egy a vágyam: leülni itt
És megpihenni egy kicsit,
Visszaálmodni tavaszom
Ezen a kedv s kis padon!*

KÜRTHY KÁROLY,
halmeu-i ref lelkész.

Az apai református templom.

Ira: GULYA GÉZA apai ref. lelkész.

A helység nevét »Apa« nemzetségtől vette, akinek tulajdonát képezte a 1200-as években, ennek bizonyága, hogy 1298-ban III. Endre király egyik levelében említettik is.

A református egyház alakulásának ideje bizonytalan, de hogy mindjárt a reformáció első századában a többi körül fekvő községgel reformáltatott, azt a reánk maradt harang felírásából és a torony homlokzatán levő feliratos szövegből igazoltnak vehetjük. Mivel a körül levő helységeket mind Erdősi Szilveszter János reformálta, hihető, hogy Apa község református egyháza is őt tekintheti reformátorának.

A legrégebb emlék egy harang, amelyen a következő felirat van: »In Der Ere Gottes Bin Ich Durchs Feuer ge flossen. Georg. Vierd In Eperjes. Gose Mich. Anno Domini MDCXXXIV.« Az egyház, hogy ez időben reformált volt, azt bizonyítja az egyházmegyének egy jegyzőkönyve, amelyet 1621-ben már az apai lelkész is említ.

A régi emlék még a torony falán levő felirat, amely magyarul a következőképen hangzik: »Példabeszédek 18. 10. Erős a Jehova neve. Bevégeztetett az apai egyház költségén Szalkai Bálint pásztorosa idején az Urnak 1640-ik esztendejében.«

A torony a góth stílus hanyatló korszakára vall építési módorával.

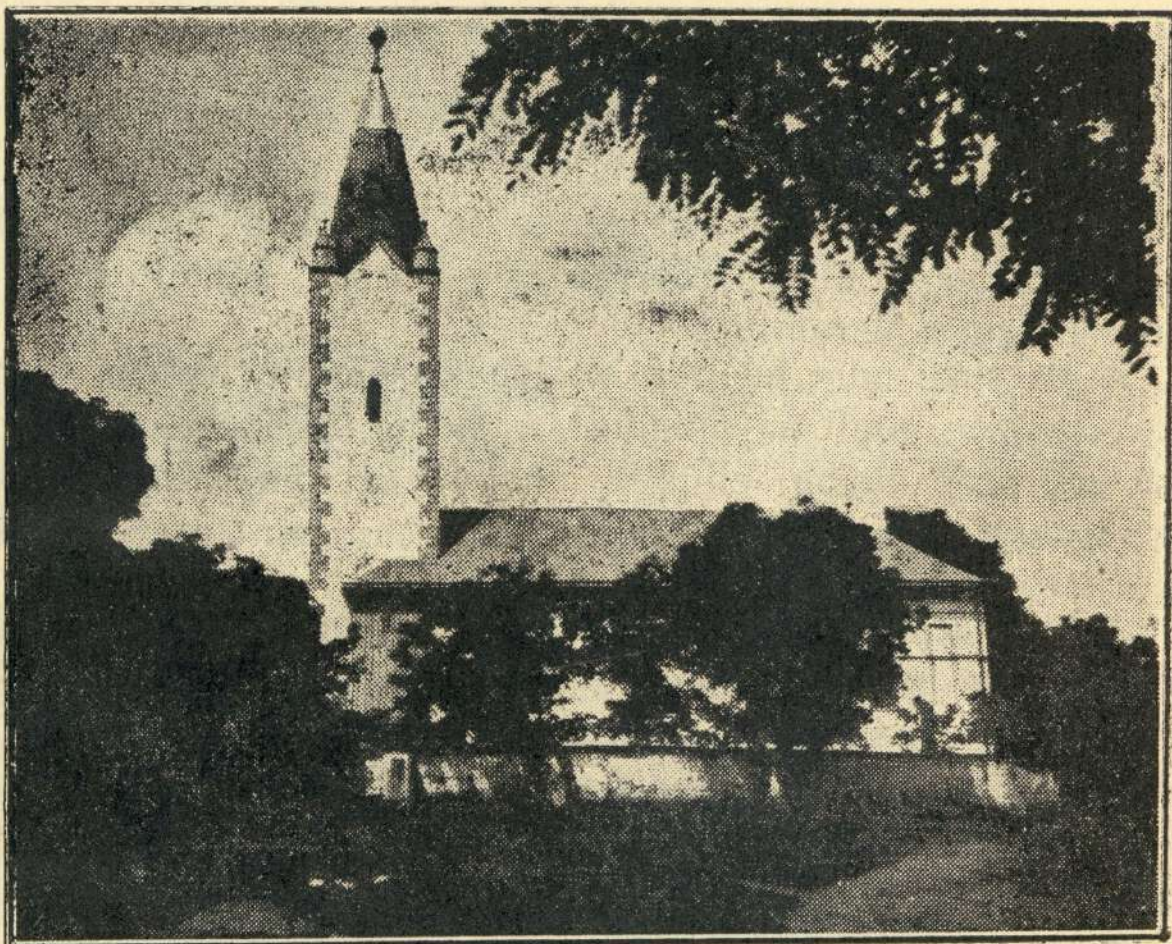
Hatalmas, kolosszális méreteivel pedig azt bizonyítja, hogy az egyház az építés idején vagyonos és erős volt, mert ilyen építményt, egy még fejlődő egyház létre hozni nem képes. Van feljegyzés arról, hogy a torony csak magában állott, a fatemplom volt hozzácsatolva. Kő és téglafalu templom később épült a toronyhoz.

További adat történetére nincsen az 1723. évig. Ugyanis ez évből van az egyháznak egy a vármegyéhez intézett folyamodványa, amelyben az 1715. évben a török-tatók által felégett torony és templom kijavitási költségeinek fedezésére eszközözlendő kéregetésre kérnek felhatalmazást. A torony leégett tetőzete helyett, hogy »azt a tatár-csordák fel ne égethessék« téglatetőzetet raktak fel a torony falára.

Az 1800-ik évig még egy esemény van feljegyezve. — Ugyanis 1800 május 25-én délelőtt tartotta beköszöntő beszédét

remetei Dobi Sámuel lelkész. Ahogy kivonultak a templomból, egy hirtelen támadt zápor-felhőből villám csapott le a toronyba, lehordván annak egyik szegeletéről a faragott követ, mintegy 3 ölnyire, amely azután téglával rakatott fel.

Ezután az egyház története az építkezések körül forogván, minden nemzedék örömmel hozza meg a maga áldozatát a templom jó karban tartására. Legutóbb 1931-ben önkéntes adakozással igen nagy költséggel 300.000 leivel ujitották meg.

Az apai református templom.

a templomot az egyháztagnak s ezzel mutatták meg, hogy élő még a hit.

A templomnak nevezetessége és szépsége a kőkatedra, amely mesteri kézre valló kőfaragó munka s az oldalán levő felirat szerint 1759-ből való, továbbá [az 1802-ben készült urasztala.

Az egyház 300 éves történetében »Erős torony volt az Ur neve,« mert sok viszontagság és megpróbáltatás között is fejlődött és virágzott a gyülekezeti élet s amíg erős torony lesz az Ur neve, állani fog a templom és tovább fog fejlődni új századokon az apai egyház.

A Varju és a Pacsirta.

Írta: BARTÓKY JÓZSEF.

A Varju a jegenyefáról odaszólt a rengő szép vetések fölött a magasban zengő Pacsirtához:

— Ugyan, hadd el már ezt a te unalmas himnuszodat. Ha tudnád, hogy milyen rosszak az emberek, bezzeg nem dicsoítenéd így a Teremtőt!

A Pacsirta nem felelt a Varjunak semmit, hanem elgondolkozott azon, amit az mondott, s addig gondolkozott, amíg aztán egy szép napon elindult, hogy hát majd megtapasztalja: igazán olyan rosszak-e az emberek, mint ahogy azt a Varju káromolja?!

A kis Pacsirta, hogy közelebb juthasson az emberekhez, az országuton gyalog ballagott. Amint így ment, mendegélt, legelőször egy igáskocsival találkozott. A kocsis suhogó ostorával szó nélkül feléje csapott s majd leütötte a kis Pacsirtát.

— No, ez rossz ember! — gondolta magában a Pacsirta. Hiszen csupa kedvtelésből még azt is bántaná, aki békességgel megyen az uton!

A Pacsirta aztán két gyalogos emberrel találkozott. Kihallgatta őket, hogy miről beszélnek? Hát az egyik egy barátjáról beszélt; lehuzta azt a sárga földig s még a keresztvizet is leszedte róla! A cimborája meg ragyogó pofával csak úgy nyolte a szót s a végén még tóditotta is a gyalázkodó beszédet.

— No, ezek rossz emberek! — gondolta Pacsirta a magában. — Hiszen ezek úgy beszélnek a barátjukról, mintha az nem az ő barátjuk, hanem az ördög barátja volna!

Valami faluhoz ért a kis Pacsirta. A falu szélén, az utolsó soron éppen nagy riadalom volt. A kutyák egy szegény öreg batyus embert szorongattak. A ruháját már megszagatták s egyik-másik dühös kutya már a lábát is megvérezte az öregnek. A szélső sor lakói mind kiálltak a kiskapuba, vagy kikö-

nyököltek a kerítésen s ugyancsak nevétek a szegény, tehetetlen embert.

— No ezek rossz emberek! — gondolta a Pacsirta magában. — Hiszen ezek nemcsak hogy nem segítik embertársukat, hanem még röhögnek is a baján!

A Pacsirta be ballagott a faluba.

A faluháza előtt a gazdák beszélgettek. Szidták a napszamosokat, meg a cselédeket, hogy ilyen lusták, olyan lusták és hogy mégis mennyi bért követelnek! A pálinkásbolt előtt a napszamosok beszélgettek. Szidták a gazdákat, hogy szívtelen fukarok, lenyuzzák a szegény embernek még a ... is

— No, ezek rossz emberek! — gondolta a Pacsirta magában! Hiszen ahelyett, hogy mint felebarátok, szeretettel iparkodnának megérteni egymást, gyűlölködést szítanak az ő szivökben!

A nagy korcsma udvarán bál volt. A leányok s a menyecskék divatosan selyembe és bársonyba öltözve, a kótyagosfejű legényekkel valami veszett muzsikára ugyancsak járták bolondját.

No, ezek rossz emberek! — gondolta magában. — Hiszen idegen ruhában, idegen muzsika mellett szemérmetlenül vigadnak.

Mikor a Pacsirta idáig jutott, ráesteledett. Hazaszárnyalt hát, leült a fészke és egész éjszaka szomorkodott magában, hogy: csakugyan igaza van Varjunak! Szürkületkor aztán egy kicsit mégis elnyomta az álom; de alighogy elszenderedett, valami neszre felébredt. Egy öreg ember jött a mezőre s munkához látott. A Pacsirta nézte-nézte a szép öreg magyart és minél tovább nézte, annál több gyönyörűsége telt benne. Egyszer aztán csak megszólalt a faluban a hajnali harang. Az öreg ember megállt s megemelte a kalapját. A Pacsirta erre hirtelen felszárnyalt a levegőbe s elkezdte a maga istentdicsítő énekét. Az öreg felvetette a szemét hozzá s úgy hallgatta a Pacsirta zengését.

A Varju a jegenyefáról odaszólt a Pacsirtának:

— No hát, amit tegnap láttál, hallottál, nem volt elég? Van még kedved himnuszt zengeni?!

— Van! — felelt a Pacsirta. Amíg egy ember van a földön, aki napkelte előtt dolgozik, harangozáskor megemeli a kalapját és fölneéz az éneklő madárhoz, én addig hálás szívvvel zengem az én himnuszomat!

VIDÁMSÁG.

* * *

Mivel ette Mátyás király a krumplit?
(Semmivel, mert csak az ő halála után hozták be Amerikából.)

*

Melyik az a szó, amelyhez ha három betüt teszünk, rövidebb lesz, mint az előtt volt?
(Rövid.)

*

Hallottad, mi történt egy emberrel a futball mérkőzésen tegnap?
Mi?
Öt kilométert gyalogolt, hogy ott lehessen a mérkőzésen, s mikor odaért, olyan fáradt volt, hogy nem tudott felkapaszkodni a kerítésre s az egészről nem látott semmit.

*

Kérem, Ön megvett tőlem egy varrógépet már egy fél éve és még mindig nem fizette ki!
— Éhj! hát nem azt mondta, hogy a varrógép egy hónap alatt kifizeti magát?

*

A IV. osztályban a kutyáról kellett dolgozatot írni. A dolgozatok átnézése után a tanító maga elé hiv két fiut:
Jancsi! Mi dolog az, hogy te szóról-szóra ugyanazt irtad le amit a Géza.

Jancsi: »Tanító úr kérem, mind a ketten egy kutyáról irtunk!«

*

Valószínű. Jancsi: Apám, igaz, hogy a gomba nedves helyen terem leginkább?

Apa: Igaz, fiam.

Jancsi: Akkor már értem, hogy miért van esernyő alakjuk.

A Piatra Craiulu-i Református Egyházkerület

NÉVTÁRA.

Rövidítések: Ae = anyaegyházközség. P = posta. T = táviróhivatal. Vá = vasút állomás. Lp = lelkipásztor. Slp = segédlelkész. Hlp. = helyettes lelkész. Dklp. = diakónus-lelkész. Főg. = főgondnok. G. = gondnok. Em. képv. = egyházmegyei képviselő. Lsz = lélekszám. Tksz = tankötelesek száma. Tansz. = tanulók száma. M. ny. = magyar tannyelvű. N. ny. = német tannyelvű. R. ny. = román tannyelvű. Kt. = kántor-janító. Te. = társegyház. Le. = leányegyház. Fe. = fiókegyház. Szórv. = szórvány egyház. Tf. = telefon száma. — Az egyházközségek magyar nevét lásd az 1936. évi naptárban.

A) Egyházkerületi tisztviselők:

Püspök: Sulyok István, lelkész [Oradea, Str. Petru Maior 1.]. Tf.: 2791.

Főgondnok: Dr Thúry Kálmán [Oradea, str. Delevrancea 1.] Tf: 1486.

Lelkészi főjegyző: Csernák Béla, lelkész [Oradea, Parcul Em. 32]. Tf.: 1774.

Lelkészi aljegyző: Peleskey Sándor, lelkész [Berven].

Világi főjegyző: dr Soos István ügyvéd [Oradea]. Tf.: 2500.

Világi aljegyző: Dr Borbély Lajos ügyvéd [Oradea, Bihor megye]

Egyházkerületi ügyész: Dr Harcsár Géza, ügyvéd [Satu-Mare].

Egyházkerületi tanácsbírák:
Lelkésziek: Debreczeni István [Timișoara], Papp József [Sighetul-Marmației], Balajthy Jenő [Oradea], Kiss Károly [Oradea], Jakab Viktor (Beiuș.)

Világiak: Dr Ajtai Nagy Gábor [Baia Mare], Bónis Elemér földbirtokos [Cubulcut], dr Kotzó Jenő ügyvéd, földbirtokos [Cadea], Domokos László ny. semmitőlészéki bíró Oradea.

B) Egyházkerületi képviselők:

Középiszkolák részéről: Ligeti Imre főgimn. igazgató [Sătmar], Bakcsyné Korbuly Irén leánygimnáziumi igazgatónő [Sătmar], Karácsonyiné Gálbory Erzsébet eánymnáziumi igazgatónő [Oradea.]

Elemi iskolák részéről: Herzegh Kálmán ig, tanító [Episcopia Bihor], Kósa Károly tanító [Olomani], Kilin Sándor Chișineu], Szőke József tanító Ambud,

C) Püspöki hivatal tisztviselői:

Egyházkerületi titkár: Balajthy Jenő [Oradea].

Egyházkerületi tanügyi előadóhelyettes: Kursinszky Kálmán, [Oradea, Str. Nic. Zigre 37.]

Egyházkerületi pénztáros: Kovács József (Oradea, Str. Duca 6.)

Egyházkerületi számvéveő-ellenőr: Vargha László [Oradea—Str. Petru Maior 1.]

Egyházker. belmissziói titkár: Orth Győző [Oradea, Regele Ferdinand 44.]

Irodaitisztviselők: Gaál László, Kiss János, Bodnár Gabriella, Szücs Ilona.

D) Bizottságok:

1. **Belmissziói bizottság tagjai:** Elnök: Sulyok István püspök, helyettese: Csernák Béla e. ker. főjegyző. előadó: Debreczeni István, Boros Jenő, Kiss Károly tanácsbírák, Pappszász Lajos, Dr Szathmáry Lajos és az e. megyék belmissziói előadói.

2. **Irtatterjesztési bizottság:** Elnök: Csernák Béla főjegyző, alelnök: dr Soos István. Előadó: Vargha László számvéveő. Tagok: Arday Aladár, Peleskey

Sándor, Kiss Károly, Debreczeni István, Kovács József ek. pénztáros, Kursinszky Kálmán, Orth Győző. — Az iratterjesztési albizottság tagjai az Oradeán lakó tagok

3. Közalapítványi szóróványmissziói bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Arday Aladár, Boros Jenő esperesek, Pappszász Lajos, dr Szathmáry Lajos, e. m. gondnok, Vargha László egyházker. számvevő-ellenőr, Kovács József e.-ker. pénztáros.

4. Nyugdíjintézet végrehajtó bizottság. Elnökség: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, tagok: Csernák Béla főjegyző, dr Soós István e. ker. főjegyző, dr Harcsár Géza e.-ker. ügyész, Arday Aladár esperes, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Csathó Jenőné, tanítónő, Kovács József egyházker. pénztárnok, Vargha László számvevő-ellenőr mint előadó és az egyházmegyék küldöttei.

5. Pénzügyi-bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Arday Aladár, Szabó Zoltán esperesek, dr Harcsár Géza e.-k. ügyész, dr Soos István e.-k. vil. főjegyző, Kovács József e.-k. pénztáros, Vargha László e.-k. számvevő-ellenőr.

6. Segélyosztó-bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főj., Arday Aladár, dr Harcsár Géza e.-ker. ügyész, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Kovács József egyházkerületi pénztárnok.

7. Szociális bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Debreczeni István egyházker. tanácsbíró, Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok, Papp József e.-ker. t. bíró.

8. Tanügyi-bizottságok:

A) Népiskolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Nemes Elemér, Debreczeni István, Telegdi József, Pappszász Lajos, Papp József, Kelemen Etelka, Ottmayer Gyula, Bartha István, Czeglédy Sándor, Fráter Emil, Gönczy Sándor, dr Olosz Lajos, dr Kölcsey Ferenc, dr Pappszász Lajos, Kursinszky Kálmán egyházkerületi tanügyi előadó.

B) Középiszkolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Arday Aladár esperes, dr Thúry Kálmán ek. főgondnok, Arday Aladár, Vadai Béla esperes és Kursinszky Kálmán tanügyi előadó és az iskolák igazgatótanácsainak elnökei: Boros Jenő, Csernák Béla és a tanárkarok képviselői: Ligeti Imre, Bakcsyné Korbuly Irén, Karácsonyiné Gálbory Erzsébet.

9. Tankönyvkiadó-bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Kilin Sándor tanító Erdőhegy, dr Harcsár Géza egyházker. ügyész, Kovács József ek. pénztáros, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó.

10. Vallástani pótképesítő bizottságok:

a) Oradean: Csernák Béla elnök, Kiss Károly lelkész Oradea.

b) Sätmaron: Boros Jenő esperes elnök, Kiss Bertalan lelkész Sätmar, Cseckedy Károly énekes Sätmar.

E) Egyházkerületi lelkészértékelés:

Elnök: Sulyok István püspök; alelnökök: Csernák Béla e. ker. főj. (elnök h.), Debreczeni István [szell. ü.], Oláh Sándor [anyag. ü.], Titkár: Peteskey Sándor, jegyző: Bagoly Bertalan, pénztáros: Balajthy Jenő.

F) Egyetemes konventi Főbiróság tagjai Piatra Craiului-ról:

Rendes tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla ek. főjegyző, dr Ajtai Nagy Gábor e. ker. tanácsbíró. — Póttagok: Vadai Béla esperes, dr Kölcsey Ferenc egyházm. gondnok.

G) A romániai magyar református egyház zsinatának tagjai a Piatra Craiului egyházkerületből:

Hivatalból tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok.

Rendes tagok: lelkésziek: 1. Csernák Béla egyh. ker. főjegyző. 2. Vadai Béla esperes. 3. Debreczeni István egyházker. t. bíró. 4. Papp József egyházker. t. bíró. 5. Arday Aladár esperes. 6. Boros Jenő esperes. Világiak: 1. dr Harcsár Géza

egyházker. ügyész. 2. Telegdi József em. gondnok. 3. Pappszász Lajos em. gondnok. 4. dr Bösörményi Emil em. gondnok. 5. dr Ajtai Nagy Gábor egyházker. tbíró. 6. dr Kölcsey Ferenc e. m. gondnok, Domanesti.

Póttagok, lelkésziek: 1. Nemes Elemér esperes. 2. Sárközy Lajos lelkész. 3. Peleskey Sándor. 4. Szabó Zoltán esperes, 5. Fogarassy Bálint, 6. Kiss Károly. **Világiak:** 1. dr Czeglédy Miklós egyházm. ügyész, 2. Bonis Elemér egyh. ker. tbíró. 3. dr Gulácsy Sándor egyházm. ügyész. 4. dr Kölcsey Ferenc egyházker. tbíró. 5. dr Soós István egyházker. vil. főjegyző. 6. dr Olosz Lajos e. m. gondnok.

Tanári rendes tag: Ligeti Imre. fiúfőgimn. igazgató,

Tanári póttag: Bagothay Sámuel. tanár.

Tanítói rendes tag: Bartha István ig. tan.

Tanítói póttag: Tóth Zsigmond ig. tan.

II] Esperesek, egyhm. gondnokok, egyházker. tanácsbírák szolgálati évök sorrendje:

Esperesek: Vadai Béla [1927], Gönczy Sándor [1932], Arday Aladár [1934], Nemes Elemér [12—1935], Szabó Zoltán [132—1935], Boros Jenő (1936). **Gondnokok:** Telegdi József (1926), Pappszász Lajos (1928), dr Bösörményi Emil (1929), dr Olosz Lajos (1937), dr Szathmáry Lajos (1937). **Tanácsbírák:** Debreczeni István (1927), Papp József (1929), Balajthy Jenő (1935), Kiss Károly (1936), Jakab Viktor (1937) lelkészek, Dr Ajtai Nagy Gábor (1927), Bonis Elemér (1929), dr Kotzó Jenő (1931), Domokos László (1938) világiak.

I] Az Igazgatótanács tagjai: (1937—1942). Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyhker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, dr Soós István egyhker. világi főjegyző, Vadai Béla, Arday Aladár, Boros Jenő, Peleskey Sándor, Szabó Zoltán, Debreczeni István lelkészi, dr Harcsás Géza, dr Kölcsey Ferenc, dr Koczó Jenő, Pappszász Lajos, Telegdi József, dr Szathmáry Lajos világi tagok, Ligeti Imre igazgatótanár, Bartha István ig. tanító.

I.

Banati egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. **Esperes:** Nemes Elemér Lugoj Gondnok: Dr Szathmáry Lajos (Oravița). Lelkészi főjegyző: Keresztes József [Reșița]. Világi főjegyző: Vargha Mór [Ciavos]. Lelkészi aljegyző: Világi aljegyző: Tóth Benjamin Timișoara. Pénztáros: Soós Lajos (Lugoj). Számvevő: ifj. Bokor Sándor [Moșnița noua]. Em. ügyész: Szeles Gyula [Lugoj]. Belmissziói előadó: Streleczy Sándor [Clopodia]. Tanügyi előadó: Nits István (Fratelia.) Műszaki előadó:

2. **Em. tanácsbírák:** Keresztes József, Streleczy Sándor [Clopodia], Szondy Géza [Peregul mic], Balogh Gyula [Semlac], Váradi Attila lelkésziek. Szeles Gyula [Lugoj], Major Béla [Reșița], dr Váradi János [Timișoara], Izsáky Károly [Lugoj], világiak.

3. **Egyházmegyei tanácsosok:** Szondy Géza, Balogh Gyula, Váradi Attila, Elek Gyula, Debreczeni István, dr Váradi János, Izsáky Károly, Demeter Gyula, Tóth Benjamin és Juhász Gyula.

4. **Egyhker. képviselők.** Lelkészi: Keresztes József, világi: Szeles Gyula.

5. **Lelkészerterkezleti elnök:** Keresztes József.

6. **Egyhm. tanító értekezleti elnök:** Kicsi József [Lugoj].

7. **Egyházmegyei tan. képviselők:** Kicsi József Lugoj, Juhász Gyula Peregul mic.

b) Egyházközségek.

1. **Mănăsturea, Szörény m., p. táv.** Bujor, vá. Tóth Áron lp. Gondnok Varga Benő, lsz. 350, tksz. 37, r. ny. áll. isk. 37.

Szörény m., p. táv. Faget, lsz. 150, tksz. 19, r. ny. áll. isk. 19. Margina, Tomesd.

2. **Bunea mică ae. j. Severin, p. Birchiș, v. á.** Săvârșin, lp. Tőkés Gyula lév. lelk., gondnok Gombás Sándor, lsz. 183, tksz. 30, r. ny. áll. isk. 27.

Fe. Târgovește, g. Csillag Ferenc lsz. 261, tksz. 34, r. ny. áll. isk. 34.

Szórványok: Birchis Bata, Bulci, Capolnas, Laldsint, Ohaba, Zaboit, Viris-mort, lsz. 52 tksz 7, r. ny. áll. isk. 7.

3. Bodo ae, j. Severin m., pt vá Balint, lp. Nagy Márton, gond. Cs. Szabó József, kt. Babicsák Barnabás, lsz. 1114, tksz. 186, m. ny. áll. isk. 186.

Fe. Balint, lsz. 226, tksz. 29, m. ny. áll. isk. 21, r. ny. áll. isk. 8.

Szórvány: Ghizella, lsz. 26. tksz. 6, Bapşa, lksz. 8, tksz. 1, Bethausen, lksz. 4, Fadimac, lsz. — tksz. 2.

4. Ciavoş ae. Timiş Torontal m., pt helyb., vá. Cruceni—Torontal, lp. Imre Árpád, hl. Szabó Lajos, t. Antal Margit, lsz. 69, tksz. 8, ref. isk. 8.

Szórványok: Foene, Johannsfeld, Cruceni, Rudna, Peciul nou, Gad, Toăger, Partos, Tolvaída, Otclu, Giera, Diniaş.

5. Sfta Elena ae. Timiş m., p. Moldova veche Hajóállomás Moldova veche, vá Baziaş dklp. Kostál János. Előkönyörgő Kyska Péter. Felügyelő lp. Streleczy Sándor klopodiai l., lsz. 350. tksz. 60, r. ny. áll. isk. 60.

6. Dumbrava ae Severin megye, pt. Făget, vá. Rachita, lp. Bitay Loránd gond. Győri Sándor, kántorhelyettes Nagy Károly, lsz. 1150, tksz. 210, m. ny. áll. isk. 210

7. Caransebeş ae. Severin megye, pt. vá. helyben, lp. Torday János lév. lelk., orgonista Lőrincz István, g. Demeter Gyula, lsz. 301, tksz. 20, r. ny. áll. isk. 20.

Fe. Orşova, lsz. 127, tksz. 10, r. ny. áll. isk. 10.

Szórványok: Baia Herculane, Ferdinand, Ohaba-Bistra, Ruschiţa, lksz. 97. Ezenkívül a caransebeşi, saculi, teregovai és orşovai járásban mintegy 25 község 108 éllel. A missziói körlelkészség össz. sz.: 633.

8. Peregul mic, ae. Arad megye, pt helyben, vá, Pecica, lp. Szondy Géza, slp. Nagy Miklós, gond. Komlódi István, kt. ig. Juhász Gyula, Baky Magdolna, Zöldi Gábor, lsz. 1389, tksz. 202, ref. isk. 202.

Leányegyház: Peregul mare, t. Dusek Frigyes, g. Bohács József, lsz. 270, tksz. 38, ref. isk. 38.

Szórvány: Peregul nou.

9. Clopodia ae. Timiş megye, pt. vá. helyben, lp. Streleczy Sándor, gond. Rosza Fütöp, lsz. 160, tksz. 38, r. ny. áll. isk. 5, német ny. áll. isk. 28.

Szórványok: Butin, Denta, Ferendia, Jamul mare, Percosora, Sâmlacul mare.

10. Fizeş ae, Caraş m. pt., lp. Müller Béla, g. Fekete Albert, lsz. 102 tksz. 16, r. ny. áll. isk. 16.

Fióke.: Oraviţa, lp. Müller Béla, g. Dr. Szatmáry Lajos, lsz. 80, tksz. 2, r. ny. áll. isk. 2, Bocşa romana, lp. Müller Béla, g. Tömösváry Imre id., lsz. 84, tksz. 10, r. ny. áll. isk. 10.

Szórványok: Bunis, Berezovia, Doklin, Tird, Mauren, Surducui mare, Romna, Bocşa, Romna, Benovin, lsz. 60, r. ny. áll. isk. 7; Gessenis, Vermeş, Izgar, Iersig, Valeapai, Kakove, Saska, Comorişte, Anina, Steierdorfanine, Bezovici-járás lsz. 180.

11. Lipova-Radna ae, Timiş-Torontal m, pt Lipova vá Radna-n és Lipova-n, lp. Elekes Gyula, g. Szabó Imre lsz 315, tksz 25, r ny áll isk 20, más fel magy. isk 9.

Szórványok: Săvarsiu, Bărzova, Baraţca, Mi'ova, Conop, Paulis, Odvoş, Macea, Cheimac, Şiştaroveţ, Nadaş, Zabrani, Neudorf, lsz. 120.

12. Lugoj ae, Severin m. pt. vá-Lugoj, lp. Nemes Elemér, Soós Lajos lévitasi., főgond. Izsáky Károly, gond. Szabó Gábor, ig. t. Kicsi József, t. Soós Lajos. lsz. 1665, tksz. 18, ref. isk. 92, m. ny. áll. isk. 12, r. ny. áll. isk. 27, más fel. isk. 8.

13. Nădlac ae, Aradm. pt Nădlac, vá Pecica, lp. Hegyi Károly, gond. Kiss Lajos, kt. Zöld Mihály, lsz 136, tksz 7, r ny áll isk 6, m ny áll. isk —, más fel. isk. 1.

Fe. Pecica, kt. Kárpáti Károly, g. Váradi Antal, lsz. 138, tksz 4, m. ny. áll. isk 6. r. ny. áll. isk. 2.

Szórvány: Seitin, lsz 3.

14. Resiţa ae, Caraş megye pt, vá helyben, lp. Keresztes József, kt. Veress Béla, Nagy Janka, óvónő Makszin Judit, g. Csáky Ferenc és Fehér Jenő, lsz 468, tksz 51, ref. isk 41, r ny áll isk 4. Beiskolázatlan —, tanonc 3, középisk. jár 5, ref. óvodába 30.

Fe. Bocşa montana, g. Lengyel János, lsz 105, tan sz 16. r. ny áll isk 15.

Szórvány: Dorman 18, Conic 22, Monio 2, Velin 2, Copesre secui 4, Periul 2, Socenu 1, Ezeriş 3, Craşova 4 lsz.

15. Ţipariae Severin m, pt Costein, vá helyben, lp Várady Attila, gond Olasz Pál, kh Kiss János, lsz 1235, tksz 210, m ny áll isk 200.

16. Semlăc ae. Arad megye, pt helyben vá Pecica lp Balogh Gyula, gond Rózsa Sándor, t. König András, l z 460, tksz 40, ref isk 34, r ny áll isk 6.

17. Sculia ae Timiş m. pt helyb. v. Gatoia, lp. Elekes Gyula, gond. Molnár Mihály, t. Ugrai Viktor, lsz 300, tksz 42, ref isk. j 42. r ny áll isk

Fe. Gatoia, gond. Nagy Gábor, lsz, sk 101, tksz 9, r. ny áll isk j 9.

Szórvány: a gatoi j. községei, lsz. —

18. Timişoara anyaegyház. Timiş-megye, pt vá helyben, lelkip. Debreczeni István, slp Ajtay Gábor, Horváth I. Kántor: Csapó Sándor, főg. Nagy Károly, gond. Tóth Benjamin, lsz 4610, tksz 404, m, ny áll isk. 215, r. ny áll isk 94. más fel isk 89. Német ny. áll isk. 12.

Szórványok: Carpinus 200, Vinga 40, Receaş, Sosdea, Meişoara tksz. 27.

19. Fratelia jud. Timiş, vá Timişoara-Fratelia, lp Nits István, gond Deák István, lsz 410, tksz 45, r ny áll isk 45.

Szórványok: Col. Crişan, I. G. Duca, Chiroda veche, Deta, Denta, Freidorful veche, Freidorful noua, Timişeni, Pareş, Sag.

20. Moşniţa nouă ae, Timiş m. pt vá Ursueni, lp. ifj. Bokor Sándor, gond Szentpétery István, kt beöltetlen, lsz. 896, tksz. 86, m. ny. áll. isk. 86

Le. Ciarda-Roşie, gond. Körözs István, lsz 337, tksz 41, r ny áll isk 41.

21. Uisenteş ae Timişm, pt helyben, vá Timişoara, lp Hamar György, hl. Kiss Géza, gond, ifj Papp Sándor, kt Csapó Sándor áll tan., lsz 780, tksz 76, m ny. áll isk 66. r ny áll isk 10.

22. Vălcani ae, Timiş-Torontal m., pt vá Vălcani, lp. Kuhn Zoltán, gond Szabó Lajos. t —, lsz 196, tksz 14, r. ny. áll. isk. 13.

Fe.: Sânnicolaul Mare, gond. Duka Gábor, lsz, 156, tksz. 11, r. ny áll. isk. 10, más fel 1.

Szórványok: Periam, Jimbolia, Tomnatic, Besenova veche, Beba, Cenad, Pordeanu, Teremia.

23. Tormac ae Timiş megye, pt vá helyben, lp Orth Imre, t. Nagy Árpád, Kádár Károly, Korsós Péter, Kiss Pál, Bazsó Gizella, lsz 2136, tksz, 300, ref. isk. 291, r ny áll isk 9

Szörvány: Buziaş, lsz 76, tksz. 9. Cadar, Duboz, Gertheinis.

II.

Bihori egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Vadai Béla lelkész [Alesd], gondnok Telegdi József [Tileagd], lelkészi főjegyző: Dr Szabó Lajos Oradea, világi főjegyző: Vargha László egyh. ker. számvevő [Oradea], lelkészi jegyző Kovács Sándor [Tamaşen], világi jegyző D. Kiss Lajos [Oradea], számvevő Dankó József [Fughiu], em. pénztáros Fodor József [Oşorheiu], egyhm. ügyész Czeglédy Miklós dr [Oradea], nyugdíjintézeti elnök Könyves János (B.-sântion). Belmissziói előadó: dr Szabó Lajos.

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Kiss Károly, Könyves János, Biró Ferenc, Szücs László, Balajthy Jenő, Kulcsár Andor, világi részről: Udvarhelyi Béla, Sarkady Sándor dr, Jégh Károly, Bartos Adorján dr Soós István, Sólyom Kálmán.

3. Em. tanács tagjai: Vadai Béla esperes, Telegdi József gondnok, Könyves János, Szücs László, Kiss Károly, Balajthy Jenő, Kulcsár Andor, dr Szabó Lajos lelkészi, Udvarhelyi Béla, dr Sarkady Sándor, dr Soós István, Bartos Adorján, Fazekas Lajos, Herczegh Kálmán vil. tagok.

4. Egyhker. képviselők lelkészi részről Szücs László, Könyves János, világi részről: dr Sarkady Sándor, Udvarhelyi Béla.

5. Em. közgyűlési tanítóképviselők Sándor Lajos, Czeglédy Sándor, Herczegh Kálmán, Movik Gyula, Kiss Béla.

6. A lelkészi értekezlet elnöke: Vadai Béla esperes, alelnöke Kiss Károly váradvelencei lelkész, jegyző: Kovács Sándor tamaşeui lelkész.

7. Az em. tanító-értekezlet elnöke Herczegh Kálmán episcopiai igazg tanító.

b) Egyházközségek.

1. Biharea ae, Bihor m, pt vá Bihaarea, lk Szabó Pál, gond. Juhász Károly, t. Movik Gyula, Kuki Zoltán, Barlabás Ida, lsz 1817, tksz 208, ref isk 164, r. ny áll. isk 41.

2. Episcopia Bihor ae, Bihor megye, pt. vá, Episcopia, lp. Orth Imre, t. Herczegh Kálmán org. k. ig., tan. Bogits Lajos, Bódis Ágnes, Szőke Ilona, gondnok Jakab István, lsz 3200, tksz 430, ref isk, 183, r ny áll isk 170,

3. Sântion ae, Bihor megye, pt vá Episcopia, lp Könyves János, t Kalas

Sándor, gond Bodó József, lsz 1269, tksz 134, ref isk 68, r ny áll isk 35.

4. Borş ae, Bihar megye pt vá Episcopia, lp Dohy Árpád, kt Bitay György, gond. M. Kiss Károly, lsz 947, tksz 109, ref isk 55, r ny áll isk 54.

5. Aleşd ae, Bihar m, pt vá helyb, lp Vadai Béla, slp Horváth János, gondnok Bán Kovács Lajos, lsz 1148, tksz 98, r ny áll isk 96.

Szórványok: Chistag 5, Peşteş, Lugosul de jos 15, Aştileu 6 lsz.

6. Fughiu ae, Bihar megye, pt vá Osorheiu, lp Danka József, gond. Szabó Imre, lsz 589, tksz 65, r ny áll isk 65.

7. Oşorheiu ae, Bihar m, pt vá helyt, lp. Fodor József, gond. K. Sülágyi Imre, lsz 1080, tksz 154, m ny. áll isk 114, r. ny áll isk 41.

Szórvány: Fetheriu, Sarand, Alparea, Cheriu.

8. Cetariu ae, Bihar megye, pt Episcopia, vá Oradea, lp Szücs László, t Nagy Géza kt, Mészárosné Kolozsváry Berna, gond ifj. Petri József lsz, 1048, tksz 125, ref isk 95, r ny áll isk 30, másfel. isk. 2.

Szórvány: Tautelek, lsz 15,

9. Căuaceu ae, Bihar m, pt vá Biharua, lp Molnár Zoltán, t Molnárné Tőkés E. kt, Varga Ferenc, g. Kiss Imre, lsz 639, tksz 96, ref isk 72, r ny áll isk 24.

10. Paleu ae, Bihar megye, p Episcopia, vá Oradea, lp Kovács Antal, kt Mátyássy István, g Jósza Imre, lsz 702, tksz 113, ref isk j 36, r ny áll isk 73

11. Săldăbagiu de Munte ae, Bihar megye, pt Episcopia, vá Oradea, lp Kalmár László, kt, Mihályi Sára, g. Egyedi Sándor, lsz 863, tksz 127, ref isk 60, r ny áll isk 67.

12. Uileacul de Munte ae, Bihar megye, pt Episcopia-Bihar, vá Oradea, lp Szentimrey Dániel, t Zöld István, Székely Irma, g, ifj Tóth József, lsz 902, tksz 115, ref isk 55, r ny áll isk 60.

13. Hodiş ae, Bihar megye, pt Salárd, vá Tamaseu, lp Sámgy Gusztáv, k Nagy Sándor, áll tanító, g Váradi Gyula, lsz 1056, tksz 130, m ny áll isk 136,

14. Santăul mic ae, Bihar m, pt vá Episcopia-Bihar, lp —, kt Angi Margit, g Makai Sándor, lsz 567, tksz 65, ref isk 40, r ny áll isk 25.

15. Ineu ae, Bihar m, pt Tileagd, vá Săcădat, lp Székely Ernő, g Göcz Lajos, lsz 607, tksz 62, r ny áll isk 62.

Szórványok: Hasasău, Boţean,

16. Tileagd ae, Bihar megye, pt vá Tileagd, lp, Molnár Károly, t. Csősz Ferenc, g Kovács András, lsz 1000, tksz 153, ref isk 48, r ny áll isk 105.

Szórványok: Sacadat 7, Bilajaş 3, Chidic 2, Copacel 2, Te'ecuş, Sabolciu 10, Serghiş 1 lsz.

17. Telechiu ae, Bihar m, pt Urviad, vá Telechiu, lp Nyeste István, a tanítók államiak, énekvezér Boczor Lajos áll. ig. tan., g id. Sorbán Lajos, lsz 543, tksz 65, r ny áll isk 65.

Szórványok: Tetcheş, Hotar, Fancica, Făşca, Văirciorog.

18. Cauciunou ae, Bihar m, pt Aleşd, vá Butan, lp Gyökössy József, g Pusztai Gáspár, lsz 310, tsz 40 r ny áll isk 40.

Szórványok: Maşeşti, Butau, Birtia, Galăşeni, Cacuciul mic, Boroşel, Ausen, Ghegie, Pesterea, Topa de Criş, Borodul mare, Ioşi, Tinaud, Breznea, Urteag 24 lélek.

19. Santaul mare ae, Bihar m, pt vá Episcopia lp Tunyogi János, kt Czeglédy Sándor, g Gáti István, lsz 512, tksz 79, ref isk 43, r ny áll isk 24.

20. Oradea anyaegyház, Bihar m, pt vá helyben, lelkipásztor Sulyok István, Csernák Béla Kiss Károly, dr Szabó Lajos, Vall tan lelk: Varga Gedeon, slp Kulcsár Ernő, Szücs János, Horváth Pál, Récsy Ádám. Virágh Lajos, k, Juhász Károly, Vásárhelyi Sándor, kt Bancsik János, vallástanítók: dr Szabó Lajosné, Kiss Béla ig. tan. Csathóné Tóth Mária, Matkó Mária, Lázárné Juhász Karolina, Tatár Ilona, Tatar Erzsébet, Kelemen Etelka, Incze Ilona, Ujváry Eszter, főg, dr Thury Kálmán, alg. Molnár László, Csathó János, Kiss Gyula, Jakab Imre. lsz. 18300, tksz. 1811, ref isk 680, m. ny. áll isk 864, r ny áll isk 200, más fel isk 78.

Oradea-Ioşia missiói kör [Sântandrei, Palota noua, Toboliu, Tărian, Chereghsig] slp. Horváth Pál.

Iparos tanonc oltion: lp. Osváth Ernő.

Szórványok: Ceheu, Haio, Rontau, Sanmartin, Seleuş, Baia-Episcopesti, Baia Felix, Bettea.

21. Niued ae, Bihar m, pt helyben, vá Tamaseu, lp Bódi Mihály, t Szabó Lajos, g Széles Márton, lsz. 328, tksz 56, ref isk 29, r ny áll isk 25.

Le: Moşie-Chiud, t. Koós Gyula, g. Kiss Gábor, lsz. 187, tksz 36, ref. isk 36.

22. Urvind ae, Bihor m, pt vá Tileagd, lp Biró Ferenc, kt Bogáti Mihály, g Egri János, lsz 706, tksz 69, ref. isk. jár 27, r ny áll isk 42.

Szórványok: Ţiganeşti, Lugoşul de sus, lsz. 4.

23. Tamaşeu ae. Bihor m, pt vá Tamaşeu, lp Kovács Sándor, t Sillye Kálmán, Kálmán Etelka, g Nyiri Károly, lsz 982, tksz 106, ref isk 76, m ny áll isk 30.

24. Parhida ae, Bihor m, pt Niued, vá Tamaşeu, lp Holkó József, t Kiss Erzsébet, gond Kiss Elek, lsz 393, tksz 56, ref isk 50, r ny áll isk 6.

25. Poşolaca ae, Bihor megye, pt vá Tileagd, lp Barcsa Mihály, kt Szurovecz Róza, g Lukács Kálmán, lsz. 348 tksz 50, ref. isk 26, r ny áll isk 24.

26. Uilacul de Criş ae, Bihor m, pt vá Tileagd, lp Facsar Gyula, kt Sándor Lajos, g Soós József, lsz 630, tksz 110, ref. isk 50, r ny áll isk 60.

Szórványok: Selişte 100, Fabrica din Taaruş 92, Varasau. 34.

27. Vadul lui Carol al II-lea ae, Bihor megye, pt vá Vadu-Crişului lp Kulcsár Andor, g Szilágyi János, lsz 722, tksz 63, r ny áll isk 70.

Szórványok: Bratca, Banlaca, Şoncuiuş, Valea neagra, Buiz, Darna, Bucea, Fechetau, Ponorare,

28. Sişterea ae, Bihor m, pt Sălard, vá Bihor, lp. Versényi Sándor, t. Márk Piroska, Zagyva Rozalia, g. Papp Benjamin, lsz 1150, tksz 150, ref isk 70, r ny áll isk 80.

Szórványok: Sarbi, Spinus, Nadar, Sustoregi, Sarcau, Paulesti, Gurbeşti, Chiag

29. Sălard ae, Bihar m, pt Sălard, vá Bihar, lp Szennyesy József, kt. Juhos Lajos, g Jeges Pál, lsz 1608, tksz 256, m ny áll isk 56, r ny áll isk 200.

Szórványok: Farnoş, Fegernic, Almaş.

30. Leş ae, Bihor m, pt, vá Leş, lp Hodor István, g ifj Farkas János, lsz 94, tksz 15, r ny áll isk 15.

Szór v.: Păuşa, Şahi, Nojorid, Nojorid mic, Cefa, Inand, Miersig, Secuentelec, Român Sânmiclauş, Apateu, Roit, Gepiu, Bieaciu, lsz 502, Cardo, Sămigu, Barachiu.

III.

Eriului-i egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Szabó Zoltán [Săcueni]. Gondnok Pappszász Lajos [Ciocaia]. Lelkészi főjegyző. — Világi főjegyző Horváth Péter [Mărghită]. Lelk. aljegyző Egei István [Roşiori]. Világi aljegyző Gönczi Sándor [Săcueni]. Számvevő Boruzs Lajos [Cherechiu]. Pénztáros Debreczeny László [Abram]. Em. ügyész: dr Gulácsy Sándor. Tanügyi előadó Varga Béla [Cubulcut]. Belmissziói előadó Kovács József [Mişca]. Könyvtárnok Fias Kálmán [Diosîg]. Levéltárnok Benedek Géza, [Ciocaia].

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Jakab József, Kalmár István, Hegedüs Albert, Boruzs Lajos, Bakos József. Világi részről: Bonis Elemér, dr Kotzó Jenő, dr Gulácsy Sándor, Kozma Lajos, Farkas Loránd.

3. Egyházmegyei tanács tagjai: Szabó Zoltán esperes, Pappszász Lajos em. gondnok elnöke alatt: Hegedüs Albert, Boruzs Lajos, Bakos József, Kalmár István, Donáth László lelkészek, dr Kotzó Jenő, Bonis Elemér, Kozma Lajos, Farkas Loránd, Gönczi Sándor világiak.

4. Egyhker. képviselők lelkészi részről Kalmár István, Hegedüs Albert lelkész, világi részről: dr Gulácsy Sándor, Kozma Lajos.

5. Egyhm. közgyűlési tanítóképviselek: Tóth Zsigmond, Kósa, Károly, Jakab Lajos, Kemecsei György.

6. Az egyházmegyei lelkészi alakulat elnöke: Hegedüs Albert, alelnök: Boruzs Lajos, titkár: Kádár Miklós, pénztáros: Szatmáry Károly, jegyző: Kovács József.

7. Az egyházmegyei tanító értekezlet elnöke Tóth Zsigmond [Valea lui Mihai.]

b) Egyházközségek.

1. Albiş ae, Bihor megye, pt Albiş, vá Bolcaş, lp Saja Sándor, kt Kemecsei György, t. Tompa Róza, g. Nagy Lajos, dor, lsz 1034, tksz 134, ref isk 87, r ny áll isk 47.

2. Cristur ae, Bihorm, pt Abramuj, vá Bolcaş, lp Csuka Ferenc, slp Donáth László, k Csóka Béla, g Fodor László, lsz 250, tksz 23, r ny áll isk 35.

Szórvány: Chribiş, lsz. 26.

3. Târguşor ae, Bihormegye, pt vá helyben, lp Bakos József, t Sipos Pál, Csókáné Thamó Anna, g Gacsádi Sándor, lsz 754, tksz 111, refisk 73, r ny áll isk 38.

Szórvány: Fanceal.

4. Baic [Baioc] ae, Bihor m. pt vá helyben, lp Kalmár István, kt Elekes Károly, t Mahulik Julia, g Lupsy Ferenc, lsz 1159, tksz 102, ref isk 84, r ny áll isk 14.

Szórványok: Almaş, Soldobaghiu.

5. Suplacul de Barcau ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Donáth László, kt Kocsis József, t Ebergényi Irén, g Veres Ferenc, lsz 1204, tksz 105, ref. isk. 94, r ny áll isk 11.

Szórványok: Padurea Neagra, Curap, Borumiac, Verzar, Varviz, Voivosi.

6. Diosig in Bihor ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Fias Kálmán, slp Szentes György, kt Asók István, ig. t Szántó Béla, Fazekas Margit, Bod Ferenc, Nagy Piroska, g. Molnár Imre, lsz 3882, tksz 500, ref isk 258, r ny isk, 80.

Szórvány: Ianca, lsz 300.

7. Roşiori ae, Bihormegye, pt helyben, vá Deapoi, lp Egei István, kt Horváth Géza, t Váry Margit, g. File Bálint, lsz 1064, tksz 110, ref isk 78.

Szórvány: Deapoi.

8. Vaida ae, Bihor megye, pt Roşiori, vá Deapoi, lp Szücs István, kt Hógye Sándor, g. Szilágyi Lajos, lsz. 632, tksz. 86, ref isk 26, m ny áll isk 60.

9. Ciocăia ae, Bihor m. pt helyben, vá Cadea, lp Benedek Géza, kt Nagy Mihály, g. Tallódi Sándor, lsz 820, tksz 140, ref isk 52, r ny áll isk 88

10. Abram ae, Bihor m. pt vá helyben, lp Debreczeni László, k K. Lukács Lajos, g. Sörös István, lsz. 359, tksz 64, m ny áll isk 64.

Szórvány: Cohoni, lsz 58, r ny áll isk. 38. Ghida 10, Dijer 25, Iteu 162, Marlgine 45, Sniog 75, Satul Barba 5 lsz.

11. Adoni ae, Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Laczák Dezső, kt Vén István, g Szodoray János, lsz 426 tksz 8, ref isk 42, r ny áll isk 36, más fel isk 3.

12. Buduslau ae, Bihor megye, pt Albis, vá Bolcaş, lp Jakab József, kt Kovács Ferenc, t Sillye Gyula, g. K. Bereczki Sándor, lsz 1022, tksz 125, ref isk 101 r ny isk 24.

13. Cheşereu ae, Sălaj megye, vá Valea lui Mihai, lp Orosz Lajos, slp Balaskó Vilmos, t Virág Sándor, Boruzs Magda, g Király Béla, lsz 1291, tksz 188, ref isk 100, r ny áll isk 85, más fel isk 3.

Le.: Şilindru, lsz 170, tksz 22, m ny. áll isk 22. g. Veress Bálint.

14. Cubulecut ae, Bihor m, pt vá Săcueni, lp Varga Béla, kt Erdélyi József, Szentes Béla, g. Kiss Sándor, lsz. 1328, tksz 172, ref isk 104, r ny áll isk 68.

15. Valea lui Mihai ae, Sălaj m, pt vá helyben, lp Sass Kálmán, hl Horváth Viktor, ig kt Tóth Zsigmond, Pálffy Irén, Kovács József, Pálffy Gizella, g Csiri Sándor, lsz 4593, tksz 435, ref. isk. 200, r ny áll isk 187.

16. Olasiğ ae, Bihor megye, pt vá Săcueni, lp Dajka István, kt Jámbor Sándor, g. Oláh Gábor, lsz. 636, tksz. 71, ref isk 48, r ny áll isk 31.

17. Simian ae, Sălaj megye, pt vá helyben, lp Sza'mári Károly, t Adám Lajos, Takács Ilona, fg Pásztor Tamás, g Ludász Sándor, lksz 1238, tksz 218, ref isk 100, r ny áll isk 113.

Szórvány: Chioiz.

18. Tarcea ae, Sălaj m, pt vá Valea lui Mihai, lp Molnár József, t Péterné Péterffy Anna, g Aszalós Gábor, lsz 492, tksz 46, ref isk jár 36, r ny áll isk 10.

19. Galospetrev ae Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Kádár Miklós, t Kádár Antal, lksz 792, tksz 110, ref isk 50, r ny áll isk 60

Szórvány: Vaşad, lsz 37, tksz 5.

20. Sântimreu ae, Bihor megye, pt Sălard vá Diosig, lp Ludmann Lajos kt Szabó Dániel, g Lévai András, lsz 1237, tksz 157, ref isk —, m ny áll isk 157.

Szórvány: Tarnaş.

21. Sănnicolaul de Munte ae, Bihor m, pt helyben, vá Săcueni lp Sillye Gábor, k Maklári Sándor, t Balogh Mária, g Körösi János, lsz 1019, tksz 180, ref isk 86, r ny áll isk 44.

22. C a d e a ae, Bihar megye, pt vá helyben, lp Dibáczy József, kt Kenyeres Margit, g Biró János, lsz 605, tksz 107, ref isk 49, r ny áll isk 58.

23. Cherechiu ae, Bihar m, pt vá Cherechiu, lp Boruzs Lajos kt S'einmetz Imre, gondnok Vincze József, lsz 891, tksz 103, ref isk 16, r. ny áll isk 87.

24. C h e t ae, Bihar m, pt, vá Mărghită, lp Kulcsár Dezső, kt Szentpétery János, g id. Nagy Kálmán, lsz 533, tksz 57, ref isk 46, r ny isk 11.

Szórvány: Gheneta.

25. Mărghita ae, Bihar megye pt vá helyben, lp Szendrey Dénes, t Kántor Péter ny, kt Kántor Péterné, t Matta Ferencné, g Szennyessy Károly lsz 1738, tksz 220, ref isk 142, r ny áll isk 78.

Szórvány: Chiribiș, lsz 22.

26. Mișca ae, Bihar megye, pt helyben, vá Abramut, lp Kovács József, kt Bodor Sándor, Berecki Illoea, főg. Barcsay Gyula, g Papp Sándor, lsz 1117, tksz 168, ref isk 63, r. ny áll isk 102.

Szórványok: Chiraleu 12, Dernisoara, Tria és Chișlaz, lksz 27, tksz 3, r ny áll isk 3.

27. Otomani ae, Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Cs Nagy Dániel, t Kósa Károly, Sipos Mária, g Horváth Lajos, Szabó Sándor, lsz, 839, tksz. 148, ref. isk. 100, r ny áll isk 18.

28. Pișcolt ae, Sălaj m, pt helyben, vá Resighea, lp Palur István, kt. Kaasay József, Koósné Sziki Irma, g. Simoni Ferenc, lsz. 870, tksz 110, ref isk 70, r ny áll isk 18.

29. Poclusa de Barcău ae, Bihar m, pt helyben, vá Abramut, lp Medgyesy Lajos t László Ferenc, g. Török Lajos, lsz 467, tksz 55, r ny áll isk 55.

Szórványok: Hâucești, Sarsig, Săcălășău, Ciulești.

30. Sălăcea, ae, Sălaj megye, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Hegedüs Albert, t Bence Pál, Jakab Lajos, Keszy Hona, Tóth Anna, g Pázmán András, lsz 1920, tksz 319, ref isk 234, r ny áll isk 36.

31. Săcueni ae, Bihar m, pt vá helyben, lp Szabó Zoltán, sl. dr Benedek Imre, kt Szabó Lajos, t, Polgáry Vilma, Péter Béla, Kós Zoltán, főg. Csomafay Sándor, g Bokor Imre, lsz 2906, tksz 264, ref isk 162, r ny áll isk 102.

Szórv.: Cadea mică, Schweizer maior, lksz 247.

32. Sâniob ae, Bihar megye, pt helyben, vá Săcueni vagy Diosig, lp Sallay Lajos, kt Váradi Ferenc, g Váradi Borbély Mihály, lsz 313, tksz 31, ref isk 28, m ny áll isk —, más fel isk 2.

Szórványok: Cianoș, Ciohiu, Nadar

33. Tăuteu ae, Bihormegye, pt helyben, vá Chiribiș. Marghita, lp Mihályi Zoltán, t. Orbán Lajosné, Petri Piroška, g. Mészáros Lajos, lsz 1222, tksz 187, ref isk 50, r ny áll 137.

Szórványok: Bodoin, Bogem, Popeș i, Ciutelec, lksz 171.

34. Abramut ae, Bihar megye, pt helyben, vá helyben, lp Barcsa Sándor, g. Adorján János, lsz 215, tksz 23, r ny áll isk 23.

Le: Petreu: t. Katona Jenő, g. Csengeri Pál, lsz 151, tksz 19, ref isk 18, r ny áll isk 1.

Szórványok: Fancia 11, Sanlazar 6 lsz

IV.

Baia-Mare-i egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Elnökség: Boros Jenő esperes lelkész, Sătmar, egyházmegyei gondnok; dr Böszörményi Emil, Sătmar és Colciul mare. Jegyzők: Visky Ferenc (Agris) főjegyző, lelk. (Baia-mare), dr Mártha József főjegyző, ügyvéd (Baia-m.), Gulya Géza jegyző (Apa), Tereh Géza tanár aljegyző, (Satu-Mare). Ügyész: dr Harcsár Géza ügyvéd (Sătmar). Pénztárnok: Gacsályi Zsigmond lelkész (Colciul-mic) Levéltárnok: Oláh Sándor (Baia-mare). Könyvtárnok: Kolozs Vince lelkész (Vamfalău).

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Magoss Ferenc (Mikola), Gy. Kovács József (Ombođ), Bogdán Lajos (Petin) és Sárközi Lajos (Viile Sătmar), Papp József (Sighet), Kürthy Károly (Halmeu). Világi részről: dr Helmezy József, földbirtokos (Petin), Simó Lajos földbirtokos (Halmeu), Nagy Béla földbirtokos (Lazuri), dr Jakó Endre, volt szolgabíró (Medieșul aurit), Tabajdy György gyógyszerész (Sătmar).

3. Egyházm. tanács tagjai: Széll György, Gy. Kovács József, Magoss Ferenc, Papp József, Gyöngyössy Bálint, Sárközy Lajos lelkészek, Boros Zoltán, dr Helmeucz József, Kanizsay Jenő, Tabajdy György, Tereh Géza és Tóth László világiak.

4. Egyházker. képviselők lelkészi részről: Sárközy Lajos, Gy. Kovács József, Magoss Ferenc. Világi részről: dr Helmeucz József, Tabajdy György, Nagy Béla.

5. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Töke József, Török Bernát, Karikás Sándor, Molnár Ambrus, Toth Zoltán.

6. Egyhm. lelkészi értekezlet elnöke: Magoss Ferenc (Mikola).

7. Egyhm. tanítói ért. elnöke: Török Bernát, (Sátmar) alelnök Zágonyi Anna.

b) Egyházközségek:

1. Adrian ae, Sátmar megye, pt vá Livada, lp dr Koronka Pál, t Magoss Juliánna, g Pataki Zsigmond, Isz 388, Iksz 44, ref isk 44, r ny áll isk —.

Szórványok: Turulungi hegy r. ny. áll. isk. jár 6. Gherta mica.

2. Amaji ae, Sátmar megye, pt Sátmar, vá Amaj lp Siető Pál, kt Horváthné Petyke Erzsébet, g. Bócsi Bálint, Isz 350, Iksz 32, ref isk 32.

Szórvány: Ruseni, Isz 0.

3. Apa ae, Sátmar megye, pt vá Apa, lp Gulya Géza, k Málnássy Ferdinánd, g Varga Péter, Isz 562, Iksz 57, r. ny. áll. isk. 57.

Szórványok: Samošeni.

4. Mediesul auril ae, Sátmar m. pt vá helyben, lp Balla Zoltán, kt Vári Imre, főg Boros Zoltán, Isz. 243, Iksz 18, ref. isk. 10, r ny áll isk 8.

Le.: Românești, t. Ferenczy Károly, g Cséki Mihály, Isz 261, Iksz 44, ref isk 44.

5. Atea ae, Sátmar megye, pt Pelesul mare, vá Sátmar, lp. Sáfár Imre, kt. Rajz Erzsébet, g Mester Lajos, Isz. 304, Iksz. 27, ref isk 25, r ny áll isk 2.

6. Orașul nou ae, Sátmar megye, pt vá helyben, lp Széll György ny esperes, slp. Eszenyei Béla, t Puy Géza, Sepsyné Hady Margit, g. id Pajzos Bertalan, Isz. 1600, Iksz 364, ref isk 120, r ny áll isk 240.

Szórványok: Racșa, Prilog.

7. Botiz ae, Sátmar megye, pt vá helyben, lp kt t Zágonyi Anna, g Büte Károly, Isz 432, Iksz 33, ref isk 29.

Szórvány: Asvarau.

8. Boghiș ae, Sátmar megye pt Doba, vá Moftinul Mare, lp Mogyorós Sándor, kt Ács István, g Varga Gábor, Isz 593, Iksz 59, ref isk 56, r ny áll isk. 3.

9. Dabolj ae, Sátmar megye, pt vá Halmi, lp Kósa Rezső, k Bányai Antal, g Lakóczy Béla, Isz 420, Iksz 80, r ny áll isk 80.

10. Agris ae, Sátmar megye, pt vá Micula, lp Visky Ferenc, t Szász Juliánna, kt Mészáros Elek, g Papellás János, Isz 777, Iksz 120, ref isk 104, r ny. áll isk 16.

Szórványok: Cuisbaia, Unguraș, Negereni, Chechis, Dubsavița, Sisesti.

11. Baia Sprie ae, Sátmar megye, pt vá helyben, lp Spáczay Árpád kt Hajdu Sándor, g Szigyártó Lajos, Isz 375, Iksz 32, ref isk 24, r ny áll isk 8.

Szórványok: Cavnice, Taufii de sus, Dombrovița, Domești, Luderști, Sindrești, Satu nou de sus, Isz. 25

12. Halmeu ae, Sátmar megye, pt vá Halmi, lp ifj. Kürthy Károly kt Tóth Zoltán, g id Kótai Ferenc, Isz 800, Iksz 124, ref isk 50, r ny áll isk 58.

13. Hrip ae, Sátmar megye up Viile Sátmar, vá Sátmar és Ciocăș, lp Armós Zsigmond, kt Rajz Erzsébet, g. Puskás Pál, Isz 597, Iksz 79, ref isk 48, r ny áll isk 31.

14. Câmpulung la Tisa ae, Maramureș megye, pt vá helyben, lp Gavallér Lajos, kt Rácz Béla, t Lengyel Ilona, főg. Fekete István, alg. Nemes Mihály, Isz 1118 Iksz 136, ref isk 99, rny áll isk 25, iskolázatlan —.

15. Iojib ae, Sátmar megye, pt helyben. vá Mediasa, lp Fekete Antal, kt Zilahi Demeter János, gond. Hankovszky Sándor, Isz 207, Iksz 44, ref isk 36, r ny áll isk 8.

Fe.: Viile Mediesul auril, Isz. 179, Iksz. 34, r. ny. áll. isk. 34

16. Martinești ae, Sátmar megye, pt Satu-Mare, vá Sátmar, lp Öry Zoltán, kt Lengyel Margit, g. Erdei József, Isz 332, Iksz 50, ref isk 50.

17. Babești ae, Sătmar megye, pt vá Halmeu, lp Tóth Gábor, kt Oitmayer Erzsébet, g Varga Kálmán, lsz 387, tksz 45, ref. isk 45.

18. Culciul Mic ae, Sătmar megye, pt helyben, vá Sătmar, lp Gacsályi Zsigmond, kt Libik Arpád, g Győri Jenő, lsz 514, tksz 79, ref isk 50, r ny áll isk 29.

19. Peleşor ae, Sătmar megye, pt Bercu, vá Sătmar, lp Pajzos Bálint, kt Molnár Ambrus, g Tar Géza, lsz 300, tksz 39, ref isk 39.

Le.: Peleşul lsz 120.

20. Remetea Oraşului ae, Sătmar megye pt vá Oraşul-nou, lp Kováts Károly, kt Kotra Gyula, t Szabó Irén, g Sike Lajos, lsz 702, tksz 92, ref isk 92.

21. Lazuri ae, Sătmar megye pt vá Sătmar, lp Tóth Jenő, kt Borbély Sándor, főg. Nagy Béla, g Mák Sándor, lsz. 374, tksz 52, ref isk 49, r ny áll isk 3.

22. Sighet ae, Maramureş megye, pt vá helyben, lp Papp József, slp Lippai József, Papp László, kt Kelemen Ernő, Kelemenné Szelics Ilona, Kürthy Erzsébet, főg Nagy Béla, lsz 1344, tksz 139, ref. isk. 108, r ny áll 27. más fel. isk. 9.

Szórványok: Roşiora, Ocna-Sugatag.

23. Micula ae, Sătmar megye, pt vá helyben, lp Magoss Ferenc, kt Mándy Bertalan, fg Bogdán Zsigmond, lsz 800, tksz 161 ref isk 50, r ny áll isk 109.

24. Tăuţii Magheraus ae, Sătmar megye, pt helyben, vá Buşag, lp Márton Ferenc, g. Tóth Sándor, lsz 358, tksz. 45, r ny áll isk 45.

Szórványok: Baiţa, Nistru, Merisor. Buşag, Acina, Ciocarîau de jos.

25. Baia-mare ae, Sătmar megye, pt vá helyben, lp Oláh Sándor, slp Kádár Miklós, Fábrián György. kt Veress Ferenc, Szászné Szabó Viola, főg A;tai Nagy Gábor dr, g. Gyalay Gyul 1478, tksz 180, ref isk 90, r ny áll isk 81.

Le: Arduşat, Sătmar megye, t Ferenczy Irén, főg, gróf Degenfeld Miksa, g. Keller Frigyes, lsz 58, tksz 22, ref isk 20, r. ny isk, 2.

Fiókegyh: Fernesin, g. Szabó József, lsz. 81. tksz 16, r ny. isk. 16.

Szórványok: Valea Borcutului, lsz. 140° tksz. 26, r ny áll isk 26, Goşt, Tomaia, Săsari. lksz 26.

26. Bocicoiul-mare (missiói kör) ae, Maramureş megye, pt vá Sighet, (Str. Principele Carol 23), lp Takács Lajos, lsz 170, tksz 14, r ny áll isk 14, m ny áll isk —.

Fióke.: Visul de sus, g. Kovássy István, lksz 52, tksz 6, r ny áll isk 6.

Szórványok: Rona de jos, Viseul de jos, Viseul de mijloc, Bocicoiul mic, Petrova, Craciuneşti, Lunca és még mintegy ötven község.

27. Culciul-Mare ae, Sătmar megye, pt Culciul Mic, vá Sătmar, lp Gyöngyössy Bálint, g Oláh József, lsz 413, tksz 65, r ny áll isk 65.

28. Tarna-Mare ae, Sătmar megye, pt vá Halmeu, II. Dénes László, g Szoboszlai Lajos, lsz 133, tksz 10, r ny áll isk 10.

Szórványok: Turj, Batarcii, Porumbesti, Cidreag. lksz 120

29. Ambud ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp Győrfi Kovács József, kt Szőke József, Tassi Vera, g A. Erdei Mihály, lsz 824. tksz 93, ref isk 93.

30. Oar ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp Fehér Bertalan, t Adorján Gusztáv, Vadnai Erzsébet, g. Boros Béla. lsz 1090, tksz 77, ref isk 79, r ny áll isk 11.

31. Potău ea, Sătmar megye, pt Mediaşul aurit, vá Mediaşa, lp Barkász Imre, kt Erdei Gábor, fg Tóth László, lsz 417, tksz 75, r ny áll isk 75.

Szórvány: Berinţa.

32. Petin ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp Bogdán Lajos, t Makray Anna, g. Jenei Sámuel, lsz. 391, tksz, 50, ref. isk 50.

Le: Pauleşti, kt Koós Zoltán, g. Nagy Lajos, lsz 228. tksz 29, ref isk 29.

33. Dorolj ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp —, g Szabó István, lsz 309, tksz 42, r ny áll isk 39.

Le.: Petea lsz 27, tksz 6, r ny áll isk 6.

34. Nişipeni ae, Sătmar megye, pt Sătmar, vá Micola v Sătmar, lp Csűrű Mikós, t Balogh Ilona, g Tar Antal, lsz 322, tksz 47, ref isk 41, r ny áll isk 6.

Szórvány: Şaar, Noroieni, lksz 4.

35. Livada noua (és Livada, ae, Sătmar megye, pt vá helyben, lp Weghofer Sándor, t. Peleskey Margit, g. Samu Endre, lsz. 653, tksz 46, ref. isk. 32, r. ny áll isk 14.

36. Dără ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp Kovács Gyula, kt Adorján M, g. Pótor Péter, lsz 399, tksz 71, ref isk. 4 6r ny áll isk 25.

37. Doba ae, Sătmar megye, pt helyt, vá Ghilvacii, lp Bara József, k Kóka Károly, g Pataki Mihály, lsz. 433, tksz 72, r. ny. áll isk 72.

Szórvány: Gidani,

38. Corod ae, Sătmar megye, pt Culciul mic, vá Sătmar, lp Kürthy Dezső, g Sebestyén Lajos, lsz 329, tksz 52, r ny áll isk 52.

Le.: Apateu, t Magoss Etelka, g ifj Igaz János, lsz. 176, tksz 28, ref. isk 21, r. ny áll isk 7.

Szórvány: Nacopaiu.

39. Cărășeu ae, Sătmar megye, pt helyben, vá Sătmar, lp Várady József, kt Tóth Kálmán, II. Tóthné Ladányi Ilona g Sályi Imre, lsz 912, tksz 120, ref isk 100. r ny áll isk 20.

Szórvány: Jegoriște, Lipau, Poemi.

40. Satu-Mare anyaegyház, Sătmar megye, pt vá helyt, lp Boros Jenő esperes lelk. lp. Kiss Bertalan, slp Papp Zsigmond, Balla Zoltán, Miszlai János, főg. Tabajdi György, kt. Csecskedy Károly, Beregi István, Karikás Sándor, Ladányi Károly, Karikás éla, Unger Béláné, Asztalos Boriska, Nagy Magda. Nagy Boriska, lsz 5619, tksz 723, ref isk 337, r ny áll isk 322, más fel isk 63.

Fe.: Ciuparceni, g. Kojtár Antal, r. ny. áll isk 12.

41. Viile Satumare ae, Sătmar megye, pt vá helyt, lp Magoss Árpád, sl Papp Imre, kt. Sipos Béla, g Németh Gy. lsz 1968, ksz 370, r ny áll isk 216.

Fe.: Arded, t Pásztorné Halamka Mária, g. Szabó József, lsz 210, tksz 14, r. ny áll isk 8.

Szórványok: Socond, Homorodul de sus, Pajafalau, Catești, Beljiung, Tălaresți. Mădăras, Colonia, Hodeșa.

42. Satumare Mintiu ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar lp Sárközy Lajos slp, Juhos László, k. Saja Sándor, főg. —. lsz 5000, tksz 372, ref. isk. 176, r. ny, áll isk 177, más fel isk 19.

43. Odoreu ae, Sătmar megye, pt vá helyt, lp Juhász Péter, kt Sarkadyné Jenői Juliánna, főg. Papp Árpád, g Barazsu-Lőrincz, lsz 278, tksz 42, ref isk. 42.

Le.: Berindan, kt Sarkady Nagy Ferenc, g Boros Mihály, lsz 351, tksz 50, ref. isk. 44, r ny áll isk 6.

44. Bercu ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp Joó Kálmán, kt Szücs Béla, g Sarkady Antal, lsz 476, tksz 58, ref isk 50, r. ny. áll. isk. 8

45. Seini, ae, Sătmar megye, pt vá helyt, lp Szabó Endre, kt Török Bernát, fg Mándy Zoltán, lsz 806, tksz 100, ref isk 40, r ny áll isk 21, más fel isk 7.

Le.: Viile Apei, kt Fábiánné Kiss Mária, Sebő Károly, g. Derecskey Károly, lsz 346, tksz 70, ref. isk. 45, r. ny. áll. isk. 10.

Szórványok: Săbișa, Porni, Borlesti, Căcarlan, Valea Vinului, Aciova, Bican, Crucisor, Pomi, Virismart.

46. Tamașeni ae, Sătmar megye, p. vá Halmeu, lp Lengyel László, t Adorján Blanka, g Egyed József, lsz 477, tksz 50, ref isk 50.

47. Turulung ae, Sătmar megye, pt vá Halmeu, lp Szép Kálmán, t Joó Ilona. g. id: Vári Elek. lsz 260, tksz 32, ref isk. 30, r ny, áll isk 1.

48. Vama ae, Sătmar megye, pt helyben, vá Vama-Turului, lp Kolozs Vince k. Meleg Mihály, g. Máté András, iskolák államiak, lsz. 710, tksz 104, r. ny. áll. isk. 70.

Fe.: Negrești, gondnok: dr Dobos István, lsz 156, tksz 27, r. ny áll. isk 25.

Szórványok: Moiseni, Tur.

49. Veiiș ae, Sătmar megye, pt vá Sătmar, lp. kt. Nyárády Tivadar, főg. Németh Elemér, g. Ványi Endre, lsz 586, tksz 90, r ny áll isk. 90.

V.

Carei Mare-i egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. **Esperes:** Gönczy Sándor Carei-mari, gondnok: Dr Kölcsey Ferenc, lelkeszi főjegyző: Kovács Lajos, világi főfőjegyző: dr Dohy Árpád Carei, lelki aljzó: Veress Kálmán Irina, világi alj.: —, számvévő: Kiss Ferenc Sanislau, pénztáros: Veress László, em. ügyész: Nagy Sándor Ardud, tanügyi előadó: Vörös Zoltán. Belmissziói előadó: Gargya Géza. Levéltáros Vörös Zoltán.

2. **Em. tanácsbírák** lelkeszi részről: Kovács Lajos, Lovász Béla, Gargya Géza Veres László. Világi részről: Domahidy István, dr Dohy Albert, Kanizsay Jenő, Kése Elek.

3. **Egyhker. képviselők** lelkeszi részről: Kovács Lajos. Világi részről: Domahidy István.

4. **Em. közgyűlési tanítóképviselők:** Bartha István és Ottmayer Gyula.

5. **Egyházm. lelkeszi értekezlet elnök** Kovács Lajos.

6. **A Nagykárolyi Ref. Egyházm. Tanítóegyesületének elnöke:** Ottmayer Gyula Moftinul-Mic, jud. Sălaj.

7. **Egyházmegyei tanács tagjai:** —

b) Egyházmegyék:

1. **Berea ae,** Sălaj megye, pt vá Sanislau, lp. —. t. Vargáné Kupán Etelka, g. Varga Lajos, lsz, 366, tksz. 43, ref. isk. 39.

Társegyh: Ciumești ae, Sălaj megye, pt vá Sanislău, főg. Bay Miklós, lsz 92, tksz 8, ref isk 8, r ny áll isk —.

Szórványok: Petrești, lsz 16, tksz 4, r ny áll isk 2, más fel isk. 2. Resighna, Vada, Urziceni, Foeni, lsz. 90.

2. **Berveni ae,** Sălaj megye, pt Careil, vá helyben, lp Peleskey Sándor, kt Bartha István, t Czirják Ferenc, Kulcsár Ilona, Makai Emma, g. Csáki Ferenc, lsz. 2016, tksz 227, ref isk 180, r. ny áll isk 17.

Szórvány: Calmënd.

3. **Dobra ae,** Sălaj megye, pt vá Supurul de Jos, lp Kupán István, kt Győrfi András, t Jászberényiné Szabó Ilona, Jászberényi Mihály, Bilkay Gizella, g Debreceni Ferenc, lsz 1647, tksz. 254, ref. isk. 180, r ny áll isk 74.

Szórványok: Belling, Hurezul mare, Racova, lksz. 52.

4. **Domănești ae,** Sălaj megye, pt Moftinul mic, vá helyben, lp Szabó Lajos, sip Diószeghy Károly, kt Molnár Vilmos, g ifj Szénássy Sándor, lsz 462, tksz 29, ref isk 25, r ny áll isk 4.

5. **Dindești ae,** Sălaj megye, pt helyben, vá Resigea, lp Simon Imre, g Új Ferenc, lsz 276, tksz 44, r ny áll isk 44.

Szórványok: Dintești mica, Porțica, Veseșina.

6. **Andrid ae,** Sălaj megye pt helyt, vá Resigea, lp Gargya Géza, kt Szaleczky Miklós, t Lovász Róza, főg Veres György, lsz 804, tksz 85, ref isk 80, r ny áll isk 5.

7. **Curlușeni ae,** Sălaj megye pt vá helyben, lp Kovács Lajos, kt Báthory József t Radványi Mihály, g Szöke Zsigmond, lsz 1573, tksz 356, ref isk 80, r ny áll isk 1 6.

8. **Gheneci ae,** Sălaj megye pt vá Carei, lp Vöröss Zoltán, kt Dancs Sándor, t Dancsné Vadnay Margit, g Csomay Károly, lsz 823, tksz 144, ref isk 80, r ny áll isk 64.

9. **Ghirișa ae,** Sălmar megye, pt helyben, vá Ardud, lp Lengyel József, kt Lengyel Jenő, t Cseh Olga, g Turbucz Ferenc, lsz 942, tksz. 146, ref isk. 100, r. ny. áll. isk. 46.

Szórványok: Giungi, Alexandrești, Ludoveni, Sacas. Lksz. 23.

10. **Irina ae,** Sălaj m., pt vá Sanislău—Reseghe, lp Veress Kálmán, kt Bene András, t Bene Andrásné Kiss Amália, g Ujlaky Ferenc, lsz 579, tksz 110, ref isk. 85, r ny áll isk 20.

11. **Capleni ae,** Sălaj megye, pt vá Carei, lp Lovász Béla, t Török Emma, g Illyés Pál, lsz 304, tksz 34, ref isk 31, r ny áll isk 3.

12. **Craidoरोl] ae,** Sălmar m, pt helyt, vá Moftinul-Mare, lp Szabó Géza, g Kovács István, lsz 474, tksz 40, r ny áll isk 40.

13. **Moftinul-Mic ae,** Sălaj megye, pt vá helyt, lp Bartus Jenő kt Ottmayer Gyula, g Botos Lajos, lsz 502, tksz 63, ref isk 50, r ny áll isk 13.

14. Sânmiclăuș ae, Sălaj megye, pt Carei-mare, vá Moftinul-Mare, lp Veress László, k. Nagy Róza, g. Szántó István, lsz 171, tksz 30, r ny áll isk 30.

Szórvány: Istrau, Ghilvaci, Moftinul Mare, lsz. 55, tksz. 20, r. ny. áll. isk. 18. Piștani, Tiream, Terebești

15. Carei anyaegyház, Sălaj megye, pt vá helyt, lelkipásztor Gönczy Sándor esperes, sip. dr Benedek Imre, kt. Zöld Zoltán, Tyukodi Ilona, Vadnay Irma, főg. dr Dohy Albert, lsz. 3091, tksz. 228, ref. isk. 132, r. ny. áll isk 90, más fel isk 6.

16. Sanislău ae, Sălaj megye, pt vá helyt, lp Kiss Ferenc, kt Szabó Terézia, g Tóth Ferenc, lsz 525, tksz 82, ref isk. 50, r ny áll isk 17.

VI.

Salonta-i egyházmegye.

Tisztviselők;

1. Esperes: Arday Aladár Salonta, egyhm. gondnok dr Olosz Lajos (Chișineu Criș), lelkészi főjegyző: Jakab Viktor Beiuș, világi főjegyző: Dömötör László (Arad), lelkészi aljegyző: Czapfalvy József Tinca, világi aljegyző: Szalmáry Sándor ügyvéd (Beiuș), számvetőségi eln. — pénztáros: Jakab Viktor (Beiuș), egyházmegyei ügyész: dr Kapéry Béla [Salonta], és dr Bernáth Lajos (Tinca.) Tanügyi előadó: Balogh László Zerindul — Belmissziói előadó: Nagy Zoltán Chișineu.

2. Egyházmegyei tanácsbírák lelkészi részről: Fogarassy Bálint Adea, Jakab Viktor Beiuș, Nagy Zoltán Chișineu, Bokor Sándor Iarmata-neagră, Juhász András Finiș. Világi részről: gr. Tisza Kálmán Cighid, Mészáros Dániel Arad, dr Balogh Ernő Ineu, K. Balogh Ferenc Salonta, 2 hely üres.

3. Egyházmegyei tanács tagjai: Nagy Zoltán, Balogh László, Szücs Antal, Liszkay Kálmán, Wesmias Károly lelkészek. Dr Kapéry Béla, Szabó Kálmán Beiuș Nagy Dezső Arad, dr Bernáth László Tinca, Péteri Lajos Salonta világiak, Tordai Ferenc tanító Salonta

4. Egyházkerületi képviselők lelkészi részről: Nagy Zoltán Chișineu. Világi részről: dr Balogh Ernő, dr Kapéry Béla em. ügyész.

5. Egyházmegyei közgyűlési tanítóképviselők: Mikó Pál Salonta, Kiss Ferenc Tămașda.

6. Egyhm. tanítóértekezlet elnök: Mikó Pál Salonta.

b) Egyházközségek.

1. Antae, Bihor megye, pt vá Tămașda, lp Palay István, kt. Bessenyei László, g. Toldi Mihály, lsz 963, tksz 107, ref isk. 43, m ny áll isk 63.

2. Arad ae, Arad megye, pt vá helyt. lp Tarnóczi Lajos, Kovács Zoltán, sip Fekete Rezső, kántortanító Hirsch József, vall. tan. Tarnócziné Hajdu Irma, fg. Nagy Dezső, g Muzsai József, lszám 6085, tksz 546, m ny áll. isk —, r ny áll. isk 546, más fel. isk —.

Szórványok: Curtici, Aradul nou, Valașul mare.

3. Adea ae, Arad megye, pt Chișineu Criș, vá Crișul Alb, lp Fogarassy Bálint, kt Nagy Péter, Barducz Rozália, g Hadi Ferenc, lsz. 1577, tksz. 116, ref. isk 101, r ny áll isk 13.

4. Arpașel Decebal ae, Bihor m., pt helyben, vá Decebal, lp Boros Gábor, t Koós János, Madaras Károly, g Kiss János, lsz. 1485, tksz 168, ref. isk 98. r. ny áll isk 65.

5. Beiuș ae, Bihorm, pt vá helyben, lp Jakab Viktor, kt Varga László, g Madarász Géza, lsz 791, tksz 69, ref. isk. 24, r ny áll isk 35.

Le.: Negru, lev. t. Saszet Győző, g. Bunta Mihály, lsz 288, tksz 38, rf isk 24, r ny áll isk 14.

Szórványok: Vașcau, Sudrighiu, Lunca, Hinghiriș.

6. Șoncoiuș ae, Bihor megye, pt Finiș, vá helyben, lp Kocsmár Boldizsár, g Miklós Péter, lsz. 463, tksz. 54, m. ny. áll isk 54.

Fe.: Ioaniș, t Kovács Ödön, g. Kádár Ferenc, lsz. 280, tksz. 34, r. ny áll. isk 34.

7. Uileac de Beiuș ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Liszkay Kálmán, t Masztics János, Oprisné Marton Hermina, g Balla Mihály, lsz 954, tksz. 67, ref isk 64, r ny áll isk 3.

8. Luntreni ae, Arad megye, pt Văntori, vá Zerindul, lp Igyártó Sándor, k Tóth János, t. Faragó Ilonka, g Lajos Sándor, lsz 586, tksz 53, ref isk 53.

9. Ineu ae, Arad megye pt vá helyben, lp Csép Gergely, g. Veres Áron, lsz 310, tksz 10, m ny áll isk 8, r ny áll isk 2.

Fe.: Beliu, g. Szücs József, lsz. 69, tksz 4, r ny áll isk 2, más fel isk. 4.

Fe.: Silindia, lsz 70, tksz. 3, m ny. áll isk 3.

Szór.v.: Mocra, Satul mic, Cava, Tauř, Târnova, Cuied, Repsig, Bocsig, Monero, Aldeřd, Tãgadãu, Sicula.

10 Sebiř ae, Arad megye, pt vá helyben, lp Nánásy Dániel, g Patkó Imre, lsz 300, tksz 24, r ny áll isk 13, más fel isk 11.

Szór.ványok: Gurahont, Moneasa, Valea Burcutului, Buline Hontisor, Saturãu, Primiřor, Almař, Cil, Chisindica, Bohani, Susani, Hodiř, Cuied, Iacobini, lksz 101.

11. Cermeiu ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Kenéz János, g Varga János, lsz 230, tksz 23, m ny áll isk 17, r ny áll isk 3.

Szór.vány: řepreuř, lksz 42, tksz 3, r ny áll isk 3. Barachin, Somosches.

12. Ghiarac ae, Bihor megye, pt helyt, vá Glad, lp Bugyi János, kt Külüs Margit, Csősz Lajos, g Szakács János, lsz 1280, tksz 124, ref isk 91, r ny áll isk 33.

Szór.v.: Cighid, lksz 202, Ciumeghiu, lksz. 41.

13. Chiřeneu Criř ae, Arad megye, pt vá helyben, lp Nagy Zoltán, t Kilin Sándor, K. Faragó Jolán, g Biró Ferenc, lsz 1594, tksz 152, ref isk 148, r ny áll isk 4.

Fiók egyh.: Sinte a, vall.- és ének t. Soós Jánosné, lsz 120, tksz 8, r ny áll isk 10.

Szór.ványok: Simãndul de jos, Ţipar, Pilul mare, Cheruleus, lksz. 167.

14. Iarmataneagrã ae, Arad megye, pt vá Zerindul, lp Bokor Sándor, t Karikó Jenő, Kiss Mária, g Balogh András, lsz 1893, tksz 179, ref isk 168.

15. Tãut ae, Bihor megye, pt vá helyt, lp Dérczy Imre, k. id. Ábrahám Lajos, Kovács János, g Boros Imre, lsz 243, tksz 23, r ny áll isk 23.

Szór.ványok: Talpař, Batãr, Giriř, Giriřul Negru, lsz 48, tksz 11, r ny áll isk 11.

16. Ginta ae, Bihor megye, pt vá helyt, lp Boros Ferenc, org. k Kálnoky István, g Szabó Lajos, lsz 1184, tksz 155, r ny áll isk 155.

Le.: Cheřea, előkönnyörgő vall.-t. g Thamó Kálmán, lsz 204, tksz 34, r ny áll isk 34.

Szór.v.: Suplac.

17. Ghioroc ae Arad megye, pt vá helyt, lp Vizaknai Wesmás Károly, t Farkasné Kabai Eszter, g Kékedi Mihály, lsz 200, tksz 18, ref isk. 16. r. ny. isk. 2.

Szór.ványok: Minis tksz 4, Paulis tksz 2. Cuvin, Corasinji tksz 3, Mondruloc, Sãmbãteni, Cicip.

18. Tãrcaia ae, Bihor megye, pt Beius, vá helyben, lp Szakács Dénes, t Tóth Béla, Ujvárossy Teréz, g Cs. Benedek Péter, lsz 1290, tksz 140, ref isk 100. r. ny. áll isk 40.

Szór.vány: Tatarfalau.

19. Ceica ae, Bihor megye pt vá helyt, lp Babicsák József, tk Babicsák Barnabás, g Miklós János, lsz. 242, tksz 25, más fel isk 9, r ny áll isk 16.

Szór.vány: Sãmbãtã, Dobreřt, Hólod, Dombrova, Rogoz, lksz 50. Lupen, Topa de sus, Ogeřti, Crauceřti, Lazuri, Mierlau, Munte de Nan, Pomezene, Tařad.

20. Remetea ae, Bihor megye, pt helyben, vá Beius, lp. Buthy Sándor, kt. Molnár Sándor, g Fenesi Sándor, lsz 909, tank sz 160, m ny áll isk —, r. ny áll. isk 160.

Szór.ványok: Chebeřti, Rořia, Mesiad, Robogheui, Soimoř, Petrasa.

21. Boiu ae, Bihor megye, pt vá Ciumeghiu, lp Szücs Antal, kt Juhász László, t Nagyné Kiss Juliánna, gond Gál Sándor, lksz 1127, tksz 142, ref isk 120, r ny áll isk 22.

22. Salonta anyagyház, Bihor megye pt vá helyt, lelkipásztor Arday Aladár, Bagoly Bertalan, slp. Kenyeres Lajos, Nobik József, kánt. Nagy Béla, Mikó Pál, Máté Lajos, Kiss Lajos, Mikó Lenke, Szatmáriné, Kiss Lajosné, Bödi Imre, Koós Ferenc, Patócs Irén, g Bereczky Sándor, lksz 11,022, tksz 894, ref. isk 531, r ny áll isk 363.

Szór.ványok: Mociar, Tulca, Janosda, Mãdãrãș, Homorog.

23. Zerind ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Balogh László, t Sujtó Károly. Baloghné Meleg Erzsébet, Mogyorós Emma, g Boros Imre, lsz. 1915, tksz 203, ref. isk. 149, r ny áll isk 45.

24. Pãncota ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Szilágyi Sándor, t Tóth Miklós, g Némethy Sándor, lsz. 350, tksz. 47, ref. isk 38, r ny áll isk 6, más fel isk 3.

Fióke.: řiria, g Dede János, lsz 44, tksz. 2, r ny isk 2, más ny isk —.

Szórványok: Sântana, Varsand, Mâdarat, Araniag, Musca, Jalşa, Cherechi, Seleuş.

25. Sântleani ae, Arad m, pt Arad 2, vá Arad, lp Szakáts Géza, g. Gyarakai B. Isz 404, tksz 63, m ny áll isk 40, rny áll isk 23

Szórványok: Livada (2), Zimand (2), Zimandul nou (18), Ultrinis (11).

26. Tămaşda ae, Bihor megye, pt vá, helyben, lp Szücs István, kt Kiss Ferenc, g Nagy Lajos, Isz 811, tksz 80, ref isk 47, r ny áll isk 39.

27. Tinca ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Czapfalvy József, t Vass Lajos, Téby Béla, Báthory Julia, g. Köteles József, Isz 1676, tksz 181, ref isk 126, r ny áll isk 55.

Szórny.: Belfir, Iksz 26, Guberniu, Iksz 2 Ucuriş, Aşand, Căvaşd, Gepiş.

28. Văntori ae, Arad megye pt helyben, vá Zerindul, lp Nagy István, t Nagy Sándor, Bondár András, g Varga József. Isz 1611, tksz 149, ref isk 114, r ny áll isk 35.

Fe.: Satul nou, g. Bondár István, g. Nagy Gy. Ferenc, Isz. 190, tksz 23, m ny áll isk 12.

29. Finiş ae, Bihor megye, pt helyt, vá Cosbuc, lp Juhász András, t Faragó Károly, Juhászné Tatay Emma, g Benedek Ferenc, Isz 1399, tksz 228, ref isk 100, r ny áll isk 7.

II.

Tanintézetek.

I. Oradeai református leánynevelő-intézet, internátus és leánygimnázium).

a) Igazgatótanács.

Elnök: Csernák Béla.

Alelnök: Dr Soos István.

Tagok: Sulyok István, dr Thúry Kálmán, Domokos László, dr Szőke Ferenc, Kiss Károly, dr Szeghalmy Sándor intézeti pénzt.: dr Sarkady Sándor, dr Szabó Lajos. K. Gálbory Erzsébet intézeti igazgató. Ambrus Julia. Jegyző: Bancsik János.

b) Tanári kar:

Igazgató: Karácsonyiné Gálbory Erzsébet. Titkár: Bancsik János.

Tanárok: Joós Viola, Ambrus Julia, Varga Éva, Vitállyos Ilona, Kegyes Klára, Makkai Piroška, Pásztor Magda.

II. Satmari ref. fiú főgimnázium.

a) Fenntartó testület elnöke: Gróf Dégenfeld Miksa.

b) Főgimnáziumi igazgatótanács. Elnök: Boros Jenő esperes.

Tagok hivatalból: Kiss Bertalan, Sárközi Lajos lelkészek, Tabajdy György, főgondnok: Ligeti Imre igazg. dr Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok, a m.-szigeti liceumi gondnok.

Választott tagok: Bagothay Sámuel, Balogh József, Gecsey Jenő, dr Hadady Lajos, dr Harcsár Géza, dr Lénárd

István, Nagy Béla, Pethő György, Kovács Bálint, Tankóczy Gyula, Tereh Géza, dr Tóth János, Dr Maák István.

c) A tanári kar.

Igazgató: Ligeti Imre.

Tanárok: Bagothay Sámuel, Nagy Béla, Gecsey Jenő, Jámbor Sándor, Muhy Sándor, Szigeti József, Dronka András, Kakassy János, Méder Ferenc, Tóth Zoltán, Deák Ferenc, Tóth Sándor.

Internátusi felügyelők: Dobos Ernő, Müller Oszkár.

III. Satumarei ref. leánygimnázium.

a) Igazgatótanács.

Elnök: Boros Jenő lelkész.

Tagok hivatalból: Kiss Bertalan, Sárközi Lajos lelkészek, Tabajdy Gy. főgondnok. Bakcsyné Korbuly Irén.

Választott tagok: Balogh József, Bánhidiné Nagy Teréz, D. Lénárt István, Kovács Bálint, dr Harcsár Géza, Pilhoffer Ida, Tereh Géza, D. Törzsök Károly.

b) Tanári kar.

Igazgató: Bakcsyné Korbuly Irén.

Tanárok: Pilhoffer Ida, Dr Steuerné Heves Mária, Nagyné Farkas Ilona, Bodorné HorváthBerta, Bánhidiné Nagy Teréz, Dr Csengeryné Kiss Ilona.

Névnapok betűsoros jegyzéke.

- A**ba, régi magyar nemzetség neve, jan. 26, aug. 16.
 Árpád, a honfoglaló magyarok vezére, jan. 5, febr. 10, nov. 26, máj. 6, szept. 11.
 Almos, Árpád apja, magyar vezér, február 17, június 1, szept. 1, dec. 18.
 Attila, hun király, január 7, aug. 5, nov. 7.
 Ákos, a kunok vezére László idején, február 27, április 7, szept. 10.
 Aladár, török eredetű név, jan. 23, febr. 20, jul. 4.
 Abel, január 2.
 Ábrahám, május 15.
 Ádám, december 24.
 Adél, jan. 29.
 Adorján, szept. 25.
 Ágnes, január 21.
 Aranyka (Aranka), márc. 11, dec. 2, febr. 8.
 Angyalka, május 31, nov. 16.
 Ágota, jan. 11, febr. 5, szept. 7.
 Apor, január 10.
 Alajos, június 21.
 Albert, nov. 14.
 Amália, október 7.
 Ambrus, december 7.
 András máj. 10, nov. 30.
 Anna, június 2, július 26.
 Antal, január 17, május 10.
 Áron, április 16.
- B**éla, hun magyar ősi név, jan. 2, ápr. 23, aug. 29, dec. 17.
 Bojta, kun vezér neve, jan. 30, szept. 3.
 Bogát, Bulcsu vezér apja, márc. 13, jun. 14.
 Bulcsu, magyar vezér, márc. 26, jul. 7.
 Bódog, (Boudug vezér) régi magy. név, jan. 14, febr. 28.
 Balambér, hun fejedelem, márc. 17, máj. 1, jul. 15.
 Bendeguz, Attila apja, hun vezér, márc. 15, aug. 31, dec. 5.
 Botond, magyar vezér, márc. 23, június 8.
 Bors, magyar vezér, márc. 29, július 28, okt. 10.
 Buda (Bléda, Attila testvére), ápr. 3, szept. 13.
- B**átor, régi magyar név, aug. 15, okt. 5.
 Böngér, kun vezér, április 9, szept. 20.
 Balázs, február 3.
 Barnabás, június 11.
 Bálint, febr. 14.
 Benedek, március 21.
 Benjámín, március 31.
 Berta, aug. 6.
 Bertalan, augusztus 24.
 Boldizsár, január 6.
 Borbála, december 4.
- C**saba, hun vezér, Attila fia, ápr. 4, május 4, okt. 24.
 Csongor, ősmundai név, ápr. 25, aug. 13, szept. 15.
 Csilla, febr. 9, szeptemb. 2, nov. 22.
- D**engezik, Attila fia, máj. 18.
 Dániel, július 21.
 Dávid, december 29.
 Dénes, okt. 9.
 Dezső, február 11.
 Domokos, aug. 4.
 Dalma, márc. 16, május 20, aug. 30.
 Denge, június 5.
- E**tele, Attila név magyar alakja, jan. 9, jul. 18, okt. 1.
 Ed (Edu), kun-kabar név az Árpádok korából, május 17.
 Ete, kun vezér, ápr. 26, nov. 6.
 Edömér, kun vezér neve, máj. 27, ápr. 8, aug. 17.
 Elemér, régi magyar név, febr. 28, márc. 10, nov. 27.
 Előd, magyar honfoglaló vez. egyike, máj. 30, április 17, október 22.
 Eörs, régi kun név és magyar vezér neve, június 28, jul. 14, szept. 28.
 Ellák, Attila fia, febr. 18, jun. 15, aug. 27.
 Emilia, november 12.
 Ella, febr. 13.
 Emőd, aug. 9.
 Edit, szept. 16.
 Ede, okt. 13.
 Emese, ápr. 15, jul. 3, szept. 19.
 Enikő, febr. 1, május 9, jul. 16, nov. 14.
- E**dua, ápr. 6, okt. 14, dec. 12.
 Eteleke, (nem azonos a német Adelheid névvel) szept. 23, okt. 8, dec. 16.
 Emil, máj. 28.
 Emma, ápr. 19, nov. 24.
 Ernő, január 12.
 Erzsébet, július 8, nov. 19.
 Endre, aug. 26.
 Eszter, május 24.
 Éva, december 24.
 Elek, július 17.
- F**arkas, Árpádkori személy név, aug. 23, okt. 12.
 Fábrián, január 20.
 Ferenc, okt. 4, dec. 3.
- G**yula, ősi magyar név s papi méltóság neve, jan. 4, április 12, szept. 17.
 Géza, magyar fejedelem, ősi név, jan. 16, febr. 25, április 9, okt. 2.
 Gyárfás, ősi név az Árpádok korából, jun. 19.
 Gál, okt. 16.
 Gyöngyvér, ápr. 27, jul. 10, december 3.
 Gyöngyike, febr. 2, nov. 18, október 11.
 Gábor, március 24.
 Gáspár, január 6.
 Gedeon, márc. 28.
 Gizella, május 7.
 Gusztáv, auguszt. 2.
 György, április 24.
 Győző, aug. 28, dec. 23.
 Gergely, febr. 13, március 12, november 17.
- H**uba, honfoglaló vezér neve, jun. 22, aug. 19, szept. 9, december 14.
 Hajnalka, márc. 27, szept. 18, október 27.
 Hugó, április 1.
 Hedvig, október 17.
- I**lla, jun. 23, nov. 2, dec. 1.
 Iringó, febr. 7, jun. 3, okt. 23.
 Ibolya, aug. 7, szeptemb. 14, október 18.
 Ida, ápr. 13, szept. 6.

Ilma, ápr. 18, jun. 16, nov. 21.
 Iona, május 22, aug. 18.
 Imre, november 5.
 Irma, május 3.
 Irnák, Attila egyik fia, június 18, nov. 17.
 Irén, október 20
 István, aug. 20, decemb. 26.
 Izabella, aug. 3.

Jenő, ősi magyar név, egyik magyar törzs neve, március 6, július 13, aug. 22.
 Janka, május 24.
 János, jun. 24, dec. 27.
 Jolán, június 9, nov. 20.
 József, március 19.
 Judit, július 30, december 10.
 Júlia, Juliánna, febr. 16, május 21.
 Jutas, Árpád egyik fia, augusztus 14.
 Jakab, július 25.

Kadosa, hun-magyar név, június 17, szept. 27, okt. 6.
 Kálmán, október 13.
 Károly, jan. 28, nov. 4.
 Katalin, április 30, nov. 25.
 Kaza, egyik magyar törzs neve, augusztus 8.
 Kázmér, márc. 4.
 Kelemen, január 23.
 Kende, febr. 21.
 Ketel (Kete), kun vezér, április 22, jun. 8.
 Keve, június 20, okt. 30, november 23
 Kerény, június 4.
 Klára, augusztus 12.
 Kocsárd, április 5, máj. 11.
 Kont, május 23.
 Koppány, magyar vezér, március 30.
 Kund (Kond), ősi magyar vezér neve december 28.
 Kupa, Zerind fia, július 24.
 Kuthen, kun vezér neve, február 22.

Lajos, augusztus 25.
 László, június 27.
 Lehel, magyar vezér, márc. 5, július 31, nov. 8, dec. 11.
 Levente, Árpád egyik fia, március 1, június 6, jui. 12.
 Lidia, febr. 12.
 Loránt jan. 15, augusztus 10.
 Lőrinc, szept. 5.
 Lujza, márc. 2,
 Lenke, júl. 23.

Magdolna, július 22,
 Margit, február 26, június 10, július 20.
 Matild, március 14.
 Maria, július 22, dec. 8.
 Márta, július 29.
 Márton, november 10 és 11.
 Máté, szeptember 21.
 Mátyás, február 24.
 Menyhért, január 6.
 Mihály, szept. 29.
 Miklós, december 6.
 Mike, jan. 24, márc. 20.
 Mohacs, aug. 29.
 Móric, szept. 22.

Nándor, május 30.

Opor, régi magyar név, okt. 3, december 20.
 Ozdor, régi magyar név, június 12, december 22.
 Olga, június 21.
 Orbán, május 25.
 Oszkár, december 1.

Ödön, november 16.

Pál, január 25.
 Paula, március 22.
 Péter, Pál, június 29.
 Péter, aug. 1,
 Piroska, január 18, nov. 28.
 Pongrác, május 12.

Rachel, február 4.
 Roff, hun név, szept. 30.
 Réka, febr. 6, epr. 1, december 9
 Róza, szeptember 3.
 Rózsa, április 29, auguszt. 11, szeptemb. 4.

Sándor, márc. 18.
 Sára, január 19.
 Sarolta, július 5.
 Sebestyén, december 30.
 Sámuel, augusztus 21
 Szabolcs, Előd fia, magyar vezér márc. 7, június 7, október 19, nov. 29.
 Szemere, ősi magyar név, január 31.
 Szörény, jan. 8
 Szende, márc. 12.
 Szilárd, június 13, okt. 19.
 Szilveszter, december 31.

Taksony, magyar fejedelem, március 3.
 Tamás, dec. 21.
 Tas, magyar vezér, febr. 23, szeptember 24.
 Tarján, egyik magyar törzs neve, május 26.
 Tassony, május 16.
 Terézia, október 15.
 Tihamér, régi magyar név, márc. 25, jun. 30, november 13.
 Tiborcz, nov. 9.
 Tibor, április 14.
 Tivadar, április 20, nov. 9.
 Torda, április 2.
 Törtel, kun név, május 19.
 Töhötöm (Tuhutum) magyar vezér, július 1.
 Tuhutum, nov. 1.
 Turgony, november 3.
 Tünde, máj. 8, július 9, október 21.

Ubul, ősi magyar név, április 11, május 5, júl. 2, december 15.
 Uzur, ősi magyar név, március 9, május 29.

Valéria, április 28.
 Virág, szeptember 12.
 Vidor, január 13.
 Viola, márc. 12, dec. 19.
 Vilma, október 25.
 Vilmos, június 25.
 Vince, január 22.
 Viktor, február 11 és 26, július 28.

Zádor, november 4.
 Zerind, Koppány vezér apja, október 26.
 Zuárd (Zoárd), hun név, szeptember 26, november 15, december 30
 Zoltán, a Zsolt név másik alakja, július 11, febr. 15, március 8.
 Zsombor, Tuhutum vezér unokája, ápr. 21, július 19.
 Zsigmond, május 2.
 Zsófia, május 15.
 Zsolt, Árpád fia, magyar fejedelem, július 6. ápril. 10, szept. 8.
 Zsongor, jan. 3, jun. 26.
 Zsuzsanna, febr. 19.

Kálvin-nyomda

ORDNER, Str. H. Lazar 14.

Posta-, távirat- és Telefon TARIFÁK

1. Levél

20 gr.-ig helyben	—	—	—	—	4	—	—	—	—
20 gr.-ig vidéken	—	—	—	—	6	—	7	50	10
40 " " " " " "	—	—	—	—	8	—	13	50	16
60 " " " " " "	—	—	—	—	10	—	19	50	22
80 " " " " " "	—	—	—	—	12	—	25	50	28
100 " " " " " "	—	—	—	—	14	—	31	50	34
további 20 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—	2	—	6	—	6

2. Levelezőlap, postai	—	—	—	—	3	50	4	50	6
képes levelezőlap	—	—	—	—	3	50	4	50	6
" " kulturbélyeg	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Express díj	—	—	—	—	20	—	—	—	—

3. Nyomtatványok

50 gr.-ig	—	—	—	—	1	—	2	—	2
100 " " " " " "	—	—	—	—	2	—	4	—	4
150 " " " " " "	—	—	—	—	3	—	6	—	6
200 " " " " " "	—	—	—	—	4	—	8	—	8
tovább 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—	1	—	2	—	2

4. Üzleti papírok

250 gr.-ig	—	—	—	—	5	—	10	—	10
300 " " " " " "	—	—	—	—	6	—	12	—	12
350 " " " " " "	—	—	—	—	7	—	14	—	14
további 50 gr.-kint 2000 gr.-ig	—	—	—	—	1	—	2	—	2

5. Áruminták

100 gr.-ig	—	—	—	—	3	—	4	—	4
150 " " " " " "	—	—	—	—	4	—	6	—	6
200 " " " " " "	—	—	—	—	5	—	8	—	8
250 " " " " " "	—	—	—	—	6	—	10	—	10
300 " " " " " "	—	—	—	—	7	—	12	—	12
további 50 gr.-ként belföldre 550 gr.-ig, külföldre 500 gr.-ig.	—	—	—	—	1	50	2	—	2

6. Ajánlási díj az 1—6 alatti díjakon felül belföldre — — — — — 10 — 10 — 10 —

7. Értesítő a kézbesítésről — — — — — 10 — 10 — 10 —
Értesítő a kéz. utólag kérve — — — — — 10 — 20 — 20 —

8. Reklamáció — — — — — 10 — 40 — 40 —

9. Ünnepi és éjszakai pótdíj — — — — — 5 — — — —

10. Az összes küldemények a feladáskor bérmentesítendőek, ellenkező esetben térliként kezeltenek. A hiányosan bérmentesítetteket a rendeltetési helyen a hiány kétszeresével terhelik de minimum — — — — — 2 — 4 — 4 —

11. Csomagok.

A feladó megyében 1 kg. súlyig — — — — — 8 — — — —
Minden további kg. — — — — — 4 — — — —

A szomszédos megyékben 1 kg súlyig — — — — — 8 — — — —
Más megyékbe 1 kg súlyig — — — — — 8 — — — —

Kézbesítési díj 5 kg.-ként — — — — — 5 — — — —
Értesítő az érkezésről — — — — — 4 — 4 — 4 —

Iktatási díj minden belföldi küld. után — — — — — 1 — — — —

Belföld		Cseho-slovákia, Itália, Polonia, Ungar		Egyéb külföldre	
L.	b.	L.	b.	L.	b.

13. Értékdíj csomagoknál és értékleveleknél

1000 leiig	—	—	Lei	3.—
2000 " " " "	—	—	"	6.—
3000 " " " "	—	—	"	9.—
4000 " " " "	—	—	"	12.—
5000 " " " "	—	—	"	15.—

minden további 1000 lei, 10000 leiig — Lei 3.—
Minden további 1000 Lei 1.—

14. Utánvételi díj

200 lei-ig	—	—	Lei	1.—
201—500 lei-ig	—	—	"	3.—
501—1000 lei-ig	—	—	"	5.—
1001—30.000 lei-ig	—	—	"	10.—

15. Postautalvány belföldre

Ürlap 3 lei 1000 Lei-n felül 4 L. 5000 lei-ig minden 100 lei v. annak töredéke Lei 1.—
5001—10.000 L-ig minden 1000 L. v. tör. L. 5.—, 10—20000 ig 1000-ként L. 3.—, 20—30000-ig 1000-ként L. 2.—.

Távirati utalványoknál ezen felül külön díj 30 lei 10 000 ei-ig, 40 lei 10.000 lei-en felül.

16. Házhoz kézbes. díj utalványoknál feladáskor fizet.

1—200-ig	—	Lei	1.—
201—1000-ig	—	"	3.—
1001—5000-ig	—	"	5.—
5001—10.000-ig	—	"	10.—
10.000—30.000-ig	—	"	20.—

17. Táviró tarifák szódij:

Belföld — — — Lei 2.—
Ujságtávirat — — — " 1.—
Dringend a díj háromszorososa,
Ünnepnap pótdíj belf. 5 Lei.
Külföldre küldött táviratok szódija a svájci frank agiója szerint változik.

18. Telefon díjtételek

Beszélgetési díjak 3 perces egységenként:

Helyben — — — Lei 5.—
A megye területén " 5.—

A szomszédos megyékkel — — — " 40.—
A többi megyékkel " 60.—

Sürgős beszélgetésekért háromszoros díj szedendő.

Repülőbélyeg alkalmazása

50 banis kell még a rendes taxán felül a postai levelezőlapokra, nyomtatványokra, üzleti papírokra 1 Leu-s bélyeg minden helyi és belföldi levélre és képes levelezőlapra. - 2 Lei-s minden belföldi táviratra, minden csomagra. - A bélyeg a távirati úrlapra, illetve a szállítólevélre ragasztandó.

Új és régi mértékek.

Örmértékek:

- 1 akó = 40 pint = 56.6 liter = 0.566 hl.
 1 pint = 2 litce = 1.415 liter.
 1 litce = 2 megszely = 0.707 liter.
 1 magyar litce = 2 megszely = 0.848 lit.
 1 magyar megszely = 0.4 liter.
 1 magyar akó = 64 litce = 54.3 liter
 = 0.543 hektoliter.
 1 köböl = 4 véka = 120 liter = 1.2
 hektoliter.
 1 véka = 30 liter = 0.3 hektoliter.
 1 erdélyi véka = 23.1 liter = 0.231 hek-
 toliter.
 1 erdélyi veder = 12.4 liter = 0.124
 hektoliter.

Területmértékek:

- 1 katasztrális hold = 1600 négyszögöl
 = 57.546 ár.
 1 négyszögöl = 36 négyszögláb = 3.597
 négyszögméter.
 1 négyszögláb = 144 négyszöghüvelyk
 = 0.099 négyszögméter.

- 1 négyszöghüvelyk = 144 négyszögvonal
 = 6.03 négyszögcéntiméter.
 1 négyszögvonal = 144 négyszögpont
 = 0.048 négyszögcéntiméter.
 1 magyar hold = 1200 négyszögöl
 = 43.1660 ár.
 1 lánc = 1.896 ár.
 1 osztrák hold = 57 ár, 54 négyszögmé-
 ter és 64 négyszögcéntiméter.

Hosszmérték:

- 1 öl = 6 láb = 1.896 méter.
 1 rőf = 0.777 méter.
 1 láb = 12 hüvelyk = 0.316 méter.
 1 hüvelyk = 12 vonal = 2.63 centiméter.
 1 vonal = 12 pont = 220 milliméter.
 1 magyar mértföld = 8.353 kilométer.
 1 tengeri mértföld = 1.852 kilométer.
 1 földrajzi mértföld = 3912.74 öl
 = 7.419 kilométer.
 1 kábelhossz = 189.647 méter.

Faragottfa köbtáblázat.

M é t e r								
	4	5	6	7	8	9	10	
3/3	0.75	0.93	1.12	1.32	1.50	1.68	1.87	3/3
3/4	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	3/4
3/5	1.25	1.56	1.87	2.19	2.50	2.81	3.12	3/5
4/4	1.33	1.66	2.00	2.33	2.66	3.00	3.33	4/4
4/5	1.66	2.08	2.50	2.91	3.32	3.74	4.16	4/5
4/6	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00	4/6
5/5	2.08	2.60	3.12	3.64	4.16	4.68	5.20	5/5
5/6	2.50	3.12	3.75	4.38	5.00	5.62	6.25	5/6
5/7	2.91	3.65	4.37	5.11	5.82	6.56	7.28	5/7
6/6	3.00	3.75	4.50	5.25	6.00	6.75	7.50	6/6
6/7	3.50	4.37	5.25	6.13	7.00	7.87	8.75	6/7
6/8	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	6/8
7/7	4.08	5.10	6.12	7.11	8.16	9.18	10.20	7/7
7/8	4.66	5.83	7.00	8.15	9.32	10.49	11.66	7/8
7/9	5.25	6.56	7.87	9.19	10.50	11.81	13.12	7/9
8/8	5.33	6.66	8.00	9.33	10.66	12.00	13.33	8/8
8/9	6.00	7.50	9.00	10.50	12.00	13.50	15.00	8/9
8/10	6.66	8.33	10.00	11.65	13.32	15.00	16.66	8/10
9/9	6.75	8.43	10.12	11.82	13.50	15.18	16.87	9/9
9/10	7.50	9.37	11.25	13.13	15.00	16.87	18.75	9/10
9/11	8.25	10.31	12.37	14.44	16.50	18.56	20.62	9/11
10/10	8.33	10.41	12.50	14.58	16.66	18.74	20.83	10/10
10/11	9.16	11.45	13.74	16.03	18.32	20.61	22.90	10/11
10/12	10.00	12.50	15.00	17.50	20.00	22.50	25.00	10/12
11/11	10.8	12.60	15.12	17.64	20.16	22.68	25.20	11/11
11/12	11.00	13.75	16.50	19.25	22.00	24.75	27.50	11/12
11/13	11.91	14.89	17.87	20.84	23.82	26.80	29.78	11/13
12/12	12.00	15.00	18.00	21.05	24.00	27.27	30.00	12/12
12/13	13.00	16.25	19.50	22.70	26.00	29.25	32.50	12/13
12/14	14.00	17.50	21.00	24.50	28.00	31.50	35.00	12/14

Az állatok betegségeire való szavatosság.

Az eladó jótállani köteles:

Teheneknél:				Napig	Sertéseknél:				Napig
Francia kórságért	—	—	—	30	Borsóka-kórért	—	—	—	8
Lovaknál:									
Taknyosságért	—	—	—	15	Bőrféregért	—	—	—	30
Kehességért	—	—	—	15	Havi vakságért	—	—	—	30
Csökönységért	—	—	—	30	Fekete hályogért	—	—	—	30
Buta-csiráért	—	—	—	30	Rozsféregért	—	—	—	30
Juhoknál:									
Himlőért	—	—	—	8	Férges tüdőnyavaiyáért	—	—	—	60
Rühért	—	—	—	8	Mételey és májrothadásért	—	—	—	60

A háziállatok vemhességi ideje vagy ellési naptár:

	A vemhesség középtartama	A vemhesség tart	
		legkevesebb	legfeljebb
Lovak	340 napig	330 napig	419 napig
Tehenek	285 "	240 "	321 "
Juhok és kecskék	154 "	146 "	158 "
Disznók	120 "	109 "	133 "

A vemhesség kezdete	A vemhesség vége			
	lovaknál	teheneknél	juh és kecskéknél	disznóknál
január 1	december 6	október 12	junius 3	április 30
" 16	" 21	" 27	" 18	május 15
február 2	január 7	november 13	julius 5	junius 1
" 15	" 20	" 26	" 18	" 14
március 1	február 3	december 10	augusztus 1	" 28
" 17	" 19	" 26	" 17	julius 14
április 1	március 6	január 10	szeptember 1	" 29
" 16	" 21	" 25	" 16	augusztus 13
május 1	április 5	február 9	október 1	" 28
" 16	" 20	" 24	" 16	szeptember 12
junius 1	május 6	március 12	november 1	" 28
" 15	" 20	" 26	" 15	október 12
julius 1	junius 5	április 11	december 1	" 28
" 15	" 19	" 25	" 15	november 11
augusztus 1	julius 6	május 12	január 1	" 28
" 17	" 22	" 28	" 17	december 14
szeptember 1	augusztus 6	junius 12	február 1	" 29
" 16	" 21	" 27	" 16	január 13
október 1	szeptember 5	julius 12	március 3	" 28
" 10	" 14	" 21	" 12	február 6
" 21	" 25	augusztus 1	" 24	" 18
november 1	október 6	" 12	április 3	" 28
" 15	" 20	" 26	" 17	március 14
december 3	november 7	szeptember 3	május 5	április 1
" 15	" 19	" 25	" 17	" 13
" 30	december 4	október 10	junius 1	" 28

A kottlás tart a tyukoknál 19—24 napig, rendszeren 21 napig; a pulykánál 26—29 napig; ludaknál 28—33 napig; récéknél (kacsáknál) 28—32 napig és galamboknál 17—19 napig

A tenyésztésre legalkalmasabb életkor.

A csődör	4-16,	a kanca	3-14	} Ha jó ivadékok elegendő számban lesznek utánuk tovább is
A bika	2-6,	a tehén	2-6	
A kan	1-4,	a koca	1-4	
A kos	2-6,	az anyajuh	2-6	

Vizszükséglet egy napra.

Lónak	— — — — —	Liter	24—30
Marhának	— — — — —		30—40
Juhnak	— — — — —		5—10
Sertésnek	— — — — —		5—10

Növendékállatok szoptatási időtartama.

Ló- és szamárcsikók	— — — — —	Hónap	3—6
Bárányok	— — — — —		3—4
Malacok	— — — — —		2—2 ¹ / ₂
Borjúk	— — — — —		2 ¹ / ₂ —5 ¹ / ₂
Kecskegidák	— — — — —		2—2 ¹ / ₂

Alomszükséglet egy napra.

Lónak	— — — — —	Kilogramm	2—3
Marhának (szárzatkarmányozásnál)	— — — — —		2 ¹ / ₂ —5 ¹ / ₂
" (zöld)	— — — — —		6—8
Juhnak	— — — — —		1 ¹ / ₁₀ —3 ¹ / ₁₀
Sertésnek	— — — — —		1—2

Sószükséglet egy napra.

Lónak	— — — — —	Gramm	20—30
Marhának	— — — — —		20—30
Juhnak	— — — — —		5—10
Sertésnek	— — — — —		5—10

A gazdasági termékek súlyvesztesége az elraktározás ideje alatt.

9—12 hónap alatt a beszáradás következtében súlyából veszít

a buza és rozs	— — — — —	1—2 ⁰ / ₁₀ -ot
az árpa és zab	— — — — —	2—3 "
a hüvelyesek	— — — — —	2—5 "
a burgonya	— — — — —	8—10 "
a répa prizmában	— — — — —	6—10 "
a széna	— — — — —	8—10 "
a repce	— — — — —	6—8 "
a lófogu csöves tengeri	— — — — —	8—15 "
a közönséges magyar tengeri	— — — — —	7—11 "
az apró, keményszemű tengeri	— — — — —	5—7 "
100 kg. csöves tengeri, fajta szerint változóan,	— — — — —	75—90 kg. lemorzsoltszemet ad.

Az élősúly és a vágósúly közti arány.

Tehénnél az élősúlynak 43—50%-a vágósúly. Ökörnél az élősúlynak 40—60%-a vágósúly. Borjunál az élősúlynak 56—63%-a vágósúly. Juhnál az élősúlynak 50—60%-a vágósúly. Sertésnél az élősúlynak 75—85%-a vágósúly. (Berkshire 200—300 kg. élősúlynál 82—83%, poland china 83—86%, tamworth 89—91%.)

Súlyveszteség az állat szállításában.

Tenyészmárháknál 100 km. távolsáig 3%, 200 km.-nél 4·3%, 300 km.-nél 4·5%, 500 km. távolsáig 7·5%-ék a súlyveszteség.

Vágómarháknál a körülmények és a távolság szerint 0·9—12%, borjunál 3·2—6·8% a súlyveszteség.

A ragadós betegségek lappangási ideje.

Baromfihimlő 5—10 nap. Baromfikolera 8—10 óra. Bivalyvész 1—2 nap. Dermédés (Tetanus) 1—14 nap. Fertőző hüvelyhurut 2—3 nap. Ivarszervi hólyagos kiütés 3—6 nap. Juhhimlő 6—8 nap. Lépfene 1—14 nap. Mirigykór 4—8 nap. Ragadós száj- és körömfájás 2—11 nap. Sercégő üszök 1—5 nap. Sertéshimlő 3—4 nap. Sertésorbánc 3—10 nap. Sertésvész 4—13 nap. Szárnyasok diftériája 3—6 nap. Szopornyica 4—22 nap. Takonykór 5—15 nap. Tehénhimlő 4—7 nap. Veszétség több hét, illetve hónap is ielhet.

A méhészet dióhéjban.

A méhekre, a méhcsaládokra, valamint a méhészet körébe tartozó fontosabb tudnivalók táblázatos kimutatása.

A méh (<i>Apis mellifica</i> L)								
fellépésének ideje		rendszeri állása			neme			
A földképződés III. korsz. volt, mikor is az ember fellépett s amikor virágos növények keletkeztek		A gerinctelenek rovar oszt. A teljesen átalakulók részarányos testűek, hártás szárnyak, izelt lábuak, fullánkcsak, társaságban élők és virágkedvelők csoportjába tartozik			Nőneműek : anya, dolgozó, hímneműek : here			
A m é h e k								
neme és élettartama		fejlődési ideje			t e s t ü k		nyelvük hossza	
		pete	álca	báb	hossza	súlya		
anya	3-5 év	3	6	7	16-18 mm	0.16-21 gr.	4 — mm	
dolgozó	1-9 hó	3	7	11	11-13 "	0.11-13 "	6.2 5 "	
here	1-5 hó	3	6	15	13-15 "	0.20-24 "	4 — "	
Az anya petézésének folyamata egész életén át								
hónap	naponta	havi átlag		hónap	naponta	havi átlag		1 év átl.
Január	100-150	1.000-1.500		Junius	1800-2900	90.000-140.000		300.000
Február	150-250	3.000-9.000		Julius	2900-1800	90.000 40.000		
Március	150-500	9.000-11.000		Aug.	1800-1000	40.000-11.000		egy éle-
Április	500-1300	11.000-40.000		Szept.	1000-500	11.000-9.000		ten át
Május	1300-1800	40.000-90.000		Októb.	500-200	9.000 - - -		1.000.000
Egy középerős méhcsalád 1 évi átlagos gyűjtése és fogyasztása havonként								
hónap	gyűjt	fogyaszt	hónap	gyűjt	fogyaszt			
Január	— gr.	300 gr.	Julius	8.000 gr.	3.000 gr.			
Február	— "	840 "	Augusztus	4.000 "	1.400 "			
Március	1.000 "	1.200 "	Szeptember	1.500 "	1.200 "			
Április	4.000 "	1.400 "	Október	—	700 "			
Május	5.000 "	2.800 "	November	—	400 "			
Junius	12.000 "	2.000 "	December	—	300 "			
Hőmérsékleti adatok C ^o -ban								
A fészkek melegsége			A m é h					
téli	nyáron	legszorgalmasabb	nem dolgozik		megdermed			
24-26	23-32	22-25	alul 12-35 fölött		7-8			
A fiasítás meghűl 18 ^o : elhal 15 ^o : él 18-tól 35 ig.								
A méhekkal lehet dolgozni 11-12 ^o melegben is még.								
A viasz meglágyul 30 ^o -nál, megolvad 63 ^o -nál								
A sejtszáma 1 cm ² -nyi lép mindkét oldalán és méretei								
heresejt	477	széles	7.40 mm	mély	15.5 mm			
dolgozósejt	834		5.40 mm		11 mm			

Gazdasági teendők az év minden szakában.

Január. Ház körüli teendők. Az új cselédek szolgálatba lépnek: mindeniket megismertetjük a maga kötelességével. — A gazdaságunk körül szükséges faanyagot e hónapban haza hordatjuk. — A gazdasági eszközök, gépek javítását be kell fejezni. — A télire eltett zöldség- és főzelékféléket többször kell megvizsgálni, a romlottakat kiválogatni. A burgonyát meg kell tisztogatni a burgonyahajtásoktól.

A szántóföldön. A szántóföldekre ebben a hónapban trágyát hordatunk.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgosan kell keresni és pusztítani a hangya- és hernyó fészkeket. — A gyümölcsfákat mohától és más alkalmatlanságoktól tisztogatni kell. — Nemesítő- és oltógalyakat legjobb most beszerezni; azokat a használatig nedves pincébe tesszük el.

A szőlőben. A szőlőt is tanácsos trágyázni. Gondoskodni kell eleendő szőlőkarókról.

Zöldséges kert. A zöldséges kertben a trágyát szét kell teríteni. — A melegágyakat déltájban szellőztetni kell, éjjelre pedig befedni szalmával vagy gyékénnyel. — Korai salátát, cukorborsót, kalarábét, uborkát el lehet vetni.

Házi állatok. Az istállókat szorgosan kell szellőztetni. — Ha a tyukokat malátával, pörkölt zabbal etetjük, annál hamarabb kezdenek tojni.

Méhes. A köpüket melegen kell tartani; az egereket szorgalmasan irtani.

Február. Gyümölcs- és faiskola. A magról kelt fiatal fákat, ha az időjárás alkalmas, ki kell ültetni. — Némely gyümölcsmagvakat, például diót, mandulát igen jó e hónapban elvetni. A metszést idejekorán kell kezdeni, mielőtt még a tavaszi nedvkeringés beáll a fákban. — Nemesítő- és oltógalyak gyűjtését folytatjuk. — A fák minden

tisztátalanságtól megszabadítandók. — A fák környékét trágyázni kell.

Zöldséges kert. Az előbbi hónapokban kezdett munkákat folytatjuk. — A melegágyakat szaporítani kell. — Most lehet vetni: kelt, kalarábét, korai káposztát, fejes salátát, zellert sárgarépát, petrezselymet, parajt, paradicsomot, uborkát. Napos időben a melegágyakat szellőztetni kell.

A szőlőben. A trágya szétterítetik. — Enyhe időben lehet eszközölni a metszést, ha az még őszszel végre nem hajtattott volna. — Utakat, árkokat javítani, eső által elhordott földet pótolni kell.

A réten. Gondosan el kell egyengetni a vakondturásokat.

Házi állatok. A szarvasmarhákat jól kell táplálni, hogy erőt gyűjtsenek a közelgő tavaszi munkához.

Méhes. A teendők ugyanazok, mint az előbbi hónapban.

Március. Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát meg kell kapálni és minden gaztól megtisztítani. — Gyümölcsmagvakat még mindig lehet elvetni s a kikelt palántákat elültetni. — Cseresznyefákat, pöszmétebokrokat igen jó e hónapban ültetni. Jókor nyíló fákra és bokrokra a galyak metszését még lehet eszközölni. — Az eddig meg nem trágyázott fákat most meg kell trágyázni. A gyümölcsösben a legfőbb teendők egyike a párosítás és hasítékba oltás, szóval a nemesítés.

Zöldséges kert. Száraz kóróktól, gaztól s minden tisztátalanságtól gondosan tisztogatni kell a kertet. — A zöldségágyakat meg kell ásni. — Az őszi ásatást föl kell frissíteni gereblyélés által. — Naposabb részeken vessünk korai burgonyát, kalarábét, kelt, salátát, hónapos retket, sárgarépát, petrezselymet stb. — Ahol szamócza van, meg kell kapálni. — A melegágyak gondosan szellőztetendők.

A szőlőben. A fagyok elmúltával folytatni lehet a külső munkát. Magas fekségű szőlőkben, ha az időjárás megengedi s a metszés az előbbi hónapban már megtörtént, nyitni lehet.

Szántóföldek. Szántás, vetés, boronálás a fő munka. Kőles, len és kender alá meg kell trágyázni a földet.

A réten. E hónapban tisztogatás legyen a munka.

Méhes. A méhek szép időben e hónapban már megkezdik a kijárást. Ügyeljünk, hogy a méheknek mindig elegendő táplálékuk legyen.

Április. Gyümölcs- és faiskola. Oltás és nemesítés. — A gyümölcsöst gyim-gyomtól giz-gasztól tisztogatni kell, Száraz időben locsoltassunk. — A még megmaradt hernyófészkeket most a főideje, hogy elpusztítsuk, szintugy a már petéikből kikelt apró hernyókat is. — Az őszi barackfákat megnyesni, ha ez már előbb meg nem történt. — Sövények ültetésére most van a legalkalmasabb idő.

A szőlőben. Legfőbb teendő, ha még meg nem történt volna, a nyitás és metszés. Most van az ideje a tőkék karózásának, ugyszintén a kötözésnek is. — Szőlőveszőket még most is lehet ültetni.

Zöldséges kert. Mindennemű zöldség- és főzelékneműeket lehet ültetni. — A melegágyakban kikelt palántákat kiültetjük a szabadba. — Száraz időben szorgalmasan öntöztetni kell a veteményeket. — Vakondokat, hangyákat és más férgeket pusztítani kell. — A melegágyak szorgosan szellőzendők.

Szántóföldek, A vetések bevégeztettek. — Ajánlatos a tavaszi vetéseket meghengereztetni.

A réten. E hónapban nem kell öntözni. — A kaszálónak hasznára válik, ha vasboronával felszaggatjuk.

Házi állatok. A baromfiak e hónapban költenek, az apró jószágokra tehát nagy gond fordítandó. — A

pulykafikat csak szép, napos időben kell szabadba eresztetni.

A méhek. e hónapban megkezdik a szorgalmas munkálkodásukat. — Tisztántartásukra ügyeljünk, ellenségeiket pusztítsuk,

Május. Gyümölcs- és faiskola. A maggal bevetett és fiatal fákkal beültetett ágyakat szorgalmasan öntözni kell. — Vadsarjakat le kell vagdosni, mert azok csak a fának termő erejét huzzák el. — Mihelyt a fák hajtani kezdenek, eszközölni kell a szemzés általi oltást és pedig először a körténél, almánál, azután a keménymagu gyümölcsfáknál. A szemzésre legalkalmasabb a szép reggeli idő. — A mult esztendőben szemzett fákról most már le lehet a köteléket szedni. — A hernyókat és ártalmas férgeket folytonosan pusztítani kell.

A szőlőben. Első virágzás előtt meg kell történni az első kapálásnak. — Kapáláskor a földet jól fölforgassuk. — Kapálásra legjobb a száraz idő. — A dudvákat ki kell gyomlálni.

Zöldséges kert. A késői vetemények magvait elvetjük. — A kertet szorgosan öntözni kell. — Még szorgalmasabban gyomlálni, tisztogatni minden gasztól. — Borsó, bab mellé karókat kell dugdosni. — A melegágyban levő dinnyepalántákat e hónap vége felé már ki lehet ültetni, ha az időjárás is kedvező. — A földi epret bőven kell öntözni.

Szántóföld. E hónapban már el lehet vetni a kölest, lent másodszor, a lóherét, mákot. — A káposztaültetés kezdődik. — A burgonyaföldeket meg kell kapálni.

Magtárakban. A gaponát szorgalmasan forgattassuk.

Méhes. A méhek rajzani kezdenek. — A rajokra vigyázi kell és befogni. — A kasokat a pókhálótól tisztogatni kell. — Ügyeljünk méheink nagy ellenségeire, az éjjeli lepkékre amelyeket tüzzel-vassal pusztítsunk.

Junius. Gyümölcs- és faiskola. Száraz időben a magágyakat és fiatal fákat szorgalmasan öntözzük. — A faiskolát tisztán kell tartani, gyomlálni és gyakran megkapálni. Jövő magvetés alá előre lehet ágyakat ásni. — A párosított fákról a kötéseket le kell szedni. — A fiatal fákat kössük karókhöz. — A vadágakat levagdossuk. — Fák tövétől a fűvet irtani kell. — A hernyókat pusztítsuk. — Vigyázzunk, hogy a verebek s más madarak a gyümölcsben ne garázdálkodjanak.

A szőlőben. E hónapban legelső teendő az ugynevezett törés, vagyis letördelése a fölösleges vesszőknek, ami legnagyobb elővigyázattal történjék. — Azután jön a szőlővesszőknek a karókhöz kötözése. — A barázdákat gyomlálni kell, hogy így elkészüljön a második kapálásra.

Zöldséges kert. Az őszi és téli szükségletre még mindig lehet veteményezni. — A főzelék-ágyakat kapálni és gyomlálni kell. — burgonyabokrokat, mihelyt annyira növekedtek, feltöjtjük. — A melegágyak ablakait és tetőit véglegesen el lehet távolítani. — A már használatra alkalmas zöldség- és főzelék-neműeket főlshedjük és vagy a magunk használatá a fordítjuk, vagy pedig eladjuk. — Az öntözés, kivált ha eső nem jár, mindennapi teendő.

Szántóföld. A lenvetést be kell végezni, s lehet még nedves földbe vetni árpát, kölest, lóherét, kerek-répát stb. — A dohányültetésre is most van a legkedvezőbb idő. — A burgonya és káposzta feltöltetik. — Az őszi vetés alá szánt ugárokat most ajánlatos felszántani.

A réten. Széna- és lóherekaszálnak most van az ideje. — A lekaszáltat forgatni kell, nehogy megfűlledjen.

Az aratáshoz is készülni kell. — A szükséges eszközök rendbehozatnak és ha kell, kijavíttatnak.

Házi állatok. Vigyázni kell, hogy

a jószág ne legeljen nedves helyeken, mert könnyen felfuvódik. — A csikókat el kell választani a szopástól. — A kappanok is most heréltetnek.

Méhes. A méhes tisztántartására nagy gondunk legyen. — Tartsuk szem előtt a főntebbi utasításokat.

Julius. A ház körül. Cseresznye és meggy télire befőzetnek vagy aszaltatnak. — Apró uborkát, zöld babot és egyéb ilyenfélét szintén lehet már télire célszerűen elrakni.

Magtárakban a gabonát forgatni kell.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgalmasan kell gyomlálni és száraz időben öntözni. — A hernyók pusztíttatnak. — Jófajta gyümölcsmagok gondosan leszedetnek, — Egyes ágakat, melyek nagyon rakva vannak gyümölccsel, föl kell támogatni.

A szőlőben. E hónapban történik a második kapálás, mit a második kötözés követ. — A megtárgult karókat újra le kell verni.

Zöldséges kert. E hónapban főleg az öntözéssel és a gyomlálással kell foglalkozni. — Téli használatra szánt zöldség- és főzelék-neműeket még mindig lehet vetni. — Az érett magvakat gondosan egybe kell gyűjteni. — Bab, hagyma, stb. kapálandók. — Az üres ágyakat újra fel kell ásni és beleültetni. — A dinnyeültetvényeket feltöltjük és szorgalmasan öntözzük.

Szántóföld. Az ugarföldek másodszor felszántatnak, trágyáztatnak és boronáltatnak. — Káposzta és dohány megkapáltatik. — Az érettkendert levágjuk és csomókba rakjuk. — Őszi és korai árpának, búzának és rozsnak aratása e hónapban kezdetét veszi.

Augusztus. A ház körül. Az érett gyümölcsök télire eltéttetnek, befőzetnek vagy aszaltatnak. — A gyűjtött magvakat osztályozni kell.

Magtárban a gabonát forgattatjuk.

Gyümölcs- és faiskola. A párosított és oltott galyokról le kell

szedni a kötést, ha ugyan ez már eddig is meg nem történt. — A vadhajításokat a fákról le kell metszeni. — A gyümölcsmagvak gyűjtését folytatjuk, de csak jófajta és teljesen érett magvakat teszünk el. — Ugyanolyan ágyakat készítünk a gyümölcsmagvak elültetésére. — A hernyókat fészkektől együtt pusztítsuk. — A darázfészkeket is irtanunk kell. — Az érett gyümölcsök gondosan leszedetnek. — A jövő évben ültetendő fák számára már most lehet gödröket ásni.

Zöldséges kert. A foglalkozás csaknem ugyanaz, mint az előbbi hónapban. A vetemények teljesen megért magvait gondosan össze kell szedni és eltenni. — A dinya-nyéket ajánlatos gyakran megforgatni, hogy így a nap melegétől minden oldalról érve, teljesen megérhessenek. — A különféle zöldségeket és veteményeket naponkint lehet fölszedni saját használatra vagy eladásra. — A vetemény-ágyakat öntözni és gyomlálni kell.

Szántóföld. Főfoglalkozás az aratás és cséplés. Az ugarföldnek boronálását folytatjuk és harmadszor is felszántjuk. — A káposzta és répaföldeket óvni kell a hernyók pusztításától.

Házi állatok. A marhákat legelés végett a tarlóra hajtjuk, miáltal jó csomó takarmányt takarítunk meg.

Szeptember. A ház körül. A cséplést folytatjuk. — A télire szánt egészséges gyümölcsöket száraz, szellős helyen szalmára rakjuk el. — A gyümölcsök befőzése és aszalása folyton tart.

Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát föl kell ásni és gondosan tisztogatni gyim-gyomtól. — Az érett gyümölcsöket folyton szedjük. — A őszei ültendő fák számára el kell készíteni a gödröket. — A bőrmagu gyümölcsfákat e hó vége felé már át lehet ültetni. — Az alma- és körtemagok vetése Szent Mihálynapkor kezdődik. — A moh-

tól is tisztogatni kell a fákat, körülöttük a földet fölászni és locsolni.

A szőlőben. E hónapban van a harmadik, az ugynevezett érés alá való kapálás. — A fölösleges leveleket a tőkéről le kell szaggatni, különösen azokat, melyek a fürtöktől elvonják a nap melegét; de ezt a munkát ahhoz értő ember végezze. — Ilyenkor kell megjelölni a terméketlen tőkéket, hogy azok helyére szüret után másokat ültessünk.

Zöldséges kert. Az üres ágyakat fel kell ásni és trágyázni. A gyökérféléknek néhány nappal, mielőtt azokat a földből kiszednők, zöldsüküket le lehet vágni és állataink táplálására fordítani. — Az érett hüvelyes veteményeket is leszedjük és eltesszük télire. — Az ágyakat, melyek télen át palántával beültetve maradnak, még egyszer ki kell gyomlálni, az egymáshoz közel levő palántákat ritkítani.

Szántóföld. A zab, bükköny, borsó, lencse és köles aratása folyton tart. — Vetés alá szántunk. Buzát, rozst és őszi árpát vetünk. — A burgonyát e hónapban fölszedjük.

Házi állatok. A juhokat fűrésztetni és nyírni kell. — A hizlalásra szánt sertések most már ólba fogatnak. — Ködös időben a marhát nem kell az istállóból kiereszteni.

Méhes. A méhek sejtjeit e hó vége felé már föl lehet metszeni.

Október. A ház körül. Folytatjuk a gyümölcslakást és aszalást. — A kutakat meg kell tisztítani az iszaptól. — Sárgarépa és petrezselyem a pincében homokba rakatnak. — A cséplés szorgalmasan folyik. — Len és kender megtöretik és gerebélyeztetik.

Gyümölcs- és faiskola. A gyümölcsmagvakat az elkészített ágyakba elültetjük.

— Tavasszal vetendő gyümölcsmagvakat most elkészítjük. — A pöszméte bokrokat, ha már leveleiket elhullatták, föl lehet szedni és átültetni. — A fák töve körül

Föld felásatik s lehet már trágyázni is. — A fiatal fákat, melyeket a fagytól féltünk, be kell kötözni, szalmával, gyékényel, ronggyal, stb. — Jó a fák derekát és vastagabb ágait bemeszelni, miáltal sok ellenségtől szabadítjuk meg; hernyóktól, móhtól, nyulak rágásától stb.

A szőlőben. E hónapban főteglalkozás a szüret. — A szüretet, amennyire lehet, az időjáráshoz kell alkalmazni; legjobb száraz időben. — A szőlőfürtöket tisztán kell leszedni, holmi gaz, tisztátalanság ne kerüljön a puttonyba. — Szüret után a gyenge hegyvesszőket és leveleiket le kell szedni s hazavinni, hol juhoknak, kecskéknak kedvenc tápláléka lesz.

Zöldséges kert. A még eddig föl nem szedett gyökérféléket, fejes káposztát stb. most már föl kell szedni s elrakni télire. Kedvező időjárás alkalmával lehet vetni korai répát, peirezselymet, salátát, spenótot, hagymát stb. Az üres ágyakat, még mielőtt a fagy beállana, jól mélyen föl kell ásni, a megtrágyázandókat megtrágyázni. — A veteményekre az őszi ásás és trágyázás igen jó hatással van.

Szántóföld. Az őszi vetést folytatjuk. — A tavaszi vetés alá szánt földet megforgatjuk. — A még kőnn levő termények betakarítanak. — Trágyát hordunk a földekre.

Méhes. A méhek most már téli pihenőre készülnek. Ezt elő kell segíteni, a kasokat kívülről sárral betapasztani, hogy azokhoz semmiféle méhellenség ne férhessen.

November. A ház körül. A télire elrakott zöldség- és gyökérféléket meg kell szellőztetni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Betakarítjuk a télire való tűzifát. — A csűrökben folytatjuk a cséplést, ha ugyan még nem volt a befejezve

Gyümölcs- és fajscola. A főteendő e hónapban a tisztogatás. — Nagy időben mostantól kezdve foly-

ton lehet fákat párosítani; a november és decemberben párosított fák sokkal korábban és bujábban hajtanak ki, mint az előbb vagy utóbb párosítottak. Ha még nem volnának, most meg kell ásni a gödröket a tavasszal elültetendő fák számára.

A szőlőben. Miután a szüret véget ért, a karók felszedetnek. — Ha szükségesnek mutatkozik, most kell a szőlőt megtrágyázni. Hidegebb éghajlat alatt idejekorán be kell földni a szőlőket, még mielőtt a fagyok beköszöntենek. Melegebb éghajlat alatt a szőlőket nem szükséges beföldni.

Zöldséges kert. A mi munkát a múlt hónapban el nem végeztünk, azt most kell teljesíteni. — A kertben szorgalmasan kell ágyakat ásni és a földeket megforgatni. — A melegágyakba most lehet vetni salátát, hónapos retket és más eféléket.

Szántóföld: Az őszi vetés bevégeztetik. — Folytatjuk a fölforgatást és trágyázást.

Házi állatok. A szarvasmarhákat nem szabad többé kiereszteni az istállóból.

Méhes. A méhkasokat, ha nagyon hideg idő jár, be kell földni, hogy a méhek a hideg ellen védve legyenek.

December. A ház körül. Cséplés, lentörés, tilolás, tollfosztás és kukoricamorzsolás képezik a főteendőket. — A télire eltett gyümölcsöket gyakorta meg kell tekinteni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Szintugy a zöldségféléknél is.

Gyümölcs- és fajscola, zöldséges, szántóföld. A teendők ugyanazok, melyek az előbbi hónapban.

A szőlőben folytatjuk a döntést és trágyázást.

Az istállót melegen kell tartani, de néha szellőztetni. Tisztaságra ügyeljünk.

Az ardeali-, banati-, maramureși- és crișvidéki vásárok jegyzéke.

Ha valamely vásár vasárnapra, esetleg ünnepnapra esik, akkor az a következő napon lesz megtartva.

A

Abrud, (jud. Alba), az ónaptár szerinti Tólor nap előtt való vasárnap és hétfőn kirakódó- és állatvásár; továbbá május hó első hetének vasárnap és hétfőjén; jul. 29. Mihálynap előtt és karácsony előtt, mindig vasárnap és hétfő napokon, kirakó- és állatvásár. Hetivásár hétfőn.

Acos (jud. Sălaj), február 7-én, május 5-én, július 10-én, október 3-án és 4-én. Előtte egy nap állatvásár.

Agârbiciu (jud. Târnava-Mare), március 21, október 30, megelőző egy nap állatvásár. Hetivásár csütörtökön.

Agnita (jud. Târnava-Mare), Judica utáni hétfőn és Szentháromság utáni harmadik hétfőn kirakó-, és ezeket megelőző pénteken és szombaton állatvásár. Október 14, december 21, ezt megelőzőleg 2 nap állatvásár. Hetivásár pénteken.

Aita-Mare (jud. Trei-Scaune), február 16, Áldozócsütörtök utáni nap, dec. 29. Előtte 1 nap állatvásár. Hetivásár kedden.

Aicil (jud. Arad), április 24, július 11, okt. 26. Ha ezen napok nem hétfőre esnek, úgy ezen a határnapokat megelőző hétfői napon.

Aiud (jud. Alba), január 25, május 8, aug. 19, okt. 16, 3 nappal előbb állatvásár. Évenként május 7-től 7 napon át juhvásár. Hetiv. csütörtökön állatvásárral.

Alămor (jud. Alba), márc. 5, szept. 4-én. Előtte egy nap állatvásár.

Alba-Iulia (jud. Alba), Husvét előtti kedden, július 26, szeptember 30, dec. 17. Megelőző 3 nap állatvásár. Kedden és szombaton hetivásár.

Aleşd, (jud. Bihor), fehér Mátyás nap utáni szerdán és csütörtökön; június havában Alajos nap előtti héten csütörtökön és pénteken; szept. havában Máté nap hetében csütörtökön és pénteken; dec. havában Luca hetében csütörtöki és pénteki napon és pedig állatvásárral. A vásár első napján szarvasmarha és ló, a vásár második napján sertés-, juh- és kecskevásár.

Alibunar, pünköszt és Mária mennybe-
menetele napján, ónaptár szerint.

Andrid (jud. Sălaj), április 10, október 15 s ha ezek nem keddre esnek, akkor a következő kedden.

Arad, Judica vagy fekete vasárnapot megelőző péntektől június 29. után következő péntektől és november 5. megelőző péntektől 5 napi tartammal és pedig a megjelölt pénteki és szombati napokon kizárólag állatvásárok, vasárnap, hétfő, keddi napokon kirakóvásár.

Aradul-nou (jud. Timiș), márc. 1, június 16, október 18.

Ardud (jud. Sătmar), febr. 2-ika után, Husvét előtt, Pünköszt előtt, július 2, szept. 14, nov. 1, december 16 utáni csütörtökön.

Ardusat (jud. Sătmar), március és június első hetében, aug. harmadik és november második hetében lévő pénteken. Hetivásár pénteken.

Arpașul-de-jos (jud. Făgăraș), július 4-ik és 5-én állat-, 6-án kirakóv., okt. 9–10 állatv., 11-én kirakóvásár.

Avrig (jud. Sibiu), állatvásárok március 19, június 1, augusztus 12, október 1. Kirakóvásárok június 2, aug. 13 és október 2.

B

Baciu (jud. Cluj), ápr. 21, szept. 15.

Baia de Criş (jud. Hunedoara), március, június, szept. és december 2-ik szerdáján.

Baia-Mare (jud. Sătmar), Oculi vasárnap után, Urnap után, aug. Szent István után és nov. Márton nap után, mindig hétfőn és kedden, január 2-ik vasárnapját követő hétfőn állatvásár, kedden és szerdán kirakóvásár.

Baiasprie (jud. Sătmar), jan. Vizkereszt, Mária fog. héten. Ker. járó hétben, július Apost. oszlása és okt. Szt. Ferenc nap hetében hétfőn és kedden.

Băţanii-Mari (jud. Trei-scăune), január 21, április 13, július 31, október 7 kirakóvásár.

Băiţa (jud. Bihor), február, április, június, augusztus, okt. és dec. hónapok első hetébe eső szombat.

Baraolt, február 3, július 1, aug. 21 és november 12-én kirakóvásár. Előtte 3 nap állatvásár. Hetivásár szerdán.

Bărzava (jud. Arad), március 21, július 6, október 26. napját megelőző vasárnapokon kirakó- és állatvásár egy napon.

Bărzasca (jud. Severin), május 26, 27, július 25—26, okt. 6—7, november 7—8-án.

Bavaniste (jud. Timiş), február 28, május 21, október 26, nov. 20.

Batoş (jud. Mureş), január 27, május 21, nov. 14, 2 nappal előbb állatvásár. Hetivásár szerdán.

Bazna (j. Târn.-Mică) ápr. 1, aug. 1. kirakv., előtte 3 nap állatv.

Belchigul-Codrului, február 10, március 31, május 19, jul. 21, szept. 22, nov 10, dec. 22.

Beiuş (jud. Bihor), január 31, febr. 1, április 25—26, július 18—19, okt. 24 és 25-én állat- és kirakóvásár.

Beliu (jud. Bihor), március 1, jun. 1, szept. 1 és okt. 1-én magukban foglaló hetek keddjén és szerdáján állat- és kirakóvásár.

Belint (jud. Timiş), ónaptár szerint nagycsütörtökön, augusztus hó 18-án, Hetivásár szombaton.

Beşenova-Mare (jud. Timiş), május 16, aug. 15, okt. 15.

Bicaz (jud. Ciuc), április 21—23. aug. 22—24. Következő nap kirakóvásár.

Bicsad (jud. Sătmar), július 12, aug. 25, szeptember 19.

Biled (jud. Torontal), márc. 26, június 15, október 8, vasárnap vagy megelőző vasárnapon.

Bistriţa (jud. Năsăud), Hamv.-szerda utáni vasárnap, hétfőn és kedden, május 14 és 16. Bertalan nap utáni és Katalin nap előtti szerdát megelőző 3 nap marhavásár. Hamvazószerda utáni szerdán, május 17. Bertalan utáni szerdán és Katalin előtti szerdán kirakóvásár. Hetivásár kedden.

Blaj (jud. Târn.-Mică), virágvasárnapot megelőző szombat, július 2, dec. 6 kirakóvásár, előtte 3 nappal állatvásár. Hetivásár csütörtökön.

Boiţa, állatvásár ónaptár szerint husvét bőjtje első hetében, Virágvasárnap előtti csütörtökön és pénteken. Áldozócsütörtökön és következő napon. Borbála nap előtti csütörtökön és pénteken, valamennyi ónaptár szerint. Gyapjuvásár. Áldozócsütörtök előtti szerdán. Hetivásár pénteken.

Borodul-Mare (jud. Bihor), Gergely nap (márc. 12) utáni hétfőn, Péter és Pál napját magában foglaló hétfőjén, Boldogasszony napját (aug. 15) és Márton napját (nov. 11.) magában foglaló hetek hétfői napján kirakó- és állatvásár.

Bocicolul-Mare (jud. Maramureş), hetivásár szerdán és pedig kirakóvásár sertésfelhajtással.

Borşa (jud. Maramureş), jun. 1, szeptember 13-át magukban foglaló hetek hétfő napján és azonkívül minden év április 15-én és december 1-ét magában foglaló hét hétfőjén állatvásár.

Borşa-Cojocna (jud. Cluj), febr. 24, május 6, október 4, megelőző 1 nap állatvásár.

Bocşa (jud. Severin), Feketevasárnap előtti héten, május Szt. János napját magában foglaló héten. Péter Pál ünnepe után szept. 18. után mindenkor csütörtökön, pénteken és szombaton.

Bocşa-Română (jud. Caraş), pünköst vasárnap utáni kedd és okt. első kedd.

Brad (jud. Hunedoara), március, június, szept. és dec. hónapok harmadik csütörtökjén kirakó- és állatvásár egy- napon. Hetivásár csütörtökön.

Bran (jud. Făgăraș), aug. 8, okt. 6, megelőző 1 nap állatvásár.

Brașov (jud. Brașov), április második hetének szerda napján állatvásár, egy héttel Urnap után hétfőn, kedden és szerdán állatvásár Lukács ev. után csütörtökön kirakóvásár, a marhavásár a megelőző hétfőn, kedden és szerdán. A Lukács-napi marhavásár napjain egyszersmind 3 napig tartó orsz. nyerstermény-, gabona- és vetőmagvásár. Csütörtökön és pénteken hetivásár, előző nap állatfelhajtással, harmadik hétfőn, szept. hóban luxuslövésár. Hetivásár pénteken.

Buia (jud. Târnava-Mare), márc. 25, 26 állatvásár, 27-én kirakóvásár, október 25–26 állatvásár, 27-én kirakóvásár.

Buteni (jud. Arad), ónapár szerint Gyertyaszentelő, Urnap, Szt. János fejevétele és Karácsony első hetén; a vásárok a határnapokhoz legközelebb eső hétfőn tartatnak.

Butin (jud. Timiș), április 24, jul. 24, okt. 15, dec. 20. Hetiv. pénteken.

Buziaș (jud. Timiș), jan. 25–26, ápr. 26–27, jul. 26–27, okt. 4–5 állatv. Kirakóv. jan. 26–27, április 27–28, július 27–28 és október 5–6.

C

Caceva (jud. Severin), Szent György és Mária nap előtti csütörtökön. Előtte 1 nap állatvásár.

Cal, január 19–22, május 22–25, október 1–4. Az utolsó nap kirakóvásár.

Câmpeni (jud. Turda), ónapár szerint: Virágvasárnap előtti csütörtökön és pénteken, Pünköst előtti csütörtökön és pénteken, július 9, augusztus 28, nov. 3, három nappal előbb állatvásárral együtt. Hetivásár szombaton.

Câpâlnița (jud. Severin), június 28, a kirakóvásárt megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Capnic, Szt. József és Szt. Mihály napján kirakóvásár. Hetivásár szombaton.

Carani (jud. Timiș), április 20, augusztus 10.

Câpâlnaș (jud. Severin), január 13, március 21, május 5, július 6, szept. 20, november 20.

Cărășeni (jud. Sătmar), május 2, július 2, szeptember 1-ső és november 2-ik kedden.

Careii-Mare, febr. 4, április 15, június 3, július 1, szeptember 16, nov. 4, dec. 9-ét magában foglaló hetekben hétfőn. Hétfőn és pénteken hetivásár.

Carolfalva (jud. Timiș), márc. 19–21, június 10–12, szept. 20–22, nov. 7–9. Ha a vásár első napja nem csütörtökre esik, az illető vásár mindig a határnapot követő csütörtöki naptól kezdve tartandó. Állatvásár az első két napon, kirakóvásár az utolsó napon.

Cârța (jud. Ciuc), bőjtelő hétfőn; június 24-én, október 16-án. Hetivásár csütörtökön.

Cârța-Săsească (jud. Făgăraș), március 20, július 20-án állat-, utána 1 nap kirakóvásár.

Cața (jud. Târnava Mare), május 7, szept. 16, megelőzőleg 1 nap állatvásár.

Cefa (jud. Bihor), április, augusztus és dec. hó első csütörtöke után.

Cehul-Silvaniei (jud. Sălaj), hushagyó kedd utáni szerdán és csütörtökön, Husvét előtt másfél héttel szerdán és csütörtökön. Urnapja utáni szerdán és csütörtökön. Augusztus második hetében szerdán és csütörtökön. Lukács nap utáni szerdán és csütörtökön. Karácsony hetét megelőző szerdán és csütörtökön. A róm. kat. Péter és Pál utáni szerdán és csütörtökön.

Cenger, január 25, február 24, márc. 19, április 24, május: Aldožocsütörtök, június: Urnap, július 22, augusztus 20, szeptember 29, október 28, november 19 utáni és dec. 25 előtti pénteken.

Cernat (jud. Brașov), kirakó és állatvásár május 3-án szept. 20-án. Hetivásár hétfőn.

Cernatul de Jos (jud. Treiscaune), április 2, július 5 és december 20. Hetivásár szombaton.

Cetatea de Baltă, hushagyó kedd előtti hétfőn, Husvét előtti hétfőn, Pünköst előtti hétfőn, augusztus 21. előtti hétfőn, 3 nap állatvásár a kirakóvásárok előtt.

- Carmelu** (jud. Arad), Virágvasárnap, Péter és Pál utáni vasárnap, ó-naptár szerint Demeter nap utáni vasárnap.
- Ciuc-Sândonic**, március 19-én és október 10-én, előbb két nap állatvásár. Hetivásár hétfőn.
- Ciachi-Gârbou**, ó-naptár szerint hushagyó kedden, Pünköst utáni kedden és Szt. Mihály főangyal napon. Előtte való napon állatvásár. Hetivásár szerdán.
- Ciacova** (jud. Timiș), ó-naptár szerint nagybőjt közepette; jun. 29, aug. 15, ó-naptár szerint Szt. Mihály, új naptár szerint Szt. Márton nap,
- Cisnădie**, június 30 és augusztus 29.
- Ciucani**, kirakóvásár május 3-án és nov. 9-én.
- Ciuc-Sângeorgiu** (jud. Ciuc), Husvét előtti hétfőn, Karácsony előtti hétfőn, megelőző két napon. Hetivásár hétfőn.
- Ciuc-Sânmartin**, május 3-án és nov. 9-én, megelőző két nap állatvásár. Hetivásár szombaton.
- Cheța**, május 27, június 27, szept. 1, megelőző 3 nap állatvásár.
- Chibed**, február 6, május 19, december 2. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.
- Chiochiș** (jud. Solnoc-Doboca), ápr. 6, október 30. Hetivásár szerdán.
- Chișineu** (jud. Arad), Szent György (április 24.) előtti szombaton és vasárnap, szeptember 29-ét megelőző szombat és vasárnap és dec. első hetének szombat és vasárnapján. Szombaton állatvásár, vasárnap kirakóvásár. Julius 2-át megelőző hétfőn és kedden állatvásár. Kedden hetivásár állatfelhajtással.
- Cluj**, kirakóvásár január 10, március 10, június 13, szept. 1, nov. 2. Juhvásár április 27–28. Állatvásár január 7–9, március 9–11, június 10–12, augusztus 29–31, október 30–31, november 1. Hetivásár hétfőn és csütörtökön.
- Codlea**, április 25, szept. 30, megelőzőleg egy-egy nap állatvásár.
- Comloș**, március 3, június 9, szept. 1 állatvásár, kirakóvásár a következő nap.
- Cohalm** (jud. Târnava-Mare), Vizkereszt utáni hétfőn kirakóvásár, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; Virágvasárnap utáni hétfőn kirakó-, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; július 25-én kirakó, megelőzőleg 22–24-én marhavásár; október 10-én kirakó-, 7–9-ig marhavásár.
- Copalníc-Mănăsturi**, június 1 és dec. 6-át magában foglaló hét kedden állatvásár, szerdán kirakóvásár. Hetivásár szerdán.
- Copșa-Mică** (jud. Târnava-Mare), április 21–24 juhvásár, 25–27 állatvásár, 28-án kirakóvásár; augusztus 20–22 állatvásár, 23-án kirakóv. Hetivásár szombaton.
- Cornățel** (jud. Sibiu), március 31, április 1, augusztus 1–2. A második nap kirakóv.
- Cornățel**, április 1, aug. 2. Előtte egy nap állatv.
- Covasna**, febr. 17, május 2, jul. 22, november 11-én kirakóv. Hetivásár szombaton.
- Copșa-Mare**, augusztus 24, előzőleg 21–23-án állatv.
- Cozmaș**, január 23–24, aug. 19–20, állatv. jan. 25 és aug. 21 kirakóvásár. Hetiv. kedden.
- Craiu** (jud. Timiș), jul 7, nov. 17.
- Crasna** (jud. Sălaj), január hóban első harmadik hétfő és kedd, április, július és október hónapokban első 2-ik hétfő és kedd.
- Craidorolț**, február 2, április 9, május 28, július 23, szeptemb. 9, nov. 12, dec. 24. Hetivásár csütörtökön állatvásárral.
- Crihalma** (jud. Târnava-Mare), március 25, július 1, decemb. 1, állatvásár és háziipar-vásár.
- Crișpatac**, Mátyás nap, június 16, október 4.
- Criștur**, állatvásár febr. 21–23, május 1–3, július 4–6, szeptember 8–10. Juhvásár április 28–30, szept. 5–7, márc. 1-én tenyészvikavásár. Kirakóvásárok február 24, május 4, július 7, szept. 11. Szombaton hetivásár állatfelhajtással.

Lisa (jud. Făgăraș), június 3-án állatvásár, háziipari- és terményvásárral, szept. 21-én állatv.

Livada, hetivásár kedden, február 16, május 15, július 20, szeptember 20 és dec. 6 napját magában foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Lueta, január 13—15, április 3—5, július 30—31, aug. 1, október 13—15. Utolsó napokon kirakóvásár.

Ludașul de Murăș, május 4, október 4. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.

Lunca de Jos, április 4, október 31 kirakóv. Ezt megelőzőleg 2—2 napon át marhavásár és végül a tavaszi marhavásárt megelőző napon juhvásár.

Lugoj (jud. Timiș), február 10, május 10, július 2—4 és október 21-én megelőző pénteken, szombaton és vasárnap állat- és kirakóv.

M

Măgharuș, febr. 5—6, április 9—10, aug. 4—5, nov. 14—15. Második nap kirakóv.

Marcod (jud. Turda), április 1, szept. 17. Előtte 3 napi állatv., márc. 26-28 juhvásár.

Merghindeal, április 23, aug. 25, október 23 kirakóv. Előtte két nap állatv.

Mărghita (jud. Bihor), január 6, ápr. 24, július 13, szept. 14, nov. 5-ét magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén állatv., pénteken kirakóvásár, az első két napon mindenkor állatv., a harmadik napon kirakóv.

Mărgineni (jud. Făgăraș), március 28 állatv., aug. 9 állat- és kirakóv.

Maria-Radna, Áldozócsütörtök és ó-naptár szerint október 6-át megelőző pénteken kirakó- és állatvásár 1 napon.

Mătrici (jud. Turda), febr. 9, május 3, augusztus 21, nov. 2, előtte 3 napon állatv., kivéve aug. 21-iki, vagy ha 21, vasárnapra esik, a következő napi vásár, amikor az állatv. 19-én tartandó. Ha a következő ünnepre, vagy vasárnapra esik, a következő nap tartatik. Hetivásár kedden.

Mediaș, (jud. Târnava-Mare), Invo-cate utáni hétfőn, kedden, szerdán állatv., csütörtökön kirakóv., március 20-án díjazással egybekötött tenyészkiállításal kapcsolatos országos tenyészállatv., helypénzszedés nélkül; április 10—12 állatv., 13. kirakóv., május 28—30. állatv., 31-én kirakóv., július 9—12 állatv., 13-án kirakóv. Szt. Mihály-nap előtti hétfőn, kedden, szerdán állatv., nov. 27—29 állatv., jul. 6—10-ig juhv. Hetiv. csütörtökön.

Mediașul-Auriș (jud. Sătmar), fehérvasárnap hetében, nagy hétebn; Áldozócsütörtök, jun. 24, augusztus 8, nov. 5 és december 24. hetében kedd, szerda és csütörtökön. Ha e napok ünnepre esnek, a megelőző hét napjain.

Mehadia, állat- és kirakóv. jan. 12, március 30, július 6. és nov. 2.

Mercurea-Ciuc, Hamvazószerda előtt 12 nappal, vagyis Septuagesima után pénteken, Áldozócsütörtök után pénteken, július 13., Margit-napján, szept. 29 kirakóv. Előtte három nap állatv. Hetiv. szerdán.

Mercursa-Mureșului, febr. 21—24, július 29—31, aug. 1, dec. 7—10. Utolsó napon kirakóv. Hetiv. szerdán.

Micfalău (jud. Treiscaune), febr. 14 marhav., 15 kirakóv., május 5 marhav., 6 kirakóv., július 19 marhav., 20 kirakóv., nov. 14 marhav., 15 kirakóv.

Miheș, jan. 24, május 30, auguszt. 3. Előtte 3 nap állatv.

Modoș, március 25, június 26, szept. 1 és október 26-át megelőző vasárnapokon.

Moftinul-Mare, febr. 5, április 16, május 15, július 10, szeptember 18, nov. 6, dec. 11.

Moldova-Noua, május 5-én és jun. 24-én.

Moldova-Veche, április 21 és aug. 27 állatv. együtt.

Monor (jud. Nasăud), május 31, szeptemb. 27. Előtte 2 nap állatv. Hetiv. pénteken.

Moravița (jud. Timiș), április 1 és okt. 7 kirakóv. Hétfőn hetiv.

Morișfeld (jud. Timiș), március 3-ik, május 2-ik, aug. 3-ik, nov. első vasárnapján kirakóv. Csütörtökön hetiv.

Motişdorf (jud. Târnava-Mare), márc. 19, nov. 5 kirakóv. és megelőzőleg (egy nap közbevetéssel, 2—2 napi állatv., (tehát márc. 16—17, nov. 2—3) és Pünköst utáni kedden és szerdán állat-, Pünköst utáni pénteken kirakóv, A pünkösti vásár állatfelhajtással.

N

Nădăşul-Săseşc, febr. 5, ápr. 28, október 31 (ünnepe esetén a következő napon). Állatv. febr. 2—4.

Nădăşul-Săseşc, febr. 5, ápr. 28, október 31. Febr. 2—4 állatv.

Nădlac (jud. Arad), ápr. 24 és szept. 29-ét magában foglaló hetekben mindig szombat és vasárnap. A jan. 6-ika után következő legközelebbi, valamint július hó második szombatján és vasárnap.

Năsăud, május 27-én Szt. Bertalan után következő második szerdán, november 8, két nappal előbb állatv. Hetiv. csütörtökön.

Neudorf, május 13, aug. 29, okt. 15, december 6.

Negreşti (jud. Sătmar), a március 19-ét és Urnapját megelőző és szept. 8. után következő hétfőn.

O

Ocna Şugatag (jud. Maramureş), ápr. 24 és október 26 napját magában foglaló hétfőn és kedden.

Odorhelu. Kirakóv. Oculi vasárnap utáni szerdán, Urnap utáni hétfőn, okt. 4, december 21. Előtte 3 nap baromvásár, április 10—12 és szeptember 28—30 juhv. Hetiv. kedden.

Ogra, Quasimodo utáni csütörtökön, szeptember 16. Előtte 3—4 nap állatv.

Oradea, hétfő és kedd általános vásár, péntek csupán kirakóv. Március 12, június 21, szeptember 8, december 8-át magában foglaló héten, mindig pénteken kezdődnek s a következő sorrendben tartatnak meg: pénteken és szombaton sertés- és juhvásár, vasárnap, hétfőn, kedden termény-, baromfi-, sertés- és lóvásár; vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken általános vásár.

Orăştie, március 14, június 4, okt. 4, december 6, megelőző 3 nap állatv. Hetiv. szombaton.

Orăşul-Nou (jud. Sătmar), március 11-ét, május 1-ét, június 18-át, aug. 15-ét magában foglaló héten, hétfőn és kedden. Első nap állatv.

Oraviţa, március 25, július 25. Hetiv. szerdán.

Orşova, május 1—3, szeptember 17—19 és állatvásárok.

Orşidorf (jud. Timiş), ápr. 24, szept. 8.

P

Paloş (jud. Târnava-Mare), március 10—11, július 31, aug. 1, decem. 3 6. állatv. első nap, második nap kirakóv.

Pâncota, május, aug. és okt. első szombatján kirakó- és állatv. 1 nap. Hetivásár szombaton állatfelhajtással.

Pauliş (jud. Timiş), május 5, okt. 1.

Pecica, május 9 és szeptember 14, megelőző szombat, vasárnap és hétfő, szombaton állatv.

Pecica-Română, a február 2-át és július 24-ét megelőző szombaton állatv., vasárnap és hétfőn kirakóv.

Periamoş, ápr. 24, jun. 15, szept. 24.

Petriş (jud. Arad), június 10—11, július 19—20, okt. 13—14, dec. 20-án kirakó- és állatv. egy napon

Petriş (jud. Năsăud), április Hugó és október Simon Juda napján. Előtte egy nap állatv.

Petelea (jud. Turda), Pünköst harmadik napja utáni 3 napon át állatv., a negyedik napon kirakóv, decemb. 3—5 állatv., dec. 6 kirakóv. Hetivásár kedden.

Petroşani, május 15, okt. 15, kirakó és állatv. Hetiv. pénteken.

Pişkolt (jud. Sălaj), márc. 1 és szept. 1. kirakóv.

Polana-Seratu, április 1-ét tartalmazó héten szerdán és csütörtökön, május 19—20, július 14—15, október 25—26. Első napon baromvásár, mindkét nap kirakóv. Hetiv. szerdán.

Poleni sub munte, ó-pünköst, ó-illés előtt egy héttel hétfőn és kedden, október 13-át megelőző hét hétfőjén és keddjén, azon esetben, ha október 13. vasárnapra esik, ugyanazon hét hétfő és kedd napján. Vasárnap csak kirakóv.

Poiana (jud. Sibiu), július 13, szept. 21, két nappal előbb állatv.

Praid, márc. 19, július 26, október 15, decemb. 17. Három nappal előbb állatv. Hetiv. csütörtökön.

Prejmer, febr. 3, aug. 6, előző 1—1 napon állatv., minden hét szombatján disznóvásár.

Pui, orsz. állat- és kirakóvásár május 1, okt. 14. Hetiv. szombaton.

R

Recas (jud. Timiş), febr. 23—24, jun. 23—24, október 31, nov. 1.

Racul, április 27—28 állatv., 29-én kirakóv., nov. 21—22 állatv., 23-án kirakóvásár.

Racoşul de Jos, április 24, június 24, szept. 21 kirakó; 1 nappal előtte állatvásár.

Rodna-Veche, febr. 26. megelőző szombat. Június és október hó utolsó szombat, május 4, augusztus 10 és december 18. előtti szerdán, 2 nappal május és aug. 3 nappal előbb állatv. Hetiv. szombaton.

Reghin, február 11—13, május 4—6, aug. 2—4, október 15—17 lóvásár. Febr. 14—18, május 7—11, aug. 5—9, október 18—22 marhav. Május 1—3, július 30, augusztus 1, juhvásár, febr. 19, máj. 12, aug. 10, okt. 23 kirakóv. Hetivásár csütörtökön.

Reşiţa (jud. Caraş-Severin), Virágvasárnap előtti pénteken, augusztus Boldogasszony heti, szept. Szt. Mihály-nap heti pénteken, illetve előtte való pénteken.

Reteag, május 7, július 12, szeptemb. 28, megelőző 2 nap állatv. Hetivásár csütörtökön.

Rimetea, május 16, október 10. Előző 3 nap marhav. Hetivásár szombaton.

Românvilagos, Böjt közepének napján június 1-ét követő vasárnapon, továbbá augusztus második hetében és a Szent András napot magában foglaló héten vasárnap, a juniusi vásárt kivéve ó-naptár szerint.

Rosia Montană, március utolsó és október második hetében pénteken és szombaton, 1—1 nap állatv. Hetivásár szombaton.

S

Sachiz, január 12, május 22, aug. 3, nov. 25, kirakóv. Január 10, május 20, aug. 1, nov. 22—24 állatv.

Săcueni (jud. Bihor), febr. 19, május 1, június 24, szept. 29, nov. 25, dec. 25. hetekben pénteken. Ezenkívül Husvét és Pünköst előtti héten szerdán, csütörtökön és pénteken, 1 nap állatv.

Sălard (jud. Bihor), febr. és augusztus első szerdáján kirakóv.

Salonta, a febr. 15, április 15, július 15 és novemb. 15-ét magában foglaló héten pénteken és szombaton, az állatvásár mindenkor az előző napon tartatik meg.

Sălişte (jud. Sibiu), április 6, jun. 14, október 7 kirakóv. Április 4, jun. 11, október 4 juh- és sertésv. Április 5, június 12—13, okt. 5—6 állatv.

Săniob (jud. Bihor), április és aug. első hétfőjén kirakó- és állatv.

Sănpaul, Husvét előtti szerda, ó-naptár szerint Nagy-Boldogasszony napján Megelőzőleg 3 nap állatv.

Sântana (jud. Arad), február 2, július 26, nov. 21. Ez utóbbi, ha nem vasárnapra, vagy hétfőre esik, akkor a következő vasárnapon állatv. együtt. Hetivásár kedden.

Sărată, március 7—8, május 5—6, aug. 27—28, dec. 19—20 állatvásárok. Március 9, május 7, aug. 29, dec. 21 kirakóv.

Şarmasăg, április és június második, augusztus és október harmadik heteiben szerda és csütörtökön. Hetivásár hétfőn.

Şarmaşul-Mare (jud. Cluj), január 20, április 20, okt. 10, megelőzőleg 2—2 napon állatv.

Sătmar, február 2, márc. 19, május 1, július 2, szept. 29, nov. 21 magában foglaló hetek keddjén és szerdáján, első nap állatv.

Săşca-Montană, május 6-át megelőző pénteken és szombaton, ha azonban május 6 péntekre esik, úgy aznapon és a következő szombaton; július 6—7-én, szept. 21-ét megelőző pénteken és szombaton, ha azonban szeptember 21 péntekre esik, úgy aznapon és következő szombaton.

Satulung, Hamvazószerda utáni, Áldozócsütörtök utáni, jun. Ker. Szent János utáni és szept. Szt. Ker. felmag. utáni pénteken.

St. Gheorge, György nap után. János nap után és Brigitta nap után szerdán és csütörtökön, 1-ső nap állatvásár, a juniusi vásárt megelőző kedden lóvásár és dec. 20–21 szerdán és csütörtökön. Hetiv. hétfőn.

Şebiş (jud. Arad), ónaptár szerint apr. Szt. György, szept. Szt. Mihály és dec. Szent Miklós hetében szerdán. Kirakó- és állatv. egynapon.

Sebeş (jud. Sibiu), január 29, április 24, augusztus 24 kirakóv., előzőleg 3 nap állatv., április 6–8, aug. 21–22, juhvásár, május 30–31 állatvásár. Hetiv. csütörtökön.

Secusigiu (jud. Timiş), jan. 25, jul. 27, október 23. Országos vásárokat nem tartja meg.

Şeica-Mare, május Exaudi vasárnap utáni hétfőn, augusztus 30, dec. 13, Luca-nap. Állatvásárok: Exaudi állatvásár minden év Áldozócsütörtök- és az ezt követő pénteken, aug. 28, a Luca-napi pedig dec. 10–11.

Semlac, Judika vasárnap előtt két héttel és ó-naptár szerint Péter és Pál előtt 2 héttel vasárnap és hétfőn, október harmadik vasárnapján és a köv. hétfőn.

Sibiu, Vizkereszt-nap utáni hétfőn, május 5, szept. 15, megelőző 7 nap állatvásár. Hetiv. kedden és pénteken.

Sic (Sâ), február 24, július 8, szept. 27, nov. 30 állatv. és kirakóv. Hetiv. kedden.

Şilindia, május 25, október 2 és dec. 13-át követő vasárnapokon állatv. a kirakóvásárral egy napon.

Sighişoara, jan. 15–16, március 13–14, június 21–22, szeptemb. 15–16, november 1–2 állatv. Március 16, június 24, november 4 kirakóv.

Şilimeghiu, január 1, pünköst másodnapján, aug. 15, kirakóv. Kedden hetiv.

Şepreuş, máj. 1-ét és nov. 20-át megelőző vasárnap kirakó- és állatv.

Şimandul de Jos, febr. 13, máj. 15 és szeptember 13. hetében, vasárnap és szombat állatv.

Sighetul-Marmaşiei, hetiv. kedd és péntek állatvásárral; ó-naptár szerint bőjt első hétfő és kedd napján, ó-naptár szerint Pünköst hétfő és kedd napjain, ó-naptár szerint Illés-napot magában foglaló hét hétfő és kedd napjain, (ha Illés vasárnapra esik, következő hét hétfőjén és keddjén), okt. 12-ét magában foglaló hét hétfőjén és keddjén, (ha október 13. vasárnapra esik, a következő hét ugyanazon napjain), december 2-ik felének első hétfőjén és keddjén. Ezen hétfő és keddi napok csupán a marhavásárookra vonatkoznak, kirakóvásárok mindenkor az egész vásári héten tartatnak. — Szeptember 1–2-ik napjain kirakó- és marhavásár tartatik, de ha a fenti napok valamelyike vasárnapra, vagy római, vagy illetve gör. kat. ünnepre esnek, a vásár vasárnapot, vagy ünnepet követő napokon tartatik. Nov. 5–6-ik napjain kirakó- és állatv.

Şimleul-Silvaniei, március, június, szept., december 20-át tartalmazó hetek csütörtök és péntekjén. Március 23–24, pénteken hetiv.

Siria (jud. Arad), bőjt köznapon, jun. 1-ét követő vasárnap, aug. második hetében és Szt. András napját magában foglaló héten eső vasárnap, a juniusi vásárt kivéve ó-naptár szerint 1–1 nap állatv.

Şomcuta-Mare, Oculi vasárnap előtti szerda és csütörtök. Urnap előtti szerda és Urnap, augusztus 20 és nov. 11 előtti szerda és csütörtök, első nap állatv.

Şoborşin, febr. 14, április 13, aug. 18, dec. 3 kirakó- és állatv. egynapon.

Someş-Curuslău, Péter nap előtti napon, nagybőjt hushagyóján, Jeremiás próféta napján, az Ur szineváltozása napján, Gábor és Mihály arkangyalok napján.

Spermezău, május 20, szeptember 10. Előtte egy nap állatv.

Ştăierdorf (Anina), Szt. háromság vasárnapján, október második vasárnapján.

Suplacul de Bărcău (jud. Bihor), a bőjt másodhetében, Szent György előtti hétfőn, Lőrinc napját magában foglaló héten, október első hetében, minden kedden kirakó- és állatv.

Supurul de Jos (jud. Sălaj), február 21, május 16, aug. 8, nov. 21.

T

Tăuți, április harmadik és szept. első hétfőjén kirakó- és állatv. egy napon.

Tăuții de Jos (jud. Sătmar), máj. 7 és nov. 24, nov. 19 megelőző nap állatvásár.

Tarna-Mare (jud. Sătmar), febr. 16, április 1, május 1, júl. 26, október 28 és december 11 napokat magukban foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Târgul-Mureș. Országos kirakóv., január 17-én Virágvasárnap előtti csütörtökön, Urnap utáni hétfőn, szept. 4-én és nov. 11-én. Hetiv. csütörtökön.

Târgul-Săcuiesc, január 3 és május 2. utáni hétfőn, Simon Juda napján. Megelőzőleg 3 nap állatv. Hetivásár csütörtökön.

Tășnad, Bálint hetében pénteken, Husvét előtti nagycsütörtökön, május Szaniszló, július Sörlős Boldogasszony napja, szeptember Kisasszony napja, október Gál és november Márton napok heteiben pénteken.

Tăut, január 25. előtti hétfőn, április 5, július 15. és október 16. napjait követő hétfőn kirakó- és állatv.

Teaca (jud. Cluj), február 1, május 1, június 27, nov. 5, megelőzőleg 2 nap állatv., április 11–14. juhvásár. Hetivásár hétfőn.

Teluş, febr. 20, aug. 28, nov. 8, három nappal előbb állatv., Hetivásár szerdán.

Tileagd (jud. Bihor), április 3-ik és dec. első hetének szerda napján.

Timișoara, a vásárok 5 napon át tartanak, márc. 19, június 15, szept. 29 és dec. 18. előtti csütörtökön kezdődőleg, vagy ha a határnap csütörtökre esik, akkor ettől kezdődik állatvásárokkal. Hetiv. kedd és péntek állatv.

Tinca (jud. Bihor), március, június, szept., december hónapok negyedik hétfőjén kirakó- és állatv.

Tormac (jud. Timiș), ápr. 17, június 15, szept. 13, nov. 20. napokat magában foglaló hetek péntek, szombat és vasárnapján. Ha e napok valamelyikére sátorosünnep esik, úgy egy héttel később, a vásárok 3 naposak.

Tulghes, csak hetivásár csütörtökön állatvásárral.

Yornea (jud. Arad), ápr. Vince nap előtti vasárnapon. Péter és Pál napját és nov. 17-ét (Gergely napját) követő vasárnapokon kirakó- és az ezen vasárnapokat megelőző szombaton állatv.

Turda, Hamvazószerda utáni szombaton, április 24, jun. 24, szept. 9, október 31, dec. 6, 3 nappal előbb állatv. Szombaton hetiv.

Turulung (jud. Sătmar), február 3-át, április 6-át, aug. 5-ét, okt. 13-át magukban foglaló hetek csütörtökjén.

U

Uioara, április 4, augusztus 15-e előtti pénteken. Előtte 3 nap állatv. Hetiv. pénteken.

Ulma (jud. Timiș), máj. 26, aug. 18, Az orsz. vásárokat nem tartja meg.

V

Vânători (jud. Arad), ápr. 7, jun. 24, magába foglaló hét szerda napján és okt. második vasárnapját megelőző hét szerdán kirakó- és állatv.

Valea lui Mihai, márc. 14-15, június 27-28, szept. 6-7, dec. 10–11-et magában foglaló hetek szerdáján és csüt.

Vaşcău, febr., ápr., jun., aug., okt. és december első pénteken.

Vinga, gör. kel. naptár szerint áldcsüt. előtti vasárnap, Szt. István és Szt. Mihály nap után első vasárnap.

Vințul de Sus, »Oculi« vasárnap utáni hétfőn, június 8, aug. 23 és nov. 19. Megelőző 3 napon át marhavásár. Hetiv. szerdán.

Vorumloc, ápr. 2–3, szept. 7–8 állatv., április 5, szept. 10-én kirakóv.

Z

Zalău, márc., jun., szept. és dec. hónapok első szerda és csütörtök napjain. Hetiv. szerdán és szombaton.

Zărând (jud. Arad), ó-naptár szerint hamvazószerda utáni vasárnap; ó-naptár szerint pünköst, Boldogasszony napja és dec. 17. előtt vasárnap, egy nappal előbb állatvásár.

Zărnești, május 6, szept. 21, előtte 1 nap állatvásár.

Zerindul-Mare (jud. Arad), január 14, aug. 25 kirakóvásár.

Felhívjuk olvasóink figyelmét
IRATTERJESZTÉSI OSZTÁLYUNK

Ref. Püspöki Hivatal, Oradea, Str. Alexandrii 31 sz. a.

kiadványaira :

1. **A REFORMÁTUS KÖNYVTÁR** sorozat füzeteire,
2. **A GYERMEKKÖNYVTÁR** sorozat füzeteire,
3. **A REFORMÁTUS JÖVŐ** vall. irányu családi néplapra,
4. **A Szikszai :**
KERESZTYÉNI TANÍTÁSOK és **IMÁDSÁGOK** imakönyvre,
5. **HOZSÁNA ÉNEKEK** című hangjegyes énekfüzetre.
6. Bármilyen szépirodalmi műre, melyeket a „**Református Jövő**“ külön rovatában állandóan ismertetünk.

Mindenekelőtt iratterjesztési osztályunkon keresztül
beszerezhető bármilyen kivitelű

Ujszövetség és teljes **BIBLIA.**

Ha bármilyen általunk hirdetett vallásos vagy esetleg
más irányu könyvre, kiadványra lenne szüksége, szándé-
kát jelentse be a **Lelkészi Hivatalnál**, amely a meg-
rendelést továbbítani fogja iratterjesztési osztályunknak.

Aki a **REFORMÁTUS SAJTÓT** és annak
termékeit becsüli, aki öntudatos reformátusnak vallja magát, az olvassa
sajtótermékeinket, nem riad vissza a lényegtelen anyagi áldozattól, sőt
fáradtságot nem kimélve, azoknak terjesztésére mindent megtesz!

EGYHÁZKERÜLETÜNK HIVATALÁNÁL BESZEREZHETŐ
KISBETŰS, HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYV

a legszebb nyomdai kiállításban, finom vékony papíron nyomva, külön-
böző színű vászonkötésben **Ára 60 Leu.**

Ugyszintén beszerezhető :

NAGYBETŰS, HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYV

is, a már ismert kivitelben és minőségben **Ára 100 Leu.**
Aranymetszéssel „ **150** „
Biblianyomó papíron, vászonkötésben „ **130** „
Ugyanaz bőrkötésben, aranymetszéssel „ **300** „

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

KÉSZIT:

mindenféle nyom-
tatványokat, hivatalos
levélpapírokat, boritéko-
kat, folyóiratokat, jegyzőköny-
veket, plakátokat, műveket, a
legkülönbözőbb magán- és kereskedelmi
nyomtatványokat, mulatsági- és es-
küvői meghívókat, röpcédulákat,
stb. a legcsinosabb modern
kivitelben és a legjutá-
nyosabb árakon

TULAJDONOSOK:

BÉRES KÁROLY

BÉRES SÁNDOR

ROMÁN KÁROLY

ORADEA

Dr. AUREL LAZAR-UTCA 14. SZÁM